

Aan de leden en deelnemers van
het Algemeen Bestuur
van de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid

Veiligheidsregio ZHZ

Postbus 350
3300 AJ Dordrecht

Romboutslaan 105
3312 KP Dordrecht

T 088 6365000
E mail@vrzhz.nl
I www.zhzveilig.nl

Geachte leden van het algemeen bestuur,

Datum

8 februari 2018

Graag nodig ik u namens de voorzitter uit voor de vergadering van het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid op **donderdag 22 februari 2018 van 13:00 uur tot 15:00 uur** in de Vergaderkamer 1 van het Stadskantoor aan de Spuiboulevard 300 te Dordrecht. Bijgaand ontvangt u de agenda en stukken behorend bij deze vergadering.

Uw kenmerk

-

Indien u verhinderd bent, kunt u dit doorgeven aan mevrouw A.R. Wagemans op telefoonnummer 088-636 5307 of per mail ar.wagemans@vrzhz.nl.

Ons kenmerk
2018/071

Met vriendelijke groeten,

Onderwerp
Uitnodiging vergadering AB
22 februari 2018

Drs. C.H.W.M. Post Mcm
Secretaris Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid

Bijlage(n)
Agenda en vergaderstukken

Behandeld door
A.R. Wagemans
T 088 6365307
ar.wagemans@vrzhz.nl

Agendapunt I-1
Registratienummer 2018/057

Voorstel voor de vergadering van: Het algemeen bestuur

Datum vergadering: 22 februari 2018

Onderwerp: Vaststellen agenda

Gevraagd besluit: Het algemeen bestuur wordt gevraagd:

– de agenda d.d. 22 februari 2018 vast te stellen

Vergaderstuk: 2018/057/A - Agenda d.d. 22 februari 2018

Toelichting: Geen

Juridische aspecten: Geen

Financiën: Geen

Procedure: Het voorstel wordt bij de volgende overleggen behandeld:

☐ MT	☒ AB
☐ AGV	☐ Audit commissie
☐ DB	☐ Anders, nl. ...
	☐ Niet van toepassing

Ondernemingsraad: Niet van toepassing

Vervolgstappen: Geen

Communicatie: Geen

Organisatie eenheid	Indiener niveau 2	Concern-controller	Directiesecretaris
Directie	J. Boons		J. Boons

dd. 8-2-2018

dd. 8-2-2018

Algemeen Bestuur Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid

Agenda – 2018/057/A

22 februari 2018

I	Opening	
1.	Vaststellen agenda	2018/057
2.	Mededelingen	2018/058
3.	Besluitenlijst	2018/059
II	Ter behandeling	
1.	Kostenverdeelsystematiek	2018/060
2.	Gemeenschappelijke regeling	2018/061
3.	Technische uitwerking kostenverdeelsystematiek	2018/062
4.	Dekkingsplan	2018/063
5.	Concessieovereenkomst Openbaar meldsysteem	2018/066
6.	Ontwikkeling naar informatiegerichte organisatie - <i>presentatie</i>	2018/064
7.	Implementatie Omgevingswet - <i>presentatie</i>	2018/065
8.	Strategische heroriëntatie – <i>presentatie i.s.m. Marco Zannoni</i>	2018/067
III	Ter kennisname of Hamerstukken	
1.	Crisiscommunicatie	2018/068
2.	Overzicht incidenten	2018/069
3.	Conceptverslag auditcommissie	2018/070
IV	Overig	
1.	Rondvraag en sluiting	

Agendapunt I-2
Registratienummer 2018/058

Voorstel voor de vergadering van: Het algemeen bestuur

Datum vergadering: 22 februari 2018

Onderwerp: Mededelingen

Gevraagd besluit: Het algemeen bestuur wordt gevraagd:

- Niet van toepassing

Vergaderstuk: Geen

Toelichting: De leden van het AB krijgen gelegenheid tot het doen van mededelingen.

Juridische aspecten: Geen

Financiën: Geen

Procedure: Het voorstel wordt bij de volgende overleggen behandeld:

☐ MT	☒ AB
☐ AGV	☐ Audit commissie
☐ DB	☐ Anders, nl. ...
	☐ Niet van toepassing

Ondernemingsraad: Niet van toepassing

Vervolgstappen: Geen

Communicatie: Geen

Organisatie eenheid	Indiener niveau 2	Concern-controller	Directiesecretaris
Directie	J. Boons		J. Boons

dd. 8-2-2018

dd. 8-2-2018

Agendapunt I-3
Registratienummer 2018/059

Voorstel voor de vergadering van: Het algemeen bestuur

Datum vergadering: 22 februari 2018

Onderwerp: Besluitenlijst

Gevraagd besluit: Het algemeen bestuur wordt gevraagd:

- de besluitenlijst AB d.d. 30 november 2017 vast te stellen

Vergaderstuk: 2018/059/A - Besluitenlijst d.d. 30 november 2017

Toelichting: Geen

Juridische aspecten: Geen

Financiën: Geen

Procedure: Het voorstel wordt bij de volgende overleggen behandeld:

☐ MT	☒ AB
☐ AGV	☐ Audit commissie
☐ DB	☐ Anders, nl. ...
	☐ Niet van toepassing

Ondernemingsraad: Niet van toepassing

Vervolgstappen: Geen

Communicatie: Geen

Organisatie eenheid	Indiener niveau 2	Concern-controller	Directiesecretaris
Directie	J. Boons		J. Boons

dd. 8-2-2018

dd. 8-2-2018

Besluitenlijst

Overleg: Algemeen bestuur
 Datum: 30 november 2017
 Vastgesteld op:

Aanwezig

Gemeente Dordrecht	DHR	A.W.	Kolff	burgemeester, voorzitter
Gemeente Gorinchem	MW	R.W.J.	Melissant-Briene	burgemeester, vicevoorzitter
Gemeente Alblasterdam	DHR	J.G.A.	Paans	burgemeester
Gemeente Binnenmaas	DHR	A.J.	Borgdorff	burgemeester
Gemeente Cromstrijen	DHR	J.J.	Luteijn	burgemeester
Gemeente Giessenlanden	DHR	W.	Ten Kate	wnd. burgemeester
Gemeente Hardinxveld-Giessendam	DHR	D.A.	Heijkoop	burgemeester
Gemeente Hendrik-Ido-Ambacht	DHR	J.	Heijkoop	burgemeester
Gemeente Korendijk	DHR	S.	Stoop	wnd. burgemeester
Gemeente Leerdam	DHR	T.P.J.	Bruinsma	wnd. burgemeester
Gemeente Molenwaard	DHR	D.R.	van der Borg	burgemeester
Gemeente Oud-Beijerland	MW	J.H.M.	Hermans-Vloedveld	wnd. burgemeester
Gemeente Papendrecht	DHR	A.J.	Moerkerke	burgemeester
Gemeente Sliedrecht	DHR	A.P.J.	van Hemmen	burgemeester
Gemeente Strijen	DHR	J.B.	Waaier	wnd. burgemeester
Gemeente Zederik	DHR	A.F.	Bonthuis	wnd. burgemeester
Gemeente Zwijndrecht	DHR	D.J.	Schrijer	burgemeester
Waterschap Hollandse Delta	MW	I. de	Bondt	dijkgraaf
Politie Eenheid Rotterdam	DHR	H.	de Jong	politie eenheid Rotterdam
Gemeente Gorinchem	MW	A.	Vergouwe	coördinerend gemeentesecretaris
Veiligheidsregio ZHZ	DHR	C.H.W.M.	Post	secretaris
Veiligheidsregio ZHZ	Mw.	J.	Boons	directiesecretaris

Afwezig

DG&J	DHR	K.J.	van Hengel	directeur DG&J
Arrondissementsparket Rotterdam	DHR	R.P.H.G.	de Beukelaer	Openbaar Ministerie
Defensie	Dhr.	E.J. van de	Broek	regionaal militair commandant
Waterschap Rivierenland	DHR	R.W.	Bleker	dijkgraaf

I Opening

Agendapunt I-1 2017/2223	Vaststellen agenda <i>Het algemeen bestuur wordt gevraagd te besluiten:</i> – <i>de agenda d.d. 30 november 2017 vast te stellen.</i>
Besluit	Conform

Agendapunt I-2 2017/2224	Mededelingen
Toelichting	<ul style="list-style-type: none">– de heren Van Hengel en De Beukelaer hebben zich afgemeld voor deze vergadering– op 16 november heeft de heer Smit een bezoek gebracht aan de VRZHZ en hij is geïnformeerd over de ontwikkelingen van onze VR en specifiek over de doorontwikkeling bevolkingszorg, de rol van de VR in het sociaal-fysieke domein en de strategische heroriëntatie– ten aanzien van Vijfheerenlanden heeft een eerste gesprek plaatsgevonden met BZK, in december zal een vervolgesprek plaatsvinden. Uitgangspunt voor beide VR-en is geen kosten voor achterblijvende of ontvangende gemeenten. Tevens is uitgangspunt dat burgers van de betrokken gemeenten zo min mogelijk merken van de uittreding. De kosten voor de uittreding zijn door beide VR-en neergelegd bij BZK.– In januari 2018 wordt de nieuwe landelijke planning voor C2000 verwacht. In december zullen VRR en VRZHZ een besluit nemen over het inbouwen van het oude C2000 in de nieuwe meldkamer. Bedoeling is om in juni een bestuursbesluit te nemen op de daadwerkelijke overgang naar de nieuwe meldkamer. Vanuit het Rijk is inmiddels 3,4 miljoen euro toegezegd ter compensatie van de tot nu toe gemaakte kosten. Mocht meer of minder nodig zijn, dan wordt dat onderwerp van gesprek tussen Rijk en VR-en.– Binnen de VRZHZ vindt een herstructurering plaats met als doel reductie van het management. Naar verwachting gaat de nieuwe organisatie per 1-4-18 van start. Het nieuwe hoofd Incidentbestrijding vult dan de feitelijke rol van wettelijk commandant in, een rol die voorheen bij Anton Slofstra lag.– Er heeft onderzoek plaatsgevonden naar de vloeren van de kazerne Leerpark. Vooralsnog is deze als veilig beoordeeld, er wordt nog een beoordeling op detailniveau opgemaakt.– In april 2018 zal de VRZHZ in het kader van de Wvr een visitatie ondergaan, gericht op de mid-term beoordeling van de uitwerking van het beleidsplan 2017-2020.– Zowel ambtelijk als bestuurlijk is gestart met de strategische heroriëntatie. Hierbij wordt gebruik gemaakt van inzicht uit onderzoek van HCSS, tevens is Marco Zanoni betrokken vanuit het COT. Bedoeling is om in februari in het algemeen bestuur de eerste resultaten te delen.– Naar verwachting zal per 1-1-2020 de wet normalisatie rechtspositie ambtenaren in werking treden. Onderdeel van deze wet is de positie van de vrijwilligers brandweer om te zetten naar de status van werknemer. Een dergelijk besluit heeft verregaande consequenties, zowel voor het systeem als financieel. Er wordt daarom een sterke lobby gevoerd door o.a. brandweerkamer, Veiligheidsberaad, RDVR/RBC en VNG om dit tegen te gaan.– De Provincie heeft een goedkeurende verklaring afgegeven op de begroting 18 en de jaarstukken 16. Hiermee heeft de VRZHZ wederom zogenaamd repressief toezicht gekregen.

Agendapunt I-3 2017/2225	Besluitenlijst <i>Het algemeen bestuur wordt gevraagd te besluiten: – de besluitenlijst AB d.d. 27 september 2017 vast te stellen.</i>
Toelichting	Naar aanleiding van: <ul style="list-style-type: none"> - rondvraag: een incidentenoverzicht is toegevoegd - rondvraag: AED's aan de brandweerkazernes worden momenteel ingekocht - rondvraag: New Energy Tour zal waarschijnlijk in Rotterdam finishen, de VRZHZ is betrokken bij de voorbereiding. De heer Paans heeft hiermee nog geen antwoord op zijn vraag naar de aanbevelingen van de vorige Tour, dit wordt alsnog opgepakt. - Rondvraag: De heer Van Hemmen geeft aan dat hij gevraagd heeft naar de wijze waarop voor een eventuele terroristische aanslag gecommuniceerd wordt over triage, ook vanwege dit gespreksonderwerp in het thema AB van 27 september 2017. Ter plekke leidt de schaarste aan hulpverleners mogelijk tot keuzes. Toegezegd wordt dit de volgende keer op de agenda te zetten.
Besluit	Conform

II Ter behandeling

Agendapunt II-1 2017/2226	Tweede bestuursrapportage <i>Het algemeen bestuur wordt gevraagd in te stemmen met: De voorliggende tweede bestuursrapportage (hierna: BURAP-II) en de daarin benoemde nieuwe kredieten en begrotingswijzigingen.</i>
Toelichting	<p>De heer Luteijn geeft een toelichting op de tweede bestuursrapportage. Ditmaal heeft een analyse naar het structurele en incidentele karakter plaatsgevonden. Tevens is afgesproken dat in februari 2018 eerst een inhoudelijke argumentatie voor de onderwerpen Omgevingswet en Informatiemanagement wordt besproken alvorens eventueel in april 2018 middelen hieraan gekoppeld worden. Hiermee zal dan eerst de ambitie inzichtelijk gemaakt worden en pas vervolgens de besteding. De heer Luteijn geeft aan dat dit in de auditcommissie goed is doorgesproken en dat de prognose nog niet ingeboekt moet worden door de gemeenten.</p> <p>De heer Van Hemmen verzoekt om ten aanzien van de inhoudelijke bespreking van de Omgevingswet zorgvuldig af te wegen welke rol er is voor de gemeenten in relatie tot veiligheidsplannen en welke rol er is voor de veiligheidsregio. Hij pleit ervoor om de VR wel aan te laten sluiten maar niet te dicht op de lokale veiligheidsplannen te zetten.</p> <p>De heer Stoop spreekt zijn waardering uit voor de leesbaarheid van de bestuursrapportage. Het is hem opgevallen dat in het stuk zelf staat dat niet meer afzonderlijk gerapporteerd wordt over het MJP, in de oplegger is dit echter niet vermeld.</p> <p>De heer Paans vraagt naar de aandacht voor het blijven werken aan innovatieve kostenverlagende maatregelen. De uitwerking van de bestuursopdracht benchmark zal hier ook input voor geven. In de volgende bestuursrapportage wordt een vorm gepresenteerd om deze aandacht</p>

	<p>zichtbaar te houden.</p> <p>De in de bestuursrapportage genoemde herstructurering zal door middel van een berichtgeving aan de leden van het AB nader geduid worden. Van belang is hierbij de aandacht voor de brandweer in de nieuwe managementopzet en het beeld van vrijwilligers richting management.</p>
Besluit	Conform
Actie	<ul style="list-style-type: none"> - Berichtgeving aan leden algemeen bestuur over herstructurering VRZHZ - In volgende bestuursrapportage vorm voor wijze van aandacht voor kostenverlagende maatregelen zichtbaar maken

Agendapunt II-2 2017/2227	<p>Geactualiseerde financiële verordening</p> <p><i>Het algemeen bestuur wordt gevraagd:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - de voorliggende geactualiseerde financiële verordening vast te stellen; - de huidige financiële verordening in te trekken.
Toelichting	<p>De heer Luteijn licht toe dat deze financiële verordening in een paar termijnen tot stand is gekomen en voldoet aan de actuele wet- en regelgeving. Hij benoemt een tweetal punten:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kernteam heeft geadviseerd een drempelbedrag op te nemen, het dagelijks bestuur vond dat niet nodig - gekeken wordt naar een efficiëntere wijze van bekendmaking van dergelijke regelingen via officiële bekendmakingen.nl <p>De heer Stoop vraagt naar de flexibiliteit van artikel 5 voor het dagelijks bestuur in relatie tot begrotingswijzigingen. Daar waar sprake is van verhoging van de inwonerbijdrage dient altijd een zienswijzeprocess opgestart te worden met de gemeenten.</p>
Besluit	Conform

Agendapunt II-3 2017/2228	<p>Controleprotocol accountantscontrole</p> <p><i>Het algemeen bestuur wordt gevraagd:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - In te stemmen met het controleprotocol voor de accountantscontrole op de jaarrekening 2017
Toelichting	De heer Luteijn licht toe dat deze keer de nieuwe accountant aan zet is en dat dit nieuwe accenten geeft.
Besluit	Conform

Agendapunt II-4 2017/2229	<p>Begrotingsrichtlijnen 2019</p> <p><i>Het algemeen bestuur wordt gevraagd:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - De begrotingsrichtlijnen 2019 vast te stellen.
Toelichting	Regionaal is afgesproken om eenduidig hiermee om te gaan, dit is een bijzondere stap.
Besluit	Conform

Agendapunt II-5 2017/2230	<p>Doorontwikkeling bevolkingszorg</p> <p><i>Het algemeen bestuur wordt gevraagd:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - In te stemmen met bijgevoegde kaders voor de doorontwikkeling van bevolkingszorg binnen de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid; - Opdracht te geven voor het opstellen van een plan van aanpak, inclusief reëel tijdsplan, voor de uitwerking van de kaders.
Toelichting	Na een inleiding van de heer Heijkoop licht de coördinerend gemeentesecretaris mevrouw Vergouwe de ontwikkelingen in bevolkingszorg toe. De sheets zijn toegevoegd aan deze besluitenlijst.

	<p>Er zijn in enkele jaren grote stappen gezet en de doorontwikkeling zal leiden tot meer kwaliteit en tot een verhoging van de efficiency. De lokale ARB-er blijft essentieel in deze doorontwikkeling, evenals het lokale netwerk. Gezorgd wordt voor een pool rondom de lokale ARB-er waarmee invulling gegeven kan worden aan continuïteit met behoud van lokale kennis. Ten aanzien van de kennis en kunde zullen de mensen op hetzelfde niveau gebracht worden en kunnen ze ingezet worden op zowel lokale als regionale thema's.</p> <p>De leden van het algemeen bestuur spreken hun waardering uit voor deze doorontwikkeling. Er wordt gevraagd naar de termijn van de verdere doorontwikkeling (maximaal 4 jaar) en of deze niet te lang is, mede ook gezien de aankomende herindelingen en de hiermee gepaard gaande plaatsingsprocedures. Ook wordt gevraagd naar de ervaringen bij andere organisaties zoals Hamburg en wordt het belang van gezamenlijk oefenen in de gemeentelijke crisisorganisatie met verschillende ARB-en benoemd. Hierbij wordt tevens aandacht gevraagd voor het betrekken van de loco's. Er wordt verduidelijking gevraagd op het inzetten van de pool rondom de lokale ARB-en, met name vanwege het leren kennen van deze mensen.</p> <p>Enkele leden benoemen hun ervaring met het delen van ARB-en in piketvorm en het belang van de kennis van de lokale netwerken in een crisissituatie. Tevens wordt de zorg uitgesproken dat de eigen medewerkers binnen de crisisorganisatie niet teveel afhankelijk moeten worden van de regionale organisatie en het voorkomen van regionale bureaucratie.</p> <p>Ten aanzien van de financiering is gezien de gevoerde discussie verduidelijking nodig, dit zal in het plan van aanpak nader worden uitgewerkt. In dit plan van aanpak zal tevens het genoemde tempo van vier jaar worden uitgewerkt.</p> <p>Tot slot wordt gevraagd naar de wijze van evaluatie, deze is bedoeld om verder te ontwikkelen en niet om terug te keren naar de oude situatie.</p> <p>Met deze opmerkingen en suggesties stemmen de leden in met de kaders voor de doorontwikkeling en geven opdracht een en ander nader uit te werken in een plan van aanpak.</p>
Besluit	Conform

Agendapunt II-6 2017/2231	Presentatie impactanalyse en evacuatiestrategie overstromingen ZHZ <i>Het algemeen bestuur wordt gevraagd kennis te nemen van:</i> – <i>De ontwikkeling op het gebied van risico- en crisisbeheersing in relatie tot de overstromingsrisico's.</i>
Toelichting	Mevrouw Van Biene en de heer Van Well geven een toelichting op de impactanalyses en de wijze van crisisbeheersing en evacuatie wanneer sprake is van ernstige wateroverlast en overstromingen in ZHZ. De presentatie is bedoeld om inzichtelijk te maken waar de VRZHZ actief is op dit thema, samen met haar partners. De theoretische benadering in de presentatie is onderwerp van gesprek. Het is belangrijk dat ook de ervaringen uit het verleden worden meegenomen, dat hiermee de praktijk verbonden wordt met de theorie. Een onderwerp als wel of niet verticaal evacueren in relatie tot evacueren uit een gebied kan hiermee onderbouwd worden. Mevrouw De Bondt geeft aan dat het goed is dit thema op de agenda te zetten.

	<p>Samenwerking is essentieel bij dergelijke crisisbeheersing evenals de benodigde training vooraf en het belang van een goede wijze van communicatie voorafgaand en tijdens een crisis.</p> <p>Het waterbewustzijn verschilt in Nederland maar kent nu ten opzichte van vijf jaar geleden een meer gedeeld gevoel van urgentie. Het is begrijpelijk dat er risico's zijn maar het is belangrijk om hierbij handelingsperspectief te bieden. Tot slot wordt de relatie van dit onderwerp met de aanpak van bruggen en wegen (N3) benoemd.</p>
Besluit	Conform

Agendapunt II-7 2017/2232	<p>Zelfredzaamheid <i>Het algemeen bestuur wordt gevraagd:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Kennis te nemen van de presentatie kernpunten uit de afstudeerscriptie Bestuurskunde van J. v. Wijchen m.b.t. verkenning van zelfredzaamheid</i> 2. <i>Verkenning fysieke zelfredzaamheid uit te voeren op bestuurlijke dilemma's.</i>
Toelichting	Vanwege tijdgebrek wordt deze presentatie doorgeschoven naar 22 februari 2018.

III Ter kennisname of Hamerstukken

Agendapunt III-1 2017/2233	<p>Terugkoppeling BBC benchmark <i>Het algemeen bestuur wordt gevraagd:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>kennis te nemen van de eerste bijeenkomst van de bestuurlijke begeleidingscommissie benchmark.</i> – <i>kennis te nemen van de opdrachtformulering.</i>
Toelichting	De heer Luteijn licht toe dat de BBC van start is gegaan met een onderwerp dat tot nu toe landelijk nog niet is gelukt. Tevens benoemt hij de dwarsverbanden tussen de benchmark en de strategische heroriëntatie.
Besluit	Conform

Agendapunt III-2 2017/2234	<p>Overzicht incidenten <i>Het algemeen bestuur wordt gevraagd:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>kennis te nemen van het overzicht recente multidisciplinaire incidenten VRZHZ</i>
Toelichting	Gevraagd wordt om de volgende keer de rol van de burgemeester zichtbaar te maken in dit overzicht. Dit wordt toegezegd.
Besluit	Conform

Agendapunt III-3 2017/2235	<p>Concept verslag auditcommissie <i>Het algemeen bestuur wordt gevraagd:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>kennis te nemen van het conceptverslag van de auditcommissie d.d. 2 november 2017.</i>
Besluit	Conform

IV Overig

Agendapunt III-1	Rondvraag en sluiting
Toelichting	<ul style="list-style-type: none"> - De heer Waaijer vraagt naar de onrust bij het ambulancepersoneel. Dit attentiepunt is terecht, gevraagd wordt om via de eigen

	<p>netwerken dit bespreekbaar te maken.</p> <ul style="list-style-type: none">- De heer Van Hemmen vraagt naar de stand van zaken van de aanrijroute Chemours. Nadat ruim een jaar geleden hier vanuit de VRZHZ een brief is gestuurd aan de gemeente Dordrecht lijkt hier geen ontwikkeling meer te zijn.- De heer Kolff benoemt het onderzoek dat Drechtsteden uitvoert naar het stelsel van regionale samenwerking. Hij vraagt om afvaardiging van leden van het AB bij een gesprek op 18 december dat is georganiseerd door Beerenschot. De heren Paans, Waaijer en Heijkoop zullen kijken of ze hierbij kunnen aansluiten.
--	--

**Doorontwikkeling
Bevolkingszorg VRZHZ**
Algemeen Bestuur 30 november 2017

Anita Vergouwe, Coördinerend
Gemeentesecretaris

samen voor veiligheid >>>

veiligheids
regio

Inhoud

- Doorontwikkeling Bevolkingszorg VRZHZ
- Terugblik proces doorontwikkeling
- Bestuurlijke uitgangspunten
- Missie en waarden
- Gemeentelijke crisisorganisatie
- Adviseurs Risicobeheersing en Bevolkingszorg (ARB)
- Vervolg

veiligheids regio

Doorontwikkeling Bevolkingszorg VRZHZ

Doel:
Verdere professionalisering van bevolkingszorg door de kwaliteit te verbeteren en de kwetsbaarheid van de gemeentelijke crisisorganisatie te reduceren.

Rendvoorwaarden:

- In verbinding met én met vertrouwen van de gemeenten; lijnen tussen de crisisorganisatie, de gemeenten en de VRZHZ zijn kort en helder.
- Met behoud van lokale kennis door de ARB'er.
- Stevige positionering ARB'ers in de gemeenten en in lokale en regionale netwerken.

veiligheids regio

Terugblik

- **2013:** Opdracht AB aan de Coördinerend Gemeentesecretaris (CGS) om doorontwikkeling vorm te geven.
- **2014:** Vorming subregionale crisisorganisaties, regionalisering planvorming en Opleiden, trainen en oefenen.
- **2014:** Oprichting Bureau Gemeenten (VRZHZ): versterking regionale coördinatie
- **2016:** Integratie Bureau Gemeenten binnen afdeling VRC (VRZHZ): versterken netwerk
- **2016 en 2017:** Regionale sessies met als resultaat de voorliggende kaders doorontwikkeling bevolkingszorg

veiligheids regio

Bestuurlijke uitgangspunten

Vastgesteld in AB oktober 2016:

- Kwalitatieve versterking van bevolkingszorg lokaal én regionaal
- Regionale uniformiteit is het uitgangspunt, lokaal maatwerk blijft mogelijk
- De structuur van bevolkingszorg kan - indien gewenst - ook worden ingezet bij incidenten met een bestuurlijke of maatschappelijke impact anders dan de "klassieke" rampen en crises
- Zelfredzaamheid en improvisatievermogen maken onlosmakelijk deel uit van bevolkingszorg
- De doorontwikkeling bevolkingszorg leidt tot meer efficiency

veiligheids regio

Missie en waarden

Missie

- In tijden van rampen en crises is de zorg voor inwoners de belangrijkste verantwoordelijkheid;
- Doel bevolkingszorg: lokaal én regionaal deze zorg op het hoogste niveau van zorgvuldigheid en bekwaamheid leveren;
- Zelfredzame inwoners en improvisatievermogen zijn in de crisisorganisatie onmisbaar;
- We werken actief samen, zijn transparant en leggen uit wat we doen.

Waarden

- Wederzijds vertrouwen;
- Effectiviteit en Efficiency;
- Transparantie;
- Creativiteit en flexibiliteit en
- Open en constructieve communicatie.

veiligheids regio

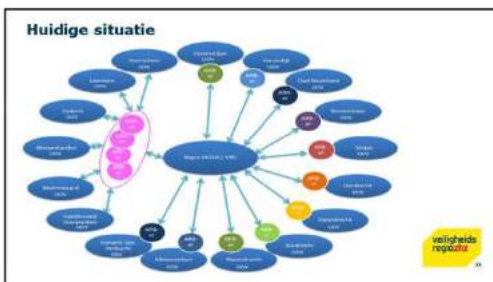
Gemeentelijke crisisorganisatie

- Eén regionale crisisorganisatie voor crisis specifieke functies
- Aansluitend op reguliere, lokale functies
- Kleiner, maar beter getraind en opgeleid
- Regionale werving op basis van interesses en competenties
- Aansturing "koude" crisisorganisatie door VRZHZ o.b.v. uniforme criteria
- Medewerkers oefenen en trainen vaker en intensiever
- Aansluiten bij de systematiek voor de kosten van de VRZHZ met als ingangsdatum 1-1-2019

Adviseurs Risicobeheersing en Bevolkingszorg (ARB)

- Dé deskundigen op het gebied van bevolkingszorg en multidisciplinair inzetbaar binnen de hele regio.
- Functioneren als rechterhand van de burgemeesters
- Zijn de ingang om de gemeentelijke crisisorganisatie te activeren.
- Kennen en benutten de dwarsverbanden met crisisbeheersing, OOV, zorg en andere gemeentelijke beleidsvelden.
- Meer inzetten op kennis en kunde
- Hebben lokale én regionale taken.
- Aansturing vanuit de veiligheidsregio o.b.v. uniforme criteria.
- Werving en selectie is lokale en regionale aangelegenheid.
- Afstemmen taken op interesses, kennis en kunde van de ARB'ers.
- Aansluiten bij de systematiek voor de kosten van de VRZHZ met als ingangsdatum 1-1-2019

Vervolg

Bestuurlijke besluitvorming

- Vaststellen kaders doorontwikkeling BZ in AB van 30-11-2017
- Vervolgopdracht uitwerking kaders inclusief reëel tijdsplan (plan van aanpak)

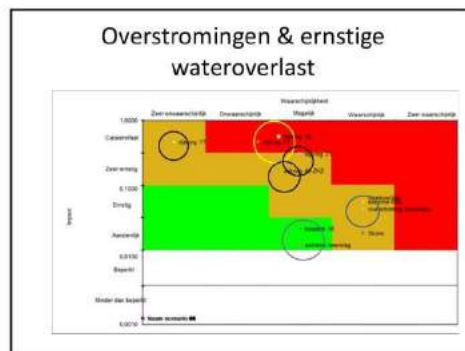
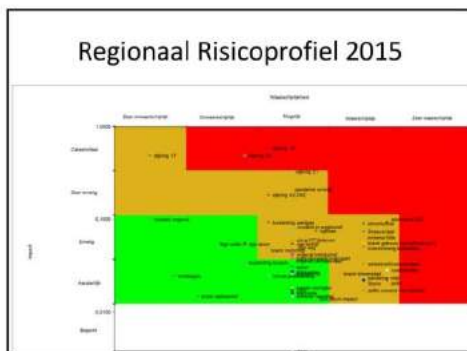
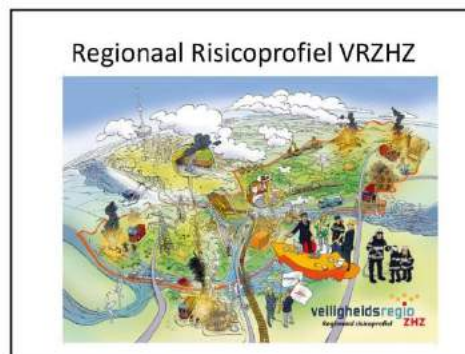
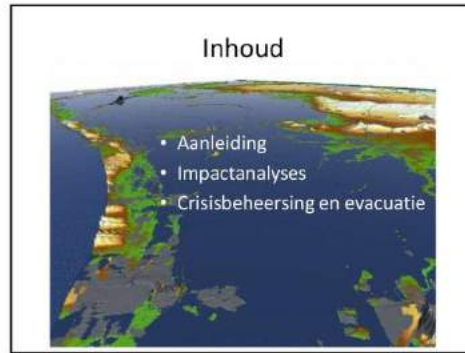
Planning

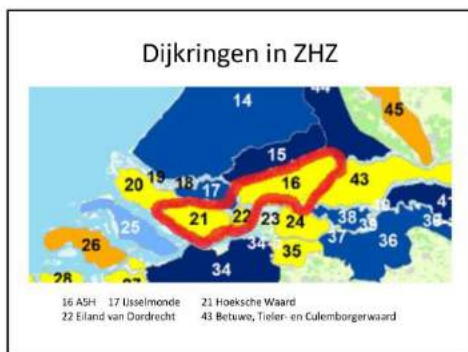
- 2018 overgangsjaar;
- Transitie regionale crisisorganisatie vanaf 1-1-2019 (max. 4 jaar)
- Evaluatie 1 jaar na bestuurlijke herindeligen

Bijlage 2, hand-outs presentatie Ernstige wateroverlast & overstromingen in ZHZ

4-12-2017

Beleidsplan VRZHZ

Beleidsplan 2017-2020

Samenwerkend bereiken we dat de werkzaamheden van de VRZHZ vooral gericht zijn op het voorkomen en beperken van de volgende risico's:

1. Veel voorkomende, kleine incidenten (brand, overstromen, water of gasleiding storing, en overlast van overstromende gebieden)
2. Grote incidenten (brand, overstromen, water of gasleiding storing, en overlast van overstromende gebieden)
3. In de spoorzone (Dordrecht-Zwijndrecht)
4. Bij belangrijke evenementen en buiten de regio
5. Langdurige overstroming (langer dan 24 uur)

Daarnaast worden verscheidend perifeerere pericelen bij incidenten, rampen of crises

Handreiking

Impactanalyse overstromingen en ernstige wateroverlast

Onderzoeken, rapporten en ontwikkelingen

Werkboek Nieuwbouw & Herstructurering

Deelrapport Area Impact & Ervarenheden

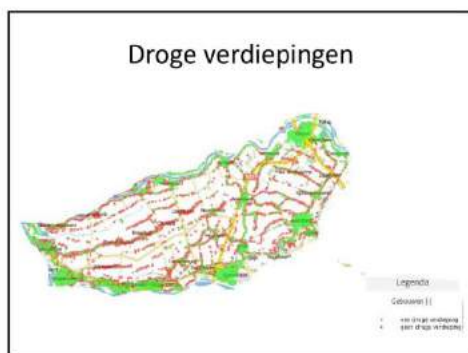
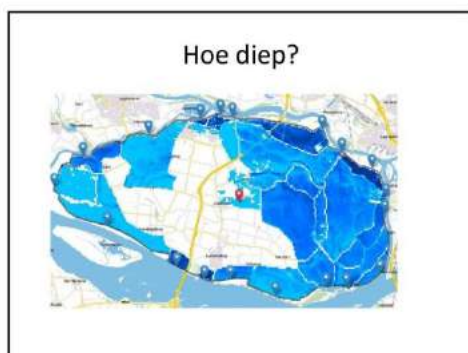
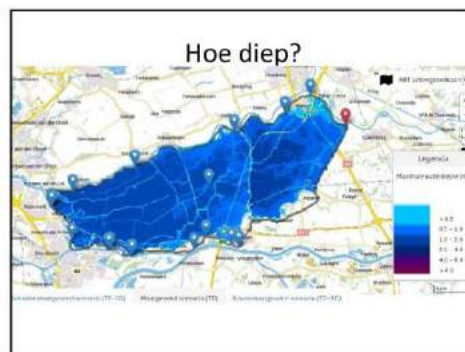
Verkenning van de mogelijkheden voor een gebiedsgerichte aanpak

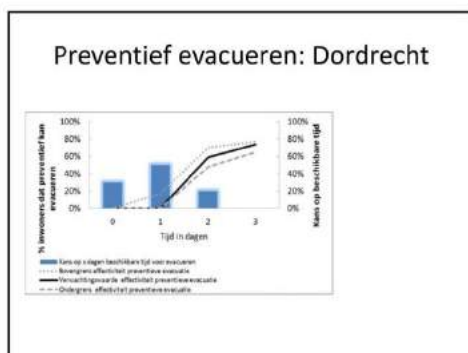
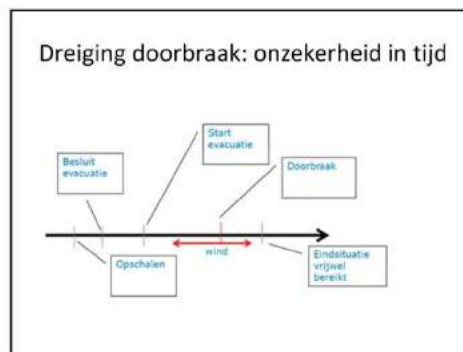
Onderzoeken, rapporten en ontwikkelingen

- Overstromingen binnendijks, buitendijks en extreme neerslag
- Meeliften op lopende projecten (DPRD, ASH, Water en Evacuatie, MIRT Dordrecht)
- Principe meerlaagsveiligheid
- Samenwerken met andere VR's en partners
- Verbinding RO, waterveiligheid en crisisbeheersing

Principe meerlaagsveiligheid

1. Dijken
2. RO/klimaatbestendig ontwikkelen
3. Crisisbeheersing

- ### Dreiging doorbraak: Uitdagingen
- Inzetbaarheid crisisorganisatie:
 - lange tijd actief
 - Beschikbaarheid van mensen en middelen
 - Beschikbaarheid medewerkers (en hun aandacht)
 - Beschikbaarheid wegen
 - Beschikbaarheid telecom
 - Schaarste
 - Tijd die benodigd is voor evacuatie

Inzet shelters

- Shelters zijn erop gericht op grote groepen mensen een schulpplaats te bieden.
- Shelters zijn primair gericht op overlasten.
- Daarnaast is een shelter ook een uitvalsbasis voor de hulpverlening.

Legende
 Shelterlocaties
 - Dijk
 - Water
 - Land
 - Evacuatie routes
 - Evacuatie punten

Doorbraak

- Deel crisis- en hulpverleningsstructuur niet beschikbaar
- Hulpverlening vanuit coördinatiepunten
- Reddingscapaciteit beperkt

Nazorg

- Herstel vraagt tijd en langdurig crisismanagement
- Herstel dijk
- Leegpompen gebied (> 0,5 jaar)
- Herstel infrastructuur (jaren)
- Economische impact
- Van een onleefbaar naar een leefbaar gebied

Rol gemeenten

- Ruimtelijke ontwikkelingen
- Vergunningverlening
- Communicatie bewoners buitendijks
- Stedelijk water (stresstest)
- Bevolkingszorg: capaciteit en kennis

Planning

Dijkring 22 Eiland van Dordrecht -> Impactanalyse (waterviligheidsplan) gereed (eigen initiatief gemeente Dordrecht)
 Handlingsperspectief / evacuatie strategie begin 2018 gereed

Dijkring 16 ASH -> Impactanalyse begin 2018 gereed (samenwerking VRU)
 Handlingsperspectief / evacuatie strategie eind 2018 gereed

Dijkring 17 Usselmonde -> Impactanalyse eind 2018 gereed (samenwerking VRR)
 Handlingsperspectief / evacuatie strategie half 2019 gereed

Dijkring 21 Hoeksche Waard -> Impactanalyse begin 2019 gereed
 Handlingsperspectief / evacuatie strategie eind 2019 gereed

Dijkring 43 (Betuwé, Ylter- en Culemborgerwaard) -> Impactanalyse uitgevoerd door VRGZ in 2019

Implementeren: OTO

- In 2018 oefeningen voor Operationele teams en Bestuur
- Zonder operationele eenheden
- Voorbereidend: bijeenkomst voor dijkgraaf en VZ-ers RBT

Vragen?

Dank voor uw aandacht

Info bij em.vanbiene@vrzhz.nl
ej.van.well@vrzhz.nl

Agendapunt II-1
 Registratienummer 2018/060

Voorstel voor de vergadering van: Het algemeen bestuur

Datum vergadering: 22 februari 2018

Onderwerp: Kostenverdeelssystematiek

Gevraagd besluit: Het algemeen bestuur wordt gevraagd:

- kennis te nemen van de ontvangen zienswijzen van de gemeenten op de kostenverdeelssystematiek;
- in te stemmen met de kostenverdeelssystematiek en de voorgenomen besluiten:
 - voor de verdeling van alle kosten van de Veiligheidsregio, met uitzondering van de kosten voor taken die vallen onder het Pluspakket, het verdeelmodel toe te passen op basis van het gemeentefonds, sub-cluster Brandweer en Rampenbestrijding.
 - de grootste nadeelgemeenten voldoende tijd te geven om de begroting aan te passen aan de stijgende kosten en gelijktijdig de grootste voordeelgemeenten zo snel als mogelijk te korten op hun bijdragen, middels een ingroeimodel dat rekening houdt met het herverdeeffect en een totale ingroeiperiode heeft van 5 jaar, te beginnen bij 2019.

Vergaderstuk: 2018/060/A Een nieuwe kostenverdelesleutel voor VRZHZ, eindrapport en advies BBC, versie 18 augustus 2017
 2018/060/B Overzicht ontvangen zienswijzen op de Kostenverdeelssystematiek

Toelichting: Het algemeen bestuur heeft op 27 september 2017 een voorgenomen besluit genomen op de kostenverdeelssystematiek. De gemeenten zijn in de gelegenheid gesteld een zienswijze over dit besluit kenbaar te maken. De tot nog toe ontvangen zienswijzen zijn bijgevoegd. Hiermee voldoet de VRZHZ aan de Wet gemeenschappelijke regelingen met betrekking tot de zienswijzeprocedure voordat het definitieve besluit aan het algemeen bestuur wordt voorgelegd (cf. art.35).

Omwille van het volledig beeld hebben wij het totaaloverzicht aan ontvangen zienswijzen op de kostenverdeelssystematiek in een bijlage bijgevoegd.

Hieronder is een reactie geformuleerd op de belangrijkste ontvangen zienswijzen.

Reactie ontvangen zienswijzen

Naast waardering voor de zorgvuldigheid waarmee dit traject gevolgd is, gaan de belangrijkste zienswijzen gaan in op het voorgestelde ingroeimodel en op de ontwikkelingen op de begrotingen 2019 tot en met 2023 tijdens de ingroeitermijn. Bij deze laatste is de wens deze op een duidelijke wijze en binnen de afgesproken principes mee te nemen.

Ons voorstel

We hebben met betrekking tot het voorgestelde ingroeimodel gekeken of het mogelijk is hier in bepaalde mate tegemoet te komen. Als we echter tornen aan de principes van effectafhankelijke groei zoals benoemd dan schuift alles en daarmee ook de mate waarin de voordeelmunicipaliteiten hun voordeel ophalen. Voorgesteld wordt de principes overeind te houden en daarmee de zienswijze niet tot aanpassing van het voorstel te laten leiden.

Daarnaast is ook de wens geuit om de ontwikkelingen op de begrotingen tijdens de ingroeitermijn binnen de afgesproken principes te adresseren. Wij doen bij de technische uitwerking van de kostenverdeelstelsystematiek een voorstel hiervoor binnen de afgesproken principes en besluiten.

Tenslotte ging één zienswijze over de voorwaarde om voortvarend onderzoek te doen naar toegezegde onderzoeken om kosten waar mogelijk verder te beperken (de strategische heroriëntatie en de benchmark) en de eerste onderzoeksresultaten voor 1 oktober 2018 te presenteren. Deze trajecten zijn inmiddels van start gegaan. We stellen voor deze zienswijze door te geleiden naar de bestuurlijke commissies benchmark en de bestuurlijke werkgroep strategische heroriëntatie.

n.b. mochten er na verzending van de stukken aan het algemeen bestuur nog zienswijzen ontvangen worden, dan zullen wij deze handmatig uitdelen in de algemeen bestuursvergadering op 22 februari 2018.

Juridische aspecten:	n.v.t.
Financiën:	De financiële consequenties worden conform besluit verwerkt.
Procedure:	Het voorstel wordt bij de volgende overleggen behandeld: ☒ MT ☐ AGV ☒ DB ☒ AB ☒ Audit commissie ☐ Anders, nl. ... ☐ Niet van toepassing
Ondernemingsraad:	Doorgeleiding naar de (centrale) ondernemingsraad:

- Ter kennisname
- Ter advisering

- Voor instemming
- Niet van toepassing

Gevraagde inbreng (C)OR

Zaaknummer (C)OR

Datum n.v.t.

overlegvergadering (C)OR

Vervolgstappen: n.v.t.

Communicatie: n.v.t.

Organisatie eenheid	Indiener niveau 2	Concerncontroller	Directiesecretaris
Bedrijfsvoering	D. Vermeulen	J. Rutten	J. Boons
	dd. 11-1-2018	dd. 11-1-2018	dd. 11-1-2018

Vergaderstuk 2018/060/A

Een nieuwe kostenverdeelsleutel voor VRZHZ

Eindrapport
en advies
BBC

Versie 1.1
18 augustus
2017

Documentnaam	Bestandsnaam
Eindrapport en advies kostenverdeelsleutel	Eindrapport VRZHZ BBC kostenverdeelsleutel.doc

Versie	Datum	Verzendlijst
0.3	14 juni 2017	Werkgroep kostenverdeelsleutel
0.4	15 juni 2017	Bestuurlijke begeleidingscommissie
1.0	19 juni 2017	Algemeen Bestuur
1.1	18 augustus 2017	Algemeen Bestuur

Inhoudsopgave

1.	Inleiding.....	4
1.1	Aanleiding.....	4
1.2	Bestuursopdracht	4
1.3	Aanpak	5
1.4	Leeswijzer.....	5
2.	Noodzaak.....	7
3.	Onderzochte modellen	9
3.1	Kostenverdeelprincipes	9
3.2	Kostenverdeelmodellen en -criteria.....	9
3.3	Model 1: Inwonerbijdrage	10
3.4	Model 2: Gemeentefonds	10
3.5	Model 3: (Brand)risicoprofiel	11
3.6	Herverdeeleffecten	12
3.7	Toets op aantal inzetten	14
4.	Uitkomsten bestuurlijke retraite.....	16
5.	Effect verkleinen en ingroeien.....	17
5.1	Verkleinen herverdeeleffect.....	17
5.2	Ingroeien.....	18
6.	Conclusies en aanbevelingen	23
Bijlage:	effecten per gemeente	25
Bijlage:	betrokken personen	29

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid heeft bij de besluitvorming over de regionalisering in 2012 een aantal financiële kaders vastgesteld. Onderliggende mechanismen waren onder andere

- dat gemeentelijke brandweerbegrotingen zoveel mogelijk “as is” over werden genomen en
- dat de overgang budgetneutraal moest plaatsvinden.

Om ook na regionalisering zorgvuldig te kunnen verrekenen en verantwoorden werd gekozen voor het boxenmodel dat op dit moment nog steeds in gebruik is. Tegelijkertijd werd toen al aangegeven dat dit model tekort zou schieten om “de verdere efficiënte doorontwikkeling van de brandweer te kunnen begeleiden en aansturen”.

Het indertijd ontwikkelde boxenmodel heeft goed geholpen bij het vormgeven aan de eerste jaren van de geregionaliseerde organisatie. Zoals voorspeld lopen we inmiddels wel tegen de beperkingen van het model aan (zie hiervoor hoofdstuk 2) en is het noodzakelijk om een ander model te ontwikkelen.

Op verschillende momenten (onder andere tijdens de bestuursretraite 2015 en verschillende AB-vergaderingen in 2016) is gesproken over de totstandkoming van een nieuwe kostenverdeelssystematiek. Besloten is om een voorstel voor een nieuw verdeelmodel tijdens de bestuursretraite in mei 2017 te agenderen, met als doel het realiseren van een gedragen en voor alle gemeenten transparante en uniforme wijze van kostentoedeling.

Het ontwikkelen van dit voorstel is een uitgebreid traject met veel functionele contactmomenten met onder andere de gemeenten geweest, onder regie van een bestuurlijke begeleidingscommissie (BBC) namens het Algemeen Bestuur. Gehoord hebbende de meningen tijdens de retraite en rekening houdend met zowel de voorgeschiedenis van onze regio als een werkbare toekomst heeft de bestuurlijke begeleidingscommissie het voorliggende advies ontwikkeld.

1.2 Bestuursopdracht

In de AB-vergadering van juni 2013 is de volgende opdracht gegeven: “ontwerp een visie op de verdeelsleutel en financieringsmethodiek voor de toekomst, als opvolger van het voorlopig te hanteren boxensysteem. Leg daarbij een relatie met te ontwikkelen voorstellen voor scenario’s voor bezuiniging, maar geef de brandweer ruimte om met behulp van het boxensysteem haar organisatie en prestatie neer te kunnen zetten. Betrek daarbij ook de mogelijkheid van het hanteren van het criterium van de (verdeling volgens de) Algemene Uitkering in het financieringsmodel”.

In de retraite van maart 2015 is deze opdracht ter sprake geweest. Vanuit de ervaring dat dergelijke trajecten veel energie kosten en er veel binnen de veiligheidsregio speelde, is er voor gekozen om eerst andere onderwerpen prioriteit te geven.

Op 13 april 2016 heeft het AB besloten ter voorbereiding op een bespreking van de kostenverdeling tijdens de retraite van mei 2017 te starten met de uitwerking van modellen.

1.3 Aanpak

Bij de opdrachtverstrekking in het AB op 13 april 2016 is meegegeven dat er brede regionale betrokkenheid georganiseerd moest worden door het inrichten van een projectgroep en een bestuurlijke begeleidingscommissie.

De bestuurlijke begeleidingscommissie is zeven keer bij elkaar gekomen en de projectgroep een veelvoud daarvan, extern ondersteund ten behoeve van een objectieve blik en deskundigheid ten aanzien van modellen en de vertaling daarvan naar Zuid-Holland Zuid.

Het project is opgezet in drie fasen, te weten inventarisatie, ontwerp en implementatie. De laatste fase moet nog plaatsvinden.

In de inventarisatiefase is alle relevante informatie verzameld en geordend.

In de ontwerpfase is op basis van de in de eerste fase verkregen informatie de scope van het model bepaald. Bovendien zijn de principes bepaald waarop een kostenverdeelmodel zou moeten worden gebaseerd en is een groslijst van kostenverdeelmodellen gemaakt. Uit deze groslijst is een selectie gemaakt, die globaal is doorgerekend. Vervolgens is een verfijningsslag gemaakt in de modellen en verder gewerkt aan de berekeningen van de consequenties (herverdeeeffect). Tevens zijn in deze periode, voorafgaand aan de retraite, alle gemeenten bezocht, waarbij de aanwezigen te zien kregen wat het effect voor hun eigen gemeente was als één van de doorgerekende modellen gekozen wordt.

Tijdens deze bijeenkomsten is alleen inzicht gegeven in de effecten binnen de eigen gemeente. Tijdens de retraite in mei 2017 is het totaalbeeld gepresenteerd, zijn de onderliggende principes toegelicht en enkele (meningsvormende) gespreksronden gevoerd. Als resultaat van de bespreking is een bestuurlijk raamwerk opgesteld.

De uitkomsten van de hierboven beschreven aanpak en de uitwerking van enkele in het bestuurlijk raamwerk opgenomen opdrachten zijn het onderwerp van voorliggende notitie.

1.4 Leeswijzer

Dit advies van de BBC is als volgt opgebouwd:

- In hoofdstuk 2 wordt stil gestaan bij de noodzaak om te komen tot een nieuw kostenverdeelmodel.

- De verschillende onderzochte modellen en de hieronder liggende analyse zijn onderwerp van hoofdstuk 3.
- De uitkomsten van de retraite, die iets breder gaan dan alleen de kostenverdeling, worden geduid in het 4e hoofdstuk.
- Hoofdstuk 5 geeft daarna inzicht in mogelijkheden om de effecten van een nieuwe verdeelmethode te verkleinen en geeft inzicht in ingroei-opties.
- Tenslotte zijn in hoofdstuk 6 de conclusies en aanbevelingen opgenomen.

Binnen de grenzen van de veiligheidsregio VRZHZ spelen drie (mogelijke) herindelingen. Voor de uiteindelijke verdeling van het voorgestelde kostenverdeelmodel hebben deze herindelingen geen consequenties, al zijn ze voor de volledigheid in aparte tabellen wel zichtbaar gemaakt.

De (mogelijke) herindelingen hebben wel consequenties voor één van de voorgestelde ingroeimodellen. In hoofdstuk 5 is dat inzichtelijk gemaakt.

Tenzij expliciet anders vermeld zijn alle bedragen en berekeningen die in dit rapport zijn opgenomen, gebaseerd op de begroting 2017.

2. Noodzaak

Er zijn verschillende redenen waarom het noodzakelijk is om tot een nieuwe kostenverdeelsleutel te komen en waarom “niets doen” geen optie meer is.

1. Het is afgesproken bij de regionalisering
Bij de regionalisering van de brandweer is nadrukkelijk afgesproken om tot een nieuwe kostenverdeelsleutel te komen. Zie hiervoor hoofdstuk 1.
2. De huidige handelwijze is in strijd met de gemeenschappelijke regeling
In artikel 30 van de bestaande gemeenschappelijke regeling is opgenomen dat “de algemene kosten worden toegerekend aan alle deelnemende gemeenten op basis van het aantal inwoners”. Deze tekst dateert van vóór de regionalisering van de brandweer en had toen betrekking op de kosten die later in box 2 zijn opgenomen (regionale brandweezorg).
De werkelijke verdeling van kosten is geheel anders. Er wordt dus momenteel in strijd met de vigerende GR gehandeld.
3. Het huidige model voldoet niet aan de gestelde criteria
in de werkgroep kostenverdeelsleutel zijn 4 criteria geformuleerd waaraan een kostenverdeelmodel moet voldoen: stabiel, uitlegbaar, objectief en eenvoudig. Het huidige model wordt op alle vier de criteria negatief beoordeeld.
4. Het huidige model is vanuit de bedrijfsvoering van VRZHZ niet langer bruikbaar
Het boxenmodel kan nauwelijks/niet onderhouden worden. In de praktijk wordt het in 2013 geïntroduceerde model jaarlijks alleen geïndexeerd, maar voor een deel van de boxen doet dit in het geheel geen recht aan het in 2013 afgesproken principe.
De consequentie hiervan is ook dat de financiële gevolgen voor individuele gemeenten in geen enkele verhouding staan tot de operationele gevolgen van beleidsmatige keuzes door het bestuur voor diezelfde gemeenten.
5. De huidige verdeling is zeer onevenwichtig
Een fictieve berekening van een uitbreiding van het aantal preventisten met 5 fte (ca. € 300.000,=) bij de VRZHZ laat zien dat de verdeling van de kosten per gemeente verschillen van € 0,37 (Papendrecht) tot € 1,05 (Korendijk) per inwoner. Vanuit brandweezorg is dit verschil op geen enkele wijze te rechtvaardigen.

Gemeente	Bijdrage	Per inwoner (box 1)
Alblasserdam	€ 9.670	€ 0,48
Dordrecht	€ 86.843	€ 0,73
Hendrik-Ido-Ambacht	€ 11.980	€ 0,41
Papendrecht	€ 11.917	€ 0,37
Sliedrecht	€ 10.708	€ 0,43
Zwijndrecht	€ 23.960	€ 0,54
Giessenlanden	€ 10.331	€ 0,71
Gorinchem	€ 19.450	€ 0,55
Hardinxveld-Giessendam	€ 14.331	€ 0,81
Leerdam	€ 14.849	€ 0,72
Molenwaard	€ 18.625	€ 0,64
Zederik	€ 11.119	€ 0,81
Binnenmaas	€ 22.663	€ 0,79
Cromstrijen	€ 7.160	€ 0,56
Korendijk	€ 11.334	€ 1,05
Oud-Beijerland	€ 10.331	€ 0,43
Strijen	€ 4.730	€ 0,54
TOTAAL	300.000	

3. Onderzochte modellen

3.1 Kostenverdeelprincipes

In het algemeen kunnen kostenverdeelmodellen worden gebaseerd op (een combinatie van) vier hoofdprincipes:

- Solidariteit
In dit geval draagt iedereen in gelijke mate bij. Voorbeelden van dit principe zijn een vaste bijdrage per gemeente en een vaste bijdrage per inwoner.
- Draagkracht
Bij toepassing van dit principe wordt onderscheid gemaakt tussen deelnemende partijen op basis van financiële draagkracht. Dat kan gekoppeld worden aan het vermogen of de relevante inkomsten van een deelnemende partij.
- Continuïteit
In dit geval wordt gekeken naar de kosten die een deelnemende partij maakte voordat de samenwerking begon. De bijdrage is dan dus gebaseerd op basis van een historisch aandeel.
- Nut
In dit geval wordt gekeken naar het nut dat een deelnemende partij heeft van de samenwerking. Dit kan bijv. het aandeel zijn in de geleverde prestaties dat inwoners van een bepaalde gemeente ten goede komt.

3.2 Kostenverdeelmodellen en -criteria

Uit een lijst van mogelijke kostenverdeelmodellen is een selectie gemaakt op basis van vier criteria:

- Stabiel
De fluctuaties voor deelnemende gemeenten moeten beperkt zijn, in ieder geval binnen een beleidsperiode.
- Uitlegbaar
De kostenverdeelsleutel moet vanuit zowel een regionaal als vanuit een lokaal perspectief goed uitlegbaar zijn.
- Objectief
De sleutel moet gebaseerd zijn op controleerbare feiten en mag slechts op één manier te interpreteren zijn.
- Eenvoudig
De kostenverdeelsleutel moet administratief eenvoudig toepasbaar zijn.

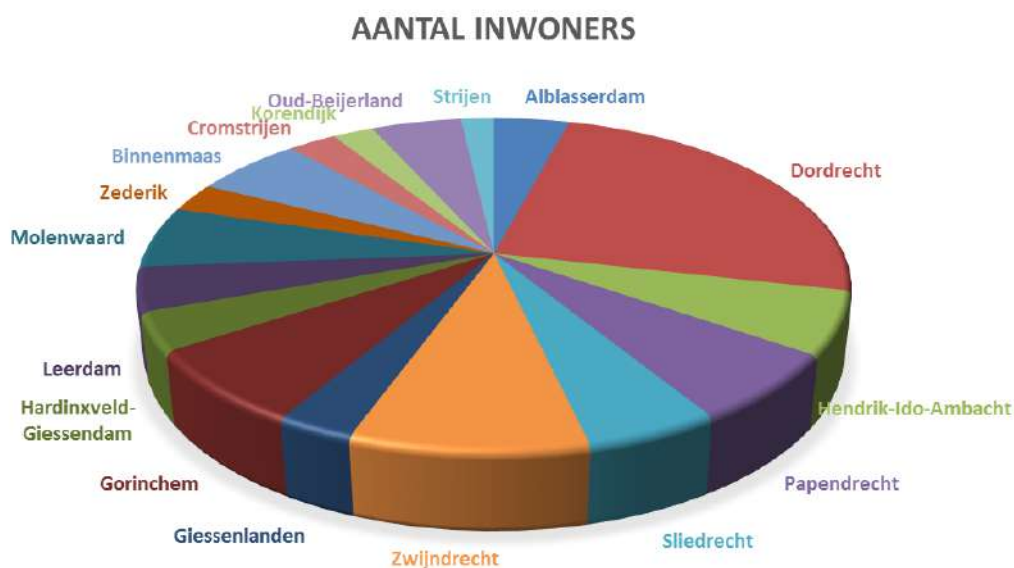
Uit een door de werkgroep opgestelde lijst is – conform de bestuursopdracht – een selectie gemaakt van drie varianten voor de huidige kostenverdeelsleutel. Het huidige model en de varianten scoren op deze criteria als volgt:

Kostenverdeelsleutels	Stabiel	Uitlegbaar	Objectief	Eenvoudig
Huidig model	-	-	-	-
Aantal inwoners	+	+	++	++
Uitkering uit gemeentefonds	+	++	++	+
Risicoprofiel	0/+	+	-/0	0

Gegeven deze scores en de in hoofdstuk 1 en 2 benoemde argumenten valt het huidige boxenmodel af als toekomstig model. De andere drie varianten worden in de volgende paragrafen beschreven. Daarna wordt het herverdeeleffect t.o.v. het huidige model inzichtelijk gemaakt.

3.3 Model 1: Inwonerbijdrage

In het model inwonerbijdrage worden de kosten van de Veiligheidsregio verdeeld op basis van een vast bedrag per inwoner, ongeacht de gemeente. Dit leidt tot de volgende verdeling:

Verdeling van de kosten op basis van een vaste inwonerbijdrage is gebaseerd op het principe solidariteit.

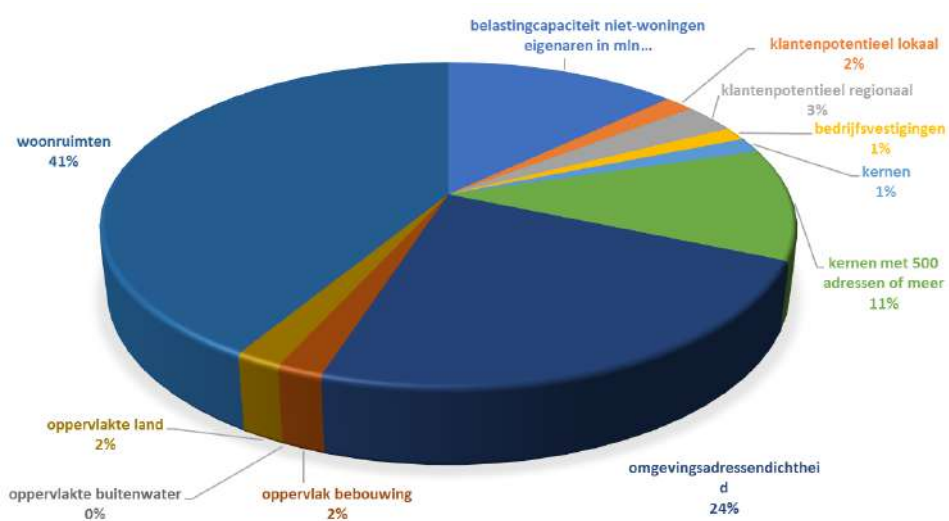
3.4 Model 2: Gemeentefonds

Het gemeentefonds is onderverdeeld in clusters en sub-clusters. De fondsbeheerders gebruiken deze verdeling als hulpmiddel bij het onderhoud van de verdeling. De indeling speelt bijvoorbeeld een rol in het Periodiek Onderhoud, waarin jaarlijks wordt bezien of de verdeling van het gemeentefonds nog in voldoende mate overeenkomt met de kostenstructuur van gemeenten.

Het sub-cluster Brandweer & Rampenbestrijding (B&R) in het gemeentefonds is gekoppeld aan taken die allemaal zijn overgedragen aan de Veiligheidsregio. Dit cluster is in 2016 opnieuw bekeken in samenhang met de Brede Doeluitkering Rampenbestrijding. Dit heeft tot een nieuwe verdeling geleid.

Bij toepassing van deze sleutel is het gemeentelijk aandeel in de regionale inkomsten voor het sub-cluster B&R bepalend voor het aandeel in de gemeentelijke bijdrage.

In de figuur hieronder zijn de maatstaven opgenomen uit de vigerende verdeling van dit sub-cluster met de verhouding in de in VRZHZ deelnemende gemeenten.

Verdeling van de gemeentelijke bijdragen op basis van dit sub-cluster is gebaseerd op de principes draagkracht en nut.

3.5 Model 3: (Brand)risicoprofiel

Het programma Vernieuwde Brandweezorg heeft de posten in de regio gecategoriseerd op basis van kenmerken van het verzorgingsgebied. Dat resulteert in een verdeling waarbij aan posten in een gebied met een hoger (brand)risicoprofiel, hogere prestatie-eisen worden gesteld en de organisatie wordt ingericht op een hogere paraatheid.

De differentiatie in A-, B- en C-posten is in dit model verwerkt door een ander gewicht te geven aan inwoners. De post met het hoogste gewicht is daarbij bepalend voor het gewicht van de betreffende gemeente.

Verdeling op basis van brandrisicoprofiel is gebaseerd op het principe nut.

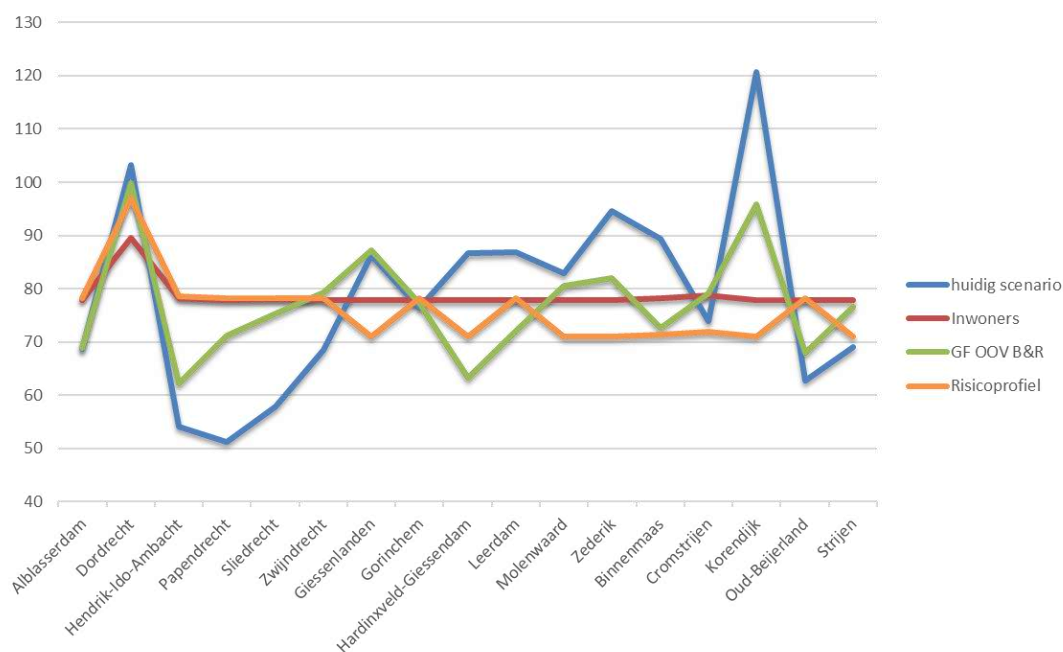
3.6 Herverdeeeffecten

De drie hiervoor beschreven modellen zijn doorgerekend op hun effecten. Omdat bleek dat gemeenten die lokale posten nog niet hebben overgedragen en/of een kazerne huren onevenredig veel moesten bijdragen aan de totale huisvesting, is daarop gecorrigeerd.

Het resultaat van de herverdeling (ten opzichte van de bestaande verdeling) is in onderstaande tabel weergegeven. Het herverdeeeffect is het % van het totale bedrag dat na herverdeling door een andere gemeente wordt bijgedragen. De bandbreedte laat de grootste voor- en nadeelgemeente zien, waarbij in groen de grootste voordeelgemeente en in rood de grootste nadeelgemeente per variant is vermeld. Opvallend is de grote bandbreedte bij een relatief klein herverdeeeffect

	Herverdeeeffect	Bandbreedte	
Inwoners	8,2%	-35%	52%
Gemeentefonds	5,4%	-27%	39%
(Brand)risicoprofiel	8,1%	-41%	53%

In onderstaande grafiek is zichtbaar hoe hoog de totale bijdrage in € per inwoner is bij de verschillende verdelingen:

In onderstaande overzichten zijn de effecten per gemeente per variant opgenomen, respectievelijk procentueel en absoluut. Voor drie (mogelijke) gemeentelijke herindelingen is daarnaast het gezamenlijk effect weergegeven. De sleutel (brand-)risicoprofiel is daarbij niet

weergegeven: door de schaal van gemeenten na (mogelijke) herindeling is de berekening dan te onnauwkeurig.

Totaaloverzicht Gemeente	Stijging / daling in %		
	Inwoners	Gemeentefonds	(Brand)risicoprofiel
Alblasserdam			
Dordrecht			
Hendrik-Ido-Ambacht			
Papendrecht			
Sliedrecht			
Zwijndrecht			
Giessenlanden			
Gorinchem			
Hardinxveld-Giessendam			
Leerdam			
Molenwaard			
Zederik			
Binnenmaas			
Cromstrijen			
Korendijk			
Oud-Beijerland			
Strijen			

Totaaloverzicht Gemeente	Stijging / daling in %	
	Inwoners	Gemeentefonds
Giessenlanden-Molenwaard		
Leerdam-Zederik		
Hoeksche Waard		

Totaaloverzicht Gemeente	Stijging / daling in €		
	Inwoners	Gemeentefonds	(Brand)risicoprofiel
Alblasserdam	183.870	3.193	188.952
Dordrecht	-1.615.844	-396.230	-741.669
Hendrik-Ido-Ambacht	712.335	240.805	719.825
Papendrecht	862.305	648.167	870.517
Sliedrecht	503.850	437.876	510.209
Zwijndrecht	415.787	475.290	427.109
Giessenlanden	-123.096	11.536	-222.708
Gorinchem	54.594	34.139	63.573
Hardinxveld-Giessendam	-154.910	-416.390	-276.644
Leerdam	-184.772	-305.385	-179.497
Molenwaard	-143.837	-68.459	-342.915
Zederik	-228.680	-171.909	-322.634
Binnenmaas	-320.431	-480.957	-517.483
Cromstrijen	62.312	66.000	-25.046
Korendijk	-463.615	-269.169	-537.755
Oud-Beijerland	362.019	124.502	368.093
Strijen	78.111	66.991	18.073

Totaaloverzicht Gemeente	Stijging / daling in €	
	Inwoners	Gemeentefonds
Giessenlanden-Molenwaard	-266.933	-56.923
Leerdam-Zederik	-413.452	-477.294
Hoeksche Waard	-281.603	-492.634

Het hierboven genoemde effect resulteert in de volgende totaalbijdragen:

Totaaloverzicht Gemeente	Effecten Scenario's			(Brand)risicoprofiel
	Huidige variant	Inwoners	Gemeentefonds	
Alblasserdam	1.370.332	1.554.202	1.373.525	1.559.284
Dordrecht	12.257.928	10.642.084	11.861.698	11.516.259
Hendrik-Ido-Ambacht	1.589.601	2.301.936	1.830.405	2.309.425
Papendrecht	1.649.342	2.511.646	2.297.508	2.519.859
Sliedrecht	1.444.027	1.947.877	1.881.903	1.954.236
Zwijndrecht	3.046.527	3.462.315	3.521.818	3.473.636
Giessenlanden	1.255.861	1.132.764	1.267.396	1.033.153
Gorinchem	2.691.643	2.746.237	2.725.783	2.755.217
Hardinxveld-Giessendam	1.539.244	1.384.334	1.122.854	1.262.600
Leerdam	1.797.855	1.613.083	1.492.470	1.618.358
Molenwaard	2.407.730	2.263.893	2.339.271	2.064.814
Zederik	1.297.111	1.068.431	1.125.202	974.477
Binnenmaas	2.569.350	2.248.919	2.088.393	2.051.867
Cromstrijen	942.759	1.005.072	1.008.759	917.713
Korendijk	1.306.724	843.109	1.037.555	768.969
Oud-Beijerland	1.495.624	1.857.643	1.620.127	1.863.717
Strijen	604.632	682.743	671.622	622.705
Totaal	39.266.289	39.266.289	39.266.289	39.266.289

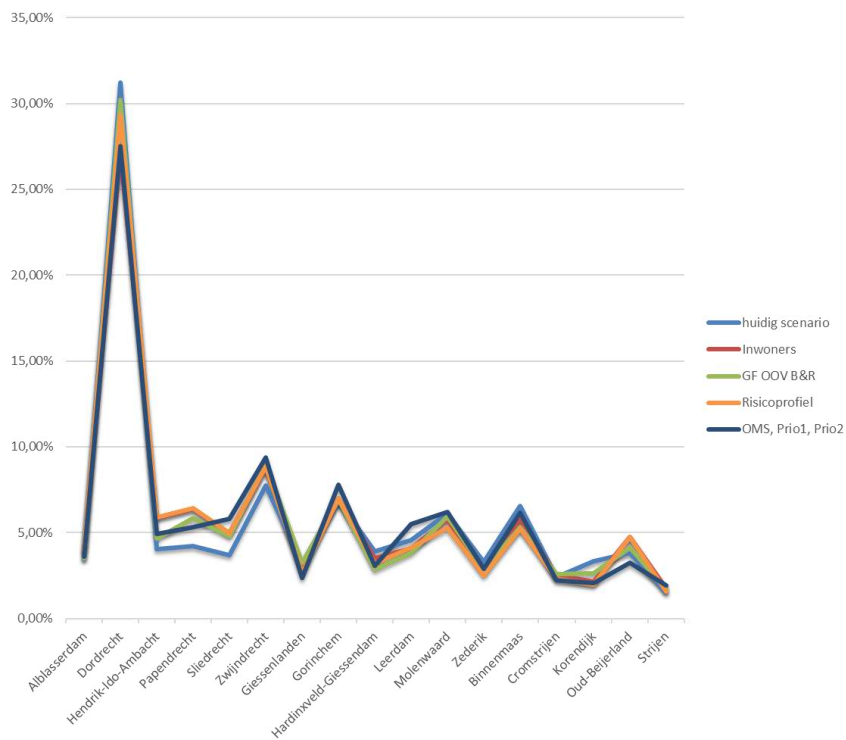
Totaaloverzicht Gemeente	Effecten Scenario's		
	Huidige variant	Inwoners	Gemeentefonds
Giessenlanden-Molenwaard	3.663.590	3.396.658	3.606.668
Leerdam-Zederik	3.094.966	2.681.514	2.617.672
Hoeksche Waard	6.919.089	6.637.486	6.426.455

3.7 Toets op aantal inzetten

Gezien de grote herverdeeleffecten in alle drie de doorgerekende alternatieven, heeft de BBC aanvullend onderzoek laten uitvoeren om te kijken of er vanuit het verdeelprincipe “nut” nog andere verdelingen mogelijk zijn die tot andere uitkomsten leiden. Model 3 (brandrisicoprofiel) legt vooral een link met de benodigde paraatheid, op basis van het risicoprofiel. Als alternatief is onderzocht in hoeverre het aantal daadwerkelijke incidenten per gemeente een relatie heeft met de kostenverdeelsleutel. Het resultaat is weergegeven in onderstaande figuur.

Per gemeente is te zien wat het percentage is dat wordt bijgedragen in de kosten in het huidige scenario en bij toepassing van de drie alternatieven. Daarnaast is een donkerblauwe lijn opgenomen die het aantal inzetten (het totaal van OMS¹, prio1 en prio2) weergeeft in de periode per gemeente als percentage van het totaal aantal inzetten in de regio. Daarbij zijn alle inzetten (brand, dienstverlening, leefmilieu, OMS, ongeval, overig) in de periode januari 2015 – februari 2017 meegenomen.

¹ OMS = Openbaar Meld Systeem

Belangrijk is te constateren dat de verdeling van het aantal incidenten op hoofdlijnen vergelijkbaar is met de doorgerekende alternatieven en dat in die gemeenten uit de Drechtsteden waar alle verdeelvarianten een hoger percentage kosten laten zien dan de huidige kosten, ook het aantal incidenten hoger ligt.

4. Uitkomsten bestuurlijke retraite

Tijdens de retraite van het Algemeen Bestuur op 10, 11 en 12 juni 2017 is een raamwerk opgesteld van bestuurlijke afspraken:

1. Het AB ervaart eigenaarschap en wil door samenwerking en solidariteit gezamenlijke doelen bereiken.
2. Het huidige kostenverdeelmodel is niet langer houdbaar en vraagt om urgente vervanging. Dit wordt onderbouwd met een bestuurlijk gedegen motivatie en historische reflectie.
3. Een nieuw model wordt voorzien van een onderbouwing die recht doet aan het verleden en tegelijkertijd aan de duurzaamheid van dit model naar de toekomst.
4. We kiezen voor een verdeling op basis van het sub-cluster Brandweer & Rampenbestrijding uit het gemeentefonds, omdat dit model het meest recht doet aan 1.
5. Voor de grootste verschillen wordt onderzocht of er een mogelijkheid is om die structureel te verkleinen. Dit zal worden geduïd op basis van criteria als uitlegbaarheid en uitvoerbaarheid.
6. Vertrekpunt voor het AB is dat het nieuwe model vanaf 2019 in maximaal 5 jaar gefaseerd wordt ingevoerd, waarbij er geen fonds wordt gevormd, maar voor- en nadeelgemeenten gelijktijdig toegroeien naar de nieuwe verdeelsleutel.
7. De VRZHZ monitort de kosten die horen bij de overeengekomen doelen en faciliteert het AB om hierover jaarlijks (bij de behandeling van de begroting) een inhoudelijke dialoog te voeren.

Naast kostenverdeling is het geheel van baten en lasten een belangrijk, maar ander aandachtspunt. Daarvoor wordt onderzoek gedaan naar

- a) de omvang van de Brede Doeluitkering Rampenbestrijding,
- b) het verschil van € 12 mln. tussen inkomsten en bijdragen van gemeenten en
- c) de vergelijking met andere veiligheidsregio's.

5. Effect verkleinen en ingroeien

5.1 Verkleinen herverdeeleffect

Mede als gevolg van de bestuurlijke retraite is uitgebreid onderzocht of er mogelijkheden zijn om het herverdeeleffect voor de grootste nadeelgemeenten te verkleinen. Daarbij is elke keer nadrukkelijk getoetst of een verkleining a) uitlegbaar is naar alle gemeenten en b) uitvoerbaar is voor VRZHZ.

Als consequentie van de bestuurlijke afspraken is er daarbij van uitgegaan dat de historische kostenvariant geen structurele rol kan spelen in een nieuwe verdeling. Dat zou de verdere doorontwikkeling van de geregionaliseerde brandweer remmen en de onevenwichtige kostenverdeling (zie hiervoor de hoofdstukken 1 en 2) in stand houden.

De belangrijkste varianten worden hieronder kort benoemd:

Meerdere verdeelsleutels

Een aantal veiligheidsregio's gebruikt een mix van verdeelsleutels voor verschillende delen van de portfolio. Kosten gerelateerd aan de GHOR, Bevolkingszorg, Crisisbeheersing of onderdelen van de brandweer zoals Brandveilig Leven kunnen bijvoorbeeld op basis van een vaste bijdrage per inwoner worden verdeeld. Inhoudelijk zijn daar ook argumenten voor te benoemen. Uit berekeningen blijkt echter dat het nadelig effect voor de grootste nadeelgemeenten alleen maar groter wordt. Dat kan ook opgemaakt worden uit de figuur in paragraaf 3.7: de (groene) lijn van de verdeling op basis van het gemeentefonds ligt het dichtst bij de (lichtblauwe) lijn van de huidige verdeling. Het gedeeltelijk toepassen van één van de andere lijnen, zal het verschil alleen maar groter maken.

Aanpassing maatstaven gemeentefonds

Onderzocht is of aanpassing van specifieke maatstaven van het gemeentefonds de grootste nadelen kan verkleinen. Daarbij is aansluiting gezocht bij de verklaring dat een aantal gemeenten uit de Drechtsteden in het verleden zeer lage kosten had door weinig buitengebied, compacte bebouwing direct grenzend aan die van buurgemeenten en een relatief laag risicoprofiel, waardoor voor de brandweezorg aan meer dan 30.000 inwoners per gemeente toch volstaan kon worden met slechts één post met vrijwilligers. Het variëren van relevante maatstaven als oppervlakte land, oppervlakte bebouwing een aantal inwoners levert echter altijd verdelingen op die ook voor andere gemeenten in voor- en nadeel resulteren dat niet uitlegbaar is, die qua uitvoering complex is en bij elke wijziging van maatstaven² tot discussie kan leiden.³

² Dit kan veroorzaakt worden door taakmutaties in circulaire (3 keer per jaar), periodiek onderhoud (jaarlijks) en groot onderhoud (elke 4 jaar)

³ Voor de volledigheid wordt nog vermeld dat de grootste nadeelgemeenten voorafgaand aan het laatste groot onderhoud van het sub-cluster Brandweer & Rampenbestrijding verhoudingsgewijs meer

Hard begrenzen

Onderzocht is of er mogelijkheden zijn om het negatief effect hard te begrenzen op bijv. 30%. Dit zou kunnen door het positief en negatief effect van alle gemeenten te verkleinen door een generieke korting. Dergelijke afspraken zijn echter altijd eindig, zullen op enig moment geëvalueerd moeten worden en zijn per definitie gekoppeld aan een historisch kostenniveau. De structurele koppeling aan het historisch kostenniveau is eerder reeds afgewezen.

Compensatie op andere wijze

Vanuit andere regio's zijn voorbeelden bekend waarbij compensatie op een andere wijze plaatsvond. Gemeenten met een relatief lage (repressieve) dekkingsgraad, die op dezelfde verdeelbasis gingen bijdragen, werden bijv. gecompenseerd door extra inzet van de VR in die gemeenten op het voorkomen van branden (Brandveilig Leven). Ook zijn voorbeelden bekend, waar verouderde kazernes eerder dan gepland werden vervangen. Dergelijke maatregelen zijn uitlegbaar en uitvoerbaar. Er is dan echter geen sprake van financiële compensatie.

5.2 Ingroeien

De BBC heeft laten onderzoeken wat de meest voor de hand liggende opties zijn voor VRZHZ om toe te groeien naar een nieuwe kostenverdeelsleutel. Het is evident dat gemeenten die een voordeel ondervinden, dat zo snel mogelijk willen ontvangen. Aan de andere kant is het wenselijk dat gemeenten die een nadeel ondervinden, stapsgewijs kunnen ingroeien

Lineaire ingroei – 3 jaar

Een veel gebruikte ingroeivariant is een lineaire ingroei over een periode van 3 jaar. Het huidige kostenniveau wordt daarbij gefixeerd en in 3 stappen wordt ingegroeid naar de nieuwe verdeling. Een periode van 3 jaar is algemeen gebruik bij de introductie van een nieuwe kostenverdeelsleutel: het geeft gemeenten een redelijke termijn om in te groeien, maar zorgt er ook voor dat de ingroei zich beperkt tot één bestuursperiode.

Op basis van het eerder afgesproken ingangsjaar voor ingroei, leidt dat tot het volgende schema:

- 2018 historisch
- 2019 2/3 historisch, 1/3 nieuw
- 2020 1/3 historisch, 2/3 nieuw
- 2021 nieuw

inkomsten hadden uit het gemeentefonds en volgens deze verdeling dan ook meer hadden moeten bijdragen aan de VR.

Als de stijging/daling wordt uitgedrukt in kosten per inwoner, resulteert dat in het volgende beeld:

Gemeente	2019	2020	2021
Alblasserdam	€ 0,05	€ 0,11	€ 0,16
Dordrecht	€ -1,11	€ -2,22	€ -3,34
Hendrik-Ido-Ambacht	€ 2,73	€ 5,46	€ 8,19
Papendrecht	€ 6,70	€ 13,40	€ 20,10
Sliedrecht	€ 5,85	€ 11,69	€ 17,54
Zwijndrecht	€ 3,56	€ 7,13	€ 10,69
Giessenlanden	€ 0,26	€ 0,53	€ 0,79
Gorinchem	€ 0,32	€ 0,65	€ 0,97
Hardinxveld-Giessendam	€ -7,81	€ -15,62	€ -23,43
Leerdam	€ -4,92	€ -9,83	€ -14,75
Molenwaard	€ -0,79	€ -1,57	€ -2,36
Zederik	€ -4,18	€ -8,35	€ -12,53
Binnenmaas	€ -5,57	€ -11,14	€ -16,72
Cromstrijen	€ 1,72	€ 3,45	€ 5,17
Korendijk	€ -8,29	€ -16,58	€ -24,87
Oud-Beijerland	€ 1,74	€ 3,48	€ 5,22
Strijen	€ 2,55	€ 5,09	€ 7,64

In de bijlage is het absolute effect voor elke gemeente weergegeven

Bij herindeling van de eerder genoemde gemeenten ontstaat het volgende beeld:

Gemeente	2019	2020	2021
Alblasserdam	€ 0,05	€ 0,11	€ 0,16
Dordrecht	€ -1,11	€ -2,22	€ -3,34
Hendrik-Ido-Ambacht	€ 2,73	€ 5,46	€ 8,19
Papendrecht	€ 6,70	€ 13,40	€ 20,10
Sliedrecht	€ 5,85	€ 11,69	€ 17,54
Zwijndrecht	€ 3,56	€ 7,13	€ 10,69
Giessenlanden-Molenwaard	€ -0,44	€ -0,87	€ -1,31
Gorinchem	€ 0,32	€ 0,65	€ 0,97
Hardinxveld-Giessendam	€ -7,81	€ -15,62	€ -23,43
Leerdam-Zederik	€ -4,62	€ -9,24	€ -13,86
Hoeksche Waard	€ -1,93	€ -3,87	€ -5,80

Effectafhankelijke ingroei – 5 jaar

De werkgroep en de bestuurlijke begeleidingscommissie zijn van mening dat er geen modellen zijn die het financiële nadeel verkleinen en tegelijkertijd uitlegbaar en uitvoerbaar zijn.

Daarom is gezocht naar een ingroeivariant waarbij andere gemeenten

- a) solidariteit kunnen tonen richting de grootste nadeelgemeenten door extra tijd te geven om in te groeien en
- b) waarbij ook de grootste voordeelgemeenten niet onnodig lang op hun voordeel hoeven te wachten.

Dat heeft geleid tot een model met de volgende kenmerken:

- de totale ingroeiperiode is 5 jaar (de maximale periode uit het bestuurlijk raamwerk).

- de grootste nadeelgemeente groeit lineair in. De stijging van de bijdrage per inwoner van deze gemeente bepaalt het tempo waarin alle andere nadeelgemeenten ingroeien.⁴ Gemeenten met een (relatief) klein nadeel groeien dus sneller in.
- het bedrag dat hierdoor beschikbaar komt van de nadeelgemeenten wordt per jaar verdeeld over de voordeelgemeenten, waarbij de grootste voordeelgemeenten het snelst ingroeien.

Feitelijk is er dus nog voor een relatief lange periode sprake van een mixvariant van het historische en het nieuwe model.

Als de stijging/daling wordt uitgedrukt in kosten per inwoner, resulteert dat in het volgende beeld⁵:

Gemeente	2019	2020	2021	2022	2023
Alblasserdam	€ 0,16	€ 0,16	€ 0,16	€ 0,16	€ 0,16
Dordrecht	€ -	€ -0,11	€ -1,68	€ -2,64	€ -3,34
Hendrik-Ido-Ambacht	€ 4,02	€ 8,04	€ 8,19	€ 8,19	€ 8,19
Papendrecht	€ 4,02	€ 8,04	€ 12,06	€ 16,08	€ 20,10
Sliedrecht	€ 4,02	€ 8,04	€ 12,06	€ 16,08	€ 17,54
Zwijndrecht	€ 4,02	€ 8,04	€ 10,69	€ 10,69	€ 10,69
Giessenlanden	€ 0,79	€ 0,79	€ 0,79	€ 0,79	€ 0,79
Gorinchem	€ 0,97	€ 0,97	€ 0,97	€ 0,97	€ 0,97
Hardinxveld-Giessendam	€ -13,78	€ -20,20	€ -21,77	€ -22,73	€ -23,43
Leerdam	€ -5,10	€ -11,52	€ -13,09	€ -14,05	€ -14,75
Molenwaard	€ -	€ -	€ -0,70	€ -1,66	€ -2,36
Zederik	€ -2,88	€ -9,30	€ -10,88	€ -11,84	€ -12,53
Binnenmaas	€ -7,07	€ -13,49	€ -15,06	€ -16,02	€ -16,72
Cromstrijen	€ 4,02	€ 5,17	€ 5,17	€ 5,17	€ 5,17
Korendijk	€ -15,22	€ -21,64	€ -23,21	€ -24,17	€ -24,87
Oud-Beijerland	€ 4,02	€ 5,22	€ 5,22	€ 5,22	€ 5,22
Strijen	€ 4,02	€ 7,64	€ 7,64	€ 7,64	€ 7,64

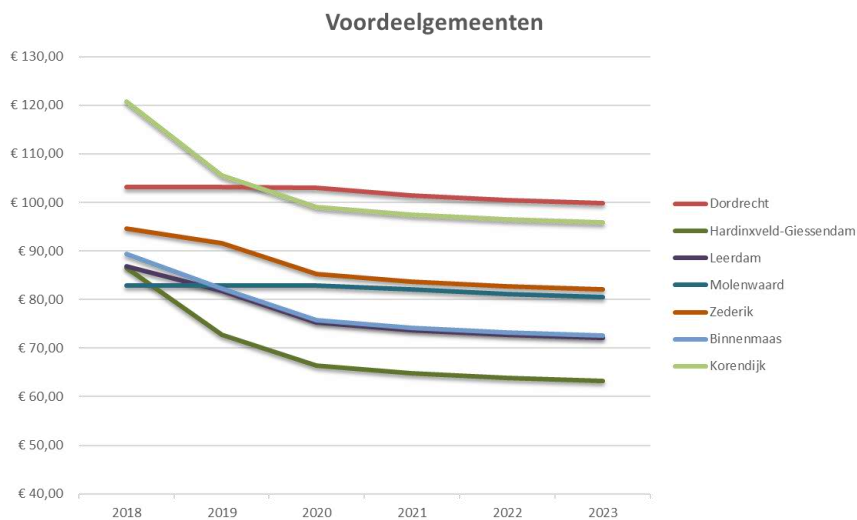
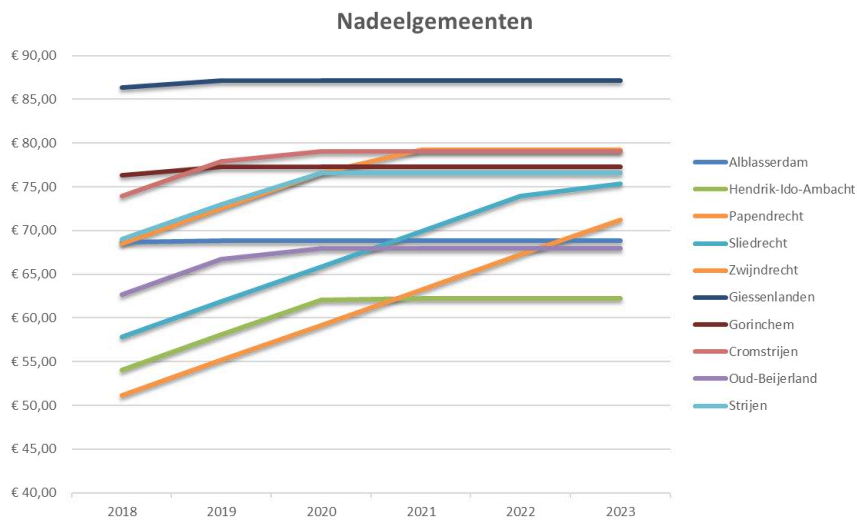
⁴ Het gaat dan om een bedrag van € 4,02 per inwoner per jaar.

Ter vergelijking: in het gemeentefonds is een dempingsmechanisme opgenomen voor de maximale daling van de totale inkomsten (dus alle clusters) uit het gemeentefonds naar een specifieke gemeente van € 15 per inwoner per jaar. Dit is wel exclusief de 3 decentralisaties in het Sociaal Domein.

⁵ De bedragen van alle voordeelgemeenten zijn licht gewijzigd ten opzichte van een eerdere versie van dit rapport.

In de twee hierna volgende figuren is de ingroei gevisualiseerd in het verloop van de totale kosten per inwoner. Duidelijk zichtbaar is dat:

- alle nadeelgemeenten direct vanaf de start in hetzelfde tempo (hellingshoek) toegroeien naar het nieuwe kostenniveau en
- alle voordeelgemeenten na een verschillende start aan het einde van de ingroeiperiode in hetzelfde tempo (hellingshoek) toegroeien naar het nieuwe model.

In de bijlage is het absolute effect voor elke gemeente afzonderlijk in grafiekvorm weergegeven. Het verschil met het model 'lineaire ingroei in 3 jaar' is vooral bij de grootste voor- en nadeelgemeenten goed zichtbaar.

Als de eerder genoemde herindelingen doorgaan, resulteert dat in een nieuwe verdeling die hieronder is weergegeven. Let op: de herindelingen hebben ook effect op het ingroeiempo van andere gemeenten!

Gemeente	2019	2020	2021	2022	2023
Alblasserdam	€ 0,16	€ 0,16	€ 0,16	€ 0,16	€ 0,16
Dordrecht	€ -	€ -0,78	€ -2,16	€ -2,78	€ -3,34
Hendrik-Ido-Ambacht	€ 4,02	€ 8,04	€ 8,19	€ 8,19	€ 8,19
Papendrecht	€ 4,02	€ 8,04	€ 12,06	€ 16,08	€ 20,10
Sliedrecht	€ 4,02	€ 8,04	€ 12,06	€ 16,08	€ 17,54
Zwijndrecht	€ 4,02	€ 8,04	€ 10,69	€ 10,69	€ 10,69
Giessenlanden-Molenwaard	€ -	€ -	€ -	€ -0,75	€ -1,31
Gorinchem	€ 0,97	€ 0,97	€ 0,97	€ 0,97	€ 0,97
Hardinxveld-Giessendam	€ -16,76	€ -20,60	€ -21,97	€ -22,87	€ -23,43
Leerdam-Zederik	€ -7,19	€ -11,03	€ -12,41	€ -13,31	€ -13,86
Hoeksche Waard	€ -0,22	€ -2,97	€ -4,35	€ -5,24	€ -5,80

6. Conclusies en aanbevelingen

- De bestuurlijke begeleidingscommissie adviseert – in overeenstemming met het bestuurlijk raamwerk uit de bestuurlijke retraite 2017 - toepassing van het verdeelmodel op basis van het gemeentefonds, sub-cluster Brandweer en Rampenbestrijding voor de verdeling van alle kosten van de Veiligheidsregio, met uitzondering van de kosten voor taken die vallen onder het Pluspakket.
- De bestuurlijke begeleidingscommissie heeft diverse mogelijkheden laten onderzoeken om de grootste verschillen structureel te verkleinen. Daarbij zijn geen varianten voor financiële compensatie gevonden die uitlegbaar en uitvoerbaar zijn.
- Om de grootste nadeelgemeenten voldoende tijd te geven om de begroting aan te passen aan de stijgende kosten en gelijktijdig de grootste voordeelgemeenten zo snel als mogelijk te kunnen korten op hun bijdragen, wordt een ingroeimodel voorgesteld dat rekening houdt met het herverdeeleffect en een totale ingroeiperiode heeft van 5 jaar, te beginnen bij 2019.
- De gemeentelijke bijdragen aan de Veiligheidsregio ZHZ (in totaal € 39 mln.) blijken aanzienlijk hoger te zijn dan de fictieve inkomsten van in totaal € 27 mln.⁶ uit de Algemene Uitkering van het gemeentefonds. Om dit te kunnen duiden moet naar de totale uitgaven en naar de totale inkomsten (dus ook de Brede Doeluitkering Rampenbestrijding) van de regio worden gekeken. Uit een eerste vergelijking die de werkgroep na de retraite heeft gemaakt met 6 andere regio's blijkt dat VRZHZ weliswaar niet uniek is, maar dat er ook regio's zijn waarin de gemeenten (veel) meer ontvangen dan uitgeven. Ook blijkt dat er grote verschillen zijn tussen de begrotingen op onderwerpen als FLO, huisvesting en breedte van de portfolio, waardoor meer duiding nodig is om een goede vergelijking te kunnen maken.

In het bestuurlijk raamwerk zijn drie zoekrichtingen gegeven:

- i. de omvang van de Brede Doeluitkering Rampenbestrijding,
- ii. het verschil van € 12 mln. tussen inkomsten en bijdragen van gemeenten en
- iii. de vergelijking met andere veiligheidsregio's.

De bestuurlijke begeleidingscommissie adviseert deze drie onderzoeksvragen uit te laten voeren langs twee sporen:

Spoor 1. Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDuR)

In dit spoor moet aan de hand van de omvang van de inkomsten uit de BDuR en de

⁶ Op basis van de decembercirculaire 2016, uitkeringsjaar 2017, maatstaven 2017-1.

toekenningscriteria onderzocht worden of deze passend is voor een regio als Zuid-Holland Zuid met al haar specifieke (risico-)kenmerken. Indien deze vraag ontkennend beantwoord wordt, zal (ambtelijk en bestuurlijk) naar landelijk niveau opgeschaald worden om te trachten deze discrepantie te verhelpen. Om dit beargumenteerd te kunnen doen, zal deels gebruik gemaakt worden van input uit spoor 2.

Spoor 2. Kosten en baten van de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid

In dit spoor moeten de kosten en baten en het huidige verschil van € 12 mln. in onderlinge samenhang nader geduid worden door

- a) een analyse uit te voeren van de bijdrage van de gemeenten aan de VRZHZ in relatie tot de bijdragen die de gemeenten ontvangen uit het GF.
- b) deze gegevens, evenals de overige baten en kosten van de VRZHZ, te vergelijken met andere veiligheidsregio's.
- c) een kwalitatieve duiding van deze gegevens aan de hand van rapporten van de Inspecties, het risicoprofiel en de prestaties.

Geadviseerd wordt om spoor 2 vorm te geven als benchmark. In 2016 is reeds een benchmark uitgevoerd⁷. De nu bedoelde benchmark is breder van opzet, vraagt extra werk, medewerking van andere regio's, specifieke deskundigheid en (externe) objectiviteit. Landelijk lopen hiertoe ook initiatieven, maar deze kennen nog geen voorspoedige voortgang. Wij adviseren de nieuwe benchmark direct na de zomer op te starten, zodat de resultaten begin 2018 beschikbaar kunnen zijn.

⁷ De veiligheidsregio's Zuid-Holland Zuid, Midden-West Brabant en Zeeland hebben in 2016 gezamenlijk een benchmark uitgevoerd. Naar aanleiding van een bestuurlijk verzoek is hierop een verdiepingsslag gemaakt op het onderdeel overhead gemaakt, die voor het AB van 29 juni 2017 geagendeerd is.

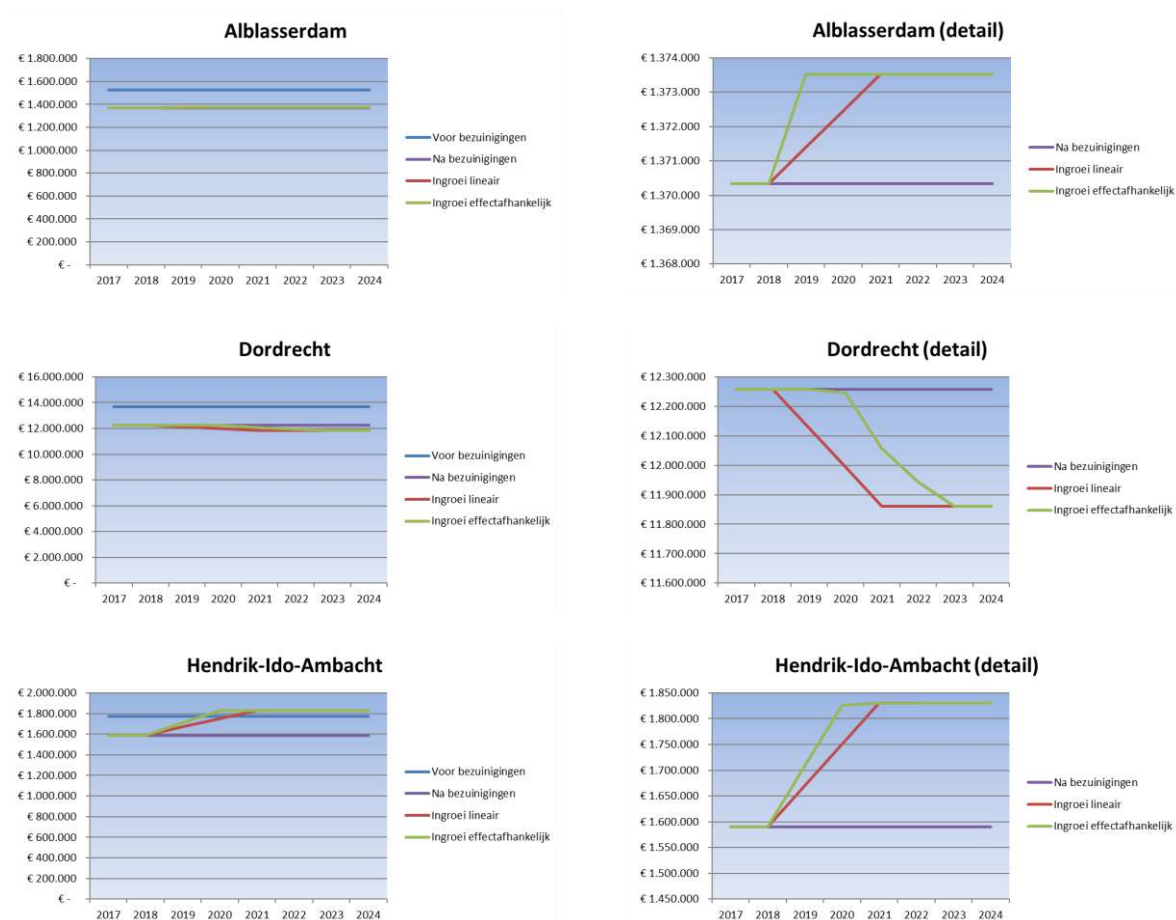
Bijlage: effecten per gemeente

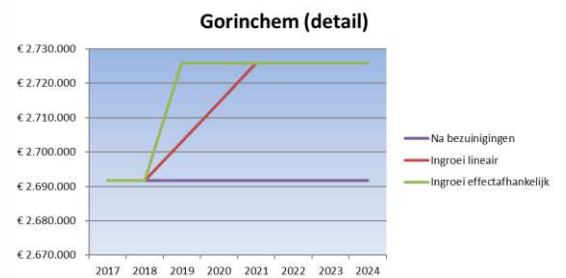
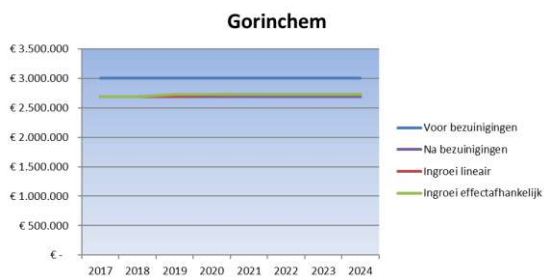
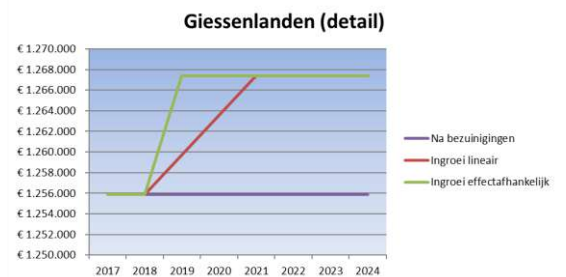
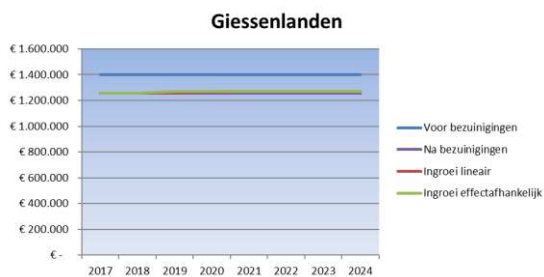
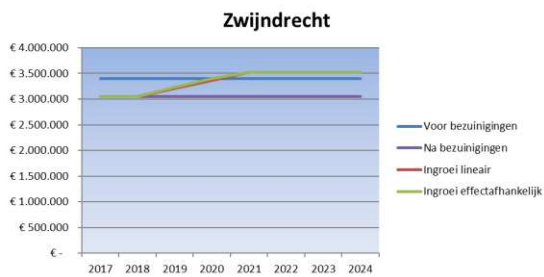
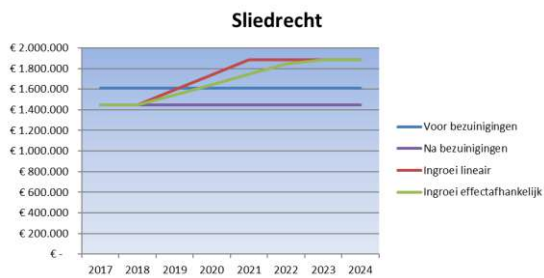
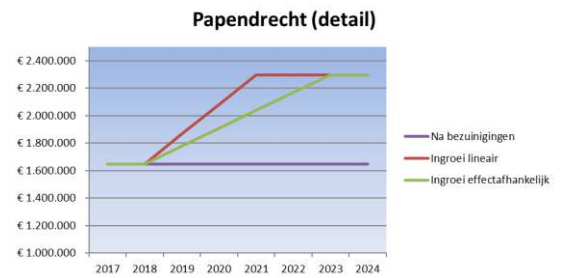
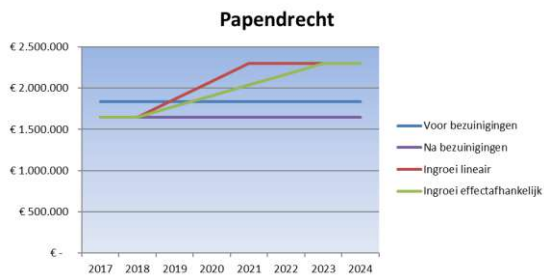
Relatie met financieel meerjarenperspectief (MJP)

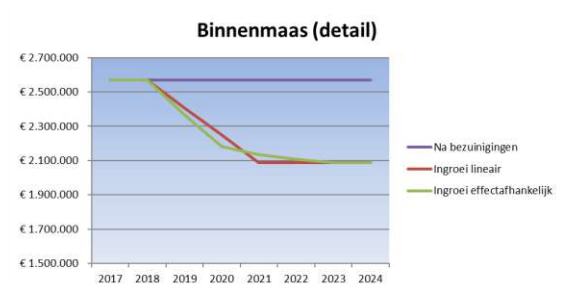
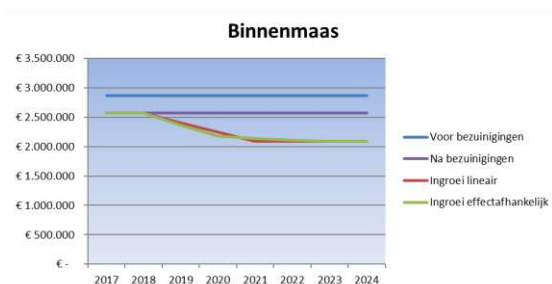
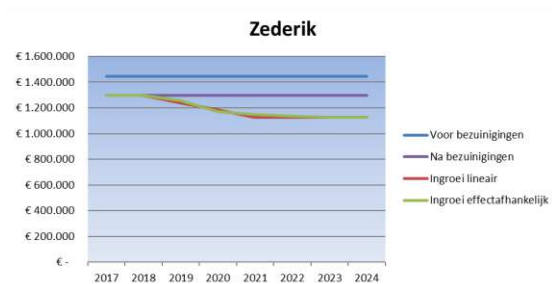
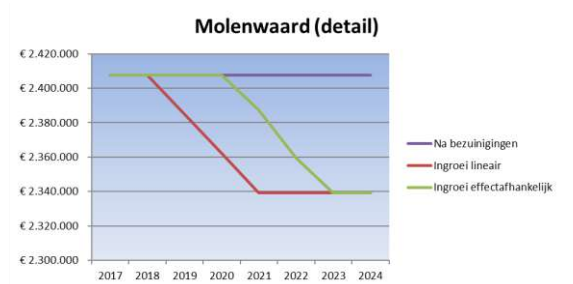
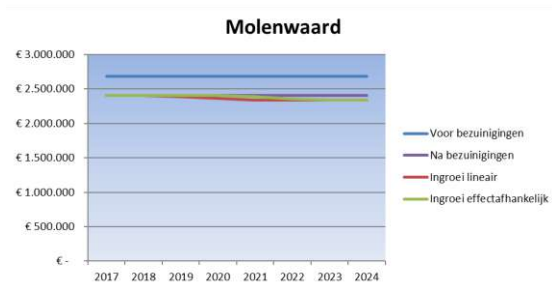
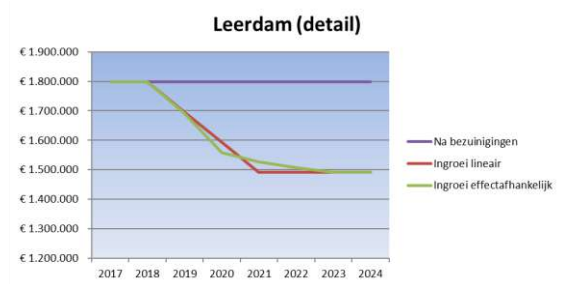
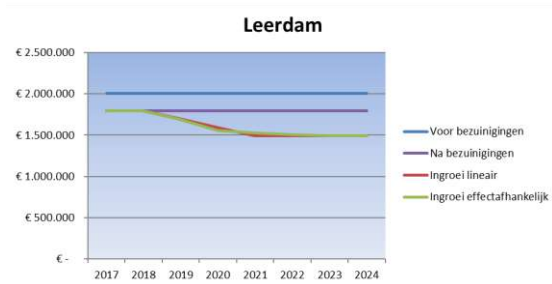
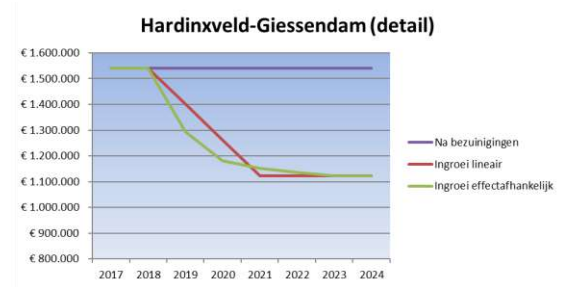
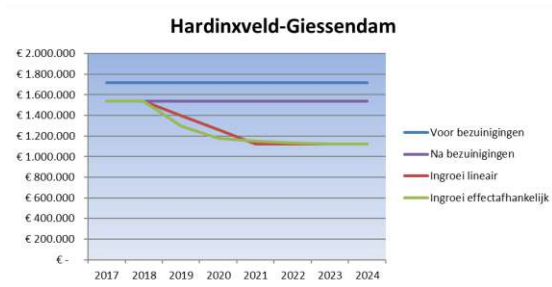
Eind 2015 is het financieel meerjarenperspectief (MJP) vastgesteld met als kern kostenstijgingen die in beeld waren (4,7, bijgesteld naar 4,3 miljoen Euro) op te vangen met bezuinigingen (5,2 miljoen Euro). Per saldo een verwacht overschot van 0,9 miljoen Euro in 2020. Indien niet tot deze bezuinigingen was besloten hadden de gemeenten zich geconfronteerd gezien met een totale kostenstijging van 4,3 miljoen die tot verhoging van de gemeentelijke bijdragen zou hebben geleid (indicatief bijna € 9,= per inwoner). Daarnaast was er dan geen perspectief op het saldo van 0,9 miljoen in 2020.

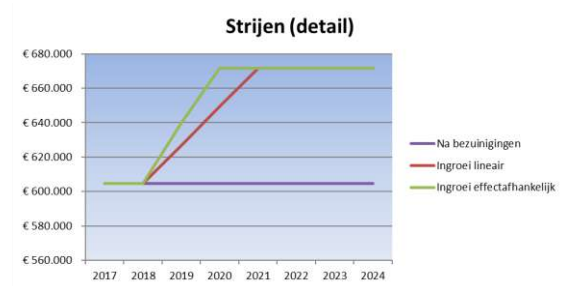
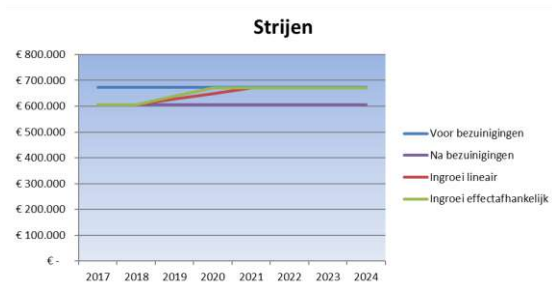
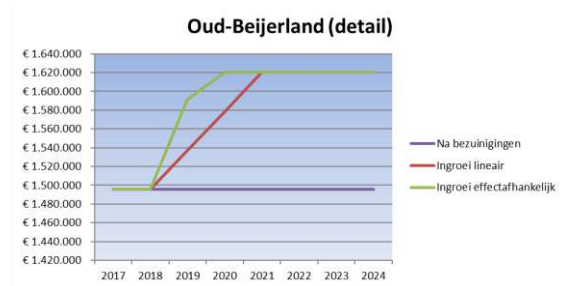
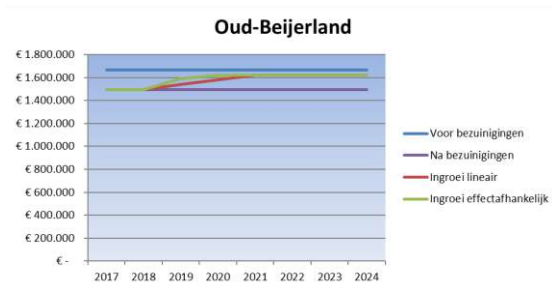
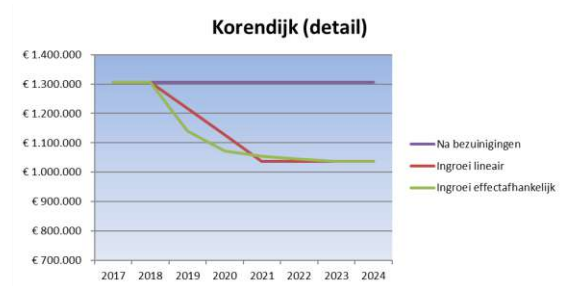
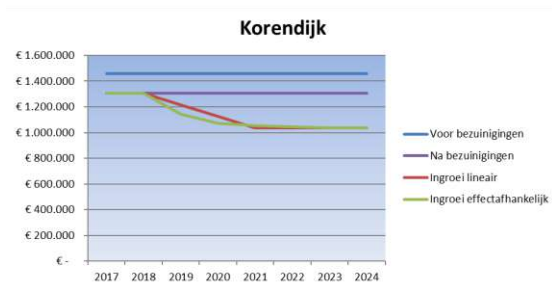
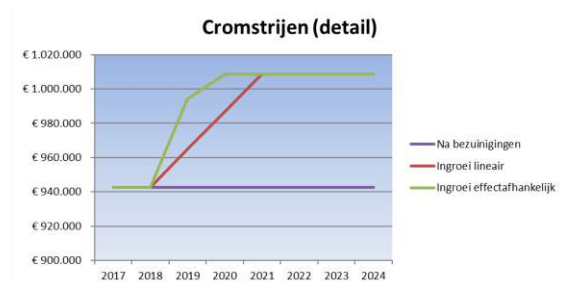
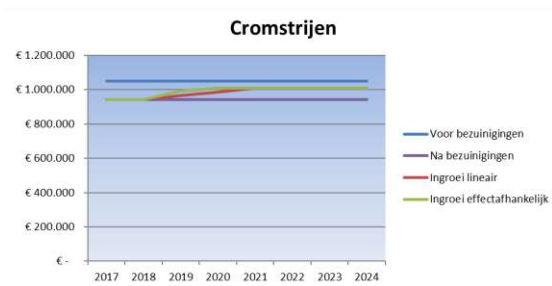
In onderstaande figuren is het effect per gemeente inzichtelijk gemaakt, zowel globaal als in detail Omdat het resulterende MJP zoals hierboven beschreven vrij constant is, is in onderstaande figuren eenvoudigheidshalve het VRZHZ-kostenniveau van 2017 doorgetrokken tot 2024.

In deze figuren is geen rekening gehouden met (mogelijke) herindelingen. De effecten daarvan zijn wel verwerkt in de laatste tabel van paragraaf 5.2

Bijlage: betrokken personen

Bestuurlijke begeleidingscommissie

- De heer Luteijn Burgemeester Cromstrijen, voorzitter
- De heer Borgdorff Burgemeester Binnenmaas
- De heer Kamsteeg Wethouder Zwijndrecht
- De heer Keppel Wethouder Leerdam
- De heer Paans Burgemeester Alblasterdam
- De heer Veldhuijzen Burgemeester Gorinchem
- Mevrouw Vergouwe Coördinerend gemeentesecretaris

Ambtelijke werkgroep

- De heer Vermeulen VRZHZ, voorzitter
- De heer Arslan Gemeente Oud-Beijerland
- Mevrouw Dekker Gemeente Zwijndrecht
- De heer Van der Heiden Gemeente Molenwaard
- De heer Vaal Gemeente Hardinxveld-Giessendam
- De heer Boogaard VRZHZ
- Mevrouw Boons VRZHZ
- De heer Nassy VRZHZ

Externe ondersteuning

- Gert Jan Bosland Bosland Advies & Projectmanagement

	Gemeente	Briefnummer	Datum ontvangst	Kostenverdeelssystematiek
1.	Het college van B&W van de gemeente Alblasterdam			Geen reactie ontvangen
2.	De raad van de gemeente Binnenmaas			Geen reactie ontvangen
3.	Het college van B&W van de gemeente Cromstrijen, namens de gemeenteraad	4 jan. 2018	2018/437	De gemeenteraad besloot om geen zienswijze in te dienen op het voornemen van het algemeen bestuur om de wijze van kostenverdeling te wijzigen.
4.	De gemeenteraad van de gemeente Dordrecht	27 dec. 2017	2017/2607	<p>Met betrekking tot de nieuwe kostenverdeelssystematiek benadrukken wij, dat de gemeenteraad een evenredige verdeling van de lasten van de VRZHZ over de deelnemende gemeenten nastreeft, en derhalve het voorgestelde verdeelmodel inclusief ingroeiperiode onderschrijft. Het voorgestelde verdeelmodel voldoet aan de kostenverdeelprincipes van (solidariteit, draagkracht, continuïteit en nut) en de gestelde criteria (stabiel, uitlegbaar, objectief en eenvoudig).</p> <p>In de uitwerking van de kostenverdeling vragen wij uw aandacht:</p> <ol style="list-style-type: none"> Het geheel van baten en lasten dat in de kostenverdeling wordt betrokken, in relatie tot de hoogte van bijdrage die gemeenten ontvangen in het gemeentefonds, sub-cluster Brandweer en Rampenbestrijding. Effecten van gemeentelijke herindeling. <p>Aandachtspunten</p> <p>Naast de kostenverdeelssystematiek is de omvang, het geheel van baten en lasten, een belangrijk aandachtspunt. Bij jaarrekening 2016 en begroting 2018 is door uw VRZHZ besloten de begrotingen 2017, 2018 en het meerjarenperspectief tot en met 2020 neerwaarts bij te stellen, als gevolg van structurele overschotten. Wij verzoeken u de geactualiseerde begroting 2019 inclusief het neerwaarts bijgestelde meerjarenperspectief als basis te nemen voor de verdere uitwerking.</p> <p>Daarnaast wordt door uw VRZHZ de komende periode via benchmark onderzoek gedaan naar:</p> <ul style="list-style-type: none"> – de omvang van de Brede Doeluitkering Rampenbestrijding, een hogere uitkering betekent immers lagere bijdrage van de deelnemers; – een analyse van de bijdragen van gemeenten aan de VRZHZ in relatie tot de bijdragen die de gemeenten ontvangen uit het gemeentefonds; – een vergelijking met andere veiligheidsregio's. <p>Wij verzoeken uw VRZHZ de uitkomsten van het benchmark onderzoek te betrekken bij de uitwerking van de kostenverdeling vanaf 2019.</p> <p>Onze regio heeft te maken met diverse toekomstige herindelingen. Ten aanzien van de vorming van de nieuwe gemeente Vijfheerenlanden is besloten dat deze in de provincie Utrecht zal komen te liggen. De streefdatum voor deze herindeling is 1 januari 2019 en valt samen met de ingangsdatum van de nieuwe kostenverdeling. Wij vragen uw VRZHZ niet alleen de financiële en beleidsmatige gevolgen hiervan in beeld te brengen, maar ook de effecten onder de nieuwe kostenverdeelssystematiek voor de overige deelnemende gemeenten van Zuid-HollandZuid te beperken.</p>
5.	Het college van B&W namens de raad van de gemeente Giessenlanden	27 dec. 2017	2017/2609	<p>Heeft besloten: met instemming kennis te nemen van de nieuwe Kostenverdeelssystematiek Veiligheidsregio ZHZ, en bij zienswijzebrief te benadrukken dat de fusiegemeenten Giessenlanden en Molenwaard als één gemeente moeten worden beschouwd bij de toepassing en implementatie van de nieuwe systematiek.</p>
6.	Het college van de gemeente Gorinchem namens de raad	17 jan. 2018 Ongetekende versie	2017/501	<p>1. Geconstateerd is, dat in het kader van de beoogde nieuwe wijze van financiering, de gemeente Gorinchem als één van de tien nadeelgemeenten wordt aangemerkt.</p>

	Raadsbehandeling 25-1-2018	30 jan. getekende versie		<ol style="list-style-type: none"> 2. De gemeenteraad ingestemd heeft met het toepassen van een nieuwe kostenverdeelssystematiek voor de financiering van de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid. met ingang van 2019. Dit op basis van de objectieve maatstaf van het Gemeentefonds, cluster Brandweer en rampenbestrijding. 3. Gemeenteraad en college spreken hun waardering uit over het zorgvuldig gevolgde proces en het feit dat de nieuwe financieringswijze (inwonerbijdrage) toekomstig bestendig is 4. Tevens wordt ingestemd met het feit dat de voor-en nadeelgemeenten elkaar tegemoet komen om binnen een tijdsbestek van 5 jaar naar elkaar te groeien.
7.	Het college van B&W van de gemeente Hardinxveld-Giessendam	17 jan. 2018 Ongetekende versie 29 jan. 2018 Getekende versie	2018/500	<ol style="list-style-type: none"> 1. In het kader van de beoogde nieuwe wijze van financiering wordt de gemeente Hardinxveld-Giessendam als één van de zes voordeelgemeente aangemerkt. 2. De gemeenteraad stemt in met het toepassen van een nieuwe Kostenverdeelssystematiek voor de financiering van de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid. met ingang van 2019. Dit op basis van de objectieve maatstaf van het Gemeentefonds, cluster Brandweer en rampenbestrijding. 3. Gemeenteraad en college spreken hun waardering uit over het zorgvuldig gevolgde proces en het feit dat de nieuwe financieringswijze (inwonerbijdrage) toekomstig bestendig is 4. Tevens wordt ingestemd met het feit dat de voor-en nadeelgemeenten elkaar tegemoet komen om binnen een tijdsbestek van 5 jaar naar elkaar te groeien.
8.	De raad van de gemeente Hendrik-Ido-Ambacht	16 jan. 2018	2018/490	<p>Allereerst willen wij u bedanken voor de zorgvuldige en duidelijke rapportage. alsmede het onderzoek naar de effecten van de verschillende alternatieven. Verder onderstrepen wij het belang om te komen tot een stabiele, uitlegbare, objectieve en eenvoudige kostenverdeelssystematiek, welke ook toekomstbestendig is. Alhoewel Hendrik-Ido-Ambacht een nadeelgemeente is. waarderen we enerzijds de ontwikkeling van het ingroeimodel, maar anderzijds brengt dit ook een risico met zich mee. Een ingroeimodel van 5 jaar is een lange periode, hetgeen effecten kan hebben bij veranderende omstandigheden in die periode, zodat het overzicht verloren gaat en daarmee effecten heeft op het toepassen hiervan.</p> <p>Wij vragen u nadrukkelijk hier alert op te zijn en dit te bewaken en ons op de hoogte te stellen.</p>
9.	gemeente Korendijk			Geen reactie ontvangen
10.	De raad van de gemeente Leerdam			Geen reactie ontvangen
11.	Het college van B&W namens de raad van de gemeente Molenwaard	24 jan. 2018	2018/518	Heeft besloten: met instemming kennis te nemen van de nieuwe Kostenverdeelssystematiek Veiligheidsregio ZHZ, en bij zienswijzebrief te benadrukken dat de fusiegemeenten Giessenlanden en Molenwaard als één gemeente moeten worden beschouwd bij de toepassing en implementatie van de nieuwe systematiek.
12.	De gemeenteraad van de gemeente Oud-Beijerland	13 dec. 2017	2017/2568	De gemeente Oud-Beijerland dient geen zienswijze in.
13.	Het college van B&W van de gemeente Papendrecht, namens de gemeenteraad	27 dec. 2017	2017/2616	Hierbij kunnen wij u meedelen, gehoord de raad hebbende, dat de gemeente Papendrecht akkoord gaat met het verdeelm odel op basis van het gemeentefonds, subcluster Brandweer en Rampenbestrijding met de verdeling van alle kosten van de Veiligheidsregio, met uitzondering van de kosten voor taken die vallen onder het Pluspakket. Wij verbinden hier wel de randvoorwaarde aan, dat middels een ingroeimodel rekening wordt gehouden met het herverdeeleffect, en een totale ingroeiperiode van 5 jaar, te beginnen bij 2019. Daarnaast wordt de lijn ondersteund om via twee sporen

				nader onderzoek te verrichten om de gemeentelijke bijdragen aan de VRZHZ beter te duiden.
14.	De raad van de gemeente Sliedrecht	5 febr. 2018	2018/557	<p>Op 28 september 2017 heeft u de colleges van de deelnemende gemeenten uw voorgenomen besluit voor een nieuwe kostenverdeelssystematiek voor de GR VRZHZ toegezonden voor een zienswijze. Een voorgenomen besluit dat voortvloeit uit een afspraak die bij de regionalisering is gemaakt. Wij betreuren de forse financiële gevolgen voor de gemeente Sliedrecht. De bestuurlijke inzet in uw algemeen bestuur heeft geleid tot:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) een ingroeimodel c.q. ingroeiperiode van 5 jaar vanaf 2019 (gebruikelijk is maximaal 3 jaar); en 2) het naar beneden bijstellen van de effecten van de nieuwe kosten-verdeling voor de gemeente Sliedrecht als gevolg van diverse verdiepingvragen. <p>Wij ondersteunen dat:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) een vervolgonderzoek wordt uitgevoerd ten aanzien van het tekort van € 12 miljoen (het verschil tussen de verkregen Rijksmiddelen en de lasten van de gemeenten). Naast een analyse van de oorzaak van dit tekort wordt een benchmark met andere veiligheidsregio's uitgevoerd; 2) onderzoek plaatsvindt naar de inkomsten Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDuR) en 3) verder onderzoek plaatsvindt in het kader van de reorganisatie brandweer/veiligheidsregio en de strategische heroriëntatie. <p>Ondanks onze grote moeite met het effect van de nieuwe kostenverdeelssystematiek hebben we ons college toestemming verleend in te stemmen met de wijziging van de GR VRZHZ, onder de voorwaarde dat u voortvarend uitvoering geeft aan de toegezegde onderzoeken om de kosten waar mogelijk te kunnen beperken. Wij verzoeken u ons – via het college – voor 1 oktober 2018 de eerste onderzoeksresultaten te presenteren.</p>
15.	De raad van de gemeente Strijen			Geen reactie ontvangen
16.	De raad van de gemeente Zederik	8 febr. 2018	2018/568	<ul style="list-style-type: none"> – Kennisgenomen van de nieuwe kostenverdeelssystematiek; – Verzoekt de VRZHZ de nieuwe kostenverdeelssystematiek ook te hanteren bij de bepaling van de eventuele uittredkosten.
17.	De raad van de gemeente Zwijndrecht	27 dec. 2017	2017/2608	<p>Wij steunen de keuze van het gemeentefonds, subcluster Brandweer en Rampenbestrijding als basis voor de verdeling van de kosten van de Veiligheidsregio. Wij waarderen als nadeelgemeente ook het besluit om door middel van een ingroeimodel geleidelijk de begroting aan te passen. Wij zijn het echter niet eens met een het gekozen zogenaamde effectafhankelijke ingroeimodel. Dit model pakt voor de gemeente Zwijndrecht nadeliger uit dan een 'lineair' ingroeimodel van 3 of 5 jaar.</p> <p>Wij verzoeken u dan ook uw besluit ten aanzien van het effectafhankelijk ingroeimodel te wijzigingen in een ingroeimodel van 3 of 5 jaar lineair, waarbij we gezien de grote nadelen bij sommige gemeenten ervanuit gaan dat ingroeien in 5 jaar de voorkeur geniet.</p> <p>Afsluitend verzoeken wij u ons actief op de hoogte te houden van de onderzoeken op de sporen 'Brede Doeluitkering Rampenbestrijding' en 'Kosten en baten van de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid.</p>

Agendapunt II-2
 Registratienummer 2018/061

- Voorstel voor de vergadering van: Het algemeen bestuur
- Datum vergadering: 22 februari 2018
- Onderwerp: Gemeenschappelijke regeling
- Gevraagd besluit: Het algemeen bestuur wordt gevraagd:
- afhankelijk van ontvangen zienswijzen van gemeenten, op 22 februari 2018 definitief in te stemmen met de inhoud van het Wijzigingsbesluit Gemeenschappelijke Regeling VRZHZ.
- Vergaderstuk: 2018/061/A - Wijzigingsbesluit Gemeenschappelijke Regeling VRZHZ
 2018/061/B - Ontvangen zienswijzen gemeenten
- Toelichting: In de vergadering van het algemeen bestuur dd. 29 juni 2017 is de basis gelegd voor de definitieve besluitvorming in het bestuur van september over de kostenverdeelssystematiek. Aan de besluitvorming is in de vergadering van juni expliciet toegevoegd dat de gemeenschappelijke regeling VRZHZ dient te worden aangepast daar het huidige artikel over kostenverdeling niet meer aan de actualiteit voldoet.
- In de vergadering van het algemeen bestuur van 27 september is het "Wijzigingsbesluit Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid" voorgelegd om de gemeenschappelijke regeling overeen te laten komen met deze besluitvorming. Dit Wijzigingsbesluit Gemeenschappelijke Regeling VRZHZ is vervolgens aan de deelnemende gemeenten voorgelegd. Het verzoek aan de colleges is te besluiten tot wijziging van de GR VRZHZ en de gemeenteraad te verzoeken toestemming te verlenen tot deze wijziging.
- Aan de gemeenten is gevraagd voor 15 januari 2018 hierop te reageren. Tot aan het moment van verzenden van de vergaderstukken aan het dagelijks bestuur zijn zeven reacties ontvangen. Zie vergaderstuk 2018/014/B.
- Afhankelijk van nader te ontvangen zienswijzen kan in het algemeen bestuur op 22 februari 2018 definitieve besluitvorming plaatsvinden. Nadat de laatste gemeente heeft gereageerd kan vervolgens publicatie van de gewijzigde Gemeenschappelijke Regeling plaatsvinden.
- Juridische aspecten: De juridisch adviseur VRZHZ is betrokken bij het proces van wijziging van de

GR VRZHZ. Tevens heeft de jurist van gemeente Dordrecht geadviseerd op inhoud en proces daar zij zorgdragen voor de bekendmaking in de Staatscourant.

Financiën: nvt

Procedure: Het voorstel wordt bij de volgende overleggen behandeld:

☒ MT	☒ AB
☐ AGV	☐ Audit commissie
☒ DB	☐ Anders, nl. ...
	☐ Niet van toepassing

Ondernemingsraad: Doorgeleiding naar de (centrale) ondernemingsraad:

☐ Ter kennisname	☐ Voor instemming
☐ Ter advisering	☒ Niet van toepassing

Gevraagde inbreng (C)OR

Zaaknummer (C)OR

Datum nvt

overlegvergadering (C)OR

Vervolgstappen: In afwachting van mogelijke zienswijze/reacties kan na de vergadering van het algemeen bestuur van 22 februari 2018 aan de gemeente Dordrecht het verzoek uitgaan zorg te dragen voor toezending van de gewijzigde gemeenschappelijke regeling VRZHZ aan gedeputeerde staten van de provincie en publicatie in de Staatscourant. Dit kan plaatsvinden nadat de laatste gemeente haar instemming met de wijziging bekend heeft gemaakt.

Communicatie: Tevens publicatie op intranet en de zhzveilig.nl en informeren alle gemeenten inzake publicatie.

Organisatie eenheid Indiener niveau 2 Concerncontroller Directiesecretaris

Directie J. Boons J. Boons

dd. 8-2-2018

dd. 8-2-2018

Wijzigingsbesluit Gemeenschappelijke regeling VRZHZ

De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Alblasterdam, Binnenmaas, Cromstrijen, Dordrecht, Giessenlanden, Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam, Hendrik-Ido-Ambacht, Korendijk, Leerdam, Molenwaard, Oud-Beijerland, Papendrecht, Sliedrecht, Strijen, Zederik en Zwijndrecht, ieder voor zover het hun bevoegdheden betreft,

Overwegende,

dat het Nederlandse grondgebied is verdeeld in regio's op grond van artikel 8 van de Wet veiligheidsregio's;

dat de regio Zuid-Holland Zuid het grondgebied beslaat overeenkomstig bovengenoemde gemeenten, zoals opgenomen in de bijlage behorende bij de Wet veiligheidsregio's;

dat de bijlage bij de Wet veiligheidsregio's kan worden gewijzigd bij algemene maatregel van bestuur;

dat de gemeenten in de regio Zuid-Holland Zuid, respectievelijk hun bestuursorganen, verplicht zijn een gemeenschappelijke regeling te treffen op grond van artikel 9 van de Wet veiligheidsregio's, waarbij een openbaar lichaam wordt ingesteld met de aanduiding: veiligheidsregio;

dat deze gemeenschappelijke regeling belast wordt met de wettelijke taken genoemd in de Wet veiligheidsregio's;

dat de gemeenteraad, zoals vereist op grond van artikel 1, tweede en derde lid van de Wet gemeenschappelijke regelingen, het college toestemming heeft gegeven om een regeling te treffen c.q. te wijzigen;

Gelet op:

de Wet veiligheidsregio's, de Wet gemeenschappelijke regelingen, de Gemeentewet, de Wet publieke gezondheid, de Politiewet 1993 en de (Tijdelijke) wet ambulancezorg;

Besluiten:

de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid als volgt te wijzigen:

Artikel I

- A. Artikel 21 komt te vervallen onder vernumming van de artikelen 22 tot en met 41 naar artikelen 21 tot en met 40.
- B. Artikel 30 wordt artikel 29 en wordt als volgt gewijzigd:
 1. Het tweede lid komt te luiden: Als verdeelsleutel voor de gemeentelijke bijdragen van de gemeenten wordt gehanteerd de algemene uitkering uit het gemeentefonds, sub-cluster Brandweer en Rampenbestrijding, met uitzondering van de kosten voor taken die vallen onder het Pluspakket, die per gemeente worden afgerekend.
 2. Het derde en vierde lid vervallen, onder vernumming van het vijfde en zesde lid.

Toelichting

Artikel I

De wijzigingen zijn ingegeven door wijzigingen in de kostenverdeelsystematiek.

Artikel II

Regelt de datum waarop het wijzigingsbesluit in werking treedt.

Artikel III

Betreft de citeertitel van het wijzigingsbesluit.

Toelichting

Artikel I

De wijzigingen zijn ingegeven door diverse artikelen uit de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Artikel II

Regelt de datum waarop het wijzigingsbesluit in werking treedt.

Artikel III

Betreft de citeertitel van het wijzigingsbesluit.

	Gemeente	Briefnummer	Datum ontvangst	Wijziging gemeenschappelijke regeling Zuid-Holland Zuid
1.	Het college van B&W namens de raad van de gemeente Alblisserdam	28 dec. 2017	2017/2622	De raad besluit het college toestemming te verlenen om de Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid te wijzigen.
2.	De raad van de gemeente Binnenmaas			Geen reactie ontvangen
3.	Het college van B&W van de gemeente Cromstrijen, namens de gemeenteraad	4 jan. 2018	2018/437	Cromstrijen kan instemmen met de wijziging van de gemeenschappelijke regeling VRZHZ. De gemeenteraad gaf ons hiervoor toestemming.
4.	De gemeenteraad van de gemeente Dordrecht	27 dec. 2017 19 jan. 2018	2017/2607 2018/507 (besluit)	Onze regio heeft te maken met diverse toekomstige herindelingen. Ten aanzien van de vorming van de nieuwe gemeente Vijfheerenlanden is besloten dat deze in de provincie Utrecht zal komen te liggen. De streefdatum voor deze herindeling is 1 januari 2019 en valt samen met de ingangsdatum van de nieuwe kostenverdeling. Wij vragen uw VRZHZ de beleidsmatige gevolgen hiervan in beeld te brengen.
5.	Het college van B&W namens de raad van de gemeente Giessenlanden	27 dec. 2017	2017/2609	Heeft besloten: de colleges toestemming te verlenen te besluiten tot wijziging van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio ZHZ in verband met de nieuwe kostenverdeelstematiek. Na de verkregen toestemming door de gemeenteraad besloot het college in te stemmen met de wijziging van de gemeenschappelijke regeling.
6.	De raad van de gemeente Gorinchem	17 jan. 2018 Ongetekende versie 30 jan. getekende versie	2018/501	De gemeenteraad heeft ingestemd met de wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling van de Veiligheidsregio Zuid Holland Zuid en toestemming verleend om de wijzigingen in de Gemeenschappelijke Regeling door te voeren.
7.	Het college van B&W van de gemeente Hardinxveld-Giessendam			Geen reactie ontvangen
8.	De raad van de gemeente Hendrik-Ido-Ambacht	5 febr. 2018	2018/556	Getekend instemmingsbesluit wijziging GR VRZHZ.
9.	Het college van B&W van de gemeente Korendijk, namens de gemeenteraad	19 dec. 2017	2017/2593	De gemeente Korendijk stemt in met de wijziging van de gemeenschappelijke regeling.
10.	De raad van de gemeente Leerdam			Geen reactie ontvangen
11.	Het college van B&W namens de raad van de gemeente Molenwaard	24 jan. 2018	2018/518	Heeft besloten: de colleges toestemming te verlenen te besluiten tot wijziging van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio ZHZ in verband met de nieuwe kostenverdeelstematiek. Na de verkregen toestemming door de gemeenteraad besloot het college in te stemmen met de wijziging van de gemeenschappelijke regeling.
12.	De gemeenteraad van de gemeente Oud-Beijerland	13 dec. 2017	2017/2568	De gemeente Oud-Beijerland stemt in met de wijziging van de gemeenschappelijke regeling.
13.	Het college van B&W van de gemeente Papendrecht, namens de gemeenteraad	27 dec. 2017	2017/2615	Hierbij kunnen wij u meedelen dat wij het besluit tot de vierde wijziging van de gemeenschappelijke regeling van de veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid hebben genomen. Een afschrift hiervan vindt u hierbij als bijlage. Verder heeft de gemeenteraad van de gemeente Papendrecht in haar vergadering van 14 december 2017 besloten toestemming te verlenen tot wijziging van de gemeenschappelijke regeling veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid.
14.	De raad van de gemeente Sliedrecht	5 febr. 2018	2018/557	Ondanks onze grote moeite met het effect van de nieuwe kostenverdeelstematiek hebben we ons college toestemming verleend in te stemmen met de wijziging van de GR VRZHZ, onder de voorwaarde dat u voortvarend uitvoering geeft aan de toegezegde onderzoeken om de

				kosten waar mogelijk te kunnen beperken. Wij verzoeken u ons – via het college – voor 1 oktober 2018 de eerste onderzoeksresultaten te presenteren.
15.	Het college van de gemeente Strijen, namens de gemeenteraad	15 jan. 2018	2018/485	Overwegende dat de gemeenteraad, zoals vereist op grond van artikel 1, tweede en derde lid van de Wet gemeenschappelijke regelingen, het college toestemming heeft gegeven om een regeling te treffen c.q. te wijzigen; besluit in te stemmen met voorgestelde wijzigingen in de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid.
16.	De raad van de gemeente Zederik	8 febr. 2018	2018/568	Verleent het college toestemming om de gewijzigde gemeenschappelijke regeling vast te stellen.
17.	De raad van de gemeente Zwijndrecht			Instemming met wijziging GR (brief volgt nog)

Het college toestemming verlenen om de gewijzigde gemeenschappelijke regeling vast te stellen.

Agendapunt II-3
 Registratienummer 2018/062

Voorstel voor de vergadering van: Het algemeen bestuur

Datum vergadering: 22 februari 2018

Onderwerp: Technische uitwerking kostenverdeelsystematiek

Gevraagd besluit: Het algemeen bestuur wordt gevraagd in te stemmen met de in de toelichting uiteengezette technische uitwerking van de kostenverdeelsystematiek.

Vergaderstuk: n.v.t.

Toelichting:

Inleiding

De begroting 2019 wordt eind maart 2018 ter zienswijze aangeboden aan de gemeenten, waarna op 28 juni 2018 behandeling in het algemeen bestuur volgt. In dit memo willen we technische uitwerking van de kostenverdeelsleutel ten behoeve van de begroting 2019 tot en met 2023 meerjarig vastleggen. De nieuwe kostenverdeelsystematiek wordt op 22 februari 2018 behandeld en definitief besloten.

Door middel van de in dit memo voorgestelde uitgangspunten willen we op voorhand helderheid schetsen. Daarnaast willen we een jaarlijkse complexe berekening van de ingroeipaden van de nieuwe kostenverdeelsystematiek voorkomen. Met deze praktische uitgangspunten willen we voor zowel de VRZH als de deelnemende gemeenten duidelijkheid creëren. Tegelijkertijd blijven op deze manier de ingroeipaden per gemeente in de begrotingen tijdens de ingroetermijn van vijf jaar herkenbaar en transparant.

Uitgangspunten

De nieuwe kostenverdeelsystematiek is gebaseerd op de begroting 2017. Ook het bij het ingroeimodel horende groeipad per gemeente is op deze begroting gebaseerd. Tussen de begroting 2017 en begrotingen waarop het ingroeimodel van kracht is (de begrotingen 2019 t/m 2023) kan een voordelig of nadelig verschil ontstaan. Dit ontstaat bijvoorbeeld door het toepassen van een jaarlijkse indexatie of door andere bestuursbesluiten met een financieel gevolg. Om op een eenvoudige en herkenbare manier met de bovenstaande ontwikkelingen om te gaan is de onderstaande uitwerking geformuleerd:

- a) De in de nieuwe kostenverdeelsystematiek bij het ingroeimodel horende groeipaden per gemeente worden ten behoeve van de toekomstige

begrotingen gefixeerd cq bevroren. Dit betreffen de jaarschijven 2019 t/m 2022 per gemeente in het ingroeimodel.

- b) Het verschil tussen enerzijds de nieuwe begrotingen 2019 t/m 2022 en anderzijds de begroting 2017 wordt over alle gemeenten verdeeld op basis van de nieuwe kostenverdeelsleutel: het gemeentelijk aandeel in het *Gemeentefonds - Cluster Openbare Orde en Veiligheid – Subcluster Brandweer en Rampenbestrijding*. Hiervoor gebruiken wij de Septembercirculaire van het gemeentefonds in jaar T-2. Voor de begroting 2019 betekent dit de septembercirculaire 2017.
- c) Uitzondering hierop is het maatwerk (het zogenaamde 'pluspakket'), waarin op dit moment alleen de FLO-kosten zitten. Mutaties daarin worden wel direct verrekend per gemeente.
- d) Aan het einde van de termijn wordt de volledig vast te stellen begroting 2023 conform de nieuwe kostenverdeelsystematiek berekend.
- e) In de nieuwe kostenverdeelsystematiek is rekening gehouden met de toekomstige gemeentelijke fusies. Indien hier vertraging in ontstaat dan zal extracomptabel worden berekend wat dit per gemeente financieel betekent.
- f) In de uitwerking van de begroting 2019 wordt geen rekening gehouden met de uittreding van Leerdam en Zederik. Zodra er meer duidelijkheid over de ontvlechting is zal dit in later stadium middels een begrotingswijziging verwerkt worden.
- g) De verdeling en afrekening van de begroting 2018 blijft ongewijzigd. De bovenstaande punten gelden met ingang van de begroting 2019.

Slot

Met deze praktische uitgangspunten willen we voor zowel de VRZHZ als de deelnemende gemeenten duidelijkheid creëren. Hiermee voldoen we aan de criteria (stabiel, uitlegbaar, objectief en eenvoudig) die aan de nieuwe kostenverdeelsystematiek gesteld zijn.

Juridische aspecten: n.v.t.

Financiën: n.v.t.

Procedure: Het voorstel wordt bij de volgende overleggen behandeld:

☒ MT	☒ AB
☐ AGV	☒ Audit commissie
☒ DB	☐ Anders, nl. ...
	☐ Niet van toepassing

Ondernemingsraad: Doorgeleiding naar de (centrale) ondernemingsraad:

☐ Ter kennisname	☐ Voor instemming
☐ Ter advisering	☒ Niet van toepassing

Gevraagde inbreng (C)OR
Zaaknummer (C)OR

Datum n.v.t.
overlegvergadering (C)OR

Vervolgstappen: n.v.t.

Communicatie: n.v.t.

Organisatie eenheid	Indiener niveau 2	Concerncontroller	Directiesecretaris
Bedrijfsvoering	D. Vermeulen	J. Maas	J. Boons
	dd. 08-02-2018	dd. 08-02-2018	dd. 08-02-2018

Agendapunt II-4
Registratienummer 2018/063

- Voorstel voor de vergadering van: Het algemeen bestuur
- Datum vergadering: 22 februari 2018
- Onderwerp: Vaststelling dekkingsplan Brandweer Zuid-Holland Zuid
- Gevraagd besluit: Het algemeen bestuur wordt gevraagd:
1. Kennis te nemen van de schriftelijke reacties van de gemeenteraden welke niet leiden tot een inhoudelijke wijziging van het dekkingsplan.
 2. Kennis te nemen van de wijze waarop de implementatie van het dekkingsplan wordt vormgegeven.
 3. Het dekkingsplan Brandweer Zuid-Holland Zuid vast te stellen.
- Vergaderstuk: 2018/063/A - Dekkingsplan
2018/063/B - Overzicht ontvangen zienswijzen op het Dekkingsplan
- Toelichting: Na op 27 juni 2017 te hebben ingestemd met het ontwerp dekkingsplan, zijn alle leden van het algemeen bestuur in de gelegenheid gesteld het ontwerp dekkingsplan te bespreken met hun gemeenteraad. Deze bespreking heeft een zestal schriftelijke reacties opgeleverd. Twee gemeenteraden hebben laten weten zich te kunnen vinden in het ontwerp dekkingsplan. Vier gemeenteraden hebben een inhoudelijke reactie gegeven. De brieven zijn in de bijlage opgenomen. De inhoudelijke reacties geven geen aanleiding tot een wijziging van het dekkingsplan. Dit wordt hieronder verder toegelicht.
- Inhoudelijke beantwoording reacties gemeenteraden**
- De strekking van de reacties van de gemeenteraden toonde overeenkomsten en had voor een groot deel betrekking op de risicoparagraaf. In deze risicoparagraaf zijn drie risico's benoemd te weten Openbare bluswatervoorzieningen, Beschikbaarheid vrijwillig brandweerpersoneel en Incidentbestrijding op het water. Het benoemen van deze risico's zal uiteraard niet zonder beheersmaatregelen blijven. Onderstaand worden hiertoe een aantal voorbeelden benoemd.
- Ten aanzien van bluswater zijn er reeds enkele beheersmaatregelen toegepast. Zo is de inhoud van de watertank in de tankautospuiten verdubbeld en heeft er reeds een pilot plaatsgevonden waarbij de schuim-blusvoertuigen als extra watervoorraad werden toegevoegd aan de uitruk. Verder wordt momenteel

onderzocht welke noviteiten er bestaan ten aanzien van het transporteren van bluswater over grotere afstanden.

Ten aanzien van het teruglopend aantal vrijwilligers mag worden verwacht dat samen met de gemeenten alles in het werk wordt gesteld om tijdig nieuwe vrijwilligers te werven en op te leiden. Ook de jeugdbrandweer blijft volop gestimuleerd en gefaciliteerd.

De incidentbestrijding op het water wordt meegenomen in het traject herziening specialisme dat parallel aan de ontwikkeling van het dekkingsplan is gestart. Inmiddels is er een voorstel om (inter)regionaal het onderwerp 'incidentbestrijding te water' op projectbasis op te pakken. Sinds 2011 werken we op de het bestuur vastgestelde beleid ten aanzien van regionale brandweezorg bij waterongevallen. Dit betekent dat iedere tankautospuiter is uitgerust om een grijpredding uit te voeren, er zijn een aantal 'waterongevallen reddingsteams' operationeel en hebben we één duikteam. Met de blusboot ZHZ, een blusvoorziening op de veerpond in Gorinchem en twee brandweer hulpboten in Dordrecht en Oud-Beijerland kan ook op grotere wateren worden opgetreden.

Naast de gemaakte opmerkingen rondom het risicoprofiel hebben gemeenteraden een aantal gemeente specifieke opmerkingen gemaakt. Onderstaand wordt op enkele reacties ingegaan, in afwachting van nog te ontvangen reacties worden gemeenten indien nodig individueel geïnformeerd na het algemeen bestuur.

Het molengebied Kinderdijk en het eiland Tiengemeeten zijn gebieden die een sterke toename van toeristen ondervinden. Beide gebieden hebben de aandacht en wordt er met relevante partijen gezocht naar passende beheersmaatregelen.

Tot slot zal de theoretische rekenexercitie van de vak-indeling van het dekkingsplan -die heeft geleid tot enkele verschuivingen van verzorgingsgebieden- voor de operationalisering van het dekkingsplan aan een praktische toets worden onderworpen. Dit om er zeker van te zijn dat verschuiving van vakken geen nadelige gevolgen heeft voor de kwaliteit van de basisbrandweezorg.

Implementatietraject

Ondanks dat het dekkingsplan een herziening is van het huidige dekkingsplan (2012), is er met name op het gebied van afwijking van de standaard voertuigbezetting sprake van een stevige veranderopgave. Een fors aantal werkzaamheden moeten worden verricht voordat het dekkingsplan kan worden geoperationaliseerd. Immers, het veranderen van een operationele doctrine -zoals reeds in het beleidsplan Veiligheidsregio 2017-2020 was voorzien- raakt een groot deel van de organisatie.

Omdat de uitvoering van het dekkingsplan bepalend is voor de kwaliteit van de

brandweezorg, dient de implementatie zorgvuldig te gebeuren. Dit vergt een bijdrage van meerdere afdelingen en de meldkamer. Daarom is gekozen voor een projectmatige aanpak. Een implementatieplan is opgemaakt waarin alle taken die nog moeten plaatsvinden om het dekkingsplan volledig te operationaliseren zijn beschreven. De regionaal commandant zal daartoe alsdan steeds de besluiten nemen, nadat aan de vereisten voor een verantwoorde operationalisering te komen is voldaan.

Implementatie is volgens het beleidsplan veiligheidsregio gepland in 2020. Het streven is om het dekkingsplan zo snel mogelijk in te laten gaan.

Juridische aspecten: Het dekkingsplan brandweer maakt onderdeel uit van het beleidsplan veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid en gelet op de Wet veiligheidsregio's is deze in september 2017 aan de burgemeesters aangeboden ter bespreking met de gemeenteraad (art. 14 Wvr lid 2a).

Financiën: De realisering en uitvoering van de basisbrandweezorg zoals beschreven in het dekkingsplan 2017 en overige vormen van risicoprofiel gerelateerde specialismen, passen binnen de bezuinigingsopgaven en daarvan afgeleide beschikbare budgetten.

Procedure: Het voorstel wordt bij de volgende overleggen behandeld:

☒	MT	☒	AB
☐	AGV	☐	Audit commissie
☒	DB	☐	Anders, nl. ...
		☐	Niet van toepassing

Ondernemingsraad: Doorgeleiding naar de (centrale) ondernemingsraad:

☐	Ter kennisname	☐	Voor instemming
☐	Ter advisering	☒	Niet van toepassing

Gevraagde inbreng (C)OR

Zaaknummer (C)OR

Datum nvt

overlegvergadering (C)OR

Vervolgstappen: Agenderen in algemeen bestuur 22 februari.

Communicatie: Na het algemeen bestuur zal een brief uitgaan naar de gemeenten waarin inhoudelijk ingegaan zal worden op de ontvangen reacties ten tevens het vervolgproces wordt geschetst.

Organisatie eenheid

Indiener niveau 2

Concerncontroller

Directiesecretaris

Brandweer

C.H.W.M. Post

J. Boons

dd. 15-1-2018

dd. 15-1-2018

Vergaderstuk 2018/063/A

veiligheids
regiozhz

Inhoud

1.	Inleiding	5
1.1	Aanleiding	5
1.2	Doel dekkingsplan	5
1.3	Wettelijk kader	5
1.4	Inzichten op basis van recente studies	5
1.5	Leeswijzer	7
2.	Aanpak	7
2.1	Inleiding	7
2.2	Operationele uitgangspunten brandweezorg	7
2.3	Referentietijden Brandweer Zuid-Holland Zuid	8
2.4	Realisatiepercentage	9
2.4.1	Objecten met een overschrijding van de maximale opkomsttijd	9
2.5	Bestuurlijk gemotiveerd afwijken	9
2.6	Gerealiseerde opkomsttijden versus referentietijden	10
3.	Brandrisicoprofiel	10
3.1	Definitie brandrisicoprofiel	10
3.2	Brandrisicoprofiel Zuid-Holland Zuid	11
3.3	Sociaal woningbrandrisicoprofiel Zuid-Holland Zuid	11
4.	Kwaliteitsniveau brandweerdekking	12
4.1	Uitgangspunten dekkingsplan	12
4.2	Uitgangspunten voor dekking 1 ^e TS	12
4.3	Brandweerdekking 1 ^e TS	12
4.4	Uitgangspunt voor plaatsing redvoertuigen	12
4.5	Brandweerdekking redvoertuigen	12
4.6	Brandweerdekking hulpverleningsvoertuigen	13
4.7	Incidentbestrijding gevaarlijke stoffen (IBGS)	13
4.8	Materieel	14
5.	Voorzieningen en maatregelen	14
5.1	Communicatie over brandveiligheid	14
5.2	Afwijkende voertuigbezetting	15
5.2.1	Ontwikkelingen inzet TS4 en TS6-variabel	15
6.	Postdifferentiatie	17
6.1	Uitgangspunten	17
6.2	Verklaring risicogebieden Zuid-Holland Zuid	17
6.2.1	Posten	17
6.2.2	Personeel	18
6.3	Basispost	18
6.4	Basis+ Post	19
6.5	Kazernering /24 uren post	20
6.6	Operationele grens en post	20

7.	Overzicht dekking 1^e TS	21
8.	Overzicht dekking redvoertuigen	22
9.	Overzicht dekking HV	23
10.	Overzicht dekking IBGS	24
11.	Risicoparagraaf	25
Bijlage 1	Toolboxinstrumenten	27
Bijlage 2	Overzicht specialismen.....	28

Documentgegevens

Documentinformatie

Naam	Ontwerp Dekkingsplan Brandweer 2017 Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid
Datum	19 mei 2017
Versienummer	2.16
Status	definitief
Opdrachtgever	A. Slofstra, commandant brandweer
Auteur (s)	S. Anema
Documentbeheer	

Documentlocatie

Dit document wordt bewaard in het dossier van de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid. Wilt u een elektronische of papieren kopie ontvangen, neem dan contact op met de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid.

Status en versiehistorie

Versie nr.	Datum	Wijziging	Auteur
01	10-01-2017	Opzet dekkingsplan	S. Anema
02.1	08-02-2017	Tekstaanvulling	S. Anema
02.2	14-02-2017	Tekstaanvulling en wijzigingen	S. Anema
02.3	21-02-2017	Tekstaanvulling en wijzigingen	S. Anema
02.4	24-02-2017	Tekstaanvulling en wijzigingen	S. Anema
02.5	03-03-2017	Tekstaanvulling en wijzigingen	S. Anema
02.6	08-03-2017	Tekstaanvulling en wijzigingen	S. Anema
02.7	10-03-2017	Tekstaanvulling en wijzigingen	S. Anema
02.8	15-03-2017	Tekstaanvulling en wijzigingen	S. Anema
02.9	24-03-2017	Tekstaanvulling en wijzigingen	S. Anema
02.9.3	03-04-2017	Tekstaanvulling en wijzigingen	S. Anema
02.12	11-04-2017	Tekstaanvulling en planmodelaanpassingen	S. Anema
02.13	13-04-2017	Tekstaanvulling en wijzigingen	S. Anema
02.14	18-04-2017	Tekstaanvulling en wijzigingen	S. Anema
02.15	26-04-2017	Tekstaanpassingen en afronding	S. Anema
02.16	19-05-2017	Tekstaanpassing en afronding	S. Anema

Besluitvormingslijst (bestuurlijk niveau)

Besluitvormend/ adviserend orgaan	Vergader datum	Besproken versie	Resultaat
Bestuurlijke begeleidingscommissie BBC	17 mei 2017	2.15	aanpassen
Dagelijks bestuur VRZH	7 juni 2017	2.16	
Algemeen bestuur VRZH	29 juni 2017		

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Met de komst van de Wet veiligheidsregio's en het Besluit veiligheidsregio's in 2010 zijn er nieuwe instrumenten geïntroduceerd waarmee de basisbrandweezorg wordt geregeld. Op basis van de Wet veiligheidsregio's dient het bestuur van de veiligheidsregio eenmaal in de vier jaar een regionaal dekkingsplan vast te stellen. Door het algemeen bestuur is begin 2012 het eerste, op de Wet veiligheidsregio's gebaseerde, dekkingsplan van de brandweer Zuid-Holland Zuid vastgesteld. Dit dekkingsplan is een herziening van het dekkingsplan 2012, meerdere elementen komen terug in het dekkingsplan 2017. Het is gebaseerd op hedendaagse inzichten van de brandweezorg en nieuwe technieken voor het bepalen van het brandrisico. Het dekkingsplan vormt samen met het materieelspreidingsplan de operationele kaart.

1.2 Doel dekkingsplan

Doel van het dekkingsplan is dat het bestuur een expliciet en kenbaar besluit neemt over de wijze waarop het repressieve zorgniveau (basisbrandweezorg) inclusief gemotiveerde afwijkingen van de in het wettelijke normtijden voor de veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid is geregeld. Het dekkingsplan vormt daarmee de basis voor het bestuurlijk gewenste niveau van de brandweezorg en is tevens het instrumentarium waarmee verantwoording kan worden afgelegd aan de gemeentebesturen, burgers, het bedrijfsleven en de rijksoverheid.

1.3 Wettelijk kader

De grondslag voor het dekkingsplan wordt gevonden in art. 14 van de Wet veiligheidsregio. Het dekkingsplan vormt een onderdeel van het beleidsplan en is mede gebaseerd op het (brand)risicoprofiel van de veiligheidsregio. In het onderliggende Besluit veiligheidsregio's zijn nadere regels gesteld aan de inrichting van de basisbrandweezorg. De regels hebben betrekking op personele samenstelling en taken op het gebied van basisbrandweezorg die bestaat uit de basisbrandweereenheid, ondersteuningseenheden voor hulpverlening en het redden op hoogte. Verder zijn er opkomsttijden genormeerd voor verschillende bouwtypen. Hiervoor dient een sluitende registratie bijgehouden te worden. Deze regels zijn bindend. Het bevoegd gezag (het bestuur van de veiligheidsregio) mag onder voorwaarden afwijken van de wettelijk bepaalde samenstelling van de basisbrandweereenheid en opkomsttijden. Naast basisbrandweezorg worden in het Besluit veiligheidsregio's ook eisen gesteld aan de bestrijding van ongevallen met gevaarlijke stoffen. Deze wettelijke taak betreft het verkennen van gevaarlijke stoffen en verrichten van ontsmetting. In het Besluit veiligheidsregio's zijn eisen opgenomen waaraan de brandweer dient te voldoen om deze taak te kunnen uitvoeren. Met betrekking tot de organisatie en inrichting van andere specialismen, zijn geen wettelijke bepalingen van toepassing. De andere specialismen worden separaat beschreven in het materieelspreidingsplan. Dit is een managementverantwoordelijkheid.

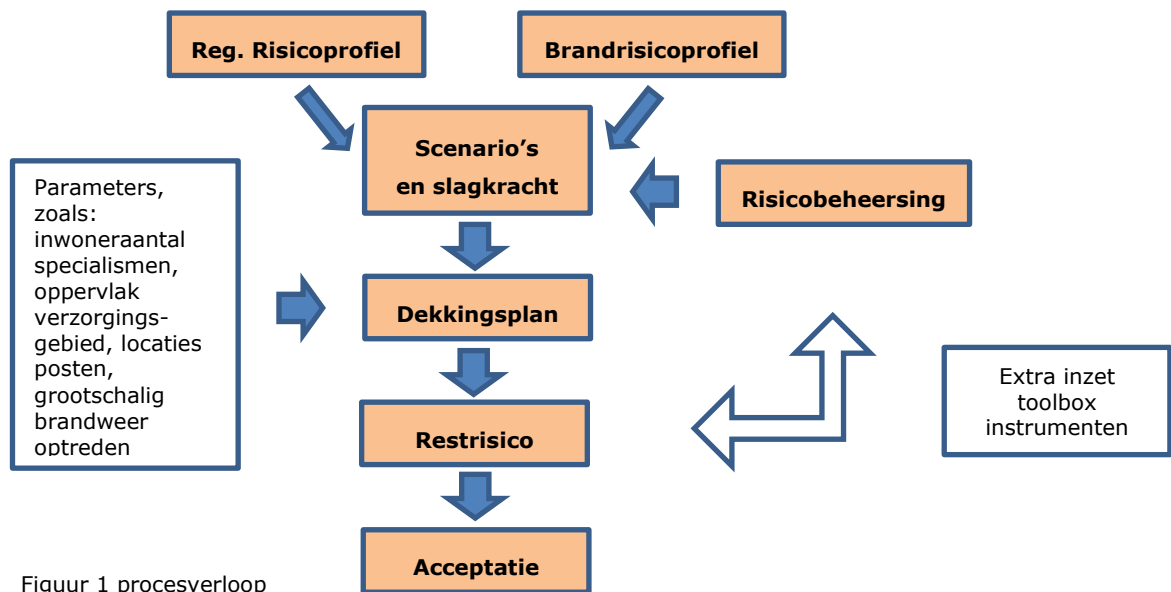
1.4 Inzichten op basis van recente studies

De brandweezorg is aan verandering onderhevig. Recente onderzoeken¹ naar de werking van de brandweezorg in de huidige wettelijke constellatie, hebben aangetoond dat het wenselijk is om flexibel aan te kunnen sluiten bij de dynamiek van de samenleving. Het dekkingsplan is

¹ TNO-onderzoek RemBrand fase 1 en rapportage Brandweer Nederland Rem Brand, 'veiligheid is coproductie'.

niet een op zichzelf staand plan met een overzicht van de repressieve dekking van blusvoertuigen en brandweerposten, maar een combinatie van de uitkomsten van een analyse van het regionaal risicoprofiel, het brandrisicoprofiel, de vertaling van de referentietijden Zuid-Holland Zuid voor de 1^e tankautospuiter en de restrisico's die door toepassing van compenserende maatregelen als acceptabele restrisico's kunnen worden gezien.

Figuur 1 procesverloop

Hoewel brandweezorg meer is dan repressie, worden de operationele prestaties als het belangrijkste output-product van de brandweer gezien. De operationele prestaties zijn gemodelleerd in een operationeel dekkingsplan. Een plan wat inzicht geeft in de theoretische dekking in termen van brandweerposten, materieel en opkomsttijden van de brandweer. Het huidige dekkingsplan houdt te weinig rekening met de voornoemde bevindingen uit de recente onderzoeken. Bovendien is het huidige dekkingsplan gebaseerd op de toenmalige gemeentelijke brandweezorg en gefragmenteerd van opzet door later toegevoegde bestuurlijk vastgestelde opkomsttijden (referentietijden Zuid-Holland Zuid, Uitwerking Bestuurlijk gemotiveerd afwijken 25-11-2011).

Deze nieuwe inzichten in combinatie met ervaringen die inmiddels zijn opgedaan binnen de geregionaliseerde brandweerorganisatie en de bezuinigingsopdracht die de brandweer heeft meegekregen en heeft uitgewerkt in het project Vernieuwde Brandweezorg, zijn aanleiding geweest tot een nadere analyse van de huidige organisatorische en operationele werkwijze binnen de brandweer Zuid-Holland Zuid.

Het doel hiervan is te komen tot een gefundeerde herziening van de wijze waarop de operationele brandweezorg in Zuid-Holland Zuid is opgezet, ingericht en wordt uitgevoerd en dit te vertalen in een nieuw dekkingsplan dat bestuurlijk kan worden vastgesteld.

1.5 Leeswijzer

Hoofdstuk 1 gaat in op de aanleiding tot het opstellen en vaststellen van het dekkingsplan en de daaraan gekoppelde bestuurlijke opdracht. Vervolgens wordt de aanpak om te komen tot het dekkingsplan behandeld en wordt het bestuurlijk gemotiveerd afwijken beschreven in hoofdstuk 2. Hoofdstuk 3 beschrijft het brandrisicoprofiel en het sociaal woningbrandrisicoprofiel. Hoofdstuk 4 behandelt het kwaliteitsniveau van de brandweerdekking van de 1^e TS en de redvoertuigen. De benodigde voorzieningen en maatregelen worden beschreven in hoofdstuk 5. In hoofdstuk 6 wordt de postdifferentiatie beschreven. De hoofdstukken 7, 8, 9 en 10 geven een beeld van de dekking van respectievelijk de 1^e TS, de redvoertuigen, de HV teams en de IBGS teams. Tot slot worden in hoofdstuk 11 een aantal risico's aangegeven, die van invloed kunnen zijn op het dekkingsplan.

2. Aanpak

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de operationele uitgangspunten, de referentietijden en het realisatiepercentage beschreven evenals het bestuurlijk gemotiveerd afwijken en de daaruit voortvloeiende te ondernemen stappen in relatie tot de toolboxinstrumenten. Ook is rekening gehouden met de bestuurlijke randvoorwaarden i.c. behoud van fijnmazigheid van posten en de referentietijden brandweer Zuid-Holland Zuid. Deze operationele en bestuurlijke uitgangspunten en de gegevens uit het brandrisicoprofiel leiden tot het dekkingsplan 2017 voor de brandweer Zuid-Holland Zuid.

2.2 Operationele uitgangspunten brandweezorg

Voor de brandweezorg in Zuid-Holland Zuid² zijn de navolgende uitgangspunten gedefinieerd:

- Brandweer Zuid-Holland Zuid levert brandweezorg die is ingericht op effectiviteit, efficiëntie, kwaliteit en professionaliteit. De burger kan eenduidige en betaalbare brandweezorg verwachten.
- Brandweer Zuid-Holland Zuid is één organisatie, die haar taken uitvoert voor alle burgers in het verzorgingsgebied.
- De regio Zuid-Holland Zuid is één verzorgingsgebied, verdeeld in clusters.
- De basisbrandweezorg wordt geleverd vanuit een netwerk van brandweerposten.
- Het risicobeeld in Zuid-Holland Zuid is maatgevend bij de inrichting van de brandweezorg. Als uitgangspunt geldt uitvoering op basis van operationele grenzen, stevig bouwend op een professionele brandweerorganisatie van vrijwillige en beroepsmatige medewerkers.
- De gestandaardiseerde tankautospuiter met standaardbezetting conform het Besluit veiligheidsregio's is de basisbrandweereenheid (BBE) op iedere brandweerpost. Afwijking op de standaardbezetting hierop is maatwerk in de vorm van TS4 of een TS6 met variabele voertuigbezetting.
- De dekking is gebaseerd op de "rust-situatie", waarbij alle voertuigen in de posten staan. Elke inzet kan invloed hebben op de dekking.

² Dekkingsplan brandweer Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid 2012

- De operationele prestaties van de Brandweer Zuid-Holland Zuid zijn vastgelegd in het Beleidsplan Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid 2017-2020 (AB 15-12-2016).

2.3 Referentietijden Brandweer Zuid-Holland Zuid

Zoals al in het Besluit veiligheidsregio's, in de toelichting op de opkomsttijden is aangegeven, heeft de wetgever niet bedoeld om verplicht te stellen dat alle objecten behaald worden binnen de in de wet genoemde tijdnormen. 100% dekking van alle objecten binnen de tijdnormen wordt niet realistisch geacht en is voorheen ook nooit het geval geweest. Op basis van een regionaal brandrisicoprofiel moet het bestuur besluiten nemen over die objecten waar de tijdnorm niet wordt gehaald. Hiermee wordt de afweging over de opkomsttijden belegd bij het bestuur. Het geeft het bestuur daarmee de mogelijkheid om hierover transparant te kunnen communiceren met de burgers. Hiernavolgend zijn de tijdnormen voor de 1^e TS weergegeven op basis van het Besluit veiligheidsregio's en de referentietijden Zuid-Holland Zuid. Deze tijdnormen worden gebruikt om de dekking van het eerste blusvoertuig te kunnen bepalen.

Categorie	Gebruiksfunctie	Tijdnorm Besluit VR (minuten)	Zuid-Holland Zuid referentietijd (minuten)
A	Winkelfunctie met gesloten constructie	5	8
	Woonfunctie boven winkelfunctie	5	8
	Celfunctie	5	8
B	Portiekwoning	6	8
	Portiekflat	6	8
	Woonfunctie verminderd zelfredzamen	6	8
C	Woonfunctie voor 2003 (volgens oud Bouwbesluit)	8	10
	Woonfunctie vanaf 2003 (volgens Bouwbesluit 2012)	8	12
	Winkelfunctie	8	10
	Gezondheidszorg functie	8	10
	Onderwijsfunctie	8	10
	Logiesfunctie	8	10
D	Kantoorfunctie	10	10
	Industriefunctie	10	10
	Sportfunctie	10	10
	Bijeenkomstfunctie	10	10
	Overige gebruiksfunctie	10	10

2.4 Realisatiepercentage

Het Besluit veiligheidsregio's (artikel 3.2.3) verplicht het bestuur om alle in de praktijk gerealiseerde opkomsttijden te registreren. Deze registratie is nodig om periodiek te kunnen bepalen of de risico-inschatting nog actueel is en het dekkingsplan moet worden bijgesteld. De gerealiseerde tijden worden geregistreerd en alle overschrijdingen van de Zuid-Holland Zuid-referentietijd worden verklaard. Hierdoor wordt het herijken van het kwaliteitsniveau brandweerdekking een dynamisch proces en wordt ingespeeld op actuele ontwikkelingen.

Met het vaststellen van het dekkingsplan vindt bestuurlijke besluitvorming plaats voor die objecten en gebieden waarvan vooraf (in theorie) is vastgesteld dat de tijdnormen structureel niet gehaald worden. De incidentele zaken (zoals verkeerscongestie, weersomstandigheden, etc.) spelen bij de beoordeling van de kwaliteit van de brandweezorg achteraf (in de praktijk) een rol. Vaak gelden deze als een verklaring tussen de geplande en de gerealiseerde brandweezorg.

In het Besluit veiligheidsregio's zijn de realisatiepercentages niet genormeerd. Het is aan het Bestuur van de Veiligheidsregio om te bepalen in hoeverre de vastgestelde opkomsttijden in het dekkingsplan mogen worden overschreden in de realisatiefase.

Voor Brandweer Zuid-Holland Zuid gelden de volgende realisatiepercentages:

- In 80% van de gevallen worden de objecten bereikt binnen de Zuid-Holland Zuid referentietijd;
- Waar niet aan het uitgangspunt van 80% voldaan kan worden, wordt tenminste 95% van de gevallen het object maximaal twee minuten later bereikt.

2.4.1 Objecten met een overschrijding van de maximale opkomsttijd

In de resterende 5% van de gevallen wordt de maximale opkomsttijd van 18 minuten niet overschreden. De objecten die niet binnen de 18-minuten bereikt kunnen worden zijn daarin niet meegerekend. Dit betreffen objecten in een tweetal (geïsoleerde) natuurgebieden, te weten het natuurmonument "Eiland Tiengemeten" en het "Nationaal Park de Biesbosch". In deze gebieden zijn objecten zoals enkele woningen, boerderijen en horecagelegenheden aanwezig. De normtijden voor de objecten in deze gebieden worden aanzienlijk overschreden.

2.5 Bestuurlijk gemotiveerd afwijken

Het systeem voor het bestuurlijk gemotiveerd afwijken is eerder ontwikkeld op basis van het Besluit veiligheidsregio's en de toelichting op de wettekst waarbij uitgegaan is van een Zuid-Holland Zuid referentietijd per gebruiksfunctie / objectsoort. Het gaat hierbij alleen om de tijdnormen van de eerste tankautospuiter, omdat de wet alleen iets zegt over de tijdnormen van de basisbrandweereenheden. Dit systeem sluit het beste aan bij het handhaven van de status quo en de huidige bedrijfsvoering. De tijdnorm uit het Besluit veiligheidsregio's blijft gehandhaafd als verantwoordingsnorm.

Het is een praktisch en uniform systeem met de mogelijkheid om het overschrijdingspercentage te normeren. In dit systeem zijn de generieke maatregelen meegenomen die de afgelopen jaren ingevoerd zijn om de brandveiligheid van objecten te verbeteren. Ook is rekening gehouden met de toekomstvisie, die landelijk vastgesteld is voor de brandweer, waarbij uitgegaan wordt van het ontwikkelen van meer zelfredzaamheid bij

burgers. Tot slot worden er compenserende maatregelen ingezet vanuit een zogenaamde toolbox. Deze compenserende maatregelen worden ingezet wanneer de berekende tijdnorm boven de Zuid-Holland Zuid-referentietijd ligt. In bijlage 1 is een overzicht gevoegd van mogelijke toolboxinstrumenten.

2.6 Gerealiseerde opkomsttijden versus referentietijden

De hieronder in de tabel genoemde percentages zijn percentages gebaseerd op een 100% score. Geconstateerd kan worden dat in de afgelopen drie jaar in alle gevallen boven de norm van 80% (hoofdstuk 2.4) is gescoord.

Jaar / resultaat	2014	2015	2016
Prioriteit 1 uitrukken	980	1036	796
Aantal keren niet voldaan aan referentietijd	52	42	53
Gehaalde realisatiepercentage > 80%	94,7 %	95,9 %	93,3 %

3. Brandrisicoprofiel

Voor het bepalen van de basisbrandweezorg en om gemotiveerd af te kunnen wijken van de wettelijke opkomsttijden, is onder meer een goed inzicht in de brandrisico's noodzakelijk. Dit houdt in dat er ook iedere vier jaar een brandrisicoprofiel voor de basisbrandweezorg moet worden opgesteld. Door voortschrijdende technieken is het mogelijk geworden om naast het brandrisicoprofiel, voor het eerst ook een sociaal woningbrandrisicoprofiel uit te werken. Het sociaal woningbrandrisicoprofiel is een verdiepingsslag vanuit het brandrisicoprofiel welke inzicht geeft in de specifieke brandrisico's in woonwijken. Dit biedt als voordeel dat de basisbrandweezorg meer gedifferentieerd kan worden en de compenserende maatregelen die voortkomen uit het bestuurlijk gemotiveerd afwijken, specifiek en gericht kunnen worden ingezet

3.1 Definitie brandrisicoprofiel

Volgens de **landelijke** systematiek (NVBR, 2011) levert het brandrisicoprofiel inzicht in:

- de waarschijnlijkheid op het ontstaan van een brand in een object(soort), vermenigvuldigd met het aantal objecten, binnen eenzelfde gebied;
- het risico op slachtoffer/letsel als gevolg van de brand, het risico van uitbreiding naar belendende percelen en de verwachte (maatschappelijke) impact daarvan;
- het vitale belang;
- de weging van het gebied.

Aspecten van invloed op de waarschijnlijkheid van een brand zijn volgens de landelijke systematiek met name:

- daadwerkelijke incidentfrequentie;
- brand discrimineert (bijv. sociale achterstandswijken, buitenlandse kookculturen etc.);
- risicobewust gedrag, gebruik en bewoning verschilt (bijv. studentenhuizen etc.) Het gaat hierbij om factoren die kunnen worden gebruikt.

Aspecten van invloed op de *(waarschijnlijke) impact* van een brand zijn met name:

- Preventieve staat en bouwjaar van het object
- Zelfredzaamheid
- Operationele inzetbaarheid en bestrijdbaarheid
- Soort gebied waar het object ligt
- Verstoort een incident de fysieke infrastructuur in omgeving?
- Welke financieel-economische aspecten spelen mee?
- Is het een politiek-bestuurlijk gevoelig object of gebruik ervan?
- Wordt een vitaal belang getroffen?
- Zijn er voorgaande c.q. vergelijkbare incidenten geweest?

Het gaat hierbij om maatschappelijke relevantie, bijvoorbeeld de politieke gevoeligheid van een object of de cultuurhistorische waarde. Het vitale belang geeft aan of met de brand direct/indirect een vitaal belang wordt bedreigd of geschaad (op lokaal niveau).

3.2 Brandrisicoprofiel Zuid-Holland Zuid

Het brandrisicoprofiel Zuid-Holland Zuid biedt de basis voor nieuw te ontwikkelen beleid voor risicobeheersing. Het brandrisicoprofiel geeft tevens een aanzet tot prioritering van beleidskeuzes op het gebied van onder andere risicocommunicatie en Brandveilig Leven (inhoud, doelgroepen en gebieden en eventueel compenserende maatregelen / toolboxinstrumenten). Het brandrisicoprofiel Zuid-Holland Zuid biedt inzicht in de risico's van branden en incidenten in onze regio, waarop de basisbrandweezorg van toepassing is. Hiermee onderscheidt het zich van het regionaal risicoprofiel dat zich primair richt op mogelijke rampen en crises in onze regio.

In Zuid-Holland Zuid is gekozen voor het realiseren van een "dynamisch" brandrisicoprofiel waarin op basis van een hoeveelheid beschikbare databestanden (open en gesloten bronnen) inzicht wordt verkregen in de risico's. Door een breed scala aan selectiemogelijkheden in het softwareprogramma dat het brandrisicoprofiel ondersteunt, kunnen risico's, op regionaal, gemeentelijk, wijk, buurt of zelfs adres/gebouwniveau, worden weergegeven. Het brandrisicoprofiel is dynamisch omdat de data waarop het is gebaseerd frequent (sommige data dagelijks) worden ververst en het brandrisicoprofiel zichzelf hiermee continue actualiseert.

3.3 Sociaal woningbrandrisicoprofiel Zuid-Holland Zuid

Binnen het dynamisch brandrisicoprofiel is een verdiepingsslag van brandrisico gemaakt in het woningareaal van het verzorgingsgebied van de brandweer Zuid-Holland Zuid. De uitkomsten hiervan zijn ondergebracht in het sociaal woningbrandrisicoprofiel. De variaties van bewoning zijn belangrijk als gegeven voor risicobeheersing en projecten zoals "(brand)veilig leven". Een vrijstaande nieuwbouwwoning bijvoorbeeld heeft een ander risicocijfer, dan een oude flat, drie hoog achter in een druk bevolkte buurt.

De resultaten van het brandrisicoprofiel en het sociaal woningbrandrisicoprofiel bieden een weergave van het brandrisico in het verzorgingsgebied van de brandweer Zuid-Holland Zuid en vormt mede de onderbouwing voor de inrichting van de brandweezorg in Zuid-Holland Zuid. Op basis van het brandrisicoprofiel en sociaal woningbrandrisicoprofiel kunnen keuzes worden gemaakt in acceptatie van het restrisico of aanvullende/compenserende maatregelen

(toolbox). De compenserende maatregelen moeten vooral worden gezocht in maatregelen vanuit zelfredzaamheid en (brand)preventieve voorzieningen. De brandrisico's en incidentanalyse worden grafisch in beeld gebracht. Dit geldt ook voor de andere taken binnen de basisbrandweezorg zoals waterongevallen, hulpverlening en incidenten met gevaarlijke stoffen.

4. Kwaliteitsniveau brandweerdekking

4.1 *Uitgangspunten dekkingsplan*

In de regio Zuid-Holland Zuid wordt uitgerukt op basis van operationele grenzen. De operationele grenzen zijn gebaseerd op basis van de uitruktijden uit RemBrand, waarbij alleen prio-1 meldingen zijn meegewogen. De landelijk gehanteerde uitruktijden voor een post met kazernering bedraagt 1,5 minuut en voor een vrijwillige post bedraagt 4,5 minuut. De verwerkingstijd van de GMC is vastgesteld op 1,5 minuut.

4.2 *Uitgangspunten voor dekking 1^e TS*

Het brandveiligheidsniveau wordt bepaald door de opkomsttijden van de brandweer in combinatie met maatregelen op het gebied van risicobeheersing (compenserende maatregelen). In het vorige hoofdstuk is aangegeven welke tijdnormen worden toegepast in Zuid-Holland Zuid. De brandweerdekking van de 1^e TS wordt inzichtelijk gemaakt door een plot van de opkomsttijden van de 1^e TS'n in de regio.

4.3 *Brandweerdekking 1^e TS*

De 1^e tankautospuiter is de tankautospuiter die het eerst wordt gealarmeerd en die dus gewoonlijk ook als eerste ter plaatse is. Volgens de normen van de Wet veiligheidsregio's ziet de dekking door de 1^e tankautospuiter er in het verzorgingsgebied van de Brandweer Zuid- Holland Zuid uit zoals weergegeven in hoofdstuk 7. Met kleurcodering is weergegeven in hoeverre de wettelijke opkomsttijd door de 1e tankautospuiter gemiddeld gehaald wordt. De bijdrage van bedrijfsbrandweren is hierin niet meegerekend aangezien deze niet "buiten de poorten" uitrukken, deze bedrijfsbrandweren hebben geen invloed op het dekkingspercentage van de regio.

4.4 *Uitgangspunt voor plaatsing redvoertuigen*

Bij incidenten met bijvoorbeeld slachtoffers op hoogte is het belangrijk dat het redvoertuig gelijktijdig met de 1^e TS wordt gealarmeerd en ter plaatse kan zijn zodat de eerste TS zich samen met het redvoertuig kan concentreren op de redding van slachtoffers. Bij incidenten waarbij het redvoertuig als blusplatform moet worden ingezet is de opkomsttijd minder cruciaal en veelal gekoppeld aan de opkomsttijd van een 2^e of 3^e TS. In hoofdstuk 8 is weergegeven hoe lang het bij gelijktijdige alarmering duurt voordat het redvoertuig ter plaatse is na de eerste eenheid.

4.5 *Brandweerdekking redvoertuigen*

In het Besluit veiligheidsregio's (art.3.2.2) wordt het volgende gesteld over de opkomsttijd van een redvoertuig: "Het bestuur stelt vast voor welke objecten de inzet van een

ondersteuningseenheid voor redden en blussen op hoogte altijd noodzakelijk is. Het bestuur stelt bij deze objecten voor ondersteuningseenheden dezelfde opkomsttijden vast als voor de basisbrandweereenheden”.

Door de koppeling met objecten gelden de tijdnormen voor opkomst van het redvoertuig voor al deze objecten in de regio. De huidige positionering van de redvoertuigen is echter gebaseerd op een lokale risico-afweging en dient ter dekking van de lokale risico's. Een volledige koppeling tussen de objectsoorten en de opkomst van een redvoertuig wordt, gezien de uitrukfrequentie niet relevant geacht. Daarom is voorgesteld om geen standaardobjecten aan te wijzen. Hoofdstuk 8 maakt inzichtelijk hoe de dekking van de redvoertuigen is geregeld.

4.6 Brandweerdekking hulpverleningsvoertuigen

In het Besluit veiligheidsregio's zijn alleen tijdnormen gesteld aan de opkomsttijd van de 1^e TS en indien het bestuur de keuze daarvoor maakt, de opkomsttijden van de redvoertuigen. De opkomsttijden van de hulpverleningsvoertuigen zijn niet wettelijk genormeerd. De basis aan hulpverlening wordt geleverd vanuit alle TS'n (als onderdeel van de basisbrandweezorg). Voor hulpverleningsinzetten die het niveau van de TS overstijgen worden HV-teams ingeschakeld. Momenteel wordt gewerkt met drie HV-teams. Deze teams hebben de beschikking over een HV1 en worden ingezet bij zware ongevallen en specialistische hulpverlening. Vooralsnog is er geen reden om het aantal HV-teams te herzien. Dit betekent dat de HV-teams niet op basis van 100% beschikbaarheid worden georganiseerd, maar die beschikbaarheid in de praktijk wel heel dicht naderen (98%). De bemensing van de teams blijft gehandhaafd op 6 personen. In de notitie 'Herziening regionale specialismen brandweer VR Zuid-Holland Zuid' (25-11-2011) is onderbouwd waarom een opkomsttijd van 25 minuten acceptabel is. In hoofdstuk 9 is de dekking van de HV-teams weergegeven.

4.7 Incidentbestrijding gevaarlijke stoffen (IBGS)

In het Besluit veiligheidsregio's zijn eisen gesteld aan het hebben van eenheden voor het bestrijden van ongevallen met gevaarlijke stoffen (artikel 4.1.1 en 4.1.3). Deze eenheden, welke zijn uitgerust met gaspakken, worden ingezet bij incidenten met gevaarlijke stoffen die niet bestreden kunnen worden door de basisbrandweereenheden. De veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid beschikt over een IBGS-eenheid en over een decontaminatie-eenheid. Deze twee eenheden samen vormen het IBGS-peloton. Een eenheid voor het bestrijden van gevaarlijke stoffen dient binnen dertig minuten na alarmering, met de uitvoering van de taken op de plaats van het incident te beginnen (Besluit veiligheidsregio's, artikel 4.2.2).

Het IBGS-eenheid is ondergebracht in het cluster GHG - GLZ evenals de decontaminatie-eenheid (MT Brandweer 25 maart 2013). Hierbij dient opgemerkt te worden dat niet in de hele regio binnen 30 minuten het IBGS-eenheid aanwezig is. De grootste chemische risico's bevinden zich in het Drechtstedengebied. Dit gebied wordt wel tijdig bereikt. Tevens is bewust gekozen om niet uit het risicogebied de IBGS-eenheid te leveren, aangezien het personeel daar nodig is voor de TS'n.

In het Besluit veiligheidsregio's zijn eisen gesteld aan het hebben van eenheden voor het verkennen van ongevallen met gevaarlijke stoffen (artikel 4.1.1 en 4.1.2). Deze eenheden, de zogenaamde verkenningsseenheden, worden ingezet bij incidenten waarbij mogelijk gevaarlijke stoffen vrijkomen. De verkenningsseenheden leveren data waarmee het effectgebied in kaart

gebracht wordt. De verkenningseenheden worden geleverd door de posten: Nieuw-Beijerland, 's Gravendeel, Mijnsheerenland/Westmaas, Heerjansdam, Sliedrecht, Nieuw-Lekkerland, en Hoornaar/Noordeloos. Ten behoeve van de WVD-taak wordt een opkomsttijd van 30 minuten gehanteerd.

Een aantal van deze posten heeft ook het specialisme 25kV voor de HSL en Betuweroute. Dit zijn de WVD-posten Hoornaar/Noordeloos, Sliedrecht, Heerjansdam en Mijnsheerenland/Westmaas. Voor dit specialisme zijn opkomsttijden van 15 minuten vastgelegd in een convenant met het Ministerie van Verkeer en Waterstaat. In hoofdstuk 10 is de dekking van de IBGS-eenheden weergegeven.

4.8 Materieel

We onderscheiden materieel voor de basisbrandweezorg en materieel voor de regionale specialismen.

De basisbrandweezorg wordt geleverd door de 1^e TS en het redvoertuig. In de regio Zuid-Holland Zuid beschikt elke post over een 1^e TS. Redvoertuigen zijn gestationeerd in de navolgende posten: Dordrecht post Leerpark, Zwijndrecht, Papendrecht, Gorinchem, Leerdam, Oud-Beijerland en een Combi-voertuig (TS en RV) in Dordrecht post Oranjepark.

Het materieel ten behoeve van de regionale specialismen is beschreven in de notitie 'Herziening regionale specialismen brandweer VR Zuid-Holland Zuid'. Dit betreft specialistische taken en bijbehorend specialistisch materieel waarop binnen de hele regio een beroep kan worden gedaan.

5. Voorzieningen en maatregelen

5.1 Communicatie over brandveiligheid

Brandveiligheid is de som van vele factoren en activiteiten. Naast de opkomsttijd van de brandweer is het brandveilig gebruik van een object en het blijvend goed functioneren van brandveiligheidsvoorzieningen zeker zo belangrijk. Hierbij is het van belang dat de brandweer in contact komt met de gebruikers van de objecten. In de bedrijfsmatige sfeer is dit veelal geregeld via een vergunningsstelsel en het toezicht hierop. In de privésfeer is dit niet geregeld, terwijl hier over het algemeen de meeste brandslachtoffers zijn te betreuren.

Project RemBrand

Om bovenstaande redenen heeft het Veiligheidsberaad daarom in 2013 aan de Raad van Brandweercommandanten gevraagd om over deze materie te adviseren en criteria te benoemen die van invloed zijn op de brandveiligheid van Nederland. Hieruit is het project RemBrand geboren. Het project RemBrand is ingesteld naar aanleiding van de discussie over de opkomsttijden van de brandweer in 2011-2012. Opkomsttijden zijn belangrijk, maar leiden niet tot een brandveilige samenleving.

Het idee achter RemBrand was om meer balans te brengen in de benadering van brandveiligheid: het gaat niet alléén om de opkomsttijden en de voertuigbezetting, waar in het Besluit veiligheidsregio's de nadruk op ligt. Daarom is gekozen voor een primair kwalitatieve denklijn over brandveiligheid als geheel, waar de brandweer met haar opkomsttijden een

fundamenteel onderdeel van uitmaakt. Een belangrijke drijfveer achter deze wijzigingen is het inzicht, dat brand een complex verschijnsel is, dat er geen standaardbrand bestaat en ook geen gesloten denkkader waarbinnen brand wordt voorkomen of kan worden beperkt. Als generieke maatregel om bestuurlijk gemotiveerd af te kunnen wijken van de tijdnormen uit de wet is het van belang dat burgers beter geïnformeerd worden over de eigen verantwoordelijkheid die zij hebben met betrekking tot hun (brand)veiligheid ('voorkomen is beter dan genezen'). Tot voor kort werd middels campagnes het onderwerp "brandveilig leven" onder de burgers gebracht. Gebleken is dat de campagnes minder goed aanslaan en eigenlijk niet het gewenste resultaat opleveren.

In de komende periode van vier jaar zal vanuit de gegevens van het (woning)brandrisicoprofiel meer gerichte doelgroepen worden samengesteld en benaderd. Hierbij speelt het thema zelfredzaamheid een grote rol. Daarnaast zal middels netwerkachtige structuren (buurthuizen, verenigingen etc.) intensiever worden geïnformeerd, waarbij de brandweer als kennismakelaar zal acteren. Verder is het van belang resultaten of verwachtingen te kunnen meten. De veiligheidsmonitor is hiervoor een geschikt middel, waarbij doorontwikkeling van brandveilig leven naar veilig leven als integrale aanpak wordt beoogd.

5.2 Afwijkende voertuigbezetting

5.2.1 Ontwikkelingen inzet TS4 en TS6-variabel

Het Veiligheidsberaad heeft in zijn vergadering van 28 november 2014 het kader 'Uitruk op maat' vastgesteld. De doelstelling van het kader is om het optreden van de brandweer beter af te stemmen op de aard en omvang van een incident. Het kader geeft invulling aan de behoefte van veiligheidsregio's om zelf af te kunnen wegen of ze wel of niet, en onder welke omstandigheden, werken met een uitruk op maat. In relatie tot deze afweging heeft de brandweer Zuid-Holland Zuid in het kader van de "Vernieuwde Brandweezorg" onderzoek gedaan naar de operationele inrichting in de vorm van pilots naar de TS met een 4 persoonsbezetting (TS4). Daarnaast is besloten het werken met een TS6 met variabele voertuigbezetting te onderzoeken.

Technisch gezien kan de TS4 zelfstandig het merendeel (ruim 93%) van niet-maatgevende incidenten op een veilige wijze afhandelen en aanvangen bij maatgevende incidenten. In vergelijking met TS6 wordt echter wel eerder beperking in optreden ervaren, wat vaker tot een defensieve aanpak zal leiden.

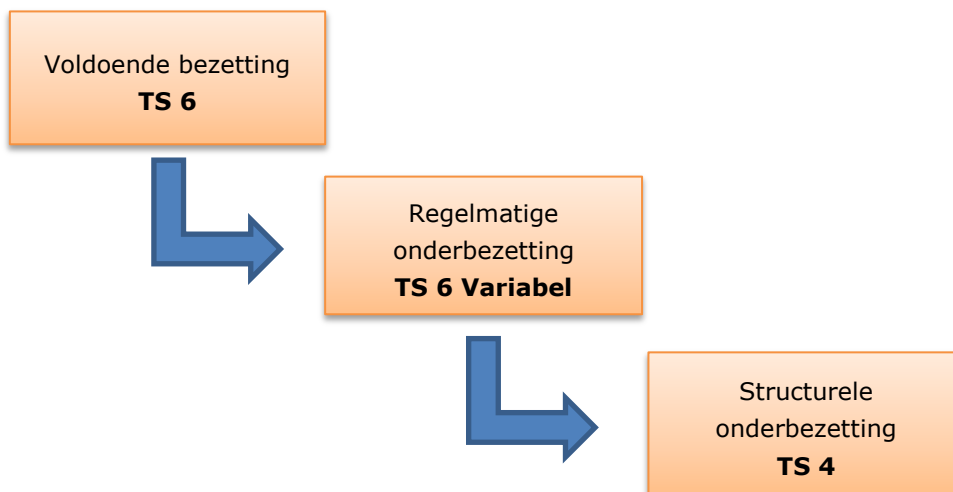
Het optreden van een samengestelde eenheid, met name de variant TS4 +2, wordt als achteruitgang beleefd ten opzichte van het optreden als TS6. Het optreden met een TS4 is alleen mogelijk binnen een fijnmazig netwerk van posten om te borgen dat aanvullende eenheden binnen afzienbare tijd ter plaatse zijn.

Het gaan werken met TS4 grijpt in op de hele organisatie van de post. Onder andere alarmering, vakbekwaamheid, logistiek en werving en selectie worden hierdoor beïnvloed. Binnen een post die ook als TS6 moet kunnen uitrukken wordt geen meerwaarde ervaren, maar vooral veel nadelige effecten. De TS4 pilots geven binnen die posten op meerdere vlakken aanleiding tot demotivatie van het personeel.

Draagvlak is een belangrijk element in de cultuur van brandweer Zuid-Holland Zuid. Echter tijdens de pilots is geconstateerd dat voor het overgaan naar TS4 weinig draagvlak is. De pilots hebben ook niet geresulteerd in méér draagvlak. Er is wel draagvlak binnen posten die te maken hebben met paraatheidsproblemen. Voor deze posten biedt de TS6-variabel uitkomst om operationeel te blijven voor de lokale gemeenschap.

Aanbevolen wordt om, indien er gekozen wordt voor afwijkende voertuigbezettingen, dit gefaseerd te doen. Om over te gaan tot een afwijkende bezetting dient er allereerst een noodzaak te zijn vanuit het oogpunt van personele bezetting. Deze noodzaak leidt tot urgentiebesef en draagvlak. Geadviseerd wordt om de volgende onderstaande fasering aan te houden.

6. Postdifferentiatie

6.1 Uitgangspunten

Het verschil in postgrootte wordt bepaald door de kenmerken van het verzorgingsgebied van de brandweer Zuid-Holland Zuid. In de onderstaande risicogebiedentabel zijn deze kenmerken voor Zuid-Holland Zuid benoemd. Deze Zuid-Holland Zuid kenmerken zijn een afgeleide van de risicogebiedentabel uit het rapport RemBrand.

Daarnaast is getoetst of de gebiedskenmerken van het brandrisicoprofiel Zuid-Holland Zuid overeenkomen met de indeling zoals beschreven in RemBrand. De geconstateerde afwijkingen hierin zijn marginaal en hebben geen invloed op de postgrootte van posten in de regio Zuid-Holland Zuid.

6.2 Verklaring risicogebieden Zuid-Holland Zuid

risicogebied	Kenmerken verzorgingsgebied
A	Onderstaand kenmerk is het overheersend karakter van het gebied <ul style="list-style-type: none">• Oude binnensteden (woningen, gebouwen voor zelfredzame personen zoals hotels, kantoren, winkels, publieksgebouwen, scholen en industriegebouwen)• Gebouwen voor slapende niet-zelfredzame personen (gevangenissen, ziekenhuizen en verpleegtehuizen)• Portiekwoningen en woongebouwen hoger dan 20 meter
B	Onderstaand kenmerk is wel aanwezig maar heeft geen overheersend karakter <ul style="list-style-type: none">• Oude binnensteden (woningen, gebouwen voor zelfredzame personen zoals hotels, kantoren, winkels, publieksgebouwen, scholen en industriegebouwen)• Gebouwen voor slapende niet-zelfredzame personen (gevangenissen, ziekenhuizen en verpleegtehuizen)• Portiekwoningen en woongebouwen hoger dan 20 meter
C	<ul style="list-style-type: none">• Woningen• Gebouwen voor zelfredzame personen (incl. industrie)

Zogenaamde hotspots binnen een verzorgingsgebied vergen speciale aandacht maar zijn geen aanleiding om het type risicogebied te wijzigen.

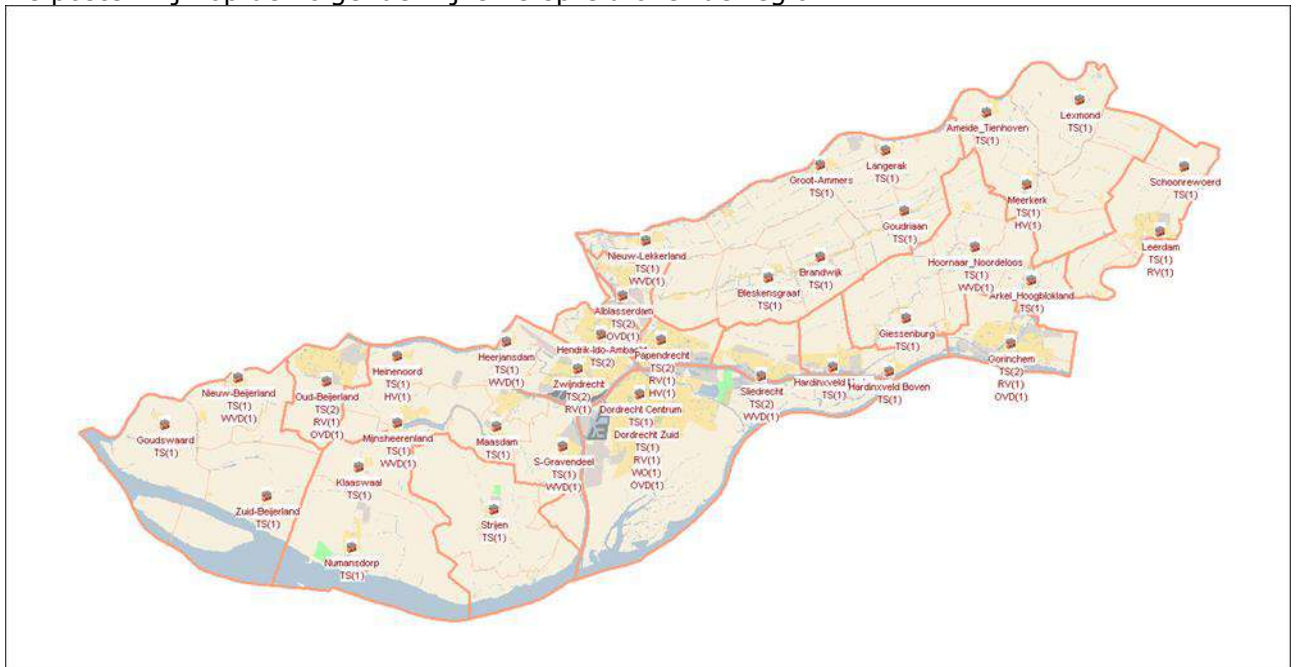
6.2.1 Posten

De voorzieningen in Zuid-Holland Zuid bestaan uit posten, het personeel en het materieel. Op dit moment staan er in Zuid-Holland Zuid 36 posten. Vanuit deze posten wordt de brandweerdekking vorm gegeven. De beoordeling van de

opkomsttijden is gebaseerd op huidige spreiding van de posten (nieuwbouw tot en met 2011). Wijziging van het aantal posten heeft direct gevolgen voor de basisbrandweezorg. Een afname in het aantal posten resulteert in een afname van de dekking en een toename van overschrijdingen.

De posten zijn op de volgende wijze verspreid over de regio:

6.2.2 Personeel

De repressieve brandweezorg wordt geleverd door circa 830 gemotiveerde brandweerlieden verdeeld over 36 posten die dag en nacht paraat staan voor de burgers van Zuid-Holland Zuid.

6.3 Basispost

Uitgangspunt voor de postgrootte van een basispost met alleen een TS als eenheid is 15 - 18 personen (300% bezetting). De postgrootte kan hiervan afwijken vanwege de aanwezigheid van één of meerdere specialistische voertuigen. Daarnaast kan van de maximale postgrootte afgeweken worden indien specifieke omstandigheden daar ten grondslag aan liggen zoals bijv. aanname nieuw personeel ter voorbereiding op uitstroom personeel. Dit betreft maatwerk en hierover vindt altijd aparte besluitvorming plaats, gebaseerd op een nadere onderbouwing.

Kenmerken basispost

- post is gelegen in een als **C** aangemerkt risicogebied
- 98% beschikbaarheid
- basis TS6, variabele voertuigbezetting TS6 is mogelijk (vergt expliciet besluit)
- uitsluitend een vrij instroomprofiel (eventueel aangevuld met dagdienstpersoneel)
- beschikbaarheidsmonitoring met een paraatheidssysteem
- maximale postomvang 18 personen (300% garantiefactor)
- bij een maatgevend incident altijd dubbel alarmeren i.v.m. kans op een TS 6 variabel.

Functie	Bevelvoerder	Chauffeur	Manschap
Garantiefactor ³	300%	300 %	250%
Minimaal aantal	3	3	10
Maximaal aantal	5	8	12

De volgende posten aan te merken als een basispost

Heerjansdam, Nieuw-Lekkerland, Bleskensgraaf, Brandwijk, Goudriaan, Groot-Ammers, Langerak, Ameide, Lexmond, Meerkerk, Giessenburg, Hoornaar, Arkel, Neder Hardinxveld, Boven Hardinxveld, Schoonrewoerd, Maasdam-Puttershoek, Strijen, 's-Gravendeel, Goudswaard, Heinenoord, Numansdorp, Klaaswaal, Mijnsheerenland-Westmaas, Nieuw-Beijerland, Zuid-Beijerland.

6.4 Basis+ Post

De postgrootte van een basis+ post voor de bezetting van één TS is 18 personen. De garantiefactor voor de beschikbaarheid van deze TS is echter 100% met 6 personen. Voor het waarborgen van deze garantiefactor wordt een maatregelenarrangement opgesteld. Eén van de maatregelen is een hoger aantal personen gekoppeld aan één TS. Naast de garantiefactor kunnen andere factoren een rol spelen om de postgrootte van een basis+ post op een groter aantal personen te houden. Zo kan een piket regeling conform de Arbeidstijdenwet hiervoor een grondslag zijn of de belasting als gevolg van het aantal uitrukken. Daarnaast is de verwachting dat op een basis+ post één of meerdere specialistische voertuigen en/of een 2e TS geplaatst zijn.

Een 2e TS heeft een garantiefactor gelijk aan een basispost. Gebaseerd op ervaringen uit het verleden ligt het in lijn van de verwachting dat de postgrootte van een basis+ post minimaal 30 personen is. De maximale postgrootte is afhankelijk van de mix van maatregelen gecombineerd met de taken die de post gelijktijdig moet kunnen uitvoeren.

Kenmerken Basis+ post

- post is gelegen in een als **B** aangemerkt risicogebied
- 100% beschikbaarheid (1e TS)
- basis is gegarandeerd een TS 6 bezetting
- (deels) consignatieprofiel van toepassing
- beschikbaarheidsmonitoring met een paraatheidssysteem

Functie	Bevelvoerder	Chauffeur	Manschap
Garantiefactor ⁴	300%	300 %	250%
Minimaal aantal	3	3	10
Maximaal aantal	5	8	12

De volgende posten aan te merken als een basis+ post:

Leerdam, Gorinchem, Sliedrecht, Papendrecht, Hendrik-Ido-Ambacht, Alblasserdam, Zwijndrecht, Oud-Beijerland.

³ Bron: Regelingen en afspraken vrijwilligers, versie 1.0, vastgesteld door MT 2 november 2015

⁴ Bron: Regelingen en afspraken vrijwilligers, versie 1.0, vastgesteld door MT 2 november 2015

6.5 Kazernering /24 uurs post

Kenmerken post met kazernering

- post gelegen in een als **A** aangemerkt risicogebied
- 100% beschikbaarheid (1e TS)
- gegarandeerde (samengestelde) TS 6 op de post Dordrecht Leerpark
- gegarandeerde (samengestelde) TS 6 op de post Dordrecht Oranjepark
- personele samenstelling: brandweerpersoneel 24 uur bezetting zeven dagen per week

De volgende posten aan te merken als een post met 24 uurs kazernering:

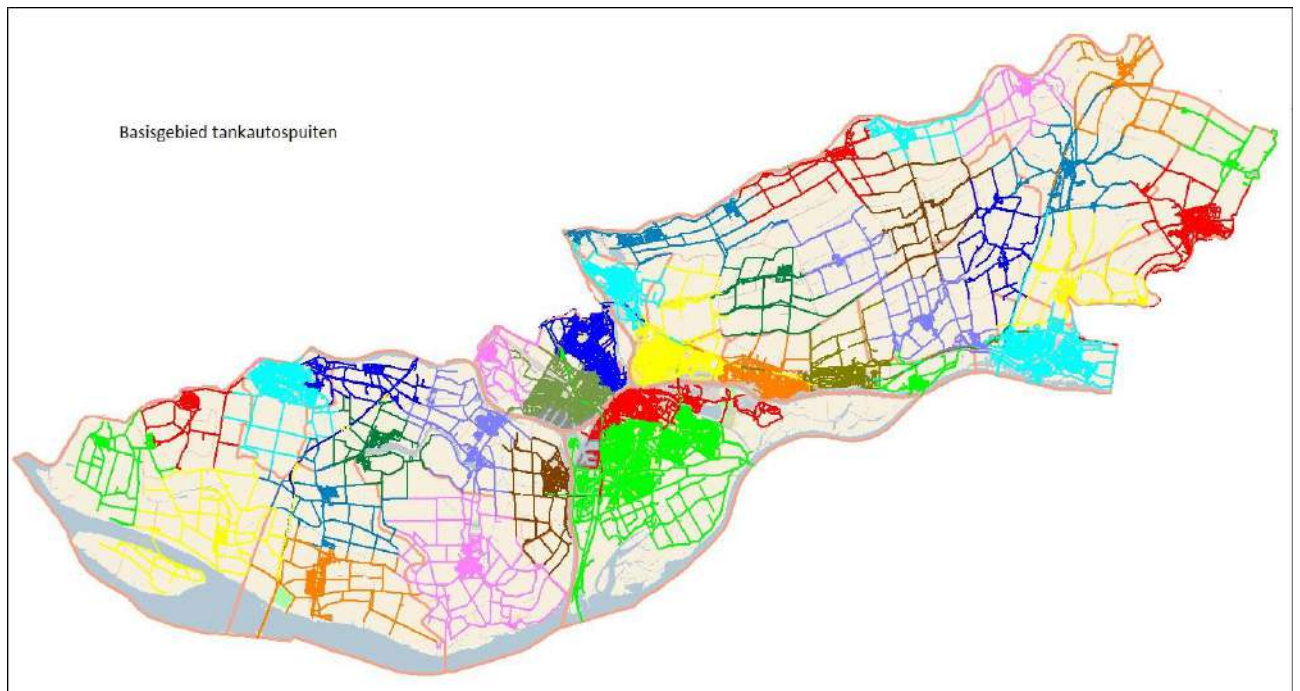
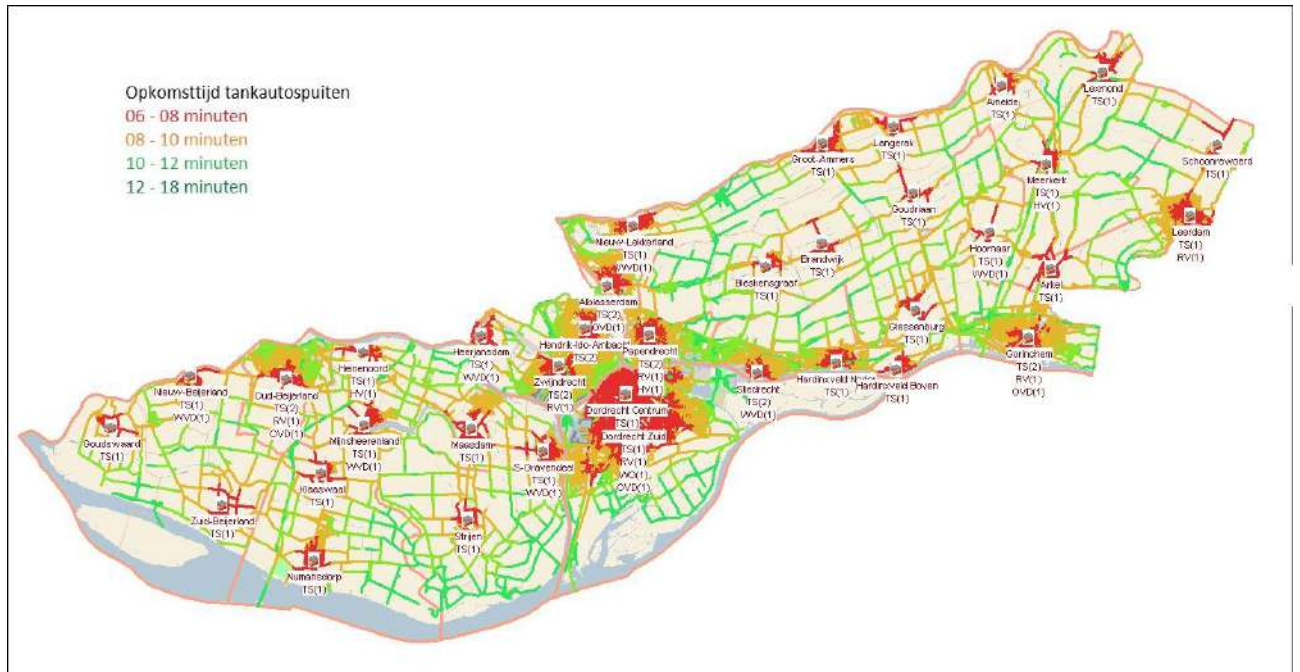
- Dordrecht Leerpark
- Dordrecht Oranjepark

6.6 Operationele grens en post

De wijziging van operationele grenzen heeft geen gevolgen voor de gebiedskenmerken van de verzorgingsgebieden van de posten Dordrecht Oranjepark, Dordrecht Leerpark en Zwijndrecht. Van de overige posten veranderen in een viertal gevallen de gebiedskenmerken wel enigszins. In de oplegnotitie behorende bij het dekkingsplan zijn onder het kopje "Operationele effecten" de wijzigingen beschreven.

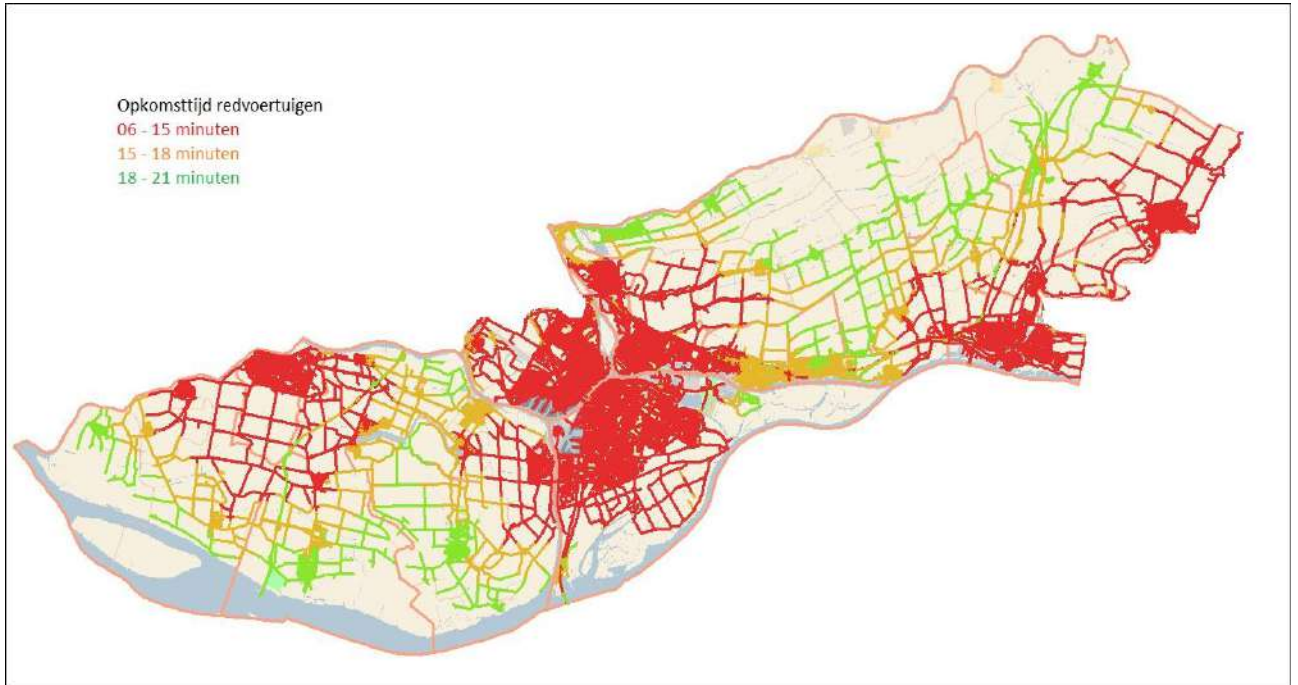

7. Overzicht dekking 1^e TS

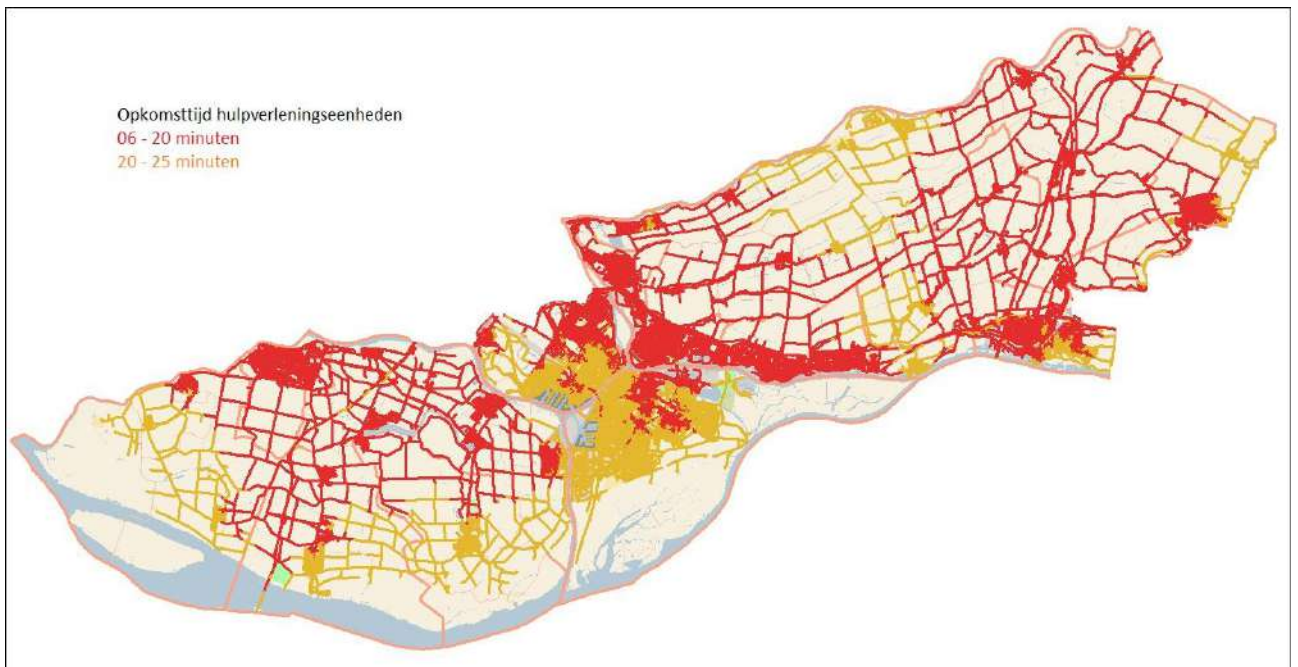
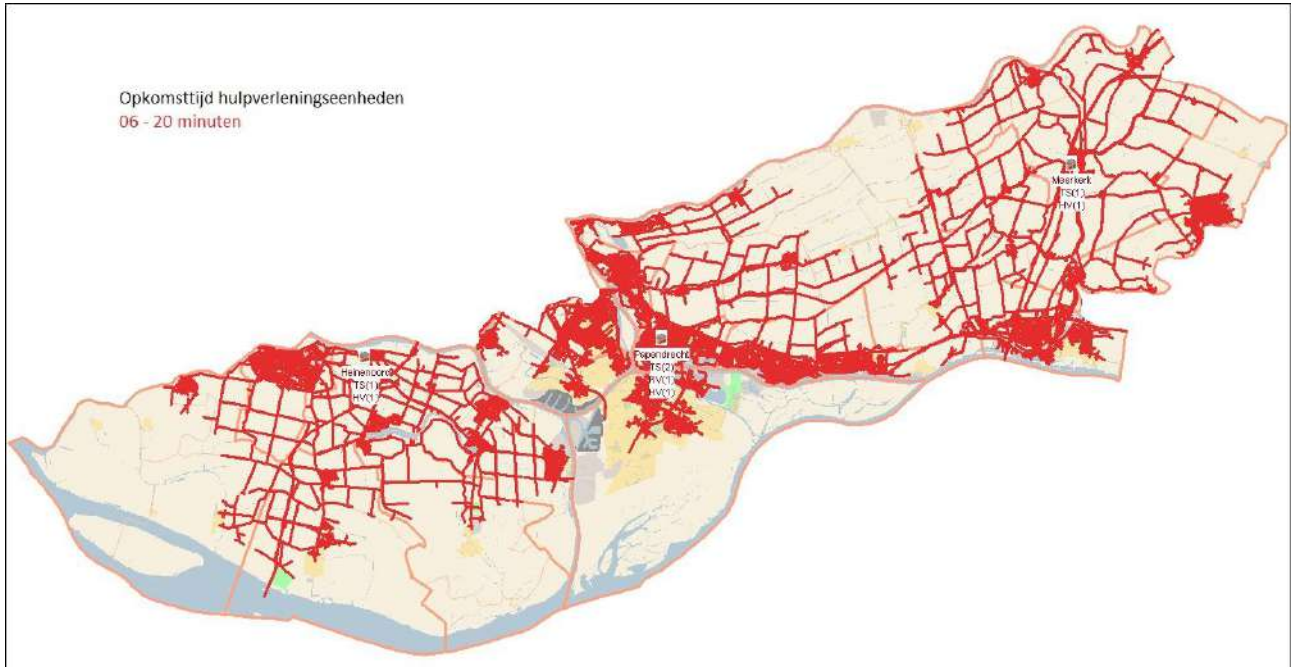

8. Overzicht dekking redvoertuigen

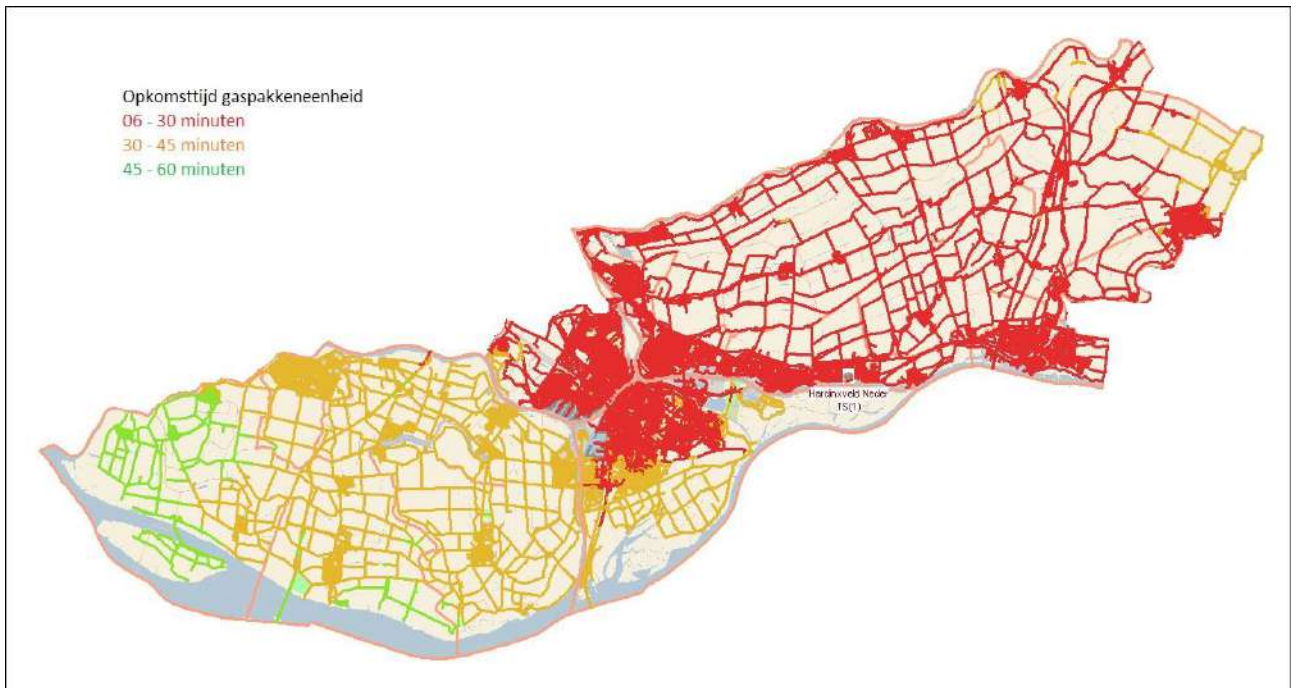
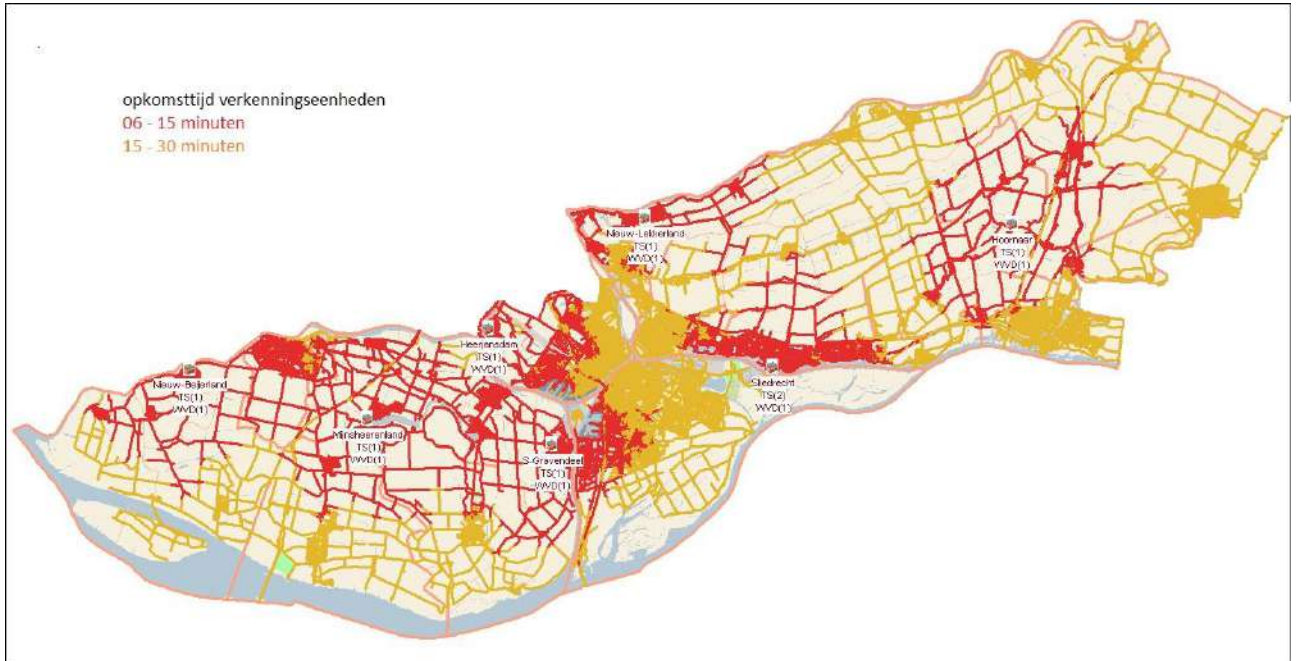

9. Overzicht dekking HV

10. Overzicht dekking IBGS

11. Risicoparaagraaf

Openbare bluswatervoorzieningen

De zorg voor bereikbaarheid en (openbare) bluswatervoorziening ligt bij de gemeente. Volgens de Wet veiligheidsregio's zijn burgemeester en wethouders belast met de organisatie van de brandweezorg (artikel 2). Impliciet betekent dit ook dat zij de zorg hebben voor de voorwaarden om een brand te kunnen bestrijden. Hierbij hoort ook de zorg voor bereikbaarheid en bluswatervoorziening. Voor de eisen t.a.v. bluswatervoorziening en bereikbaarheid is het Bouwbesluit 2012 het uitgangspunt.

Met name door interne en externe ontwikkelingen met betrekking tot bluswatervoorzieningen en watertransportsystemen veranderen de omstandigheden waaronder de bezetting van een basiseenheid (TS) zijn werkzaamheden moet verrichten. Door gewijzigd beleid van de drinkwaterleidingbedrijven worden leidingdiameters kleiner en is de sterke wens aanwezig om brandkranen te laten vervallen. Hierdoor ontstaan gebieden met een te kleine capaciteit in bluswater of gebieden waar de brandkranen op grote onderlinge afstand aanwezig zijn.

Beschikbaarheid vrijwillig brandweerpersoneel

Het overgrote merendeel van de brandweermensen in de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid zijn als vrijwillig brandweerman / -vrouw aangesteld. Daarmee wordt tevens duidelijk dat hier ook het grootste risico van een kans op onderbezetting van blusvoertuigen ligt door personeelsverloop, opkomstproblematiek, werken buiten het verzorgingsgebied etc., met als gevolg een negatief effect op het dekkingsplan. Het is van groot belang om de aantrekkelijkheid en belangrijkheid van de functie vrijwillig brandweerman / -vrouw in de vorm van o.a. werving en informatie te blijven promoten bij de burgers in onze brandweerregio.

Incidentbestrijding op het water

Kijkend naar de Wet veiligheidsregio's (artikel 3 Wvr en artikel 10 Wvr) en de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid kan gesteld worden dat de gemeenten verantwoordelijk zijn voor de brandbestrijding op de rivieren. De veiligheidsregio is verantwoordelijk voor het aanschaffen en beheren van gemeenschappelijk materieel hieronder onder andere te verstaan de regionale blusboot.⁵ Daarnaast kan het algemeen bestuur samen met de gemeentebesturen van de veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid kwaliteitseisen stellen aan de incidentbestrijding op het water.

Voor wat betreft het buitenwater (de grote rivieren) grenst de brandweer Zuid-Holland Zuid aan vijf buurregio's, te weten Rotterdam-Rijnmond, Midden- en West Brabant, Hollands-Midden, Gelderland-Zuid en Utrecht. In de meeste gevallen bevindt het water in de VR Zuid-Holland Zuid zich op de grens van twee of drie veiligheidsregio's. Binnen de kaders van het convenant voor de interregionale samenwerking tussen de veiligheidsregio's in de provincie Zuid-Holland heeft een interregionale projectgroep hiertoe coördinatie afspraken gemaakt welke verwerkt zijn in een onderliggend incidentbestrijdingsplan. Deze afspraken zijn vastgelegd in het "Afsprakenkader Interregionale Incidentbestrijding op het water" en is vastgesteld door het dagelijks bestuur van de VR Zuid-Holland Zuid. Dit geldt echter *alleen*

⁵ Notitie vernieuwing regionale blusboot Zuid-Holland Zuid (AB 29 juni 2011)

voor de operationele onderdelen van de hoofdstructuur zoals GMC, COPI, ROT en secties. Voor wat betreft de daadwerkelijke incidentbestrijding blijken er in de praktijk *geen* duidelijke afspraken te zijn tussen de verschillende veiligheidsregio's over de bestrijding van mogelijke waterincidenten gebaseerd op het handboek incidentbestrijding op het water (IFV).

Ook is van elkaar niet bekend welke waterincidenten tot het takenpakket van de brandweer behoren en welke operationele middelen beschikbaar zijn om interregionaal waterincidenten te bestrijden.

Bijlage 1 Toolboxinstrumenten

De inspanningen die verricht worden om incidenten te voorkomen ontwikkelen zich van generieke, aanbodgerichte producten en voorlichting naar producten en risicocommunicatie die gebaseerd is op het vergroten van zelfredzaamheid van burgers, instellingen en bedrijven in de totale veiligheidsketen (voorkomen, voorbereiden, handelen en nazorg van incidenten). De methodiek die daarvoor gebruikt wordt, gaat uit van gedragsbeïnvloeding van de risicogroepen door nauw bij deze groep betrokken beïnvloeders.

Op basis van de regionale risico's, het dynamisch brandrisicoprofiel, het sociaal woningbrandrisicoprofiel waaruit de overschrijding van de opkomsttijd blijkt en landelijke data, wordt een risicogroep-analyse gemaakt. Voor deze specifieke risicogroepen (mensen en/of objecten) worden netwerken van (gedrags)beïnvloeders geïdentificeerd.

Met en door deze netwerken (niet alleen uit het veiligheidsdomein) worden interventies ontwikkeld waarmee het risicobewustzijn wordt vergroot en zo mogelijk veilig en zelfredzaam gedrag toeneemt. Hierbij is de veiligheidsregio / brandweer de bron van kennis, weet deze kennis om te zetten in adviezen in de netwerken en ondersteunt de ontwikkeling van interventies.

Het wil overigens niet zeggen dat de ontwikkeling van generieke, aanbodgerichte producten en voorlichting naar producten en risicocommunicatie die gebaseerd is op het vergroten van zelfredzaamheid van burgers, instellingen en bedrijven in de totale veiligheidsketen een vervanging zijn voor de tot nu toe gebruikte generieke producten en voorlichting. Ook het geven van voorlichting en aanbodgerichte producten in het kader van het thema "brandveilig leven" en brandveiligheid in het algemeen zijn belangrijk en blijven onderdeel uitmaken van de toolboxinstrumenten.

Bijlage 2 Overzicht specialismen

Binnen de brandweer Zuid-Holland Zuid worden naast de specialismen waar wettelijke vereisten aan zijn verbonden en meegenomen zijn in de hoofdtekst van dit dekkingsplan ook de volgende specialismen uitgevoerd. De nadere uitwerking van de specialismen (spreiding van specialismen) is een managementvraagstuk.

Waterongevallenbestrijding

Waterongevallenbestrijding is te definiëren als alle werkzaamheden die de brandweer verricht om te water geraakte personen en/of dieren te redden. In de huidige situatie is iedere brandweereenheid in staat om een zogenaamde grijpredding vanaf de waterkant uit te voeren, wanneer de situatie dat toelaat. Wanneer een slachtoffer niet vanaf de waterkant kan worden gered wordt een oppervlaktereddingsteam of een duikteam ingezet. De basisbrandweereenheid biedt daarbij ondersteuning.

Incidentbestrijding vaarwegen

De veiligheidsregio is verantwoordelijk voor het aanschaffen en beheren van gemeenschappelijk materieel hieronder onder andere te verstaan de regionale blusboot. Daarnaast kan het algemeen bestuur samen met de gemeentebesturen van de veiligheidsregio ZHZ kwaliteitseisen stellen aan de incidentbestrijding op het water.

Specialistische blussing

Specialistische blussing en met name schuimblussing wordt in toenemende mate gebruikt bij grootschalige brandbestrijding. Vaak is er sprake van vloeistofbranden of stoffen die met water moeilijk te blussen zijn. Een schuimblussing vergt echter een specifieke aanpak en inzet. Allereerst moet er voldoende blusstof voorradig zijn, daarnaast moet het samengestelde systeem met watertransport en gezamenlijk optreden adequaat voorbereid zijn, zodat de inzet ook effectief verloopt. Ook in de industriële brandbestrijding zijn schuimblussing of andere bijzondere blustechnieken vaker voorkomende inzetten.

Grootschalig watertransport

Het grootschalig watertransportsysteem wordt gebruikt om grote hoeveelheden bluswater over grote afstanden te transporteren. Het systeem wordt ingezet bij branden waar onvoldoende bluswater voorhanden is. Voor de grootschalige watervoorziening heeft de VRZHZ de beschikking over vier Dompelpomphaakarmbakken (DPH) en over één Slangenhaakarmbak met pompompahaanhang (SLH + DPA).

Logistiek en Ondersteuning

Het ondersteuningspeloton verzorgt tijdens een incident logistieke ondersteuning. De eenheid beschikt voor de uitvoering van de taken over verschillende voertuigen en haakarmbakken. Het ondersteuningspeloton, of onderdelen daarvan, worden ook regelmatig bij minder grote incidenten ingezet om de continuïteit van de inzet te bevorderen.

Informatievoorziening

Het peloton informatievoorziening is een ondersteunende eenheid gericht op de ondersteuning van de operationele informatievoorziening en het verkrijgen van informatie. Hiertoe hebben zij

de beschikking over een verbindings-commandovoertuig (VC2) en een commandohaakarmbak (COH).

Spoorweg

Om op te kunnen treden bij incidenten op de HSL- en de Betuweroute zijn afspraken gemaakt met het Ministerie van Verkeer en Waterstaat. Deze afspraken zijn vastgelegd in (tijdelijke) contracten. Op basis van deze contracten zijn binnen de regio taken toebedeeld aan verschillende korpsen. Het betreft taken ten behoeve van de inzet van de 25 kV spanningstester (HSL) en taken ten behoeve van de inzet van een spoorvlootoverbrugging (Betuweroute).

	Gemeente	Briefnummer	Datum ontvangst	Ontwerp Dekkingsplan Brandweer Zuid-Holland Zuid 2017
1.	Het college van B&W van de gemeente Alblasserdam			Geen reactie ontvangen
2.	De raad van de gemeente Binnenmaas			Geen reactie ontvangen
3.	De burgemeester van de gemeente Cromstrijen namens de gemeenteraad	27 dec. 2017	2017/2613	<p>Ik reageer op de risicoparagraaf. Deze beschrijft de risico's die van invloed kunnen zijn op goede en adequate uitvoering van het dekkingsplan. Het mag niet blijven bij alleen deze constatering. Ik verwacht van de brandweer dat zij in beeld heeft of krijgt waar de knelpunten, verantwoordelijkheden, bevoegdheden en mogelijkheden van de verschillende partners liggen op de genoemde knelpunten. Op deze manier kunnen betrokkenen dan gezamenlijk en tijdig op een gecoördineerde wijze actie ondernemen ter beperking van de risico's.</p> <p>U benoemt als risico dat er in de praktijk onvoldoende bekend is over de praktische bestrijding van incidenten op het water. Veiligheid op het water is ook voor Cromstrijen een belangrijk thema. De afgelopen jaren werken wij in de regio met diverse partijen, waaronder Rijkswaterstaat, de VRZHZ en de gemeenten Strijen en Moerdijk, aan het verbeteren van de veiligheid op het Hollands Diep en de splitsing met de Dordtse Kil. Adequaat optreden bij incidenten maakt hiervan onderdeel uit. Dit risico baart mij zorgen. Ik verneem graag van u of de brandweer de zorgnorm uit het 'handboek incidentbestrijding op het water' haalt en welke maatregelen de brandweer neemt om aan deze norm te voldoen.</p>
4.	De raad van de gemeente Dordrecht			Geen reactie ontvangen
5.	Het college van B&W namens de raad van de gemeente Giessenlanden	27 dec. 2017	2017/2609	<p>Heeft besloten:</p> <ul style="list-style-type: none"> – met instemming kennis te nemen van het door de Veiligheidsregio ZHZ opgestelde ontwerp Dekkingsplan Brandweer ZHZ, en bij zienswijzebrief aan te geven dat specifiek ondersteund wordt de mogelijkheid om bij onvoldoende bezetting uit te rukken met een viermansbezetting, dat voor het bedrijventerrein Gelkenes bij een incident een dubbele alarmering moet gelden en de inzet in en bereikbaarheid van het molengebied Kinderdijk aandacht vraagt. <p>Toelichting</p> <ul style="list-style-type: none"> – Viermansbezetting <p>Onderschreven wordt het uitgangspunt om het fijnmazige netwerk aan brandweerposten te behouden. Hierbinnen wordt de mogelijkheid geboden om bij een onvoldoende bezetting uit te rukken met vier personen in plaats van de standaard zes. Deze werkwijze wordt onderschreven waarbij het positief gewaardeerd wordt dat niet voor een standaardbezetting van vier personen wordt gekozen voor een aantal posten. Met de voorgenomen werkwijze blijft de robuustheid van de posten in stand waarbij er tevens flexibiliteit wordt ingebouwd zonder dat afbreuk wordt gedaan aan veiligheid.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Gelkenes <p>Door toepassing van een nieuw model ten aanzien van bepaling van de aanrijtijden zou bedrijventerrein Gelkens overgaan van de post Groot-Ammers naar de post Langerak. Aangezien de verschillen in tijd in theorie zeer marginaal zijn is de afspraak gemaakt om bij incidenten op Gelkenes beide posten te alarmeren. Deze afspraak doet recht aan beide posten.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Molengebied Kinderdijk <p>De inzet in en bereikbaarheid van het molengebied Kinderdijk voor hulpdiensten vraagt gezien de toename van de</p>

				<p>veiligheidsrisico's met name als gevolg van sterke stijging van het aantal toeristen extra aandacht. Hiervoor wordt in afstemming met betrokken partijen een plan opgesteld, waarna er besluitvorming zal zijn. Aandacht wordt gevraagd om de uitkomsten hiervan in te passen in het voorliggende dekkingsplan.</p>
6.	De raad van de gemeente Gorinchem	<p>17 jan. 2018 Ongetekende versie</p> <p>30 jan. 2018 Getekende versie</p>	2018/502	<p>1. Gemotiveerd afwijken van de voorschriften Ingestemd wordt met het eerder genomen besluit uit 2012 om gemotiveerd af te wijken van de referentietijden voor de komende periode van het nieuwe Dekkingsplan</p> <p>2. Brandrisicoprofiel en periodieke bijstelling; Basis brandweerpost De gemeenteraad gaat op basis van de huidige berekeningen akkoord met het zogenaamde brandrisicoprofiel B en de daaraan gekoppelde postdifferentiatie om de brandweezorg voor de gemeente Gorinchem ten uitvoer te brengen.</p> <p>3. Bezetting brandweerpost (gerelateerd aan TAS-bezetting en risicoparagraaf blz 24) De gemeenteraad onderkent het probleem van de Veiligheidsregio met beschikbaarheid en inzetbaarheid van vrijwilligers bij de brandweer. In dat kader wordt voorgesteld op binnen een termijn van twee jaar een beleidsnotitie op te stellen. In de notitie kan de paraatheidsproblematiek inzichtelijk worden gemaakt. Tevens wordt gevraagd daarin een aantal oplossingen in beeld te brengen voor het aantrekkelijk maken voor vrijwilligers om op lokaal en regionaal niveau een bijdrage te leveren aan de brandweerorganisatie Zuid-Holland Zuid.</p> <p>4. Project RemBrand, Veilig Leven en Zelfredzaamheid In het ontwerp Dekkingsplan wordt onder andere ingegaan op de effecten van de communicatie over de uitvoering van het landelijk project RemBrand en (Brand)Veilig Leven. In het perspectief van zelfredzaamheid is eerder door de gemeenteraad verzocht het thema zelfredzaamheid met voorrang op te pakken. De gemeenteraad vraagt hiervoor uw aandacht van het bestuur en stelt voor in 2018 het facetbeleid over zelfredzaamheid af te ronden. In het ontwerp Dekkingsplan wordt ook een doelgroepenbenadering voorgestaan. Hierbij lijkt er sprake te zijn van een eenzijdige benadering zonder daar de lokale overheid in te betrekken. Dit achten de gemeenteraad en het college niet wenselijk. Verzocht wordt in een gezamenlijke aanpak te voorzien voor de komende periode</p> <p>5. Risicoparagraaf De gemeenteraad beveelt het bestuur aan om voor de bluswatervoorziening een beleidsnotitie op te stellen zodat aan de hand daarvan lokaal kan worden besloten de bluswatervoorziening structureel op orde te houden en de wijzigingen hierin aan de gemeenten kenbaar te maken. Dit met inbegrip van alternatieve oplossingen. De incidentbestrijding op het water is een punt van zorg gelet op het feit dat onze gemeente grenst aan de druk bevaren Merwede. Het huidige Incidentbestrijdingsplan dient wat dat betreft op korte termijn aangepast te worden zodat alle opgesomde zaken in beeld worden gebracht en ook structureel onderhouden worden met partners .</p> <p>Tot slot. Aandacht wordt gevraagd voor de looptijd van het nog vast te stellen ontwerp Dekkingsplan. Aangenomen wordt dat het plan vanaf 2018 ingaat en dat de financiering van het Dekkingsplan binnen de vastgestelde budgetten plaatsvindt. Na vaststelling van het Dekkingsplan Brandweer Zuid-Holland Zuid in het 1e kwartaal 2018 ziet de gemeenteraad een gemotiveerd antwoord tegemoet over de gezamenlijk opgestelde reacties.</p>
7.	Het college van B&W van	17 jan. 2018	208/499	<p>1. Gemotiveerd afwijken van de voorschriften</p>

	<p>de gemeente Hardinxveld-Giessendam</p>			<p>Ingestemd wordt met het eerder genomen besluit uit 2012 om gemotiveerd af te wijken van de referentietijden voor de komende periode van het nieuwe Dekkingsplan.</p> <p>2. Brandrisicoprofiel en periodieke bijstelling; Basis brandweerpost De gemeenteraad gaat op basis van de huidige berekeningen akkoord met het zogenaamde brandrisicoprofiel C en de daaraan gekoppelde postdifferentiatie om de brandweezorg voor de gemeente Hardinxveld-Giessendam ten uitvoer te brengen. Wel wordt opgemerkt dat over het brandrisicoprofiel C een periodieke terugkoppeling wenselijk wordt geacht om na te kunnen gaan of er sprake is van voortzetting van de bestaande risicoprofilering of dat bij wijziging daarvan andere preventieve maatregelen voor de lokale situatie nodig zijn,</p> <p>3. Bezetting brandweerpost (gerelateerd aan TAS-bezetting en risicoparagraaf blz. 24) De gemeenteraad onderkent het probleem van de Veiligheidsregio met beschikbaarheid en inzetbaarheid van vrijwilligers bij de brandweer. In dat kader wordt voorgesteld op binnen een termijn van twee jaar een beleidsnotitie op te stellen. In de notitie kan de paraatheidsproblematiek inzichtelijk worden gemaakt. (beeldvorming) Tevens wordt gevraagd daarin een aantal oplossingen in beeld te brengen voor het aantrekkelijk maken voor vrijwilligers om op lokaal en regionaal niveau een bijdrage te leveren aan de brandweerorganisatie Zuid-Holland Zuid.</p> <p>4. Project REMBRAND, Veilig Leven en Zelfredzaamheid In het ontwerp Dekkingsplan wordt onder andere ingegaan op de effecten van de communicatie over de uitvoering van het landelijk project REMBRAND en (Brand)Veilig Leven. In het perspectief van Zelfredzaamheid is eerder door de gemeenteraad verzocht het thema Zelfredzaamheid met voorrang op te pakken en gezamenlijk uit te voeren in 2017. De gemeenteraad vraagt hiervoor opnieuw aandacht van het bestuur en stelt voor in 2018 het facetbeleid over Zelfredzaamheid af te ronden, In het ontwerp Dekkingsplan wordt ook een doelgroepenbenadering voorgestaan. Hierbij lijkt er sprake te zijn van een eenzijdige benadering zonder daar de lokale overheid in te betrekken. Dit achten de gemeenteraad en het college niet wenselijk. Verzocht wordt in een gezamenlijke aanpak te voorzien voor de komende periode</p> <p>5. Risicoparagraaf De gemeenteraad beveelt het bestuur aan om voor. de bluswatervoorziening een beleidsnotitie op te stellen zodat aan de hand daarvan lokaal kan worden besloten de bluswatervoorziening structureel op orde te houden. Dit met inbegrip van alternatieve oplossingen. De incidentbestrijding op het water is een punt van zorg gelet op het feit dat onze gemeente grenst aan de druk bevaren Benden-Merwede. Het huidige Incidentbestrijdingsplan dient wat dat betreft op korte termijn aangepast te worden zodat alle opgesomde zaken in beeld worden gebracht en ook structureel onderhouden worden met partners .</p> <p>Tot slot Aandacht wordt gevraagd voor de looptijd van het nog vast te stellen ontwerp Dekkingsplan. Aangenomen wordt dat het plan vanaf 2018 ingaat en dat de financiering van het Dekkingsplan binnen de vastgestelde budgetten plaatsvindt. De gemeenteraad hecht aan een stabiele begroting gelet op de uitkomsten van de Kostenverdeelsystematiek voor de gemeente Hardinxveld-Giessendam. Na vaststelling van het Dekkingsplan Brandweer Zuid-Holland Zuid in het eerste kwartaal 2018 ziet de gemeenteraad een</p>
--	---	--	--	--

				gemotiveerd antwoord tegemoet over de gezamenlijk opgestelde reacties.
8.	De raad van de gemeente Hendrik-Ido-Ambacht			Geen reactie ontvangen
9.	Het college van B&W van de gemeente Korendijk, namens de gemeenteraad	19 dec. 2017	2017/2593	Er wordt geen reactie gegeven op het ontwerp dekkingsplan.
10.	De raad van de gemeente Leerdam			Geen reactie ontvangen
11.	Het college van B&W namens de raad van de gemeente Molenwaard	24 jan. 2018	2018/518	<p>Heeft besloten:</p> <ul style="list-style-type: none"> – met instemming kennis te nemen van het door de Veiligheidsregio ZHZ opgestelde ontwerp Dekkingsplan Brandweer ZHZ, en bij zienswijzebrief aan te geven dat specifiek ondersteund wordt de mogelijkheid om bij onvoldoende bezetting uit te rukken met een viermansbezetting, dat voor het bedrijventerrein Gelkenes bij een incident een dubbele alarmering moet gelden en de inzet in en bereikbaarheid van het molengebied Kinderdijk aandacht vraagt. <p>Toelichting</p> <ul style="list-style-type: none"> – Viermansbezetting <p>Onderschreven wordt het uitgangspunt om het fijnmazige netwerk aan brandweerposten te behouden. Hierbinnen wordt de mogelijkheid geboden om bij een onvoldoende bezetting uit te rukken met vier personen in plaats van de standaard zes. Deze werkwijze wordt onderschreven waarbij het positief gewaardeerd wordt dat niet voor een standaardbezetting van vier personen wordt gekozen voor een aantal posten. Met de voorgenomen werkwijze blijft de robuustheid van de posten in stand waarbij er tevens flexibiliteit wordt ingebouwd zonder dat afbreuk wordt gedaan aan veiligheid.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Gelkenes <p>Door toepassing van een nieuw model ten aanzien van bepaling van de aanrijtijden zou bedrijventerrein Gelkens overgaan van de post Groot-Ammers naar de post Langerak. Aangezien de verschillen in tijd in theorie zeer marginaal zijn is de afspraak gemaakt om bij incidenten op Gelkenes beide posten te alarmeren. Deze afspraak doet recht aan beide posten.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Molengebied Kinderdijk <p>De inzet in en bereikbaarheid van het molengebied Kinderdijk voor hulpdiensten vraagt gezien de toename van de veiligheidsrisico's met name als gevolg van sterke stijging van het aantal toeristen extra aandacht. Hiervoor wordt in afstemming met betrokken partijen een plan opgesteld, waarna er besluitvorming zal zijn. Aandacht wordt gevraagd om de uitkomsten hiervan in te passen in het voorliggende dekkingsplan.</p>
12.	De burgemeester van de gemeente Oud-Beijerland namens de gemeenteraad	27 dec. 2017	2017/2610	<p>Risicoparagraaf</p> <p>Wij willen graag reageren op de opgenomen risicoparagraaf. De risicoparagraaf beschrijft de risico's die van invloed kunnen zijn op goede en adequate uitvoering van het dekkingsplan. Het mag niet blijven bij alleen deze constatering. Wij verwachten van de brandweer dat zij in beeld heeft of gaat krijgen waar de knelpunten, verantwoordelijkheden, bevoegdheden en mogelijkheden van de verschillende partners liggen op de genoemde knelpunten. Op deze manier kunnen wij dan gezamenlijk en tijdig op een gecoördineerde wijze actie ondernemen ter beperking van de risico 's.</p> <p>U benoemt als risico dat er in de praktijk onvoldoende bekend is over de praktische bestrijding van incidenten op het water. Veiligheid op het water is een belangrijk thema. Adequaat optreden bij incidenten maakt hiervan onderdeel uit. Dit risico baart ons zorgen.</p> <p>Wij vernemen graag van u of de brandweer de zorg norm uit het 'handboek incidentbestrijding op het water' haalt en welke maatregelen de brandweer nam of zal nemen om aan</p>

				<p>deze norm te voldoen.</p> <p>Evaluatie</p> <p>De raad vraagt ook aandacht voor de voorgestelde verschuiving van verzorgingsgebieden en dringt erop aan om deze mee te nemen in de evaluatie van het dekkingsplan. De verschuivingen mogen geen negatieve gevolgen hebben voor de brandweezorg. Er wordt daarbij nadrukkelijk gevraagd om de praktijk te toetsen aan het theoretisch model.</p>
13.	Het college van de gemeente Papendrecht, namens de gemeenteraad	27 dec. 2017	2017/2612	De leden van de gemeenteraad kunnen zich vinden in de uitgangspunten zoals beschreven in het ontwerp dekkingsplan brandweer veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid.
14.	De raad van de gemeente Sliedrecht			Geen reactie ontvangen
15.	Het college van B&W van de gemeente Strijen, namens de gemeenteraad	27 dec. 2017	2017/2611	<p>Met belangstelling hebben wij het ontwerp-dekkingsplan brandweer Zuid-Holland Zuid gelezen. Het is goed om te lezen welke stappen er gezet zijn om brandweezorg voor onze inwoners zo goed als mogelijk te borgen.</p> <p>Op de risicoparagraaf willen wij graag een reactie geven. Wij gaan ervan uit dat als het gaat om bluswatervoorzieningen en aantal brandweervrijwilligers u in beeld heeft of gaat krijgen of er knelpunten zijn. Mochten er knelpunten zijn op één of beide onderwerpen dan gaan wij ervan uit dat u dit tijdig bij de betrokken gemeente(n) aankaart en pro-actief handelt om die knelpunten op te lossen.</p> <p>Zoals u weet is veiligheid op het water voor ons een belangrijk onderwerp . Dit onderwerp wordt ook besproken in de risicoparagraaf. We maken ons zorgen over hetgeen u schrijft in deze paragraaf. We willen dan ook graag van u weten of de zorgnorm voor alle partijen, zoals genoemd in het handboek incidentbestrijding op het water, gehaald wordt en welke maatregelen de brandweer neemt om te voldoen aan deze zorgnorm.</p> <p>Wij gaan ervan uit dat u onze opmerking en zorgen mee zult nemen in de uitvoering van het dekkingsplan en wachten uw antwoord op onze vragen af.</p>
16.	De raad van de gemeente Zederik	8 febr. 2018	2018/568	Neemt kennis van het ontwerp Dekkingsplan Brandweer Zuid-Holland Zuid
17.	De raad van de gemeente Zwijndrecht			Geen reactie ontvangen

Agendapunt II-5
Registratienummer 2018/066

- Voorstel voor de vergadering van: Het algemeen bestuur
- Datum vergadering: 22 februari 2018
- Onderwerp: Concessieovereenkomst Openbaar meldsysteem
- Gevraagd besluit: Het algemeen bestuur wordt gevraagd:
- Het tweesporenbeleid, zoals geadviseerd door Brandweer Nederland, toe te passen waarbij de concessieovereenkomst tot 2021 – in dien mogelijk - wordt uitgediend. Abonnees die specifiek verzoeken over te stappen worden daartoe in gelegenheid gesteld.
 - Te besluiten na het jaar 2021 de concessieovereenkomst niet te continueren en de OMS-markt binnen de regio vrij te geven.
 - De hoogte van de brandweervergoeding te reduceren tot het kostendekkend niveau, te weten €100.000,- per jaar.
 - Akkoord te gaan met het verwerken van het financieel tekort in de ontwerp begroting 2019 en verder maar deze pas effectueren bij de vaststelling van de begroting 2019 op 28 juni 2018.
- Vergaderstuk: 2018/066/A - Memo OMS
Opvraagbaar:
2018/066/B - Bijlage 1 definitief advies Nysingh OMS
2018/066/C - Bijlage 2 second opinion Pels Rijcken
2018/066/D - Bijlage 3 Syndeks advies_ZHZ_OMS_concessie V6
- Toelichting: De VRZHZ (vr) heeft een concessieovereenkomst (co) afgesloten met KPN voor het Openbaar meldsysteem (OMS) dat eindigt op 27-01-2021. Het OMS is het communicatienetwerk dat automatische brandmeldingen doorgeeft aan de meldkamer van de vr.
- Juridische onderzoeken
Uit verschillende juridische onderzoeken is naar voren gekomen dat het OMS-stelsel op termijn niet houdbaar is op de volgende punten die ook op de vr van toepassing zijn:
- Wettelijke basis voor de co*
Er is geen wettelijke basis is voor het verlenen van een co door de vr, dan wel het geven van een opdracht om een verbinding tussen een brandmeldinstallatie van abonnees en de meldkamer van een vr te realiseren, of een andere technische oplossing op te dragen. Er is evenmin een wettelijke basis om gebruikers van bouwwerken te verplichten een abonnement af te

nemen bij derden.

Kostenverhaal en brandweervergoeding

De Wvr-taken – het ontvangen, registreren, beoordelen van meldingen - worden gedragen door de gemeenten en het Rijk (publiekrechtelijk). Omdat gebruikers een abonnement moeten afsluiten met een aanbieder en een deel van het abonnementsgeld wordt afgedragen (brandweervergoeding) aan de vr vindt indirect een kostenverhaal plaats (privaatrechtelijk). Er wordt gesteld dat het – indirecte – kostenverhaal de Wvr op onaanvaardbare wijze doorkruist. Daarbij wordt over het brandweervergoeding gesteld dat als er wel een publiekrechtelijke basis is voor het kostenverhaal, dan dient het kostenverhaal kostendekkend te zijn.

Niet langer toezien op het in standhouden

Er wordt door de vr geen regel overtreden als zij niet langer toeziet op het in stand houden van het OMS, met uitzondering de Wvr-verlichting betreffende het ontvangen, registreren, beoordelen van meldingen.

Brandweer Nederland advies

Naar aanleiding van de juridische onderzoeken is een advies opgesteld voor de veiligheidsregio's om te komen tot een vloeiende overgang van het OMS naar de Landelijke meldkamerorganisatie (LMO). Er wordt aangeraden geen overhaaste besluiten te nemen en een strategie van geleidelijkheid toe te passen doormiddel van een twee sporen benadering.

Spoor 1

De reeds bestaande situatie blijft gehandhaafd. De huidige co wordt uitgediend en de concessiehouder blijft uitvoering geven aan het OMS.

Spoor 2

Een vrije markt waarbij abonneehouders en –aanvragers de mogelijkheid hebben om een keuze te maken voor een andere OMS-aanbieder. Bij dit spoor geeft de vr louter invulling aan de wettelijke taak dat het ontvangen, registreren en beoordelen van meldingen inhoudt.

Overstappen van abonnees naar een andere aanbieder

Er zijn een aantal regio's waarvan de concessie overeenkomst afgelopen is en/of binnenkort afloopt, dan wel dat ze een systeem hebben die het nu al mogelijk maken voor meerdere aanbieders om door te melden naar de meldkamer.

De situatie kan dus voordoen dat een andere aanbieder dan KPN vraagt aan te sluiten op de meldkamer van de vr. Er zijn geen juridische weigeringsgronden meer om de toegang tot de meldkamer te weigeren. Ook is het technisch mogelijk aan te sluiten op de meldkamer mits wordt voldaan aan de door de vr voorgeschreven aansluitvoorwaarden en er voldoende ruimte beschikbaar is bij de meldkamer voor het plaatsen van apparatuur.

Als deze situatie – in grote getalen - voordoet bestaat de mogelijkheid voor de

vr de co af te kopen omdat niet meer voldaan kan worden voorwaarden. Het contract van KPN voorziet in een berekeningsmethode.

Abonn.jaar	abonn.tarief	aantal abonn.	afkopen per	afkoopsom
2018	€ 1.821,10	325	27-1-2019	€ 362.705,67
2019	€ 1.862,99	325	27-1-2020	€ 300.401,16

Advies

Er wordt geadviseerd geen bedrag te reserveren voor de afkoopsom. Het risico van een forse daling van het aantal abonnees wordt ingeschat op laag. Reden hiervoor is dat aansluiten op de regionale meldkamer of in de toekomst landelijke voorzieningen kostbaar is.

Juridische aspecten: Zie paragraaf Juridische onderzoeken

Financiën: De totale brandweervergoeding is momenteel begroot op €225.000,- per jaar. Het reduceren van de vergoeding houdt een tekort van €125.000,- in. Het financieel nadeel is het gevolg van een externe ontwikkeling en is al enkele jaren onderdeel van de risico-paragraaf in onze P&C-producten. Voorgesteld wordt het tekort te verwerken in de begroting 2019 en verder maar deze pas effectueren bij de vaststelling van de begroting 2019 op 28 juni 2018.

Procedure: Het voorstel wordt bij de volgende overleggen behandeld:

☒ MT	☐ AB
☐ AGV	☒ Audit commissie
☒ DB	☐ Anders, nl. ...
	☐ Niet van toepassing

Ondernemingsraad: Doorgeleiding naar de (centrale) ondernemingsraad:

☐ Ter kennisname	☐ Voor instemming
☐ Ter advisering	☒ Niet van toepassing

Gevraagde inbreng (C)OR

Zaaknummer (C)OR

Datum nvt

overlegvergadering (C)OR

Vervolgstappen: KPN zal tijdens het strategisch-OMS overleg dat periodiek plaatsvindt mondeling op de hoogte gebracht worden van dit besluit.

Communicatie: Nvt

Organisatie eenheid Indiener niveau 2 Concerncontroller Directiesecretaris

Brandweer G.J.W. Visser J. Rutten J. Boons

dd. 9-2-2018 dd. 11-1-2018 dd. 9-2-2018

Memo

Aan: C.H.W.M. Post Van: H.T. Timmers
Onderwerp: Concessieovereenkomst Datum: 14 juli 2017
VRZHZ/ KPN

1 Inleiding

In het jaar 2011 heeft de VRZHZ (vr) een concessieovereenkomst (co) afgesloten met KPN voor het Openbaar meldsysteem (OMS). Het OMS is het communicatienetwerk dat automatische brandmeldingen doorgeeft aan de meldkamer van de vr.

In het jaar 2016 is een korte toelichting gegeven¹ op de uitkomsten van juridisch onderzoek naar de houdbaarheid van het OMS-stelsel, met inbegrip van gerelateerde risico's van het in stand houden van dit stelsel. De afdeling Risicobeheersing heeft de mogelijkheden met daaraan gerelateerde risico's onderzocht en is gekomen tot het volgende advies.

Pas het tweesporenbeleid zoals geadviseerd door Brandweer Nederland toe waarbij de co tot 2021 – in dien mogelijk - wordt uitgediend en daarbij parallel de overige OMS-aanbieders de mogelijkheid wordt geboden aan te sluiten op het landelijk alternatief, mits gereed (verwachting 2020). Daarbij wordt geadviseerd voor abonnees die specifiek verzoeken over te stappen naar een andere aanbieder dit oogluikend en stilzwijgend toe te staan. Na het jaar 2021 zal de co niet worden gecontinueerd en wordt de OMS-markt binnen de regio vrijgegeven. Voor de hoogte van de brandweervergoeding wordt geadviseerd deze te reduceren tot het kostendekkend niveau te weten €100.000,- per jaar.

De voorliggende memo geeft een nadere toelichting op de uitkomsten van het juridisch onderzoek, landelijke ontwikkelingen en de gevolgen voor de vr in relatie tot de co. Daarbij moet worden aangegeven dat uit de omvangrijke informatie volgend uit de onderzoeken en ontwikkelingen alleen de relevante gegevens zijn geresumeerd die betrekking hebben op de gevolgen voor de co tussen de vr en KPN.

¹ Afd. Risicobeheersing, onderbouwing vaststelling OMS tarieven, 2017

2 Juridische onderzoeken

Wettelijke basis voor de co

De wettelijke verplichting van de vr – volgend uit de Wet veiligheidsregio's (Wvr) – is het ontvangen, registreren en beoordelen van meldingen. Uit onderzoek² blijkt dat er *geen* wettelijke basis is voor het verlenen van concessies door de vr, dan wel het geven van een opdracht om een verbinding tussen een brandmeldinstallatie van abonnees en de meldkamer van een vr te realiseren, of een andere technische oplossing op te dragen. Er is evenmin een wettelijke basis om gebruikers van bouwwerken te verplichten een abonnement af te nemen bij derden. De rechtmatigheid van een co wordt dan ook geduid als 'zeer twijfelachtig'. Gevolg van de co is mede dat de vr de marktpartijen beperkt die deze diensten kunnen leveren en een voorkeurspositie wordt gecreëerd waar aanbieders een concurrentievoordeel van genieten.

Kostenverhaal en brandweervergoeding

Uit de Wvr en de memorie van toelichting is op te maken dat de kosten voor de wettelijke taken worden gedragen door de gemeenten en het Rijk (publiekrechtelijk). Omdat gebruikers een abonnement moeten afsluiten met een aanbieder en een deel van het abonnementsgeld wordt afgedragen – onder de noemer brandweervergoeding - aan de vr vindt indirect een kostenverhaal plaats (privaatrechtelijk). Voor het doorkruisen wordt gesteld: *Naar onze inschatting wordt met het hiervoor bedoelde – indirecte – kostenverhaal de Wvr op onaanvaardbare wijze doorkruist.* Daarbij wordt over het brandweervergoeding gesteld dat: *Zou er overigens wel een publiekrechtelijke basis zijn voor het kostenverhaal, dan dient het kostenverhaal kostendekkend te zijn.* Met kostendekkend wordt bedoeld op het in ieder geval niet overstijgen van de gemaakte kosten.

Verantwoordelijkheidstoedeling

De vr draagt geen wettelijke verantwoordelijkheid voor het OMS. Het Wabo-bevoegd gezag is verantwoordelijk voor het *toezien* op de naleving van de verplichting tot het hebben van een brandmeldinstallatie en de rechtstreekse doormelding naar Regionale alarmcentrale (RAC). De gebruikers van bouwwerken dragen de verantwoordelijkheid voor het *voldoen* aan de rechtstreekse doormelding – vanuit de brandmeldinstallatie – naar de RAC.

Niet langer toezien op het in stand houden

Er wordt door de vr geen regel overtreden als zij niet langer toeziet op het in stand houden van het OMS met uitzondering van de verplichting – die volgt uit de Wet veiligheidsregio's (Wvr) – om meldingen te ontvangen, te registreren en te beoordelen.

Aanvullend aan de onderzoeken zijn scenario's geschetst en aanbevelingen gegeven. Deze punten zijn onderzocht in relatie tot de co. Dit heeft geresulteerd in het advies zoals omschreven in de inleiding.

² Nysingh advocaten en notarissen, IFV advies openbaar meldsysteem, 2015
Pels Rijcken advocaten en notarissen, reactie op advies Nysingh, 2016

3 Regio overstijgende ontwikkelingen

Brandweer Nederland advies

Naar aanleiding van de juridische onderzoeken is een advies³ opgesteld voor de veiligheidsregio's om te komen tot een vloeiende overgang van het OMS naar de Landelijke meldkamerorganisatie (LMO). Er wordt aangeraden geen overhaaste besluiten te nemen en een strategie van geleidelijkheid toe te passen. Deze strategie is gebaseerd op de feiten dat ook rekening gehouden moet worden met: organisatorische en strategische belangen (zoals de co), een blijvend werkend en dekkend systeem, een zorgvuldige transitie mede richting de abonnees en de veiligheid en continuïteit voor de uitvoering van de vr-kerntaken.

De geadviseerde weg van geleidelijkheid bestaat uit twee sporen. Het eerste spoor houdt in dat de reeds bestaande situatie gehandhaafd blijft. De huidige co wordt uitgediend en de concessiehouder blijft uitvoering geven aan het OMS. Het tweede spoor geeft invulling aan de vrije markt waarbij abonneehouders en –aanvragers de mogelijkheid hebben om een keuze te maken voor een andere OMS-aanbieder. Bij dit spoor geeft de vr louter invulling aan de wettelijke taak dat het ontvangen, registreren en beoordelen van meldingen inhoudt. De nuancering die voor het tweede spoor benadrukt moet worden is de afhankelijkheid van het landelijke systeem dat moet worden ingericht. Ten tijde van dit schrijven is het landelijke alternatief nog niet gereed en bestaat uit tal van onzekerheden. De intentie was in 2018 te starten met pilots op basis van nieuwe technieken. De planning is uitgelopen en 2019 is een reële mogelijkheid. Ook het jaartal 2020 is reeds gevallen.

Veiligheidsregio Rotterdam Rijnmond (VRR)

De locatiepartner van de vr binnen de LMO heeft een co met het bedrijf Siemens. De VRR is deze co aangegaan tot 1 januari 2018 waarbij de mogelijkheid bestaat tot een verlening van drie maanden. Het landelijke alternatief is bij het verstrijken van deze datum naar alle waarschijnlijkheid nog niet gereed. De VRR probeert momenteel een co-continuering te bereiken met het bedrijf Siemens met een doorlooptijd tot en met het jaar 2020. Daarbij wordt voor de brandweervergoeding gekozen voor een afbouw van 25% per jaar.

Veiligheidsregio Noord-Holland Noord (VRNHN)

De VRNHN hanteert reeds jaren een OMS-markt waarbij de abonnee een keuze kan maken uit vijf OMS-aanbieders. Voor deze aanbieders bestaat de mogelijkheid aan te sluiten op de meldkamer mits wordt voldaan aan de aansluitvoorwaarden die door de VRNHN worden gesteld. Deze veiligheidsregio heeft eveneens besloten de brandweervergoeding af te schaffen en int deze gelden niet meer sinds het jaar 2017. Gevolg is dat de OMS-kosten voor de gebruikers afneemt en onder het landelijk gemiddelde komt te liggen. Dit kan voor bedrijven die gebruikmaken van meerdere vestigingen – in verschillende veiligheidsregio's – vragen oproepen over de hogere kosten die bij andere regio's voor een aansluiting betaald moet worden.

³ Brandweer Nederland, Landelijke communicatieboodschap en strategie m.b.t. OMS, 2016

Overstappen van abonnees naar een andere aanbieder

Een aantal OMS-aanbieders is gevraagd een OMS-aanbieding te geven voor 130 instellingen – die het gehele land bestrijken - voor één zorgaanbieder. Daarbij heeft de OMS-aanbieder Bosch op haar webpagina vermeld dat een aantal veiligheidsregio's per 1 januari 2018 de OMS-markt vrijgeven. Onder de zeven aangegeven veiligheidsregio's staat de ZHZ niet vermeld. Wel heeft dit tot gevolg gehad dat in ieder geval twee veiligheidsregio's zijn benaderd door een nieuwe aanbieder met de vraag aan te mogen sluiten op de meldkamer. Ook kan een sneeuwbaaleffect ontstaan waardoor meerdere gebruikers de onder beheer zijnde vestigingen willen onderbrengen bij één OMS-aanbieder.

De situatie kan dus voordoen dat een andere aanbieder dan KPN vraagt aan te sluiten op de meldkamer van de vr. Er zijn geen juridische weigeringsgronden meer om de toegang tot de meldkamer te weigeren. Ook is het technisch mogelijk aan te sluiten op de meldkamer mits wordt voldaan aan de door de vr voorgeschreven aansluitvoorwaarden en er voldoende ruimte beschikbaar is bij de meldkamer voor het plaatsen van apparatuur. Als deze situatie – in grote getalen - voordoeft bestaat de mogelijkheid voor de vr de co af te kopen omdat niet meer voldaan kan worden voorwaarden. De afkoopsom is van diverse factoren afhankelijk waaronder de resterende looptijd en het aantal abonnees. Het contract van KPN voorziet in een berekeningsmethode.

Abonn.jaar	abonn.tarief	aantal abonn.	afkopen per	afkoopsom
2017	€ 1.780,16	350	27-1-2018	€ 423.812,62
2018	€ 1.821,10	325	27-1-2019	€ 362.705,67
2019	€ 1.862,99	325	27-1-2020	€ 300.401,16
2020	€ 1.905,84	300		
		0		

Afkoopkosten co VRZHZ/ KPN (Bron advies Syndeks)

4 Concessieovereenkomst VRZHZ/ KPN

In het jaar 2011 heeft de vr een co afgesloten met KPN voor het OMS voor een duur van 10 jaar (einde 27-01-2021). Naast de verantwoordelijkheid voor het OMS-netwerk is ook de verantwoordelijkheid voor administratieve diensten (facturering, incasso, correspondentie, richting abonnees waaronder contracten, naleving van de aansluitvoorwaarden etc.) en daarmee gepaardgaande geautomatiseerde diensten (webportal, handhavingsgereedschappen en dergelijke) uitbesteed. De navolgende punten zet de co en de regionale praktijksituatie in relatie tot het 'juridisch advies' en de 'regio overstijgende ontwikkelingen'.

1. De wettelijke basis

De Wvr is voor de vr – evenals tijdens de co-ondertekening – onverminderd van kracht. De taak die de vr heeft in het OMS betreft het ontvangen, registreren en beoordelen van meldingen. Er is in de co ten onrechte verwoord dat de opdrachtgever (vr) vanuit haar verplichtingen dient te voorzien in een adequaat OMS.

2. *Kostenverhaal en brandweervergoeding*

Voor de vr geldt dat de kosten voor de wettelijke taken gedragen worden door de gemeenten (gemeentefonds) en het Rijk (Brede Doeluitkering Rampenbestrijding). Daarnaast geldt ook voor de vr dat zij aan kostenverhaal doet door KPN uit de abonnementsgelden af te laten dragen, de zogeheten brandweervergoeding.

3. *Verantwoordelijkheidstoedeling*

In het artikel 1 van de co, betreffende de definities wordt het bevoegd gezag omschreven als 'Dagelijks Bestuur (DB) van de opdrachtgever, dan wel degene die door het DB is aangewezen'. Deze omschrijving is in strijd met de 'nota's van toelichting, gunningfase' behorende bij de so waarbij het bevoegd gezag voor het OMS het college van Burgmeester en Wethouders wordt bedoeld. De vr in deze is alleen verantwoordelijk voor de Wvr-taken zoals in punt 1 omschreven.

4. *Niet langer toezien op het in stand houden*

In het juridisch onderzoek wordt gesteld dat de vr geen regel overtreedt als niet langer wordt toegezien op het in stand houden van het OMS. Ten tijde van dit schrijven wordt het OMS-stelsel in stand gehouden. De reden hiervoor zijn de contractuele verplichtingen jegens KPN en de abonnees, er nog geen landelijk alternatief beschikbaar is en er nog geen andere OMS-aanbieders hebben aangemeld. Deze status quo kan binnen afzienbare tijd veranderen doordat verschillende veiligheidsregio's de markt vrij te geven en de zorginstelling met 130 aansluitingen die 1 aanbieder zoekt. Met name het laatste punt kan een sneeuwbaaleffect veroorzaken.

5 Voorstel

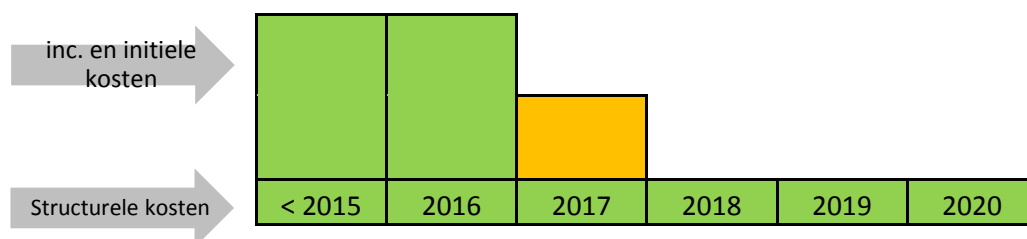
Toepassen van het tweesporenbeleid

De afdeling Risicobeheersing adviseert het tweesporenbeleid van Brandweer Nederland te hanteren. Dit houdt in dat de co tot 2021 – in dien mogelijk - wordt uitgediend en parallel de overige aanbieders de mogelijkheid wordt geboden aan te sluiten op het landelijk alternatief, mits deze gereed is. Daarbij wordt geadviseerd voor abonnees die specifiek verzoeken over te stappen naar een andere aanbieder dit oogluikend en stilzwijgend toe te staan. Na het jaar 2021 zal de co niet worden verlengd en wordt de OMS-markt binnen de regio vrijgegeven. Het twee sporenbeleid is gestoeld op de overwegingen dat:

- op termijn alleen verantwoordelijkheid wordt gedragen en invulling wordt gegeven aan de wettelijke taak betreffende het ontvangen, registreren en beoordelen van meldingen;
- op termijn het (indirecte) kostenverhaal de Wvr niet meer op onaanvaardbare wijze kan doorkruisen;
- op termijn wordt voldaan aan de juridische adviezen om niet langer toe te zien op het in stand houden van het OMS;
- op termijn een landelijk OMS-systeem is ingericht met bijbehorende aansluitvoorwaarden;
- rekening gehouden wordt met de organisatorische en strategische belangen, een blijvend werkend en dekkend systeem, een zorgvuldige transitie en de veiligheid en continuïteit voor de uitvoering van de vr-kerntaken;
- de locatiepartner van de vr binnen de LMO haar co met het bedrijf Siemens continueert en deze CO-einddatum omstreeks de co-einddatum van de vr ligt.

Afbouwen van de brandweervergoeding

In het jaar 2017 is een totaalbedrag van €225.000,- geïnt aan brandweervergoeding. In de begroting staat dit voor € 225.000,- opgenomen. Het kostendekkend niveau bedraagt €100.000,-. Voor de afbouw van de brandweervergoeding wordt geadviseerd deze te reduceren naar het kostendekkend niveau, te weten €100.000,- per jaar. Deze wijziging wordt in de begroting van 2019 verwerkt.

Afbouw brandweervergoeding

De initiële kosten volgend uit investeringen en afschrijven zijn, vanaf 2017, voor het OMS, niet meer van toepassing. De structurele kosten te weten €100.000,- per jaar lopen onveranderd door tot het einde van de concessieduur.

Met het afbouwen van de brandweervergoeding wordt bereikt dat:

- het bedoelde – indirecte – kostenverhaal op de Wvr niet meer op onaanvaardbare wijze wordt doorkruist;
- de abonnees direct een kostenafname ervaren waarbij het jaar 2021 eindigt op €0,-

De volgende nadelige gevolgen kunnen door de reducering optreden:

- Tegenover de begrote inkomsten van € 225.000,- staat € 100.000,00 wat daadwerkelijk gerealiseerd wordt.
- Het reduceren van de brandweervergoeding zal leiden tot een afname van circa €300,- voor de abonnees. Gevolg kan zijn dat abonnees vragen stellen over de herkomst van de afname.

Tot slot

Het bedrijf Syndeks heeft ten tijde van de totstandkoming van het OMS in het jaar 2011 de vr begeleid. Aan dit bedrijf is gevraagd een advies te geven over een aantal ontwikkelingen in relatie tot de co met KPN. In dit advies is onder ander gesteld dat:

Artikel 6 lid 6.2 concessieovereenkomst beschrijft direct en indirect de gevolgen indien er een oorzakelijk verband gelegd kan worden tussen een abonnee afname en de gevolgen van een fusie. Een meldkamerintegratie is in deze hier nauwelijks anders uit te leggen dan een fusievorm voor de in de OMS concessie betrokken diensten. VRZHZ zal, in het licht van artikel 10 lid 5 concessieovereenkomst ervoor moeten waken dat niet zij (maar een andere externe organisatie of regelgeving) de oorzaak is/wordt van het vertrek van abonnees naar VRR. Anders blijft zij niet binnen de gestelde juridische piketpaaltjes en kan het

afkooprekenmodel in bijlage 7 alsnog in beeld komen voor een schadebepaling (potentieel mogelijk € 276.573,82 claimrisico).

Het artikel uit de co waar het bedrijf Syndeks naar verwijst luidt:

In een geval van een fusie tussen twee of meerdere veiligheidsregio's, waarin de organisatie van opdrachtgever betrokken is of in de toekomst betrokken kan worden, behoudt de opdrachtgever het recht deze overeenkomst te ontbinden, na opdrachtnemer daartoe schriftelijk in kennis te hebben gesteld, met in achtneming van de verrekeningsformule die in de Bijlage 7 is vastgelegd.

Ten eerste wordt door de afdeling Risicobeheersing vraagtekens gezet bij de stelling dat de samenvoeging van de VRR en de vr in de LMO kan worden gezien als een fusie tussen twee of meerdere veiligheidsregio's. Ten tweede is de samenvoeging uitgesteld en zal de overdracht van de nieuwe meldkamer aan de LMO op z'n vroegst plaatsvinden in het jaar 2020. Op basis van deze twee punten wordt het claimrisico van KPN laag ingeschat en wordt geadviseerd geen reservering te maken voor voornoemd bedrag.

Aan het advies zijn de volgende bijlagen verbonden:

1. Definitief advies Nysingh OMS
2. Second opinion Pels Rijcken
3. Syndeks advies_ZHZ_OMS_concessie V6

Agendapunt II-6
 Registratienummer 2018/064

Voorstel voor de vergadering van: Het algemeen bestuur

Datum vergadering: 22 februari 2018

Onderwerp: Ontwikkeling naar informatiegerichte organisatie

Gevraagd besluit: Het algemeen bestuur wordt gevraagd

1. De verdere ontwikkeling van de VRZHZ naar een informatiegerichte organisatie oriënterend te bespreken.
2. Besluitvorming hierover, alsmede over de dekking van de benodigde financiën mee te nemen bij de behandeling van de jaarrekening 2017.

Vergaderstuk: Geen

Toelichting:

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In het informatiebeleidsplan (2015) zijn de beleidsdoelen van de VRZHZ ten aanzien van informatie benoemd. In het beleidsplan VRZHZ 2017-2020 is een daarop aansluitende visie weggelegd ten aanzien van informatiegerichte werken. Samengevat gaat het erom, dat (alleen) de juiste mensen over de juiste informatie beschikken op het juiste moment.

Tijdens de behandeling van burap II 2017 is dit onderwerp aan de orde gekomen bij het AB. Toegezegd is februari 2018 een aanvullende notitie over dit onderwerp te agenderen en besluitvorming hierover plaats te laten vinden bij de behandeling van de jaarrekening 2017.

Het voorliggende stuk wordt in de vergadering, in samenhang met het onderwerp 'Vorbereiding veranderende omgeving' nader toegelicht aan de hand van een presentatie.

Hoewel er al stappen gemaakt zijn (met name aan de repressieve kant van de organisatie) is onze visie, dat de VRZHZ verder moet doorontwikkelen naar een informatiegerichte organisatie. Processen zowel in het voorkomen van incidenten (risicobeheersing), het bestrijden van incidenten (repressie) als de wijze waarop we transparant willen zijn en verantwoorden, vragen om een beter inzicht in en de beschikbaarheid van data. Vragen die daarbij spelen zijn: hoe brengen wij nu informatiebehoefte in beeld? En uit welke data en systemen gaan we deze informatie samenstellen? Wat doen we daarin zelf als VRZHZ, waar ligt onze rol en waar bij anderen?

Deze opdracht staat namelijk niet op zichzelf en vraagt nauwe verbinding met partners en andere betrokken actoren. Landelijk vindt dit zijn weerslag in het programma informatievoorziening veiligheidsregio's van het IFV. Dit programma heeft als horizon een landelijk digitaal verkeersplein waarop de verschillende veiligheidsregio's zijn aangesloten.

1.2 Onderzoek ICT

Om hiertoe te komen is onderzoek gedaan naar de stappen die we de komende jaren moeten nemen. Hierbij hebben we advies ingewonnen bij een adviesbureau (M&I) dat ervaring heeft met veiligheidsregio's. In afwachting van de uitkomsten van dit onderzoek hebben we een aantal zaken "on hold" gezet.

Uit het onderzoek (medio 2017), evenals uit de collegiale toets VR informatieveiligheid (eind 2017) concluderen we, dat een meerjarig groeipad nodig is, gericht op het in technische zin upgraden van het huidige systeem, en van daaruit doorontwikkelen naar een organisatie die op de cloud is gericht. Speerpunt daarbij is de invoering van het zaakgericht werken, in het bijzonder vanuit de processen risicobeheersing en daarnaast het invullen van de wettelijke eisen rondom informatieveiligheid.

2 Te nemen stappen

De te nemen stappen zijn te onderscheiden naar de volgende vijf aandachtsvelden.

- Technische ICT:
 - Het systeem (de infrastructuur) de komende jaren upgraden.
 - Specialistische kennis, die we niet continu zelf kunnen organiseren contractueel regelen met een externe partij.
 - Werkplekken flexibeler maken ook in relatie tot de herstructurering 2018.
- Informatiebeveiliging:
 - Voldoen aan wettelijke eisen (per 25 mei 2018; AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming)).
 - Toewerken naar niveau informatieveiligheid in lijn met de 32 punten die in landelijk verband als minimum benoemd zijn voor de veiligheidsregio's.
- Zaakgericht werken:
 - Beschikbaar maken van zaakgericht werken waar dit vereist is of meerwaarde heeft.
 - Document-Management-Systeem geïmplementeerd.
- Applicatie-rationalisatie: het verminderen van het aantal applicaties en deze toepassen op een bij onze organisatie (en landelijke omgeving) passende manier.
- Aanpassing organisatie: Rollen en taken toekomstgericht invullen, met vooral doorontwikkeling aan de Informatiekant, ten aanzien van beveiliging, Digitale informatievoorziening (archief) en het functioneel beheer.

Juridische aspecten: n.v.t.

Financiën: Dit geheel, dat in lijn is met het informatiebeleidsplan en het beleidsplan VRZHZ, is een meerjarig omvangrijk proces. Het valt uiteen in structurele en incidentele kosten.

De structurele kosten betreffen het geheel van de uitbreiding van personele kosten en het contractueel met een externe partij regelen van specialistische kennis, die we niet continu zelf kunnen organiseren (co-sourcing).

In samenwerking met M&I is hiervoor naar de inzichten voor zover ze bekend zijn een inschatting gemaakt en betreft het een structurele uitbreiding van circa € 300.000. Voor ongeveer de helft zijn dit personele kosten en voor de andere helft systeemkosten. Dit bedrag wordt gedekt door de interne ombuiging van budgetten, zoals is aangegeven bij de behandeling van burap-II.

De incidentele kosten bedragen met name de kosten voor het zaakgericht werken. Dit betreft de kosten voor een projectleider, implementatiekosten (koppelingen met bestaande systemen, opleidingen) en het gegeven dat gedurende de duur van implementatie tijdelijk sprake is van dubbele licenties (oude systemen kunnen pas weg als zaakgericht werken draait).

De inzeturen van afdelingen die hiervoor nodig zijn worden door afdelingen separaat zelf geraamd. De afdeling risicobeheersing neemt dit mee in het totale voorstel in relatie tot onder andere de invoering van de omgevingswet.

De totale incidentele kosten worden geraamd op € 600.000 over een periode van circa drie jaar (waarvan projectleiding circa € 250.000, processen en koppelingen € 100.000 en licenties € 150.000, begeleiding aanbesteding, opleidingskosten circa € 100.000).

Voorstellen over de dekking van de benodigde financiën worden meegenomen bij de behandeling van de jaarrekening 2017.

Procedure: Het voorstel wordt bij de volgende overleggen behandeld:

☐ MT	☒ AB
☐ AGV	☐ Audit commissie
☐ DB	☐ Anders, nl. ...
	☐ Niet van toepassing

Ondernemingsraad: Doorgeleiding naar de (centrale) ondernemingsraad:

☐ Ter kennisname	☐ Voor instemming
☐ Ter advisering	☐ Niet van toepassing

Gevraagde inbreng (C)OR

Zaaknummer (C)OR

Datum n.v.t.

overlegvergadering (C)OR

Vervolgstappen: Zie toelichting paragraaf 2.

Communicatie: n.v.t.

Organisatie eenheid	Indiener niveau 2	Concerncontroller	Directiesecretaris
---------------------	-------------------	-------------------	--------------------

Bedrijfsvoering	D. Vermeulen		J. Boons
-----------------	--------------	--	----------

dd. 9-2-2018

dd. 9-2-2018

Agendapunt II-7
 Registratienummer 2018/065

- Voorstel voor de vergadering van: Het algemeen bestuur
- Datum vergadering: 22 februari 2018
- Onderwerp: Voorbereiding veranderende omgeving
- Gevraagd besluit: Het algemeen bestuur wordt gevraagd
1. Te spreken over de veranderende rol van de Veiligheidsregio als gevolg van de veranderende omgeving (onder andere Omgevingswet) en de voorbereiding hierop door de afdelingen Risicobeheersing en GHOR (VRC).
 2. Besluitvorming hierover, alsmede over de dekking van de benodigde financiën, mee te nemen bij de behandeling van de jaarrekening 2017.
- Vergaderstuk: 2018/065/A Voorbereiding veranderende omgeving, versie 1.0, 9 februari 2018
- Toelichting: De omgeving is volop in verandering. Daarmee veranderen ook de risico's, hetgeen een andere aanpak van de verschillende betrokkenen bij deze risico's vraagt. Voor de Veiligheidsregio bijvoorbeeld, betekent dat een extra inspanning op het vroegtijdig verbinding krijgen met diverse partners om haar (wettelijke) advisering goed vorm te geven. Een extra inspanning aan de personeelskant, de processenkant, maar ook aan de kant van de techniek.
- Bij de behandeling van de tweede bestuursrapportage 2017 in het algemeen bestuur van 30 november 2017 is onder andere aandacht besteed aan één van de veranderingen in de omgeving: de komst van de Omgevingswet. Gesteld is dat deze wet – net als verschillende andere veranderingen in de omgeving – een doorontwikkeling vraagt van de organisatie op het vlak van risicogericht werken, het integraal adviseren, het voeren van accountmanagement en de versterking van de regisseursrol. Naast een omslag in denken betekent dit inzet op opleidingen, bijscholing, processen en informatievoorziening. Het AB heeft gevraagd om een meer inhoudelijke behandeling van zowel dit onderwerp, als het onderwerp 'informatiegericht werken', zodat eerst de ambitie vastgesteld kan worden en daarna een besluit genomen kan worden over de benodigde middelen.
- Het onderwerp 'informatiegericht werken' is onderwerp van een separate notitie.
- Het voorliggende stuk wordt in de vergadering van 22 maart, in samenhang

met het onderwerp 'informatiegericht werken', nader toegelicht aan de hand van een presentatie. Daarin zal onder andere aan de hand van een casus meer concreet gemaakt worden wat de veranderingen in de praktijk betekenen.

In de bijgaande notitie wordt nader ingegaan op de veranderende rol van de VR en de consequenties als gevolg van diverse veranderingen, waaronder de Omgevingswet.

Samengevat:

De invulling van de toekomstige rol van de Veiligheidsregio als gevolg van diverse veranderingen is anders dan de huidige invulling en past volledig binnen de ambitie/beleidsdoelstellingen van de VRZHZ om verder te professionaliseren en te verbinden.

De Omgevingswet biedt handvatten om meer aan de voorkant van processen integraal en interactief onze (prioritaire) risico's een plaats te geven.

Een en ander sluit bovendien goed aan op het project 'Taakafstemming Uitvoeringsdiensten Risicobeheersing' (TUR), waarin vorig jaar door de Omgevingsdienst en de Veiligheidsregio is geconcludeerd dat e diensten opereren binnen hetzelfde domein maar vanuit uiteenlopende belangen die complementair zijn.

Uiteraard zal de VR er scherp op blijven, dat ook in de toekomst geen dubbelingen in werkzaamheden met de verschillende partners zullen optreden.

De andere invulling van de rol van de VR vraagt een andere werkwijze, die vooral een wijziging betekent voor het personeel van met name de afdeling Risicobeheersing: dit zal anders gaan opereren. In plaats van 'reactief adviseren' moet er meer 'pro-actief gehandeld' worden. Dat vergt een omslag in denken, maar ook in de voorbereiding van het personeel. De medewerkers dienen door middel van bijscholing en tijd de mogelijkheid te krijgen om deze nieuwe competenties aan te leren. Om te komen tot de gewenste ontwikkeling zal een gericht opleidings- en bijscholingsprogramma gevolgd worden. Met behulp van assessments zal in beeld gebracht worden wat precies nodig is.

Naast de kentering in de aanpak/taakuitvoering is het ook noodzakelijk dat de Veiligheidsregio aangesloten is op het Digitaal Stelsel Omgevingswet. Dit sluit goed aan bij de in de aparte notitie 'Informatiegericht werken' geschetste doorontwikkeling van de veiligheidsregio naar een informatiegerichte organisatie. De kosten hiervoor zijn opgenomen in de genoemde notitie. Voor de afdeling Risicobeheersing heeft de invoering van een dergelijk systeem een vrij grote impact vanwege de omvang en hoeveelheid objecten en dossiers die in behandeling zijn.

De afdeling Risicobeheersing heeft berekend, dat het productieverlies als gevolg van het opleiden/bijscholen van personeel voor zowel de kentering Omgevingswet als het invoeren van zaakgericht werken tot en met 2020 circa 10% bedraagt. Er wordt tijdelijke capaciteitsuitbreiding voorgesteld (3 fte) om het verwachte productieverlies op te kunnen vangen.

Juridische aspecten: De Omgevingswet treedt in het jaar 2021 in werking; het eerste jaar van de nieuwe VR-beleidsplanperiode.

Financiën: Een deel van de verwachte kosten kan gedekt worden uit het reguliere opleidingsbudget van de VRZHZ. Een eerste inventarisatie wijst uit dat de volgende extra middelen noodzakelijk zijn:

Opleiding/bijscholing

Benodigd	2018	2019	2020	totaal
Assessment (1) alle inhoudelijke medewerkers (18 adviseurs, 8 medewerkers)	€30.000	€ 30.000		€60.000
Opleidingskosten opleidingen en bijscholingen (2)	€25.000	€25.000	€25.000	€75.000
Totalen	€55.000	€55.000	€25.000	€135.000

¹ Kosten assessment zijn gebaseerd op gangbare en marktconforme prijzen.

² Dit betreffen aanvullende opleidingskosten om verder vakbekwaam te worden en zijn gebaseerd op gemaakt kosten in 2017.

Tijdelijke capaciteit

Benodigd	2018	2019	2020	totaal
Tijdelijke capaciteitsuitbreiding adviseurs Risicobeheersing. Uitbreiding vangt halverwege 2018 aan. (2 fte)	€65.000	€ 130.000	€ 130.000	€325.000
Tijdelijke capaciteitsuitbreiding medewerker Risicobeheersing. Uitbreiding vangt halverwege 2018 aan. (1 fte)	€29.250	€ 58.500	€ 58.500	€ 146.250
Totalen	€ 94.250	€ 188.500	€ 188.500	€ 471.250

Totaal

Benodigd	2018	2019	2020	totaal
Extra middelen voor assessment en opleidingen .	€55.000	€ 55.000	€ 25.000	€ 135.000
Middelen voor tijdelijke capaciteitsuitbreiding.	€94.250	€ 188.500	€ 188.500	€ 471.250
Totalen	€ 149.250	€ 243.500	€ 213.500	€ 606.250

Dekking:

Voorgesteld wordt besluitvorming over de dekking plaats te laten vinden bij de behandeling van de jaarrekening 2017.

Procedure:

Het voorstel wordt bij de volgende overleggen behandeld:

☐ MT	☒ AB
☐ AGV	☒ Audit commissie
☒ DB	☐ Anders, nl. ...
	☐ Niet van toepassing

Ondernemingsraad: Doorgeleiding naar de (centrale) ondernemingsraad:
 Ter kennisname Voor instemming
 Ter advisering Niet van toepassing

Gevraagde inbreng (C)OR

Zaaknummer (C)OR

Datum n.v.t

overlegvergadering (C)OR

Vervolgstappen: Besluitvorming in het AB van 28 juni 2018.

Communicatie: n.v.t.

Organisatie eenheid	Indiener niveau 2	Concerncontroller	Directiesecretaris
Brandweer	G.J.W. Visser		J. Boons

dd. 9-2-2018

dd. 9-2-2018

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De omgeving is volop in verandering. Daarmee veranderen ook de risico's, hetgeen een andere aanpak van de verschillende betrokkenen bij deze risico's vraagt. Voor de Veiligheidsregio bijvoorbeeld, betekent dat een extra inspanning op het vroegtijdig verbinding krijgen met diverse partners om haar (wettelijke) advisering goed vorm te geven. Een extra inspanning aan de personeelskant, de processenkant, maar ook aan de kant van de techniek.

Bij de behandeling van de tweede bestuursrapportage 2017 in het algemeen bestuur van 30 november 2017 is onder andere aandacht besteed aan één van de veranderingen in de omgeving: de komst van de Omgevingswet. Gesteld is dat deze wet – net als verschillende andere veranderingen in de omgeving- een doorontwikkeling vraagt van de organisatie op het vlak van risicogericht werken, het integraal adviseren, het voeren van accountmanagement en de versterking van de regisseursrol. Naast een omslag in denken betekent dit inzet op opleidingen, bijscholing, processen en informatievoorziening.

Het AB heeft gevraagd om een meer inhoudelijke behandeling van zowel dit onderwerp, als het onderwerp 'informatiegericht werken', zodat eerst de ambitie vastgesteld kan worden en daarna een besluit genomen kan worden over de benodigde middelen.

Het onderwerp 'informatiegericht werken' is onderwerp van een separate notitie. In de voorliggende notitie wordt nader ingegaan op de veranderende rol van de VR en de consequenties als gevolg van diverse veranderingen, waaronder de Omgevingswet.

1.2 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 worden kort de achtergronden van de Omgevingswet (als één van de belangrijke ontwikkelingen) en de consequenties van de veranderende rol voor de VRZHZ op hoofdlijnen VRZHZ geschetst.

In hoofdstuk 3 komt vervolgens aan bod, wat dit betekent voor de veiligheidsregio.

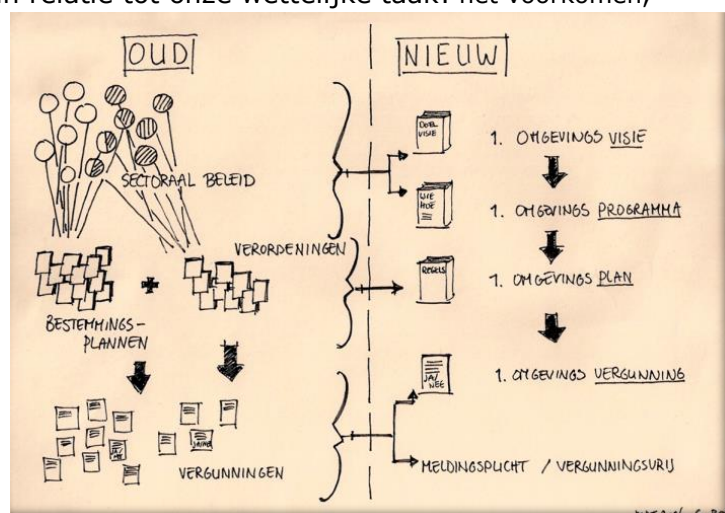
Hoofdstuk 4 vertaalt deze gevolgen naar een kostenoverzicht, waarna hoofdstuk 5 ten slotte de gevraagde besluitvorming weergeeft.

2 Achtergronden Omgevingswet: kentering

2.1 Algemeen

De Omgevingswet treedt in het jaar 2021 in werking, het eerste jaar van de nieuwe VR-beleidsplanperiode. In het beleidsplan 2021-2025, komen we terug op de wijze waarop we invulling geven aan onze adviesrol in relatie tot onze wettelijke taak: het voorkomen, beperken en bestrijden van branden, rampen en crisis.

Samengevat houdt de wet in dat het omgevingsrecht in de breedte is vereenvoudigd (deregulering) en een samenhangende benadering in beleid, besluitvorming en regelgeving wordt toegepast. Er ontstaat een brede lokale bestuurlijke afwegingsruimte waar verschillende belanghebbenden zoals burgers, bedrijven, naburige

gemeenten (gemeentegrens overstijgend) en ook de veiligheidsregio de mogelijkheid hebben invloed uit te oefenen op de totstandkoming van de omgeving. Nieuw is dat de Omgevingswet expliciet de rol van gezondheid in de leefomgeving bekrachtigt. Dat betekent dat GGD en GHOR nadrukkelijk mee-adviseren over ruimtelijke plannen die invloed kunnen hebben op de gezondheid en veiligheid.

Ook is de verplichting tot het aanvragen van vergunningen afgenomen en zijn algemene voorwaarden de basis waarmee een ruime bewegingsruimte voor initiatiefnemers is ontstaan. Besluiten over de omgeving en ruimte voor initiatieven worden grotendeels in een vroeg stadium vastgesteld.

Alle informatie is te raadplegen via één systeem: het Digitaal Stelsel Omgevingswet.

2.2 Veranderende rol veiligheidsregio

De veiligheidsregio heeft een rol in de Omgevingswet om invulling te geven aan de wettelijke taak: het voorkomen, beperken en bestrijden van branden, rampen en crisis. En met name het voorkomen van slachtoffers bij hulpverleningsdiensten, gebruikers en voorkomen van majeure milieu- en gezondheidsschade door brand en andere incidenten.

De invulling van deze rol in de Omgevingswet is anders dan de huidige invulling. Een veranderende rol, die goed past bij ambitie/beleidsdoelstellingen van de VRZHZ naar aanleiding van andere ontwikkelingen.

Er is minder ruimte in het proces om achteraf veiligheidsinvloed uit te oefenen op basis van rijksregelgeving, meldingen en vergunningen.

Ruimte moet vroegtijdig in het proces gezocht

worden in beleidsbeïnvloeding bij de lokale afwegingsruimte, samenwerking en

onderhandeling met belanghebbenden om te

komen tot een veiligere omgeving. Om deze taak adequaat uit te kunnen voeren zullen

medewerkers meer (op basis van deskundigheid/professionaliteit) risicogericht adviseren, door in te zetten op risicobeïnvloeding en bewustwording van burgers en bedrijven, in verbinding en

gesprek met gemeenten en partners. Hiervoor is binnen de veiligheidsregio op onderdelen een omslag nodig van 'reactief adviseren' naar 'proactief handelen'. Deze verschuiving ziet er in hoofdlijnen uit, zoals in nevenstaand schema is aangegeven.

Participatie

8 gedragingen waar je naar toe kunt groeien

- Van beleidsadviseur naar beleidsonderhandelaar
- Van uitvoeren van faciliteren
- Van toetsen naar bemiddelen
- Van oordelen naar onderhandelen
- Van besluiten naar overtuigen
- Van checken naar (mede) ontwikkelen
- Van reactief naar productief handelen

Er is kennis van processen, partners en de nieuwe wetgeving nodig. Maar het houdt ook in dat er een andere manier van werken geïntroduceerd moet worden waarbij nadruk wordt gelegd op het ontwikkelen van competenties zoals samenwerkingscapaciteiten.

De komst van de Omgevingswet is één van de triggers voor de veranderende rol, maar wel één die past binnen de ambitie van de VRZHZ. Los van de Omgevingswet wenst de VRZHZ verder te professionaliseren en te verbinden, conform onze beleidsdoelstellingen.

De Omgevingswet biedt handvatten om meer aan de voorkant van processen integraal en interactief onze (prioritaire) risico's een plaats te geven.

Een en ander sluit bovendien goed aan op het project 'Taakafstemming Uitvoeringsdiensten Risicobeheersing' (TUR), waarin vorig jaar door de Omgevingsdienst en de Veiligheidsregio is geconcludeerd dat e diensten opereren binnen hetzelfde domein maar vanuit uiteenlopende belangen die complementair zijn. Jarenlange coöperatie heeft geleid tot een stevige

samenwerkingsstructuur. Er bestaat een duidelijke taakverdeling – zonder taakoverlap - waarbij beide diensten onderwerpen benaderen vanuit het eigen perspectief en belang. Uiteraard zal de VR er scherp op blijven, dat ook in de toekomst geen dubbelingen in werkzaamheden met de verschillende partners zullen optreden.

3 Impact veranderingen voor Veiligheidsregio

3.1 *Personele veranderingen*

Deze ontwikkelrichting is reeds voorzien in het beleidsplan 2017 – 2020 VRZHZ. De inwerkingtreding van de Omgevingswet is meerdere jaren uitgesteld en pas nu ontstaat meer inzicht in de uitwerking ervan.

In bijlage 1 is inzichtelijk gemaakt wat de veranderende rol voor gevolgen heeft voor de taakopvatting en competenties voor de medewerkers Risicobeheersing. De gevolgen voor de GHOR-werkwijze lijkt beperkt en heeft meer betrekking op de specifieke inhoud van de Omgevingswet.

Deze uitwerking binnen Risicobeheersing heeft meer impact dan voorzien kon worden. Inhoudelijk blijft het grootste deel van het werk hetzelfde zowel kwantitatief als kwalitatief. De veranderende omgeving vraagt echter een andere wijze van aanpak/taakuitvoering en dus andere competenties. De medewerkers dienen door middel van bijscholing en tijd de mogelijkheid te krijgen om deze nieuwe competenties aan te leren.

Omdat dit tijd kost, moeten we vroegtijdig anticiperen.

Om te komen tot de gewenste ontwikkeling zal een gericht opleidings- en bijscholingsprogramma gevolgd worden. Om te bepalen wat dit voor de individuele medewerker betekent, zal gewerkt worden met een afdelingsbreed en individueel opleidingsplan. De huidige kennis en competenties van de medewerkers in relatie tot de nieuwe taken en rollen worden inzichtelijk gemaakt en bepaald wordt welke opleiding en bijscholing nodig is om te komen tot het beoogde kennis- en competentieniveau. Deze scan zal plaats vinden aan de hand van nieuwe taak resultaatprofielen en uitgevoerd worden door middel van assessments. In het volgende hoofdstuk zijn de kosten opgenomen voor het vakbekwaam worden (de mensen geschikt maken voor de veranderende taakuitvoering), voor het assessment, voor de opleidingskosten en voor het verlies aan productieve tijd als gevolg van het opleiden van de medewerkers.

3.2 *Digitaal Stelsel Omgevingswet*

Naast de kentering in de aanpak/taakuitvoering is het ook noodzakelijk dat de Veiligheidsregio aangesloten is op het Digitaal Stelsel Omgevingswet. Dit sluit goed aan bij de in de aparte notitie 'Informatiegericht werken' geschetste doorontwikkeling van de veiligheidsregio naar een informatiegerichte organisatie. Met name de implementatie van zaakgericht werken in een nieuwe digitale omgeving is hier van belang.

In de voorstellen omtrent Informatiegericht werken worden de daarvoor benodigde middelen geraamd. Zoals echter in die notitie ook is aangegeven, zijn daarbij niet geraamd de inzeturen van afdelingen die hiervoor nodig zijn. Dat dient per afdeling plaats te vinden.

Voor de afdeling Risicobeheersing heeft de invoering van een dergelijk systeem een vrij grote impact vanwege de omvang en hoeveelheid objecten en dossiers die in behandeling zijn.

De afdeling risicobeheersing heeft berekend, dat het productieverlies als gevolg van het opleiden/bijstellen van personeel voor zowel de andere werkwijze (onder andere Omgevingswet) als het invoeren van zaakgericht werken tot en met 2020 circa 10% bedraagt. Dit komt neer op 3 fte.

4 Globaal kostenoverzicht

4.1 Opleiding en bijscholing

In hoofdstuk 3 is aangegeven dat een opleidings- en bijscholingsprogramma van toepassing zal zijn voor de afdeling Risicobeheersing. Een deel van de verwachte kosten kan gedekt worden uit het reguliere opleidingsbudget. In onderstaand kostenoverzicht staan de verwachte meerkosten die noodzakelijk zijn voor het programma. Daarbij wordt er vanuit gegaan dat de uitvoering daarvan pas in de 2^e helft van 2018 van start gaat.

Een eerste inventarisatie wijst uit dat de volgende extra middelen noodzakelijk zijn.

Benodigd	2018	2019	2020	totaal
Assessment ¹ alle inhoudelijke medewerkers (18 adviseurs, 8 medewerkers)	€30.000	€ 30.000		€60.000
Opleidingskosten opleidingen en bijscholingen ²	€25.000	€25.000	€25.000	€75.000
Totalen	€55.000	€55.000	€25.000	€135.000

4.2 Tijdelijke capaciteit uitbreiding

Als gevolg van de scholing en de implementatie van het zaakgericht werken zijn er kosten voor tijdelijke capaciteitsuitbreiding om het verwachte productieverlies binnen de afdeling Risicobeheersing op te kunnen vangen. De huidige bezetting zit op het minimale uitvoeringsniveau om het reguliere werk uit te kunnen voeren. Daarbovenop speelt mee dat het economisch tij op dit moment goed is en voor de komende jaren nog beter is voorspeld, met als gevolg toename van werkzaamheden. Ook de taakopdracht uit het vigerende beleidsplan en de andere (wettelijke) ontwikkelingen zoals de invoering van de kwaliteitscriteria, de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen en de beweging van risicobeheersing naar risicogerichtheid in 2020 vraagt een aanzienlijke veranderopgave van de medewerkers.

Voor de GHOR is de verwachting dat een groot deel van de inhoudelijke advisering zal worden uitgevoerd door de DG&J en dat de inzet vanuit de GHOR zich zal beperken tot coördinatie en in een aantal gevallen – bijvoorbeeld bij nieuwbouw van een zorginstelling – concretere advisering. Dit leidt op voorhand dan ook niet tot een capacitaire behoefte.

In onderstaande tabel is ervan uitgegaan dat met een tijdelijke uitbreiding van 3 fte de verschillende ontwikkelingen kunnen worden opgevangen.

Benodigd	2018	2019	2020	totaal
Tijdelijke capaciteitsuitbreiding adviseurs Risicobeheersing. Uitbreiding vangt halverwege 2018 aan. (2 fte)	€65.000	€ 130.000	€ 130.000	€325.000
Tijdelijke capaciteitsuitbreiding medewerker Risicobeheersing. Uitbreiding vangt halverwege 2018 aan. (1 fte)	€29.250	€ 58.500	€ 58.500	€ 146.250
Totalen	€ 94.250	€ 188.500	€ 188.500	€ 471.250

4.3 Overzicht totaal gevraagde middelen

Hieronder staat het overzicht van de middelen die nodig zijn om de incidentele kosten te dekken voor de voorbereiding op en implementatie van de veranderde rolopvatting.

¹ Kosten assessment zijn gebaseerd op gangbare en marktconforme prijzen.

² Dit betreffen aanvullende opleidingskosten om verder vakbekwaam te worden en zijn gebaseerd op gemaakt kosten in 2017. Hierin zijn ook de opleidingskosten voor de GHOR in meegenomen.

Benodigd	2018	2019	2020	totaal
Extra middelen voor assessment en opleidingen .	€55.000	€ 55.000	€ 25.000	€ 135.000
Middelen voor tijdelijke capaciteitsuitbreiding.	€94.250	€ 188.500	€ 188.500	€ 471.250
Totalen	€ 149.250	€ 243.500	€ 213.500	€ 606.250

4.4 *Instroom tijdelijke capaciteitsuitbreiding na 2020*

De gevraagde tijdelijke capaciteitsuitbreiding bij de afdeling Risicobeheersing kan vanaf 2020 grotendeels omgezet worden in reguliere formatie voor de afdeling. In 2020 gaan, volgens de prognose, drie medewerkers met pensioen. Dit betekent dat er vanaf 2021 structureel € 159.250 euro beschikbaar komt waarmee de tijdelijke capaciteitsuitbreiding in kan stromen in de reguliere formatie. Het betreft na 2020 dus geen uitbreiding.

Pensionering huidig personeel	Vanaf	2020	Structureel per jaar vanaf 2021
Adviseur RB	14-06-2020	€ 30.250	€ 65.000
Adviseur RB	12-07-2020	€ 27.000	€ 65.000
Medewerker RB	07-12-2019	€ 29.250	€ 29.250
Totalen		€ 86.500	€ 159.250

5 **Gevraagde besluitvorming**

Gevraagd wordt het AB:

1. Te spreken over de veranderende rol van de Veiligheidsregio als gevolg van de veranderende omgeving (onder andere Omgevingswet) en de voorbereiding hierop door de afdelingen Risicobeheersing en GHOR (VRC).
2. Besluitvorming hierover, alsmede over de dekking van de benodigde financiën mee te nemen bij de behandeling van de jaarrekening 2017.

Bijlage 1: Personele veranderingen

Er is gestart met inzicht geven in de kentering die voortvloeit uit diverse ontwikkelingen, waaronder de nieuwe Omgevingswet en de gevolgen voor de taakopvatting en competenties. Hieronder is deze rol voor de medewerkers Risicobeheersing verder geconcretiseerd.

Omgevingsrecht

Toetsen vergunningen	→	Beleidsbeïnvloeding omgevingsplan en visie
Vakspecialist	→	Omgevingspecialist
Toezichthouder realisatiefase	→	Adviseur vooroverleg
Mono adviezen	→	Integrale veiligheidsadviezen
Standaard betrokken	→	Netwerk betrokken
Vershillende digitale systemen	→	Digitaal Stelsel Omgevingswet
Beperkte digitale analyse	→	Big data onderzoek en analyse

Kwaliteitseisen

Inventariseren kwaliteit	→	Structurele borging kwaliteit
Controleur brandpreventie (VMBO werk- en denkniveau)	→	Medewerker brandveiligheid (MBO-4 werk- en denkniveau)
Specialist brandpreventie (HBO werk- en denkniveau)	→	Specialist brandveiligheid (HBO diploma)
Medewerker brandpreventie (MBO werk- en denkniveau)	→	Medewerker omgevingsveiligheid (MBO-4 werk- en denkniveau)
Specialist risico's en veiligheid (HBO werk- en denkniveau)	→	Specialist omgevingsveiligheid (HBO diploma)

Risicogerichtheid

Monodisciplinair	→	Multidisciplinair
Regelgeving uitgangspunt	→	Beoordeling risico's uitgangspunt
Toetsing, handhaving, advisering	→	Regisseren, partneren, stimuleren
Reactief adviseur	→	Proactief adviseur

Op basis hiervan wordt in kaart gebracht welke andere kennis en competenties nodig zijn en welk opleidings- en bijscholingsprogramma noodzakelijk is.

Agendapunt II-8
 Registratienummer 2018/067

- Voorstel voor de vergadering van: Het Algemeen Bestuur
- Datum vergadering: 22 februari 2018
- Onderwerp: Project strategische heroriëntatie VRZHZ
- Gevraagd besluit: Het algemeen bestuur wordt gevraagd:
- Kennis te nemen van bijgevoegde rapportage inventarisatie en analyse strategische heroriëntatie VRZHZ;
 - Kennis nemen van de oplegger van de bestuurlijke werkgroep strategische heroriëntatie behorende bij de rapportage;
 - Instemmen met het in deze oplegnotitie beschreven proces;
 - instemmen met het zoeken van afstemming met DG&J en OZHZ, en de Drechtsteden omtrent het proces
- Vergaderstukken:
2018/067/A	Tussenrapportage inventarisatie en analyse strategische heroriëntatie VRZHZ;
2018/067/B	Oplegger bestuurlijke werkgroep strategische heroriëntatie VRZHZ;
2018/067/C	Rapportage 'De Veiligheidsregio in een veranderende wereld' (HCSS);
2018/067/D	Resultaten inventarisatie strategische heroriëntatie VRZHZ.
- Toelichting:
- Aanleiding*
 Tijdens de retraite van het Algemeen Bestuur op Vlieland, 10 tot en met 12 mei 2017, heeft het bestuur besloten tot een strategische heroriëntatie. Redenen om deze strategische heroriëntatie uit te voeren zijn enerzijds gelegen in de ontwikkelingen binnen Zuid-Holland Zuid, waar een aantal gemeenten uit de gemeenschappelijke regeling zullen treden en een aantal gemeenten gaan herindelen. Anderzijds komen er de komende jaren nieuwe ontwikkelingen op gemeenten en op de veiligheidsregio af en is het goed om te kijken –met elkaar- waar de veiligheidsregio verantwoordelijk voor is.
- De wat vraag*
 We stellen voor het proces te beginnen door te focussen op de inhoudelijke oriëntatie van de VRZHZ. Dit doen we langs de lijn van de verschillende crisistypen:
- stroomstoring;
 - extreem weer;
 - overstromingen;

- cyberaanval;
 - terrorismegevolgbestrijding;
 - bedreiging volksgezondheid;
- Etc.

Bij die verschillende crisistypen kijken we naar de huidige en mogelijk toekomstige taken van de VRZHZ. We kijken naar de wettelijk verplichte taken, maar ook naar de zogenaamde plustaken. We betrekken de taakonderdelen risicobeheersing, incidentbestrijding en crisisbeheersing. En we gaan bezien welke rol de VRZHZ heeft bij deze taken (sturen/uitvoeren, adviseren/regisseren, faciliteren/agenderen).

Ten behoeve van het maken van een goede aanvulling op de bestaande inventarisatie en het beoordelen van een goede rolname wordt een digitale keuzematrix ontworpen. In deze driedimensionale keuzematrix worden de crisistypen op de taakonderdelen Risicobeheersing (voorkant van de veiligheidsketen), Incidentbestrijding (operationeel) en Crisisbeheersing (inclusief herstel, GHOR en bevolkingszorg) afgezet tegen de rolname van de VRZHZ (sturen/uitvoeren, adviseren/regisseren, faciliteren/agenderen). Deze keuzematrix faciliteert het bestuur in het maken van keuzes en afwegingen op de inhoudelijke huidige en toekomstige taken van de VRZHZ.

Periode

In de periode februari tot en met april wordt gefocust op de inhoud door het inventariseren van de crisistypen in de keuzematrix. Aan het eind van deze periode kunnen bestuurlijke keuzes gemaakt worden (waar is de VRZHZ verantwoordelijk voor en vanuit welke rol heeft de VRZHZ wel of niet een taak).

Betrokkenen in deze fase

In deze fase worden de gemeenten bestuurlijk en ambtelijk nadrukkelijk betrokken. Daarnaast levert de organisatie van de VRZHZ zelf informatie aan om de keuzematrix aan te kunnen vullen.

Er zal –ambtelijk en bestuurlijk- afstemming gezocht worden met het project Benchmark dat op dit moment ook loopt. In maart 2018 is er bestuurlijke afstemming tussen de Bestuurlijke werkgroep strategische heroriëntatie en de BBC Benchmark.

De hoe-vraag

Als er vervolgens een bestuurlijk gedragen beeld is van de inhoud, komt de vraag aan de orde op welke wijze de uitvoering van de taken georganiseerd moet worden.

Zoals uit de inventarisaties blijkt, vindt er op dit moment een vergelijkbare heroriëntatie plaats bij OZHZ en liggen er voor DG&J dezelfde vraagstukken rondom herindeling en uittreding van gemeenten. Daarnaast loopt er een onderzoek van Berenschot in opdracht van de gemeente Dordrecht naar het totaal aan samenwerkingen binnen de schaal van Zuid-Holland Zuid en in het bijzonder naar de Drechtstedensamenwerking.

Wij stellen voor om gezamenlijk op te trekken met deze partners (en mogelijke andere partners) in de periode na april om de hoe-vraag te beantwoorden.

Immers ook daar leven vragen op welke wijze de taken het beste kunnen worden uitgevoerd op inhoud, met welke partners, in welke samenwerkingsverbanden en tegen welke kosten. De omgeving van de VRZHZ verandert en dat is ook zo voor de andere gemeenschappelijke regelingen in deze regio en daarbuiten. De onderlinge afhankelijkheid wordt groter en de kracht van het netwerk zou optimaal benut moeten worden. Wij stellen om die reden voor om in overleg te treden met onze partners om te kijken of we een gelijklopend proces kunnen vormgeven dat antwoord kan geven op de hoe-vraag. Wij verzoeken u om in te stemmen dit overleg met onze partners aan te gaan om te bezien of er draagvlak voor een dergelijk proces te verkrijgen is.

Mocht dat het geval zijn dan leggen wij het bestuur in april een voorstel voor met betrekking tot de verdere uitvoering van de strategische heroriëntatie, waarbij het beeld (op dit moment) is dat de periode tot na zomervakantie benut kan worden om met partners de hoe-vraag verder te onderzoeken en om het bestuur keuzes voor te leggen omtrent de strategische oriëntaties van de VRZHZ. Ten behoeve van het maken van die keuzes wordt een afwegingskader ontworpen waarbij ten minste elementen als kwaliteit, bestuurlijke invloed, kosten en nabijheid een plek krijgen.

Tenslotte, in een strategische heroriëntatie is niet alleen de uitkomst van belang, maar ook het proces dat gelopen wordt om iedereen (bestuur, medewerkers en partners) optimaal te betrekken. Om de betrokkenheid van het Algemeen Bestuur vorm te geven wordt voorgesteld zowel in het voorjaar als na de zomer een dag (deel) te reserveren waarin de leden van het Algemeen Bestuur worden meegenomen in de ontwikkelingen, maar ook worden uitgedaagd actief mee te denken.

Juridische aspecten:

n.t.b.

Financiën:

n.v.t.

Procedure:

Het voorstel wordt bij de volgende overleggen behandeld:

☒ MT	☒ AB
☒ AGV	☐ Audit commissie
☒ DB	☒ Bestuurlijke Werkgroep Strategische Heroriëntatie
	☐ Niet van toepassing

Ondernemingsraad:

Doorgeleiding naar de (centrale) ondernemingsraad:

☐ Ter kennisname	☐ Voor instemming
☐ Ter advisering	☒ Niet van toepassing

Gevraagde inbreng (C)OR

Zaaknummer (C)OR

Datum

n.v.t.

overlegvergadering (C)OR

Vervolgstappen:

Zie voorgesteld proces.

Communicatie:

Organisatie eenheid
Directie

Indiener niveau 2
C.H.W.M. Post

Concerncontroller

Directiesecretaris
J. Boons

dd. 8-2-2018

dd. 8-2-2018

Vergaderstuk 2018/067/A

Inventarisaties en analyse

Project Strategische Heroriëntatie VRZHZ

Versie: definitief

Datum: 16 januari 2018

Inhoudsopgave

- 1 Inleiding 4**

- 2 Resultaten inventarisaties 5**
 - 2.1 Mondiale en landelijke trends en ontwikkelingen 6
 - 2.2 Trends en ontwikkelingen veiligheidsregio's 7
 - 2.3 Regionale trends en ontwikkelingen 9

- 3 Analyse 12**

1 Inleiding

Sinds de oprichting in 2009 is de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid (VRZHZ) en haar omgeving sterk in beweging. De regionalisering van de brandweer en de bijbehorende reorganisatie in 2013, de opkomst van "nieuwe" vormen van crises en de komende bestuurlijke herindelingen zijn hier mede debet aan. Verder is de vraag van gemeenten en maatschappelijke partners aan de VRZHZ veranderd. Een duidelijk voorbeeld hiervan is de coördinatie van de opvang van vluchtelingen in 2014. Er ontstaat steeds meer behoefte aan een verbindende factor binnen het brede netwerk van crisisbeheersing. Tegelijkertijd zijn en blijven lokale binding met gemeenten en maatwerk belangrijk. Het werk van de veiligheidsregio wordt complexer, mede onder invloed van bovenstaande ontwikkelingen en mogelijk nieuw te vormen samenwerkingsverbanden. Om als VRZHZ koers te kunnen bepalen heeft het Algemeen Bestuur van de VRZHZ de volgende opdracht gegeven aan de Bestuurlijke Werkgroep Strategische Heroriëntatie (BWSH):

"Inventariseer en analyseer voor welke nieuwe dreigingen en crises de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid in de toekomst gesteld moet staan. Verken en detecteer daarvoor bestaande en mogelijk nieuwe samenwerkingsverbanden van de VRZHZ op zowel ambtelijk als bestuurlijk gebied en houd daarbij rekening met aankomende organisatorische ontwikkelingen op regionaal en landelijk niveau. Werk de analyse uit in voorstellen en leg deze voor aan het Algemeen Bestuur"

Deze notitie beschrijft de resultaten van de inventarisaties van de nieuwe dreigingen en crises, organisatorische ontwikkelingen en van de bestaande samenwerkingsverbanden. Op basis van een analyse van deze inventarisaties wordt een aantal fundamentele vraagstukken beschreven die richting geven aan de heroriëntatie van de VRZHZ.

2 Resultaten inventarisaties

Zoals vermeld zijn inventarisaties uitgevoerd voor:

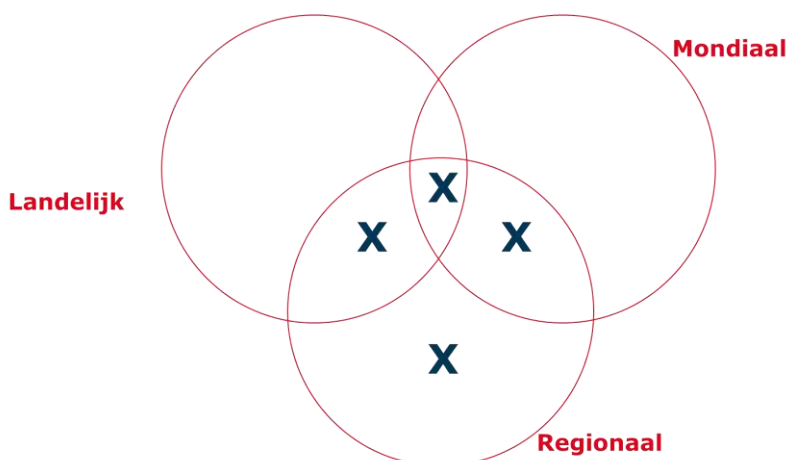
- Nieuwe dreigingen en crises;
- Organisatorische ontwikkelingen;
- Bestaande samenwerkingsverbanden van de VRZHZ.

Deze inventarisaties zijn uitgevoerd door regionale vertegenwoordigers van de brandweer, GHOR, bedrijfsvoering, risicobeheersing, crisisbeheersing, gemeenten en bevolkingszorg. Het resultaat van de inventarisaties is toegevoegd.

Naast de regionale inventarisaties is gebruik gemaakt van de ervaringen van het COT Instituut voor Veiligheids- en Crisismanagement. Het COT heeft een aantal trends en ontwikkelingen beschreven bij de veiligheidsregio's in Nederland. In aanvulling hierop zijn de bevindingen van bureau The Hague Centre for Strategic Studies (HCSS) gehanteerd. HCSS heeft een analyse gemaakt van mondiale en nationale trends en ontwikkelingen voor de komende 5 tot 10 jaar, die ook effect kunnen hebben op de VRZHZ. De resultaten van het onderzoek van HCSS zijn toegevoegd.

De inventarisaties laten een zeer breed spectrum zien aan nieuwe en veranderende crises, organisatorische ontwikkelingen en bestaande samenwerkingsverbanden. Op basis hiervan is een aantal prioritaire regionale, landelijke en mondiale trends en ontwikkelingen gedefinieerd die elkaar (gedeeltelijk) overlappen. Deze trends en ontwikkelingen zijn elk in meer of mindere mate van invloed op de mogelijke opgaven voor de veiligheidsregio en haar samenwerkingsverbanden.

Schematisch:

2.1 **Mondiale en landelijke trends en ontwikkelingen**

Technologisering en digitalisering van de samenleving

De huidige tijdsgeest kenmerkt zich door het zeer hoge tempo waarin technologische ontwikkelingen zich voordoen. Dat resulteert in een aantal radicale maatschappelijke en economische veranderingen. Te denken valt aan innovaties in de informatie- en communicatietechnologie. Risicofactoren die hieruit voortkomen zijn onder andere:

- Afhankelijkheid van systemen. Dit geldt zowel voor de overheid, de veiligheidsregio en voor haar meest belangrijke partners.
- Verstoring van het dataverkeer met mogelijk ontwrichting van het maatschappelijke leven, bijvoorbeeld door het uitvallen van het betalingsverkeer.
- Verstoring van de communicatiesystemen met alle gevolgen van dien voor overheid en maatschappij.

Bovenstaande ontwikkelingen vergroten de kans op allerlei cascade effecten en daarmee van grootschalige verstoringen. Dit vergt van de VRZHZ een keuze in de wijze waarop zij zich in- en extern met partners op deze vorm van crises voorbereidt.

Veranderende sociaal-maatschappelijke verhoudingen

Sociaal-maatschappelijke verhoudingen zijn aan verandering onderhevig door bijvoorbeeld globalisering, individualisering, directe en (vrijwel) onbeperkte beschikbaarheid van informatie en verharding van het maatschappelijke debat. Risicofactoren hierbij zijn onder andere maatschappelijke polarisatie, met bijvoorbeeld een verhoogd risico op confrontaties en extremistische/terroristische dreigingen als gevolg. De beschreven veranderingen bieden echter ook kansen, zoals burgerinitiatieven (bijvoorbeeld WhatsApp-buurtwachten), burgerhulp bij incidenten, snellere mobilisatie door burgers, etc. Voorgaande heeft mogelijk effect op bijvoorbeeld de wijze waarop de VRZHZ communiceert (wijze, beeldvorming), handelt en mensen en organisaties aan zich weet te binden.

Terugtrekkende overheid

De rol van de overheid in Nederland staat onder druk. Het vermogen van de overheid om te sturen op maatschappelijke ontwikkelingen wordt kleiner door bijvoorbeeld inmenging in nationale politieke processen vanuit het buitenland. Daarnaast is de overheid niet langer de enige leverancier van publieke diensten zoals veiligheid, zorg en onderwijs. Private en publiek-private partijen leveren tegenwoordig deels deze diensten. De overheid treedt meer faciliterend en richtinggevend op. Burgers stellen zich kritischer op ten aanzien van het functioneren van de overheid. Daarnaast daalt de risicoacceptatie van burgers. Zij houden overheden verantwoordelijk voor het waarborgen van de veiligheid. Gezien de beperkte invloed die de overheid uit kan oefenen, wordt zodoende een verwachtingspatroon gecreëerd waar de overheid niet of nauwelijks aan kan voldoen. Mogelijke effecten hiervan zijn toenemende afhankelijkheid van private actoren, beperkte(re) mogelijkheden voor de overheid om effectief en adequaat op te treden (bijvoorbeeld door minder capaciteit) en een afnemend vertrouwen in de overheid en haar werknemers (wat mogelijk leidt tot agressie tegen hulpverleners).

2.2 Trends en ontwikkelingen veiligheidsregio's

De basis staat

De veiligheidsregio's hebben hun basis op orde. De brandweezorg, GHOR-taken, bevolkingszorg en de hoofdstructuur crisisbeheersing zijn op voldoende niveau. Er is sprake van (relatieve) rust na jaren van beweging. Naast de beschreven stabiliteit is er ook sprake van ontwikkelingen die effect hebben op de structuur en werking van de veiligheidsregio's. Te denken valt aan de samenvoeging van de meldkamers, de ontwikkeling van de ketenregie GHOR, de opkomst van traumaregio's, de komst van de Omgevingswet in 2021, kwaliteitseisen o.b.v. de Wet Vergunningverlening, toezicht en handhaving, de beschikbaarheid van vrijwilligers neemt verder af, etc.

Nieuwe crisistypen

Veiligheidsregio's worden in toenemende mate geconfronteerd met andere typen crises dan waar zij oorspronkelijk op voorbereid zijn. Te denken valt aan de (coördinatie van) de opvang van vluchtelingen, cybersecurity, terrorismegevolgbestrijding en voortschrijdende technologische ontwikkelingen. Veiligheidsregio's zijn over het algemeen niet in staat om zelfstandig uitvoering te geven aan de noodzakelijke voorbereidingen op deze nieuwe crisistypen.

Toenemende verschillen tussen veiligheidsregio's

Mede onder invloed van nieuwe crisistypen maken veiligheidsregio's in hun zoektocht naar scope en focus eigen keuzes die passend zijn bij de context, stand van zaken en bestuurlijk klimaat binnen de betreffende regio. Er zijn veiligheidsregio's die zich beperken tot hun wettelijke taken (smalle variant). Andere regio's hanteren een meer brede taakopvatting, waarbij zij een rol hebben in bijvoorbeeld de preparatie op de nieuwe crisistypen (brede variant).

Meer dynamische benadering van risico's

Veiligheidsregio's werken steeds vaker met een dynamisch risicoprofiel. Zij merken dat de bestaande cyclus met het regionaal risicoprofiel intensief is op de momenten dat het wordt ontwikkeld en vervolgens beperkt wordt benut in de periode hierna. Er is behoefte aan tussentijds herijken van het risicoprofiel, bijvoorbeeld jaarlijks of tweejaarlijks, om ruimte te geven aan nieuwe ontwikkelingen. Hierbij past ook het benutten van deze updates voor het jaarlijks informeren en consulteren van het bestuur en een strakkere koppeling met het OTO-programma om in te spelen op actuele thema's.

Toenemende aandacht voor continuïteit samenleving

Continuïteit van de samenleving is in veel regio's een actueel thema. Stroomstoringen en de vrees voor een grote cyberaanval of langdurige uitval van ICT roept nieuwe vragen op over de voorbereiding op langdurige continuïteitsstoringen. Er zijn hoge verwachtingen van wat de veiligheidsregio voorbereidt met vitale partners.

Tegelijkertijd zijn er kritische kanttekeningen bij de werking van bestaande convenanten met de partners en de tijd die er bij de VRZHZ is voor goed accountmanagement.

Ontwikkelingen hulpverlening

Binnen de hulpverleningsdiensten doen nieuwe technieken hun intrede. Te denken valt aan mobiele dataterminals op (brandweer)voertuigen, de inzet van drones en nieuwe blustechnieken. Daarnaast staat de paraatheid van de brandweer onder druk door een vermindering van het aantal vrijwilligers en een afname van de binding van vrijwilligers met de veiligheidsregio's. Ook lopen er discussies over aanrijdtijden en het dekkingsplan.

Flexibilisering in respons en opschaling

De behoefte aan een flexibele wijze van respons en opschaling neemt toe. Dit is onder andere merkbaar aan flexibilisering van de GRIP, waarbij naar behoefte wordt opgeschaald.

Flexibilisering speelt bijvoorbeeld ook op het grensvlak tussen crisisbeheersing en calamiteiten in het sociaal domein en evenementen. Bevolkingszorg wordt vaker benut bij de twee laatst genoemde onderwerpen.

Grensvlakken crisisbeheersing in beweging

Veiligheidsregio's bereiden zich in toenemende mate voor op (nieuwe) rampen en crises in samenwerking met partners zoals het Rijk, bedrijfsleven, gemeenten, politie, etc. Dit leidt tot vraagstukken op het gebied van taakafbakening, verantwoordelijkheden, etc. Daarbij hebben de ontwikkelingen bij de partners invloed op deze samenwerking, bijvoorbeeld de reorganisatie bij de politie. Ook ontwikkelingen op nationaal niveau hebben implicaties, zoals de nationale voorbereiding op IT-crisis maar bijvoorbeeld ook de versterking van de nationale crisisorganisatie. Er is bijvoorbeeld voorzien in de mogelijkheid om als betrokken burgemeester bij een crisis in te bellen bij de nationale crisisteams om zo directer aansluiting te hebben.

Verhouding veiligheidsregio's en gemeenten

De verhouding tussen de regio's en gemeenten is aan verandering onderhevig. Redenen hiervoor zijn bijvoorbeeld de inwerkingtreding van de Omgevingswet en de zoektocht naar een optimale rolverdeling bij grote evenementen, brandpreventie en andere onderwerpen. Er wordt onder meer gezocht naar variabele dienstverleningsconcepten met afspraken per gemeente. Herindelingen zijn soms van invloed op deze relatie.

Toenemende bestuurlijke afstand

Rampenbestrijding en crisisbeheersing hebben niet altijd de bestuurlijke aandacht. Deze gaat veelal uit naar andere veiligheidsonderwerpen zoals zorg en veiligheid (zoals personen met verward gedrag), het sociaal domein en de openbare orde. In veel regio's wordt door professionals een bestuurlijke afstand ervaren. Omgekeerd blijken bestuurders soms beperkt beeld te hebben van de – inmiddels – brede activiteiten van de veiligheidsregio.

Ontwikkelingen op gebied van HR, financieel

De vraag naar doorontwikkeling op het gebied van bedrijfsvoering is nadrukkelijk aanwezig. Er wordt gezocht naar een verdere efficiëntie- en effectiviteitsslag in de aanwending van financiële middelen en het beter in control komen op de cijfers. Dit tegen een achtergrond van wijzigende wet- en regelgeving, waardoor onder andere een extra claim gelegd wordt op HR-capaciteit (bijvoorbeeld Wet normalisering rechtspositie ambtenaren) en extra eisen aan digitale informatievoorziening en -beheer gesteld worden.

Inrichting bevolkingszorg

Binnen een toenemend aantal veiligheidsregio's is een discussie gaande over de wijze waarop bevolkingszorg ingericht is. Voorbeelden hiervan zijn het al dan niet regionaal beleggen van taken, de rol van de VR in de nafase en de wens om regionaal kleinere teams te formeren met meer ervaring.

Beperkte gezamenlijke slagkracht VR's.

In de praktijk blijkt landelijke samenwerking tussen veiligheidsregio's weerbarstig. Ontwikkelingen rond het Veiligheidsberaad laten dit ook zien. Niet alle regio's willen dezelfde mate van samenwerking. De werkwijze binnen het Veiligheidsberaad is recent herijkt en er komt een grotere rol voor de gezamenlijke directeuren veiligheidsregio.

2.3 Regionale trends en ontwikkelingen

Een deel van de regionale trends en ontwikkelingen zijn gelijk aan het mondiale en/of landelijke beeld. Onderstaand worden slechts de regio specifieke trends en ontwikkelingen weergegeven die niet eerder zijn benoemd:

Bestuurlijke ontwikkelingen

Binnen de regio Zuid-Holland Zuid is een aantal bestuurlijke ontwikkelingen gaande die mede van invloed zijn of kunnen zijn op de VRZHZ. Te denken valt aan de gemeentelijke herindelingen binnen de Hoeksche Waard en de Alblasserwaard-Vijfheerenlanden. Ook is er sprake van een duidelijke noord-zuid oriëntatie van de gemeenten aan zowel de west-als oostzijde van de regio.

Deze gemeenten zijn op het gebied van economie, arbeidsmarkt, wonen en werken sterker gericht op de grotere, omliggende steden dan op de oost-west verbinding binnen onze regio. Ook binnen de Drechtsteden worden de onderlinge en regionale samenwerkingsverbanden nader beschouwd. Zo voert Berenschot in opdracht van de gemeente Dordrecht een onderzoek uit naar het totaal aan samenwerkingen binnen de schaal van ZHZ en in het bijzonder naar de Drechtsteden-samenwerking. Op verschillende onderwerpen is daarnaast sprake van toenadering tussen de gemeenten Dordrecht en Rotterdam.

Ontwikkelingen gemeenschappelijke regelingen

Bij de Omgevingsdienst ZHZ (OZHZ) en Dienst Gezondheid en Jeugd ZHZ (DG&J) is sprake van samenwerking met en overdracht van taken naar DCMR en GGD Rotterdam-Rijnmond. Zo is DCMR bevoegd gezag voor de BRZO-bedrijven binnen ZHZ en heeft DG&J haar medische milieukunde overgedragen aan Rotterdam-Rijnmond.

(Verminderde) zelfredzaamheid/zorg

De preparatie op rampen en crises wordt steeds meer geënt op verminderd zelfredzame personen. Zorgbehoevenden blijven langer thuis wonen. Hierdoor worden hulpverleners vaker geconfronteerd met verminderd en niet-zelfredzame personen die niet langer woonachtig zijn in een instelling. Deze ontwikkeling is ook landelijk waarneembaar.

Herstructurering VRZHZ

Na de reorganisatie van VRC en bedrijfsvoering vorig jaar, vindt momenteel een ingrijpende herstructurering plaats binnen voornamelijk de brandweer. Er wordt een ontwikkeling ingezet van een gebiedsgerichte organisatie (met vier clusters) naar een taakgerichte organisatie (gelijke taken bij elkaar gebracht). Dit heeft zowel personele als organisatorische gevolgen.

Samenvoeging crisisorganisatie GHOR en GGD/DG&J (van 2 naar 1)

De crisisorganisaties van de GHOR en de GGD/DG&J worden in 2018 samengevoegd. Doel is te komen tot een efficiency- en professionaliseringsslag van de crisisorganisatie binnen de witte kolom.

Samenvoeging meldkamers Rotterdam-Rijnmond en ZHZ

Landelijk worden de meldkamerorganisaties opgeschaald gelijk aan de bestaande politieregio's. Dit heeft onder andere gevolgen voor de medewerkers en de werkwijze van de meldkamer en voor de betrokken organisaties binnen de crisisbeheersing, waaronder de hulpdiensten.

Doorontwikkeling bevolkingszorg

Om de kwaliteit en slagkracht van bevolkingszorg binnen ZHZ verder te versterken wordt één regionale crisisorganisatie gevormd. Verder wordt de regionale samenwerking tussen en aansturing van de Adviseurs Risicobeheersing en Bevolkingszorg versterkt.

Verkeerscongesties

Binnen de regio ZHZ is steeds vaker sprake van verkeerscongesties op de A16, N3 en A15. Dit maakt de bereikbaarheid binnen de regio tot een zorgpunt, wat mede van invloed is op de aanrijtijden van de hulpdiensten.

Criminaliteit en openbare orde en veiligheid

De hulpdiensten worden steeds vaker geconfronteerd met incidenten die het gevolg zijn van criminele activiteiten. Te denken valt aan branden in Cannabis kwekerijen en incidenten in clandestiene laboratoria waar drugs worden vervaardigd. Voor de bestrijding van dergelijke incidenten is specifieke kennis nodig over bijvoorbeeld het gebruik van gevaarlijke stoffen, beveiliging, etc. Verder wordt steeds vaker de samenwerking gezocht tussen openbare orde en veiligheid en crisisbeheersing. Reden hiervoor is dat incidenten in deze beleidsvelden in elkaars verlengde kunnen liggen. Deze ontwikkeling is ook landelijk waarneembaar.

3 Analyse

Op basis van de resultaten van de inventarisaties is ons beeld dat:

- De VRZHZ bij een veelheid en diversiteit aan mono- en multidisciplinaire samenwerkingsverbanden, projecten en initiatieven is betrokken;
- De omgeving van de VRZHZ op verschillende beleidsterreinen, op verschillende schaalgroottes en in wisselende mate van intensiteit in beweging is en blijft;
- De VRZHZ nog niet bij alle ontwikkelingen (intensief) is betrokken.

Ook intern gerichte activiteiten zoals de herstructurering van de brandweer, het versterken van de verbinding met de brandweervrijwilligers en de doorontwikkeling van bevolkingszorg vergen de nodige tijd en energie van de medewerkers. Deze constatering vergt realisme in de totale beschikbare capaciteit binnen de VRZHZ. Dit uiteraard zonder afbreuk te doen aan de noodzaak tot heroriëntatie op samenwerkingsverbanden.

Bij de heroriëntatie past een keuze, een richting waarin de VRZHZ zich kan en wil ontwikkelen. Deze keuze is breder dan alleen een bezinning op bestaande en nieuwe samenwerkingsverbanden. De opdracht tot heroriëntatie op samenwerkingsverbanden raakt namelijk een aantal fundamentele vraagstukken. Voordat een uitspraak kan worden gedaan over de invloed van de trends en ontwikkelingen op samenwerkingsverbanden, is een antwoord op onderstaande, fundamentele vragen noodzakelijk:

- Wat willen we behouden?
- Wat is de (bestuurlijke) ambitie als het gaat om scope en rol van de VRZHZ?
- Wat is de visie van de VRZHZ op samenwerken?

De antwoorden op deze vragen vormen het kader voor de strategische heroriëntatie op de samenwerkingsverbanden. De vragen dienen als leidraad voor het (bestuurlijke) gesprek, waarmee richting wordt gegeven aan de heroriëntatie. Deze richting maakt het mogelijk om proactief te kunnen reageren op de nieuwe crisistypen en organisatorische ontwikkelingen waar de VRZHZ mee wordt geconfronteerd.

Wat willen we behouden?

De beantwoording van deze vraag is gebaseerd op een gedeeld beeld van direct en indirect betrokkenen. Er is geen gericht onderzoek gedaan waar onderstaand beeld op is gebaseerd. Echter in gesprekken met bestuurders, directieleden en medewerkers blijkt dat de nabijheid van de VRZHZ voor de gemeenten een belangrijke rol speelt. Om regionaal te kunnen excelleren is lokalisering noodzakelijk. De gezamenlijke prestaties op regionale schaal vinden namelijk hun weerslag op een effectieve rampenbestrijding en crisisbeheersing binnen de gemeenten. Hier worden ook de effecten van incidenten gevoeld. De binding tussen de VRZHZ en de gemeenten is hierbij onontbeerlijk. Dit geldt zowel voor onze brandweerorganisatie als de organisatieonderdelen die werkzaam zijn binnen het brede spectrum van crisisbeheersing.

Naast de nabijheid wordt de beschikbaarheid van expertise op het gebied van brandweezorg, de witte keten, bevolkingszorg, risicobeheersing en crisisbeheersing binnen de regio benoemd als een belangrijk goed. De inhoudelijke expertise binnen de VRZHZ is van een hoge kwaliteit, wat onder andere tot uiting komt in rapportages van de Inspectie van J&V. Verder speelt de VRZHZ een vooraanstaande rol in verschillende landelijke initiatieven en netwerken.

Wat is de ambitie als het gaat om scope en rol van de VRZHZ?

Beperkt de scope van de VRZHZ zich tot de wettelijke taken (smalle rolopvatting) of is een meer brede rolopvatting gewenst? Invulling van de brede variant kan zijn dat de VRZHZ zich richt op het voorkomen van grote maatschappelijke schade binnen het brede spectrum van crisisbeheersing. Hieronder wordt ook de herstelfase verstaan, waar de VRZHZ een rol kan spelen in het verkorten van de periode van herstel naar de situatie die aanwezig was voor de ramp of crisis.

Ons inziens is een bredere taakopvatting voor de VRZHZ passend en wenselijk. Passend omdat de VRZHZ al (in)gericht is op en actief is betrokken bij een breed scala aan werkzaamheden en ontwikkelingen binnen de incidentbestrijding, crisisbeheersing en rampenbestrijding. Wenselijk omdat een brede taakopvatting nodig is om koers te kunnen bepalen in de voorbereiding op de organisatorische ontwikkelingen en nieuwe crisistypen waarmee de VRZHZ wordt geconfronteerd. De VRZHZ kan hierin de rol van netwerkregisseur en informatieautoriteit innemen. Een exacte afbakening moet hierin worden gemaakt indien wordt gekozen voor een bredere taakopvatting.

De rol van netwerkregisseur en informatieautoriteit vergt veel van de wijze waarop relatiebeheer en informatiemanagement binnen de VRZHZ wordt georganiseerd en uitgevoerd. Een regierol vergt passende capaciteit om betekenisvolle samenwerkingen aan te gaan en te onderhouden met een breed palet aan partners. De keuze voor een bredere taakopvatting vergt ook een kritische beschouwing van de huidige samenwerkingsverbanden. Zoals eerder vermeld is enig realisme in de verhouding tussen de beschikbare capaciteit en de breedte van de taakopvatting geboden.

Wat is de visie van de VRZHZ op samenwerken?

Een belangrijke vraag hierbij is wat de ambitie van de VRZHZ is? Wat willen we met de bestaande en nieuwe samenwerkingsverbanden bereiken? Voorstel is om de volgende uitgangspunten op te nemen in de visie op samenwerken:

- De VRZHZ is niet in staat om zelfstandig vorm te geven aan alle noodzakelijke voorbereidingen op nieuwe crisistypen. Bij de voorbereiding op nieuwe crisistypen werken we daarom bij voorkeur samen met andere veiligheidsregio's in de ontwikkeling van tools, analyses, plannen, etc.
- Alle vraagstukken omtrent relevante technologische ontwikkelingen worden samen met de hiervoor relevante partners opgepakt. Dit kan binnen een discipline (zoals de brandweer) of veiligheidsregio breed.
- VRZHZ kiest altijd bewust of zij trekker wil zijn, faciliterend of adviserend wil optreden. Uitgangspunt hierbij is dat niet alles de verantwoordelijk is van de VRZHZ, maar dat zij haar rol pakt waar nodig. Dit kan betekenen dat de veiligheidsregio op sommige onderwerpen signaleert en agendeert en op andere onderwerpen het initiatief neemt en regie pakt. Samenwerking is nooit vrijblijvend.
- VRZHZ is kritisch op de samenwerkingen die zij aangaat. Er is meer dan genoeg te doen en dit vergt continue reflectie op hoe de beschikbare middelen, tijd en energie worden ingezet. Samenwerkingen die te weinig opleveren en niet van strategisch belang zijn, worden beëindigd.

Memo

Aan: Dagelijks Bestuur VRZHZ Van: Bestuurlijke Werkgroep Strategische Heroriëntatie

Onderwerp: Strategische heroriëntatie VRZHZ Datum: 18 januari 2018

Geachte bestuur,

Bijgaand treft u de eerste rapportage aan van het project strategische heroriëntatie VRZHZ. Deze rapportage bevat de inventarisatie van en een analyse op de trends en ontwikkelingen die van invloed kunnen zijn op de strategische heroriëntatie van de VRZHZ op samenwerkingsverbanden. Op woensdag 10 januari is de rapportage besproken door de Bestuurlijke Werkgroep Strategische Heroriëntatie. Met deze memo leggen wij graag onze overwegingen aan u voor.

Fundamentele vraag

Bij de bespreking van de rapportage is ons duidelijk geworden dat de dynamiek en complexiteit van de omgeving van de VRZHZ sterk is toegenomen en toe blijft nemen in de nabije toekomst. De bevindingen raken ons inziens een meer fundamenteel vraagstuk dan enkel een heroriëntatie op bestaande en eventuele nieuwe samenwerkingsverbanden van de VRZHZ. Voordat een heroriëntatie kan worden uitgevoerd, voelen wij de noodzaak om het gesprek te voeren over de volgende vraag: *wat is het maatschappelijk vraagstuk waar we een oplossing voor moeten bieden door middel van de VRZHZ?* Ons uitgangspunt bij deze vraag is dat de gemeenten primair verantwoordelijk zijn voor de veiligheid. De vraag die hieruit voortkomt luidt: *Wat hebben we als gemeenten nodig om veiligheid duurzaam te blijven faciliteren en organiseren?*

Denkmodel

Bovenstaande vraagt om een keuze in de taakafbakening die wij zien voor de gemeenten en de VRZHZ en in de wijze waarop wij samenwerken binnen het brede veiligheidsdomein.

Wij zien een duidelijke toegevoegde waarde van de VRZHZ en haar samenwerkingsverbanden daar waar gemeenten veiligheidsopgaven niet zelfstandig kunnen pareren. Dergelijke opgaven dienen we gezamenlijk te organiseren door deze te beleggen bij de VRZHZ en haar samenwerkingsverbanden met maatschappelijke partners. Voorbeelden hiervan zijn: transportveiligheid, hoogwater bestrijding, cybersecurity, terrorisme gevolgbestrijding, etc.

De wijze waarop de VRZHZ invulling geeft aan deze opgaven verschilt. De VRZHZ kan hierin een faciliterende, adviserende of sturende rol vervullen. De wijze van invulling van deze rol door de VR is afhankelijk van de (wettelijke) verantwoordelijkheden en bevoegdheden, de aard van de opgave en de behoeften van de gemeenten. Daar waar taken van rechtswege belegd zijn bij de VR ("basistaken"), zien wij een meer sturende rol weggelegd. Dit vanuit de binnen de VR aanwezige kennis, kunde en vaardigheden op het gebied van rampenbestrijding en crisisbeheersing. Voorbeelden hiervan zijn de brandweezorg en het stelsel van de crisisbeheersing binnen onze regio, waarmee een continue bereikbaarheid en beschikbaarheid van mensen en middelen is gegarandeerd. Uitgangspunt is dat regionale samenwerking leidt tot een betere rampenbestrijding en crisisbeheersing, waarvan de (positieve) gevolgen lokaal merkbaar zijn tijdens en na een incident. Essentieel hierin is de samenwerking met en aansluiting bij lokale kennis en netwerken binnen de gemeenten.

Een meer adviserende en faciliterende rol zien wij voor de VRZHZ weggelegd bij vraagstukken rondom zelfredzaamheid, preventie, transportveiligheid, hoogwater bestrijding, cybersecurity, terrorisme gevolgbestrijding, (langdurige) stroomstoring, extramuralisering zorg, etc. ("plustaken"). De VRZHZ is niet primair/wettelijk verantwoordelijk voor de preparatie op incidenten binnen deze domeinen. Zij kan echter wel op basis van een (dynamisch) risicobeeld trends en ontwikkelingen signaleren en agenderen bij gemeenten en bij relevante crisispartners. Daarnaast prepareert de VRZHZ zich op incidenten binnen deze domeinen die leiden tot maatschappelijke ontwrichtingen van meer dan 2 dagen met domein- en gemeentegrensoverschrijdende gevolgen. Per dossier wordt op basis van bewuste keuzes gedifferentieerd in de rol (adviserend en/of faciliterend) die de VRZHZ vervult en op welke wijze zij daar invulling aan geeft. De VRZHZ kan als netwerkregisseur of informatieautoriteit invulling geven aan haar rol binnen een bepaald domein. De VR als informatieautoriteit vereist nadere afbakening. Vragen waar een antwoord op geformuleerd moet worden zijn bijvoorbeeld: Is de VRZHZ verantwoordelijk voor de beschikbaarheid van informatie, voor de kwaliteit ervan of is zij één van de bronnen als overheidsorgaan? Een welke gevolgen heeft een dergelijke keuze voor de legitimiteit van de VRZHZ als verlengd lokaal bestuur?

De Veiligheidsregio in een veranderende wereld

The Hague Centre for Strategic Studies

Auteurs: Erik Frinking (projectleider), Reinier Bergema, Mischa Sibbel, Paul Sinning

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	1
Verandering in de wijde omgeving	2
Doelstelling rapport	2
2. Metatrends: een wereld in beweging.....	4
2.1 Geopolitiek.....	4
Van unipolariteit naar multipolariteit.....	4
Soevereiniteit: terug naar het belang van de staat	5
Toenemende invloed van niet-statelijke actoren	5
Groeiende assertiviteit van opkomende spelers	5
Gebruik van hybride tactieken.....	6
2.2 Economisch	6
Verschuiving economische macht oostwaarts	6
Stagnerende globalisering	7
Opkomst nieuwe economische modellen	7
Inkomensongelijkheid.....	8
Rol overheid	8
2.3 Sociale en culturele verschuivingen.....	8
Individual empowerment en kansenverdeling	8
Sociale participatie en verwachtingen.....	9
Vertrouwen in publieke instituties	9
2.4 Technologie en wetenschap	9
Data explosie.....	9
Snellere en slimme systemen	10
Afweging voor- en nadelen in versnelde ontwikkelingen.....	10
2.5 Demografische verschuivingen	11
Economische tegenstellingen	11
Bevolking in beweging	11
Wereldwijde urbanisatie.....	11
Veranderende samenstellingen	12
2.6 Duurzaamheid.....	12
Klimaatverandering.....	12
Duurzame gezondheid	12

3. Gevolgen voor het veiligheidsdomein	14
3.1 Technologisering en digitalisering van de samenleving.....	14
3.2. Veranderende sociaal-maatschappelijke verhoudingen	15
3.3 Terugtrekkende overheid.....	15
3.4 Verwevenheid van het interne met het externe domein	15
3.5 Grenzeloze invloedssferen	16
3.6 Complexiteit van optreden	16
3.7 Verbinding met het lokale niveau	17
3.8 Ondermijning van gezag.....	17
4. Uitgewerkte vignettes.....	19
Vignette I: Technologisering en digitalisering van de samenleving.....	19
Risicofactoren die voortkomen uit deze ontwikkelingen	20
Narratief: veranderende elementen van het veiligheidssysteem	22
Relevantie voor de veiligheidsregio	23
Vignette II: Veranderende sociaal-maatschappelijke verhoudingen.....	25
Risicofactoren die voortkomen uit deze ontwikkelingen	25
Narratief: Veranderende elementen in het veiligheidssysteem.....	26
Relevantie voor de veiligheidsregio	27
Vignette III: Terugtrekkende overheid.....	28
Risicofactoren die voortkomen uit deze ontwikkelingen	29
Narratief: Veranderende elementen in het veiligheidssysteem.....	30
Relevantie voor de veiligheidsregio	31
5. Opzet risicoregister	33

1. Inleiding

In 2010 trad de Wet veiligheidsregio's (Wvr) in werking. De wet heeft tot doel de burger beter te beschermen tegen risico's in de regio door een adequate inrichting van de hulpverlening en de nazorg. De wet beoogt een efficiënte en kwalitatief hoogwaardige organisatie van de brandweezorg, de geneeskundige hulpverlening, de rampenbestrijding en de crisisbeheersing onder één bestuurlijke regie te realiseren.

De afgelopen 10 jaar hebben de Veiligheidsregio's gestaag gebouwd aan een netwerk voor de bestrijding van lokale en regionale incidenten. Er heeft in die tijd een transitie plaatsgevonden van klassieke rampenbestrijding naar moderne crisisbeheersing. Naast de meer klassieke rampen en incidenten (vooral gericht op fysieke veiligheid) zijn de veiligheidsregio's steeds vaker een partner bij andere rampen en incidenten. Dit blijkt bijvoorbeeld uit de rol van veiligheidsregio's bij de voorbereiding op calamiteiten in de jeugdhulp of de aanpak van de tijdelijk verhoogde asielinstroom in 2015.

Rampenbestrijding en crisisbeheersing worden vaak in één adem genoemd, terwijl er toch grote verschillen zijn. Zo zijn crisissituaties dikwijls sluimerend van karakter, vaak internationaal verweven, vergen ze intensieve publiek-private samenwerking en professioneel bestuurlijk leiderschap. Diverse onderzoeksrapporten tonen aan dat Nederland de aandacht meer moet focussen op moderne crisisbeheersing. Om allerlei redenen lukt dit niet en blijft de focus voornamelijk op rampenbestrijding.¹ De economische crisis, de vluchtelingenproblematiek, en terrorismedreiging geven aan dat grip op deze situaties lastig blijft en dat complexe overlegstructuren in plaats van samenwerking in een slagvaardige crisisorganisatie nog steeds de boventoon voeren.²

De inzet op incidenten in het sociale domein (zoals de situatie rondom Fort Oranje), op het gebied van de openbare orde, terrorisme(-dreiging) of gebeurtenissen met maatschappelijke impact (de verhoogde asielinstroom in 2016)) vragen in de basis om dezelfde 'mechanismen' in de organisatie van het crisismanagement. Maar de operationele aanpak en verantwoordelijkheden verschillen. Zo zijn andere partijen (mede)verantwoordelijk voor veiligheid en de respons op incidenten. Het gaat hierbij niet alleen om de onderscheid en de samenwerking met ketenpartners (zoals politie, toezichthouders en Openbaar Ministerie), maar ook om de toenemende maatschappelijke afhankelijkheid van de dienstverlening van private partijen.

De Inspectie Veiligheid en Justitie constateerde aan het einde van 2016 dat "... de veiligheidsregio's in de afgelopen jaren een positieve ontwikkeling hebben doorgemaakt en in toenemende mate taakvolwassen zijn geworden. Het onderzoek laat zien dat dit vooral geldt voor de voorbereiding op rampen en incidenten en wat hiervoor is vastgelegd in plannen en samenwerkingsafspraken. Het

¹ Zie bijvoorbeeld de diverse bronnen en redenen aangehaald in het rapport van de Inspectie Veiligheid en Justitie "Staat van de Rampenbestrijding 2016."

² SVDC, Grip op Crisis, 2016

operationeel presteren bij de aanpak van incidenten en bij oefeningen is echter op verschillende punten nog voor verbetering vatbaar.”³

Verandering in de wijde omgeving

Niet alleen de directe omgeving van veiligheidsregio's is volop in beweging. Ook op afstand, in binnen- en buitenland, manifesteren zich ontwikkelingen en maatschappelijke vraagstukken die een directe doorwerking hebben op de veiligheid en de beleving daarvan in Nederland. Ontwikkelingen en vraagstukken zoals de toegenomen cyberkwetsbaarheid, sociale exclusie, jobless growth, robotisering en Internet of Things zijn hiervan voorbeelden. Ontwikkelingen met potentieel grote implicaties voor de veiligheidsorganisaties, zowel beleidsmatig als in de uitvoering. De onderlinge verwevenheid van deze ontwikkelingen en vraagstukken enerzijds en de snelheid waarmee zij zich aandienen anderzijds versterken daarbij het gevoel dat we in een verandering van tijdperken leven.

Het gaat niet alleen om ontwikkelingen met een risico op dreigingen. Andere ontwikkelingen bieden juist nieuwe kansen en mogelijkheden voor een effectieve crisis- en rampenbeheersing. Vooral op het gebied van de anticipatie en uitvoering van crisisbeheersing zijn er vele 'nieuwe concepten'. Hierbij kan worden gedacht aan ontwikkelingen rondom bijvoorbeeld smart en resilient cities, automotive concepten, security by design.

Veiligheidsregio's moeten niet alleen kennis hebben van dit soort ontwikkelingen, maar ook in staat zijn om erop te anticiperen. Tegen deze achtergrond zijn de belangrijkste ketenpartners van de veiligheidsregio al voortdurend bezig om hun eigen strategische koers te bepalen.

Doelstelling rapport

Het is zeer wenselijk dat de Veiligheidsregio's op basis van een doorwrochte strategische analyse hun rol en positie in het veiligheidsdomein kunnen ontwikkelen. Hiertoe heeft de Veiligheidsregio Midden West Brabant al eerste aanzetten gegeven met de ontwikkeling van visies op de veiligheidsregio's en een strategische agenda.

Nadere uitwerking van de geschetste externe ontwikkelingen kan helpen om de positie, rol en activiteiten van de Veiligheidsregio's verder te markeren en waar nodig uit te bouwen, door het aangaan van een strategische dialoog met de verticale (gemeenten, provincie, rijk en internationaal) én horizontale (zoals justitie, infrastructuur en sociale zorg) ketenpartners. Op deze wijze kan de ontwikkelrichting van de Veiligheidsregio's verder worden ingekleurd en toekomstbestendig worden gemaakt.

Deze rapportage presenteert een eerste analyse waarin strategische ontwikkelingen in het veiligheidsdomein en het mogelijk belang ervan voor Veiligheidsregio staan opgenomen. Deze strategische ontwikkelingen richten zich op een termijn van 5 tot 10 jaar. Allereerst geven we in hoofdstuk 2 een beknopte weergave van een twintigtal grotere internationale ontwikkelingen en trends (metatrends) met implicaties voor het veiligheidsdomein waarvan het de verwachting is dat ze zich in de komende periode zullen doorzetten.

³ Inspectie Veiligheid en Justitie "Staat van de Rampenbestrijding 2016."

Vervolgens definiëren we in Hoofdstuk 3 een 8-tal onderwerpen dat uit de verschillende trends en ontwikkelingen voortkomt. Uit deze acht hebben we een selectie gemaakt van drie onderwerpen die we in Hoofdstuk 4 verder hebben uitgewerkt. Die uitwerking richt zich op een verdere invulling van het onderwerp, risicofactoren die hieruit naar voren komen, en de mogelijke gevolgen die dit heeft voor de veiligheidsregio. In het afsluitende hoofdstuk hebben we een risicoregister ontwikkeld, dat bestaat uit een lange lijst van risicofactoren die zich nu en in de toekomst in het veiligheidsdomein voordoen. Deze risicofactoren hebben we op basis van een beperkt aantal kenmerken verder inhoud en richting gegeven.

2. Metatrends: een wereld in beweging

In sommige tijdperken is de wereld dynamischer dan in andere. De val van de Sovjet Unie in 1991, en daarmee het einde van de Koude Oorlog, luidde een nieuw tijdperk in. Het ogenschijnlijk failliet van het communisme als staatsvorm leek erop te duiden dat de wereld het pad zou volgen langs de lijnen van kapitalisme en de liberale democratie.⁴ Toch werd deze aanvankelijk ‘logische dominantie’ van het Westen al snel betwist in een ‘botsing der beschavingen’, die via de verschuivende machten zou leiden tot een nieuwe wereldorde.⁵

Bijna dertig jaar na de val van de Sovjet Unie lijkt de wereld, en daarmee Europa en ook Nederland, zich wederom in een transitieperiode te bevinden, die gekenmerkt wordt door tal van systemische, organisatorische en individuele veranderingen. De vierde industriële revolutie, refererend aan de vervaging tussen het fysieke, digitale en biologische domein, zal de wijze van productie en consumptie, alsook de interactie tussen die twee, fundamenteel veranderen. De verwevenheid tussen het internationale en nationale domein is groter dan ooit tevoren, met alle consequenties, zowel positief als negatief, van dien. Deze, maar ook verschillende andere ontwikkelingen, dragen bij aan een toekomst die fundamenteel gaat verschillen van de wereld zoals we die kennen.

Dit hoofdstuk biedt een overzicht van trends en ontwikkelingen die zich momenteel manifesteren of nog kunnen komen. Deze zorgvuldig gestructureerde duiding geeft de veiligheidsregio inzicht in de veranderende omgeving waarin ze zich begeeft en zal begeven. De analyse van trends en ontwikkelingen wordt met een aan DESTEP⁶ ontleend analysekader uitgevoerd. Het DESTEP-model is in deze rapportage enigszins aangepast, maar nog steeds als zodanig herkenbaar.

2.1 Geopolitiek

Van unipolariteit naar multipolariteit

Deerschikking van de internationale orde oefent druk uit op de traditionele machtspositie van het Westen. Deze nieuwe orde is multipolair van aard en kent, in tegenstelling tot de traditionele hegemonie van de Verenigde Staten, verschillende machtscentra. Landen zoals China, India en Brazilië laten zich in toenemende mate gelden op het wereldtoneel⁷, maar opereren daarnaast volgens (autocratische) denksystemen die sterk verschillen van de onze. Als gevolg daarvan verliezen liberale kernwaarden zoals vrijheid, gelijkheid en sociale rechtvaardigheid terrein⁸, terwijl we ook een afname waarnemen in het totale aantal *full democracies*⁹. Dit veranderende machtsveld gaat

⁴ Francis Fukuyama, “The End of History?,” *The National Interest*, no. 16 (1989): 3–18.

⁵ Samuel P. Huntington, *The Clash of Civilizations and the Remaking of World Order* (New York, NY: Simon and Schuster, 1996).

⁶ DESTEP: Demografisch, economisch, sociaal-cultureel, technologisch, ecologisch, politiek-juridisch

⁷ National Intelligence Council, “Global Trends 2030: Alternative Worlds” (Washington, DC: National Intelligence Council, 2012), <https://publicintelligence.net/global-trends-2030/>.

⁸ Lewis Sanders IV, “‘A Post-Western Age’: Munich Security Report Details Fragile World Order,” Deutsche Welle, February 13, 2017, <http://www.dw.com/en/a-post-western-age-munich-security-report-details-fragile-world-order/a-37479793>.

⁹ Economist Intelligence Unit, “Democracy Index 2016: Revenge of the ‘Deplorables’” (The Economist, 2017).

gepaard met een (her)opleving van spanningen tussen grootmachten zoals de VS, China en Rusland, of tussen landen in overlappende invloedssferen, zoals Oekraïne, Pakistan of zelfs Australië.¹⁰

Soevereiniteit: terug naar het belang van de staat

Het verkiezingsjaar 2017 werd gekenmerkt door de sterke groei van populistische partijen in zowel Duitsland, Frankrijk, Oostenrijk, Italië en Nederland.¹¹ De electorale trends weerspiegelen een realiteit waarin de inkomenspositie van de middenklasse sterk is aangetast door zowel de financiële crisis als ongelijke verdeling van de baten van globalisering. Afgebroken handelsakkoorden, verdedigend economisch gedrag, en een stilstand van de groei in wereldhandel geven de toename van het isolationisme en protectionisme aan.¹² Ook nationalisme en xenofobie nemen toe onder een bevolking die in toenemende mate ervaart dat haar identiteit, veiligheid en welvaart onder druk staan. Trumps verkiezing, de Brexit en het 'nee' tegen het associatieverdrag met Oekraïne zijn alle voorbeelden van deze trend.

Toenemende invloed van niet-statelijke actoren

De terugtrekking van de overheid uit tal van domeinen heeft een vacuüm gecreëerd waarin niet-statelijke actoren kunnen gedijen. Het betreft een brede groep van zowel multinationals, private donoren, non-gouvernementele organisaties, private actoren, maar bijvoorbeeld ook terroristische organisaties. Bedrijven zoals Google ontsluiten op grote schaal informatie en verstevigen zo hun machtspositie. Veel multinationals beschikken over meer kapitaal dan verschillende kleine staten. De inzet van security bedrijven zoals Blackwater tast zelfs het staatsmonopolie op de zwaarmacht aan. Tegelijkertijd kunnen niet-statelijke actoren ook als verlengstuk van een staat dienen door bijvoorbeeld (heimelijke) militaire invloed uit te oefenen (e.g., Hezbollah en Iran, separatisten in Oekraïne en Rusland) of de innovatieve positie van een land te verbeteren (e.g., buitenlandse investeringen door China).

Groeiende assertiviteit van opkomende spelers

De instabiliteit voortkomend uit de herschikking van de internationale orde biedt zowel de traditionele grootmachten, opkomende (regionale) machten en niet-statelijke actoren ruimte zich assertiever op te stellen.¹³ Nieuwe conflicten komen op of er ontstaat een hernieuwde dynamiek, zoals de strijd om invloed tussen Saudi-Arabië en Iran¹⁴ of tussen India en China.¹⁵ De toename kan

¹⁰ Tim Sweijts et al., "Why Are Pivot States so Pivotal? The Role of Pivot States in Regional and Global Security," HCSS Stratmon 2014 (Den Haag: The Hague Centre for Strategic Studies, September 7, 2014), <http://www.hcss.nl/reports/why-are-pivot-states-so-pivotal-the-role-of-pivot-states-in-regional-and-global-security/150/>.

¹¹ Jeroen van Raalte, "In Deze Landen Maakt Rechts-Populisme Zijn Opmars," Mei 2016, <https://www.volkskrant.nl/buitenland/in-deze-landen-maakt-rechts-populisme-zijn-opmars~a4306089/>.

¹² Simon J. Evenett and Johannes Fritz, "Global Trade Plateaus," Global Trade Alert Report (London: Centre for Economic Policy Research, 2016), http://www.globaltradealert.org/sites/default/files/GTA%2019%20-%20World%20Trade%20Plateaus_0.pdf.

¹³ Analistennetwerk Nationale Veiligheid, "Nationaal Veiligheidsprofiel 2016," rapport (Den Haag: Ministerie van Veiligheid en Justitie, December 12, 2016), <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2016/12/12/tk-bijlage-nationaal-veiligheidsprofiel-2016>.

¹⁴ Amanda Erickson, "Analysis | What's behind the Feud between Saudi Arabia and Iran? Power.," *Washington Post*, December 20, 2017, sec. WorldViews Analysis Analysis Interpretation of the news based on evidence,

ook bevroren conflicten, zoals de Turks-Koerdische kwestie¹⁶, doen oplaaien. Maar de trend gaat verder dan territoriale conflicten tussen naties; Facebook bijvoorbeeld benadrukte haar politieke verantwoordelijkheid als sociaal netwerk, door het inschakelen van factcheckers die bepaalde content moesten weren.¹⁷ Het brede palet aan spelers en thema's maakt dat we een toenemende onzekerheid waarnemen in de huidige geglobaliseerde wereld.

Gebruik van hybride tactieken

Naast de stijging van het aantal wereldwijde gewapende conflicten is het opmerkelijk dat ook het gebruik van onconventionele middelen sterk toeneemt.¹⁸ Propaganda en desinformatie worden actief ingezet om burgers te beïnvloeden en hun vertrouwen in instituties te ondermijnen.¹⁹ Exemplarisch is de Russische inmenging in bijvoorbeeld de verkiezingen in de Verenigde Staten.²⁰ Naast propaganda wenden staten ook steeds vaker cyberaanvallen aan, zoals NotPetya of WannaCry. Dergelijke onconventionele middelen hebben gemeen dat er vaak geen duidelijkheid is over de daders, hun methoden of doelen achter bepaalde handelingen. Dit terwijl Westerse samenlevingen vanwege hun democratisch en open karakter wel bij uitstek kwetsbaar zijn voor dit soort operaties. De roep om interventies om hier tegen op te treden, zoals het strenger toezien op Internetverkeer, druisen ook vaak rechtstreeks tegen de Westerse waarden in.²¹

2.2 Economisch

Verschuiving economische macht oostwaarts

Parallel aan de ontwikkeling van het internationale politieke systeem, ontstaat er ook binnen de wereldeconomie een meer multipolair economisch systeem. De VS en Europa worden als

including data, as well as anticipating how events might unfold based on past events, <https://www.washingtonpost.com/news/worldviews/wp/2017/12/20/whats-behind-the-feud-between-saudi-arabia-and-iran-power/>.

¹⁵ Annie Gowen and Simon Denyer, "China and India Are Dangerously Close to Military Conflict in the Himalayas," *Washington Post*, August 17, 2017, sec. Asia & Pacific, https://www.washingtonpost.com/world/asia_pacific/china-and-india-locked-in-tense-military-standoff-at-border/2017/08/16/30e7bb42-810c-11e7-9e7a-20fa8d7a0db6_story.html.

¹⁶ Mustafa Gurbuz, "Analysis | Turkey's Kurdish Conflict Has Surged Again. Here Is Why.," *Washington Post*, March 21, 2017, sec. Monkey Cage Analysis Analysis Interpretation of the news based on evidence, including data, as well as anticipating how events might unfold based on past events, <https://www.washingtonpost.com/news/monkey-cage/wp/2017/03/21/how-competition-helped-then-hurt-kurds-in-turkey/>.

¹⁷ Sam Levin, "'Way Too Little, Way Too Late': Facebook's Factcheckers Say Effort Is Failing," *The Guardian*, November 13, 2017, sec. Technology, <http://www.theguardian.com/technology/2017/nov/13/way-too-little-way-too-late-facebooks-fact-checkers-say-effort-is-failing>.

¹⁸ Aapo Cederberg and Pasi Eronen, "How Can Societies Be Defended against Hybrid Threats?" (Geneva: Geneva Centre for Security Policy, September 2015), <http://www.gcsp.ch/News-Knowledge/Publications/How-are-Societies-Defended-against-Hybrid-Threats>.

¹⁹ Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst, "Jaarverslag 2015" (Den Haag: Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst, April 21, 2016), <https://www.aivd.nl/publicaties/jaarverslagen/2016/04/21/jaarverslag-aivd-2015>.

²⁰ Office of the Director of National Intelligence, "Joint DHS and ODNI Election Security Statement," October 7, 2016, <https://www.dni.gov/index.php/newsroom/press-releases/215-press-releases-2016/1423-joint-dhs-odni-election-security-statement>.

²¹ <https://www.thedailybeast.com/letting-governments-police-the-internet-is-a-terrible-idea>

economische pijlers vergezeld door met name Azië, dat onder leiding van China aan een sterke opmars bezig is. Deze verschuiving verandert zowel de aard als richting van goederenstromen. China zal bijvoorbeeld meer *high end* producten gaan consumeren, en het echte productiewerk zal zich onder invloed van stijgende lonen verplaatsen richting andere regio's in China en later wellicht naar Afrika. Ook de behoefte aan regionale economische instituties zal veranderen, waardoor bestaande organisaties zoals de Wereldbank worden gepasseerd, wat ten gevolge daarvan ook op de politieke verhoudingen van invloed zal zijn.

Stagnerende globalisering

Mondialisering of globalisering is het proces waarbij onderlinge afhankelijkheid en integratie op economisch, politiek en sociaal vlak tussen landen toeneemt.²² Maar de wereldwijde kredietcrisis in 2007 bracht de structurele zwakheden van deze economische verwevenheid aan het licht. In combinatie met de toegenomen ongelijkheid leidde dit tot een roep voor nationalisme en protectionisme. Nationaal beleid focust nu in toenemende mate op nationale handelsbescherming, ook als dit ten koste gaat van de buurlanden.²³ Daarnaast is de vraag in zowel China als Europa verminderd, met als resultaat een stagnerende groei van de wereldhandel. Globalisering lijkt dus op een plateau te zijn beland, of zelfs te verkleinen. Het controversiële handelsakkoord TTIP weerspiegelt deze trend; waar het in 2016 nog voor maatschappelijke onrust zorgde, lijkt het voorlopig geen doorgang te vinden.

Opkomst nieuwe economische modellen

De massale digitalisering van de economie en maatschappij heeft de vierde industriële revolutie in gang gezet waarbij zowel de productie, aansturing als beheer van goederen radicaal getransformeerd zijn. Hierdoor ontstaat een trend van *disintermediation*: het wegvallen van het gebruik van intermediaire organisaties tussen producenten en consumenten. Diensten zoals Uber, Airbnb of Deliveroo bezitten zelf geen middelen (e.g., taxi's, hotels, restaurants) maar dienen als *crowd-based* platforms waar consumenten diensten kunnen uitwisselen.²⁴ De toegang tot diensten staat dus centraal, niet de producten zelf.²⁵ Uit het feit dat verschillende landen voor volledige verboden of om een *laissez-faire* benaderingen pleiten, blijkt dat de nieuwe modellen vragen om bestuurlijke veranderingen betreffende arbeidsrecht, consumentenbescherming, veiligheid, werkgelegenheid, verzekering en aansprakelijkheid.²⁶

²² Ken Plummer, *Sociology: The Basics* (Routledge, 2016).

²³ Credit Suisse Research Institute, "Getting over Globalization" (Credit Suisse AG, January 2017), <https://www.credit-suisse.com/media/assets/corporate/docs/about-us/research/publications/csri-getting-over-globalization.pdf>.

²⁴ Juho Hamari, Mimmi Sjöklint, and Antti Ukkonen, "The Sharing Economy: Why People Participate in Collaborative Consumption," *Journal of the Association for Information Science and Technology*, 2015, <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/asi.23552/pdf>.

²⁵ European Parliament, "Sharing Economy: They Come in like a Wrecking Ball," At a glance (European Parliament, April 2016), http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/ATAG/2016/581956/EPRS_ATA%282016%29581956_EN.pdf.

²⁶ Brookings Institute, "The Current and Future State of the Sharing Economy." (Brookings Institute, December 29, 2016), <https://www.brookings.edu/research/the-current-and-future-state-of-the-sharing-economy/>.

Inkomensongelijkheid

Ondanks de economische groei in absolute zin, is de inkomensongelijkheid in de afgelopen decennia sterk gestegen.²⁷ Dit fenomeen doet zich voor in zowel rijke, opkomende als ontwikkelingslanden. Daarnaast gaat de inkomensgroei van de middenklasse in opkomende economieën veelal ten koste van de (lagere) middenklasse in Westerse landen. Tegelijkertijd worden de sociale vangnetten deels afgebroken, wordt de participatiemaatschappij gestimuleerd en trekt de overheid zich langzaam terug uit tal van domeinen. Dit creëert een voedingsbodem voor maatschappelijke onvrede.²⁸ Het World Economic Forum benoemde ongelijkheid in 2015 dan ook als grootste uitdaging voor onze tijd.²⁹

Rol overheid

De inmenging van de overheid in tal van domeinen is, al dan niet noodgedwongen, verminderd of minder zichtbaar. Als gevolg van de economische crisis daalde het aandeel van de publieke uitgaven.³⁰ Bepaalde taken zijn gedelegeerd richting lagere overheden of de private sector. Meer dan 80% van de kritieke infrastructuur is bijvoorbeeld al in handen van private actoren³¹, en vooral in de ontwikkeling van cyber (security) spelen zij een belangrijke rol.³² Middels publiek/private samenwerking of het inzetten van andere netwerk organisatie-verbanden probeert de overheid grip te houden of te verkrijgen, en als zodanig de bedrijfsvoering ten goede te laten komen aan het publiek belang.

2.3 Sociale en culturele verschuivingen

Individual empowerment en kansenverdeling

Economische, technologische en sociale ontwikkelingen hebben de autonomie van het individu vergroot.³³ De gemiddelde burger is beter opgeleid en heeft toegang tot een verscheidenheid aan informatiebronnen, wat onder meer resulteert in een kritischere houding tegenover de overheid. Repressie met geweld, intransparantie of corruptie zullen sneller protest oproepen. Deze toegenomen autonomie en zelfbeschikking is echter niet in gelijke zin onder de bevolking toegenomen, waardoor er grote verschillen zijn op zowel individueel, nationaal als internationaal

²⁷ European Strategy and Policy Analysis System, "Global Trends to 2030: Can the EU Meet the Challenges Ahead?" (Luxembourg: ESPAS, 2015), <http://ec.europa.eu/epsc/sites/epsc/files/espas-report-2015.pdf>.

²⁸ Nicole Lucas and Lidwien Dobber, "De Ongelijkheid in de Wereld Neemt Af," Trouw, October 1, 2016, <https://www.trouw.nl/samenleving/-de-ongelijkheid-in-de-wereld-neemt-af~ab254f77/>.

²⁹ World Economic Forum, "Outlook on the Global Agenda 2015." (Geneva: World Economic Forum, 2015), <http://wef.ch/1yt5TWg>.

³⁰ Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, "Trends & Cijfers 2014," 2014, <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2014/09/02/trends-cijfers-2014-trends>.

³¹ Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid, "Weerbare Vitale Infrastructuur" (Den Haag: Ministerie van Veiligheid en Justitie, December 2016), https://www.nctv.nl/binaries/Factsheet%20weerbare%20vitale%20infrastructuur_tcm31-234709.pdf.

³² Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid, "Nationale Cyber Security Strategie 2," rapport (Den Haag: NCTV, October 28, 2013), <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2013/10/28/nationale-cyber-security-strategie-2>.

³³ KPMG International, "Future State 2030- The Global Megatrends Shaping Governments" (KPMG, 2014), <http://www.kpmg.com/government>.

gebied. Als zodanig kan een toenemende *individual empowerment* voor een selectieve groep resulteren in een vicieuze cirkel van grotere ongelijkheid.³⁴

Sociale participatie en verwachtingen

Voortvloeiend uit de terugtrekkende beweging van de overheid wordt de burger in toenemende mate verantwoordelijk gesteld voor het vervullen van haar eigen behoeften. Denk bijvoorbeeld aan ouderen die langer thuis wonen of burgers die een buurtpatrouille of WhatsApp-buurtwacht opzetten. Hetzelfde geldt voor bedrijven en organisaties, die in toenemende mate inzetten op maatschappelijk verantwoord ondernemen. Over het algemeen genomen evolueert de rol van de overheid als roeier, waarin ze een leidende rol heeft, naar die van stuurder, waarin ze enkel richting geeft.³⁵

Vertrouwen in publieke instituties

Mede als gevolg van *individual empowerment* is de burger mondiger, kritischer en veeleisender geworden ten aanzien van de overheid.³⁶ De informatiesamenleving en mediatisering van de maatschappij zorgen ervoor dat het functioneren van de overheid continue onder een vergrootglas wordt gelegd en dat elke misstap breed wordt uitgemeten. Gecombineerd met het feit dat de overheid zich (noodgedwongen) deels uit enkele domeinen terugtrekt maakt dit dat het vertrouwen in de publieke instituties daalt. Hierin doet zich ook een discrepantie voor tussen de lager- en hoger opgeleide bevolkingsgroepen.³⁷

2.4 Technologie en wetenschap

Data explosie

Door de innovatie in en samensmelting van informatie- en communicatietechnologieën neemt de beschikbaarheid en bruikbaarheid van data exponentieel toe. Nederland behoort tot de koplopers met betrekking tot het *Internet of Things*, waarvan het 24 aansluitingen heeft per 100 inwoners.³⁸ De inzet van data leidt tot het optimaliseren van systemen en processen in de meest uiteenlopende

³⁴ World Bank, "World Development Report 2016: Digital Dividends," World Development Report (Washington DC: World Bank Group, May 2016), <http://www.worldbank.org/en/publication/wdr2016>.

³⁵ Adam Crawford, "Networked Governance and the Post-Regulatory State? Steering, Rowing and Anchoring the Provision of Policing and Security", *Theoretical Criminology* Vol. 10, No. 4 (1 november 2006): 449–79, doi:10.1177/1362480606068874.

³⁶ European Strategy and Policy Analysis System, "Global Trends to 2030: Can the EU Meet the Challenges Ahead?" (Luxembourg: ESPAS, 2015), <http://ec.europa.eu/epsc/sites/epsc/files/espas-report-2015.pdf>.

³⁷ Judit Arends and Hans Schmeets, "Sociaal en institutioneel vertrouwen in Nederland" (CBS, 2015), <http://www.cbs.nl/nl-nl/achtergrond/2015/04/sociaal-en-institutioneel-vertrouwen-in-nederland>.

³⁸ World Economic Forum and Accenture, "Industrial Internet of Things: Unleashing the Potential of Connected Products and Services" (Geneva: World Economic Forum and Accenture, 2016), <http://reports.weforum.org/industrial-internet-of-things/executive-summary/>.

sectoren.³⁹ Denk aan de logistiek in de haven van Rotterdam, maar ook aan fysiologische gegevens voor sporttrainingen⁴⁰ of biometrische data voor de persoonsidentificatie.

Snellere en slimme systemen

De gelijktijdige ontwikkeling van computerkracht en toenemende beschikbaarheid van data maakt het mogelijk om slimmere en beter geïntegreerde systemen te ontwerpen. IBM's Watson kan bijvoorbeeld al diagnoses stellen voor kanker⁴¹, terwijl bepaalde bedrijven hun data gebruiken voor het ontwerpen van persoonlijke marketing strategieën.⁴² Het optimaliseren van deze systemen en processen neemt een nog hogere vlucht wanneer computerkracht en data gecombineerd worden met *Artificial Intelligence* (AI). Door middel van *Machine Learning* en *Deep Learning* kunnen programma's eigenhandig vanuit ruwe data trends ontdekken en deze vertalen naar optimale besluitvorming. Daarnaast worden AI en robotica steeds goedkoper, en dus toegankelijker voor een breder segment van de bevolking.⁴³

Afweging voor- en nadelen in versnelde ontwikkelingen

Bovengenoemde technologische ontwikkelingen voltrekken zich in een zodanig hoog tempo, en met een dusdanige mate van onzekerheid, dat het onmogelijk is om de gevolgen ervan te overzien. Wel is zeker dat innovaties zullen leiden tot zowel nieuwe kansen als nieuwe bedreigingen. De binnen 10 jaar verwachtte⁴⁴ kwantumcomputer bijvoorbeeld, zal een sprong voorwaarts zijn in dataverwerking, maar tegelijkertijd de bestaande encryptiebeveiliging buitenspel zetten.⁴⁵ *Artificial Intelligence* biedt een zee van mogelijkheden voor productiviteit en innovatie, maar creëert tegelijkertijd het risico op ontregeling van de bestaande arbeidsmarkt.⁴⁶ Als zodanig is een beleidsmatige visie en flexibiliteit vereist om dergelijke veranderingen effectief te reguleren.⁴⁷

³⁹ European Union Agency for Network and Information Security, "Cyber Security for Smart Cities: An Architecture Model for Public Transport" (ENISA, December 2015), <https://www.enisa.europa.eu/publications/smart-cities-architecture-model>.

⁴⁰ Technavio, "Global Smart Wearable Fitness and Sports Devices and Services Market 2016-2020" (Technavio, August 16, 2016), <http://www.technavio.com/report/global-machine-machine-m2m-and-connected-devices-smart-wearable-fitness-and-sports-devices>.

⁴¹ IBM, *A World with IBM Watson*, 2016, <https://www.youtube.com/watch?v=PujCkDAXji8>.

⁴² IBM, "IBM Watson Commerce," IBM Watson Commerce, October 24, 2016, <https://www.ibm.com/watson/commerce/>.

⁴³ Ajay Agrawal, Joshua Gans, and Avi Goldfarb, "The Simple Economics of Machine Intelligence," *Harvard Business Review*, November 17, 2016, <https://hbr.org/2016/11/the-simple-economics-of-machine-intelligence>.

⁴⁴ Klint Finley, "Quantum Computing Is Real, and D-Wave Just Open-Sourced It," *WIRED*, January 11, 2017, <https://www.wired.com/2017/01/d-wave-turns-open-source-democratize-quantum-computing/>.

⁴⁵ Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst, "Bereid u voor op de komst van de quantumcomputer," publicatie, AIVD, April 13, 2015, <https://www.aivd.nl/publicaties/publicaties/2015/04/15/bereid-u-voor-op-de-komst-van-de-quantum-computer>.

⁴⁶ John Thornhill, "Bold Claims for AI Are Hard to Compute for Economists," *Financial Times*, February 20, 2017, <https://www.ft.com/content/e944efa8-f74a-11e6-bd4e-68d53499ed71>.

⁴⁷ Zie: <https://www.theguardian.com/technology/2017/may/07/the-great-british-brexit-robbery-hijacked-democracy>

2.5 Demografische verschuivingen

Economische tegenstellingen

Vanuit een mondiaal perspectief is de bevolkingsgroei niet evenredig verdeeld. Naar verwachting zal de bevolking in vooral economisch onderontwikkelde landen omstreeks 2050 zijn verdubbeld, terwijl de ontwikkelde landen te maken krijgen met vergrijzing.⁴⁸ De groei van de eerstgenoemde groep zal niet altijd samengaan met economisch groei, en de onvrede over het gebrek aan arbeidsperspectieven van deze jongeren kan tot nog meer onrust en destabilisatie leiden in de toch al fragiele regio's, zoals zichtbaar werd in 2011 met het uitbreken van de Arabische lente en nu bijvoorbeeld in Iran.⁴⁹

Bevolking in beweging

Vanuit de wereldwijde economische tegenstellingen ontstaan er economisch gerelateerde migratiestromen. Niet alleen onderontwikkelde landen lopen het risico van een *brain drain* van (hoger) opgeleide jongeren, maar ook de zuidelijke lidstaten van de EU, die hard zijn getroffen door de economische crisis.⁵⁰ Daarnaast neemt ook de gedwongen migratie als gevolg van conflict en klimaatverandering toe.⁵¹ Als gevolg van conflict in Syrië, Eritrea en Afghanistan zijn grote groepen vluchtelingen naar omliggende landen en Europa afgereisd. Daar leiden de veranderende sociaal-culturele, etnische en religieuze verschillen tot spanningen in de maatschappij.⁵²

Wereldwijde urbanisatie

Wereldwijd verandert de bevolkingssamenstelling omdat steeds meer mensen uit landelijke gebieden richting de stad trekken⁵³ voor het vinden van werk. Deze urbanisatie zet druk op grondstoffen, de lokale arbeidsmarkt, bestaande infrastructuur en huisvesting. De tegenstellingen tussen groeiende steden en het krimpende platteland worden zodoende enkel vergroot. Daarnaast zijn dergelijke steden, gezien de schaal, steeds kwetsbaarder voor de gevolgen van (natuur)rampen.

⁴⁸ United Nations Department of Economic and Social Affairs, Population Division, "World Population Prospects: The 2015 Revision, Key Findings and Advance Tables.," Working Paper (New York: United Nations, 2015), https://esa.un.org/unpd/wpp/Publications/Files/Key_Findings_WPP_2015.pdf.

⁴⁹ Chloe Mulderig, "An Uncertain Future: Youth Frustration and the Arab Spring" (Boston, Massachusetts: Boston University Frederick S. Pardee Center for the Study of the Longer Range Future, 2013), <http://www.bu.edu/pardee/files/2013/04/Pardee-Paper-16.pdf>.

⁵⁰ Paola Subacchi, "How Can Italy Reverse Its Brain Drain?," *World Economic Forum*, April 1, 2016, <https://www.weforum.org/agenda/2016/04/how-can-italy-reverse-its-brain-drain/>.

⁵¹ Munich Security Conference, "Munich Security Report 2017. Post-Truth, Post-West, Post-Order" (Munich: Stiftung Münchner Sicherheitskonferenz GmbH, 2017), <http://www.eventanizer.com/MSR2017/>.

⁵² Nationaal Coördinator Terrorismedebestrijding en Veiligheid, "Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland 43" (Den Haag: Nationaal Coördinator Terrorismedebestrijding en Veiligheid, November 14, 2016), https://www.nctv.nl/onderwerpen_a_z/dtn/index.aspx.

⁵³ United Nations Department of Economic and Social Affairs, Population Division, "World Population Prospects: The 2015 Revision, Key Findings and Advance Tables.," Working Paper (New York: United Nations, 2015), https://esa.un.org/unpd/wpp/Publications/Files/Key_Findings_WPP_2015.pdf.

Veranderende samenstellingen

Ten gevolge van migratie, afnemende geboortecijfers en vergrijzing zal ook Nederland te maken krijgen met een veranderende samenstelling van de bevolking.⁵⁴ Het migratiesaldo zal naar schatting dalen, weliswaar met de kanttekening dat de nieuwe generatie migranten waarschijnlijk voor een relatief hoger geboortecijfer zorgen. Daarnaast ligt het geboortecijfer onder vrouwen met een Nederlandse achtergrond relatief laag. Ook zal het aantal 65-plussers naar schatting toenemen van 18% naar 27% in 2040.⁵⁵ Deze heterogenisering van de samenleving biedt veel kansen, maar heeft tegelijkertijd ook consequenties voor de sociale cohesie, die kunnen leiden tot spanningen in de samenleving.⁵⁶

2.6 Duurzaamheid

Klimaatverandering

Intensief landbouwgebruik, ontbossing, uitstoot en verlies van biodiversiteit leiden in toenemende mate tot klimaatverandering. De kans op natuurrampen neemt toe, waarbij de disruptieve impact in vooral dichtbevolkte stedelijke gebieden desastreus kan zijn.⁵⁷ Het is een *threat multiplier*⁵⁸, in die zin dat de resulterende voedsel-, water- en grondstoftekorten een vergaand effect kunnen hebben op andere segmenten van de (inter-)nationale economie.⁵⁹ Het tijds- en grensoverschrijdende karakter van de problematiek maakt het lastig om de benodigde maatregelen te implementeren. Daarnaast staat de ontwikkeling naar een meer duurzame economie op gespannen voet met de huidige lucratieve economische modellen en belangen. Toch groeit de vraag naar duurzame alternatieven, en vormt duurzaamheid samen met circulaire modellen langzamerhand een integraal onderdeel van investeringsstrategieën.⁶⁰

Duurzame gezondheid

Samenlevingen worden steeds complexer in hun interacties en samenstelling. Versnelde ontwikkelingen, zowel binnen als buiten de arbeidsmarkt, leggen een enorme druk op de mensen als onderdeel van deze samenleving. De huidige tijd wordt dan ook gekenmerkt door een toename in

⁵⁴ Niels Kooiman et al., "Regionale prognose 2016-2040" (Den Haag: PBL & CPB, 2016), <https://www.cbs.nl/nl-nl/achtergrond/2016/37/pbl-cbs-regionale-prognose-2016-2040>.

⁵⁵ Lenny Stoeldraijer, Coen van Duin, and Corina Huisman, "Kernprognose 2016–2060" (Den Haag: CBS, 2017), <https://www.cbs.nl/nl-nl/achtergrond/2016/50/kernprognose-2016-2060>.

⁵⁶ Lonneke van Oirschot, Jeroen Slot, and Emmie van Oirschot, "Voorspellers van Vertrouwen in de Buurt - Sociale Cohesie in Amsterdam," *Mens En Maatschappij* 86, no. 1 (2011): 66–87.

⁵⁷ Michael Werz and Max Hoffman, "Europe's Twenty-First Century Challenge: Climate Change, Migration and Security," *European View* 15, no. 1 (June 1, 2016): 145–54, <https://doi.org/10.1007/s12290-016-0385-7>.

⁵⁸ P.w. Tops, P. van Os, and E Torre van der, "Sleuren En Sturen in de Ontwikkeling van de Relatie Tussen de Politie En Het Lokaal Bestuur 2017" (Commissie Bestuur en Veiligheid van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, 2016),

https://dl.dropboxusercontent.com/content_link/Ypdm4zitFIWdX4T2pMXDMUgUqL4L2dBmYxB4QyULAANWuj13icvbJRWc7U5cy55/file.

⁵⁹ Marjolein de Ridder et al., "The Global Resource Nexus" (Den Haag: The Hague Centre for Strategic Studies & TNO, 2014), http://www.hcss.nl/report/the_global_resource_nexus_1.

⁶⁰ Arabella Advisors, "The Global Fossil Fuel Divestment and Clean Energy Investment Movement" (DivestInvest, December 2016), <http://divestinvest.org/wp-content/uploads/2016/12/Global-Divestment-Report-2016-Final-12.9.pdf>.

het aantal depressies en burn-outs.⁶¹ In Nederland bijvoorbeeld kost stress-gerelateerd ziekteverzuim al € 1,7 miljard per jaar⁶², en volgens het OECD zal dit in 2020 al 3,5% van het totaal bruto binnenlands product zijn.⁶³ De ontwikkeling van gepersonifieerde medicijnen zal dankzij technologische ontwikkelingen verder toenemen.

⁶¹ World Health Organization, "Factsheet Depression," WHO, February 2017, <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs369/en/>.

⁶² TNO, "Factsheet Werkstress," Monitor Arbeid (TNO, November 11, 2015), <http://www.monitorarbeid.tno.nl/publicaties/factsheet-werkstress>.

⁶³ OECD, "Sick on the Job? Myths and Realities about Mental Health and Work," Mental Health and Work (Paris: OECD Publishing, 2012), http://www.keepeek.com/Digital-Asset-Management/oecd/social-issues-migration-health/mental-health-and-work_9789264124523-en.

3. Gevolgen voor het veiligheidsdomein

De voorgaande schets van internationale trends en ontwikkelingen toont een wereld die volop in beweging is. Deze trends en zeker ook de interactie ertussen werken door op de bestaande structuur van en verhoudingen binnen onze maatschappij. Verhoudingen zoals we die vroeger kenden, bijvoorbeeld tussen overheid en burger, worden herschikt op basis van geopolitieke, economische, demografische en/of sociaal-culturele ontwikkelingen die deels buiten onze eigen invloedssfeer liggen.

Wij onderscheiden een achttal fundamentele maatschappelijke verschuivingen, voortkomend uit (een combinatie) van de eerder geschetste trends en ontwikkelingen. Deze verschuivingen gaan over:

1. Technologisering en digitalisering van de samenleving
2. Veranderende sociaal-maatschappelijke verhoudingen
3. Terugtrekkende overheid
4. Verwevenheid tussen het interne en het externe domein
5. Grenzeloze invloedssferen
6. Complexiteit van optreden
7. Verbinding met het lokale niveau
8. Ondermijning gezag

In dit hoofdstuk wordt een kort overzicht geboden van de aard van al deze verschuivingen. In het volgende hoofdstuk worden de eerste drie onderwerpen verder uitgewerkt in zogenaamde vignetten. Deze vignetten geven aan hoe verschuivingen van invloed zijn op het functioneren van het veiligheidssysteem en daarmee op de toekomstige rol, taakstelling en het functioneren van de veiligheidsregio. Deze onderwerpen zijn in overleg met vertegenwoordigers van Veiligheidsregio Midden-West Brabant en Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid geselecteerd.

3.1 Technologisering en digitalisering van de samenleving

Trends die aan deze verschuiving ten grondslag liggen: Toenemende invloed van niet-statelijke actoren; opkomst nieuwe economische modellen; data explosie; snellere en slimmere systemen.

De huidige tijdsgeest laat zich kenmerken door het exponentiële tempo waarin technologische ontwikkelingen zich ontploegen. De samensmelting van moderne technologieën doet de grenzen tussen het fysieke, digitale en biologische domein vervagen.⁶⁴ Dat resulteert in een aantal radicale maatschappelijke en economische veranderingen.

Voor een verdere uitwerking, zie het volgende hoofdstuk.

⁶⁴ Klaus Schwab, *The Fourth Industrial Revolution* (London: Penguin, 2017), 6–9; Klaus Schwab, “The Fourth Industrial Revolution: what it means and how to respond”, World Economic Forum, 14 januari 2016, Via <https://www.weforum.org/agenda/2016/01/the-fourth-industrial-revolution-what-it-means-and-how-to-respond/>.

3.2. Veranderende sociaal-maatschappelijke verhoudingen

Trends die aan deze verschuiving ten grondslag liggen: Soevereiniteit: terug naar het belang van de staat; toenemende invloed van niet-statelijke actoren; gebruik van hybride tactieken; inkomensongelijkheid; rol overheid; individual empowerment en kansverdeling; sociale participatie en verwachtingen, vertrouwen in publieke instituties; bevolking in beweging; wereldwijde urbanisatie; veranderende samenstellingen; duurzame gezondheid.

Voor een verdere uitwerking, zie het volgende hoofdstuk.

3.3 Terugtrekkende overheid

Trends die daar aan ten grondslag liggen: Verschuiving economische macht oostwaarts; opkomst nieuwe economische modellen; rol overheid; sociale participatie en verwachtingen; vertrouwen in publieke instituties.

Diverse politieke, economische, technologische en sociale ontwikkelingen zorgen ervoor dat de rol van de publieke sector in Nederland onder druk staat. Als relatief kleine schakel in een internationaal systeem is het steeds lastiger voor de overheid om effecten te sturen die voortkomen uit ontwikkelingen ver buiten de landsgrenzen. Inmenging in nationale politieke processen vanuit het buitenland is slechts één recent voorbeeld. Daarnaast is de overheid niet meer altijd exclusief verantwoordelijk voor de voorziening van een reeks publieke goederen die voorheen wel altijd bij haar belegd waren, zoals veiligheid, zorg en onderwijs.

Voor een verdere uitwerking, zie het volgende hoofdstuk.

3.4 Verwevenheid van het interne met het externe domein

Trends die daar aan ten grondslag liggen: Verschuiving van economische macht oostwaarts; rol overheid; snellere en slimmere systemen; bevolking in beweging; wereldwijde urbanisatie; veranderende samenstellingen; klimaatverandering.

Als gevolg van globalisering, toegenomen interconnectiviteit en de afname van relatieve afstanden is het 'binnenland' steeds meer afhankelijk geraakt van het 'buitenland'. Internationale voorvallen kunnen sneller leiden tot ramificaties op nationaal niveau, waar nationale overheden beperkt op kunnen sturen. Dat werd onder meer (pijnlijk) zichtbaar door de mondiale kredietcrisis in 2007, de spill-over van de Syrische burgeroorlog naar de regio als daarbuiten (2011), maar bijvoorbeeld ook door de per definitie grensoverschrijdende aard van het digitale domein. Individuele staten zijn veelal gereduceerd tot een schakel in een internationaal systeem, waarin men nog slechts beperkt invloed heeft op het eigen bestaan.

3.5 Grenzeloze invloedssferen

Trends die daar aan ten grondslag liggen: Van unipolariteit naar multipolariteit; toenemende invloed van niet-statelijke actoren; groeiende assertiviteit van opkomende spelers; opkomst nieuwe economische modellen; rol overheid; snellere en slimmere systemen; bevolking in beweging; wereldwijde urbanisatie; veranderende samenstellingen.

Deels ingegeven door de toenemende verwevenheid tussen enerzijds het interne domein, anderzijds het externe domein, zijn eveneens de mogelijkheden om elders invloed uit te oefenen toegenomen. Dat geldt ook voor Nederland. Die mogelijkheden zijn deels ontstaan door bijvoorbeeld de afname van relatieve afstanden als gevolg van moderne informatie- en communicatietechnologie en de toegenomen (fysieke) mobiliteit van de mens.

Als gevolg van de herschikking van de internationale orde, waarbij het Westen haar hegemonie meer een meer lijkt te verliezen, stellen opkomende spelers zich in toenemende mate assertiever op. Door de aanwezigheid van nationale diaspora's kunnen externe spelers invloed uitoefenen op interne aangelegenheden. Zo ook bijvoorbeeld in maart 2017, toen er in Rotterdam rellen uitbraken, nadat het kabinet bekende maakte dat noch de Turkse Minister van Buitenlandse Zaken, noch de Minister van Familiezaken welkom was in Nederland, in aanloop naar het Turkse referendum. Dat leidde tot onvrede onder (een deel van) de Turks-Nederlandse gemeenschap.

3.6 Complexiteit van optreden

Trends die daar aan ten grondslag liggen: Toenemende invloed van niet-statelijke actoren; opkomst nieuwe economische modellen; individual empowerment en kansenverdeling; sociale participatie en verwachtingen; data explosie; snellere en slimme systemen; afweging voor- en nadelen in versnelde ontwikkelingen.

Als gevolg van de opkomst van moderne technologie is het optreden van veiligheidsactoren veelal complexer geworden. Dat geldt zowel aan de aanbod- als aan de vraagzijde. De middelen die de actoren in het veiligheidsdomein tot hun beschikking hebben zijn complexer van aard geworden: De inzet van digitale informatie- en communicatiesystemen, het gebruik van drones uitgerust met sensoren om *real-time situational awareness* te creëren ten tijde van crises en het gebruik van big data om risico's op voorhand te kunnen inventariseren, zijn enkele voorbeelden van technologieën die aanzienlijke kansen bieden om veiligheid te waarborgen en die de kwaliteit van het werk significant hebben verbeterd. Daarnaast zijn er eveneens tal van (niet-statelijke) actoren togetreden tot dit proces en is de overheid niet langer de enige speler als het gaat om veiligheidsvoorzieningen. Door deze technologisering, alsook door de intrede van nieuwe actoren, is het werkveld complexer en minder overzichtelijk geworden.

Deze toegenomen complexiteit doet zich eveneens voor aan de vraagzijde. Dat blijkt onder meer uit het feit dat in zijn totaliteit het aantal branden bijvoorbeeld afneemt, terwijl het aantal dodelijke slachtoffers is toegenomen.⁶⁵ De complexiteit van ingrepen neemt toe en het takenpakket raakt

⁶⁵ Centraal Bureau voor de Statistiek, *Brandweer; branden, slachtoffers en reddingen, personeel, kosten 1985-2013*, 23 december 2015.

meer gevarieerd. Dit is ook van invloed op de rol van de actoren in het veiligheidsdomein, zoals de rol van de brandweer. In de afgelopen jaren is het aandeel hulpverleningsverzoeken aanzienlijk gestegen in verhouding tot het aandeel brandincidenten. Het werkveld en daarmee de benodigde kennis en expertise wordt breder. Daarnaast is er, als gevolg van de toenemende verwevenheid tussen verschillende domeinen, een verhoogd risico op cascade-effecten. De effecten van een incident hebben niet enkel directe implicaties, maar kunnen eveneens leiden tot uitval elders binnen de keten. Zo zijn verschillende vitale processen (e.g., internet en datadiensten, telecommunicatie, transport) voor het functioneren afhankelijk van andere vitale processen (e.g., energie).

3.7 *Verbinding met het lokale niveau*

Trends die daar aan ten grondslag liggen: Toenemende invloed van niet-statelijke actoren, opkomst nieuwe economische modellen, rol overheid, individual empowerment en kansenverdeling, sociale participatie en verwachtingen, vertrouwen in publieke instituties, wereldwijde urbanisatie, veranderende samenstellingen.

De overheid trekt zich meer terug of is niet altijd in staat problemen op het lokale niveau op te lossen. Door de responsabilisering van burger en bedrijfsleven in het veiligheidsdomein worden oplossingen vaak vanuit andere bronnen aangedragen. Dit zorgt ervoor dat de verbinding tussen lokaal bestuur en lokale omgeving minder traditioneel of op traditionele gezagsbasis vorm krijgt. Toenemende digitalisering zorgt er bovendien voor dat burgers hun identiteit niet meer noodzakelijkerwijs uit hun directe, fysieke omgeving ontleen. Die afname in binding wordt bijvoorbeeld geïllustreerd door het dalende aanbod van vrijwilligers bij de brandweer. Tegelijkertijd is die binding, die voor een belangrijk deel is gestoeld op vertrouwen en de impliciete kennis over potentiële probleemsituaties cruciaal voor de informatiepositie en het vrijelijk opereren van actoren in het veiligheidsdomein.

Toch lijkt de veiligheidsregio min of meer te breken met deze trend. Merkonderzoek toont dat de Brandweer geldt als hoogstgewaardeerde overheidsorganisatie en dat de burger daar de sterkste band mee voelt - nog voor bijvoorbeeld de politie en de krijgsmacht.⁶⁶

3.8 *Ondermijning van gezag*

Trends die daar aan ten grondslag liggen: Van unipolariteit naar multipolariteit; toenemende invloed van niet-statelijke actoren; gebruik van hybride tactieken; individual empowerment en kansenverdeling; rol overheid; vertrouwen in publieke instituties; economische tegenstellingen; veranderende samenstellingen.

De terugtrekkende overheid heeft geleid tot een vacuüm in verschillende domeinen. Dat heeft ruimte geboden aan private actoren om te voorzien in het faciliteren van verschillende diensten. Tegelijkertijd heeft dat de mogelijkheid geboden voor actoren die baat hebben bij de ondermijning van bestaande maatschappelijke structuren. Dergelijke ondermijning kan zich op tal van wijze

<http://statline.cbs.nl/Statweb/publication/?DM=SLNL&PA=37511&D1=0,21,27,30,90,147-149,159-160&D2=0&D3=15-28&HDR=T&STB=G1,G2&VW=T>, bezocht op 21 december 2017.

⁶⁶ <https://www.hendrikbeerda.nl/brandalchemistry-model/overheid>

manifesteren. Wat deze verschillende vormen echter met elkaar verbindt is dat het de bestaande structuur verzwakt of misbruikt, ten behoeve van een specifieke belang, waardoor (de legitimiteit van) de rechtsstaat wordt geschaad. Deze krachten kunnen vanuit het externe (buitenland) of interne domein (binnenland) afkomstig zijn.

Een component van (criminele) ondermijning is de toenemende verwevenheid tussen onder- en bovenwereld, waarbij de onderwereld diensten afneemt om criminele activiteiten te kunnen ontplooiën, of aanbiedt teneinde illegaal verkregen middelen te kunnen witwassen. In die zin zijn zij afhankelijk van de legale infrastructuur. Voorbeelden daarvan zijn financieel dienstverleners, notarissen en advocaten, luchthavenpersoneel of (corrupte) ambtenaren.⁶⁷ Vaak geldt dat het financieel gewin een belangrijke drijfveer is voor de 'bovenwereld' om dergelijke diensten aan te bieden. Echter soms kan het eveneens het resultaat zijn van afpersing, intimidatie of onwetendheid.

⁶⁷ E. Kruisbergen, H. Van de Bunt & E. Kleemans (2012) "Georganiseerde criminaliteit in Nederland. Vierde rapportage op basis van de Monitor Georganiseerde Criminaliteit". WODC. https://www.wodc.nl/binaries/ob306-volledige-tekst-nw_tcm28-69902.pdf

4. Uitgewerkte vignettes

In dit hoofdstuk zijn drie van de acht eerder behandelde onderwerpen geselecteerd en uitgewerkt in zogenaamde vignettes. Deze vignettes geven aan

- welke trends en ontwikkelingen (uit Hoofdstuk 2) inwerken op het onderwerp,
- wat de algemene effecten zijn hiervan,
- hoe dit tot nieuwe risico's en kansen kan leiden, en
- wat de gevolgen zijn voor het veiligheidssysteem en voor de rol en positie van de veiligheidsregio.

Vignette I: Technologisering en digitalisering van de samenleving

Trends die daar aan ten grondslag liggen: Toenemende invloed van niet-statelijke actoren; opkomst nieuwe economische modellen; data explosie; snellere en slimmere systemen; afweging voor- en nadelen in versnelde ontwikkelingen.

De huidige tijdsgeest laat zich kenmerken door het exponentiële tempo waarin technologische ontwikkelingen zich ontploegen. De samensmelting van moderne technologieën doet de grenzen tussen het fysieke, digitale en biologische domein vervagen.⁶⁸ Dat resulteert in een aantal radicale maatschappelijke en economische veranderingen.

Innovaties in de biotechnologie hebben ertoe geleid dat de mens langer leeft, met een gemiddeld hogere kwaliteit van leven. Ziektes die voorheen golden als dodelijk (e.g., mazelen, HIV, sommige vormen van kanker) zijn tegenwoordig uitgeroeid of middels geavanceerde behandelingsmethoden gereduceerd tot chronische aandoeningen. Tegelijkertijd zijn mogelijkheden om aangepaste en nieuwe vormen van organismen te ontwikkelen toegenomen via biosynthetische productie.

Innovaties in moderne informatie- en communicatietechnologie hebben onze omgeving structureel hervormd en een digitaal domein gecreëerd zonder absolute afstanden en fysieke grenzen.

- Allereerst hebben ontwikkelingen in sensoriek gezorgd voor een explosie van data.⁶⁹ De opkomst van het *Internet of Things* (IoT), die tevens de onderlinge verbondenheid van elektronische apparatuur en systemen faciliteert, ligt ten grondslag aan deze toename in kwantiteit.
- Ten tweede heeft vooral nanotechnologie geleid tot een bijna onuitputtelijke opslag van data.
- Ten derde gaat de verwerking van deze data sneller (betere materialen) en slimmer. *Machine Learning*, *Deep Learning* en *Artificial Intelligence* (AI) vergroten het potentieel om systemen en processen te optimaliseren, om zodoende productiviteit en kostenreductie te maximaliseren.

⁶⁸ Klaus Schwab, *The Fourth Industrial Revolution* (London: Penguin, 2017), 6–9; Klaus Schwab, “The Fourth Industrial Revolution: what it means and how to respond”, World Economic Forum, 14 januari 2016, Via <https://www.weforum.org/agenda/2016/01/the-fourth-industrial-revolution-what-it-means-and-how-to-respond/>.

⁶⁹ IHS Markit, “IoT Platforms - Enabling the Internet of Things”, Complimentary White Paper (IHS Markit, april 2016), <https://www.ihs.com/Info/0416/internet-of-things.html>; Cisco, “Global Cloud Index: Forecast and Methodology, 2015–2020”, 2016, 24, <https://www.cisco.com/c/dam/en/us/solutions/collateral/service-provider/global-cloud-index-gci/white-paper-c11-738085.pdf>.

Deze technologieën hervormen traditionele patronen in onze maatschappij fundamenteel. Software zal niet enkel in staat zijn om op grote schaal data te verwerken, maar ook om het leerproces te automatiseren, om zodoende optimale resultaten te produceren voor bijvoorbeeld besluitvorming. Snellere en slimmere systemen, zoals IBM Watson, worden al in de zorg gebruikt voor het diagnosticeren van kanker⁷⁰, bij bedrijven voor de ontwikkeling van gepersonaliseerde marketing strategieën⁷¹, en in het militaire domein in het gebruik van autonome wapensystemen.⁷² AI en robotica worden steeds “slimmer”, goedkoper en daarmee automatisch toegankelijker voor een breder publiek.⁷³ De rol van de mens verandert zodoende ook. Daarbij is het onvermijdelijk dat een deel van haar huidige taken anders zal worden ingevuld. Nieuwe economische modellen doen hun intrede, zoals de platformeconomie, die worden aangedreven door de nieuwe mogelijkheden in informatie- en communicatietechnologie.

Risicofactoren die voortkomen uit deze ontwikkelingen

Technologisering en digitalisering van onze omgeving resulteren in een aantal afhankelijk- en kwetsbaarheden.

- Ondanks de vele voordelen die de digitalisering van onze maatschappij ons biedt, creëert het tegelijkertijd een zekere afhankelijkheid van systemen.⁷⁴ Voor de overheid, waaronder ook de Veiligheidsregio, wordt moderne technologie in toenemende mate onmisbaar voor de uitvoering van taken. Hetzelfde geldt voor haar meest belangrijke partners. De digitalisering, ook in het domein van crisisbestrijding, is daarbij zover doorgevoerd, dat de werking van technologie cruciaal is voor het functioneren en presteren van de betrokken organisaties. De verwachting is dat deze afhankelijkheid enkel verder zal toenemen.
- Verschillende wetenschappelijke en technologische ontwikkelingen op het gebied van biotechnologie en synthetische biologie hebben de toegang tot besmettelijke ziekten, waaronder ziekten die al uitgeroeid zijn verklaard, vergroot. De kennis over deze ziekten is soms geheel weggezaakt, waardoor herkenning en behandeling ervan wordt bemoeilijkt.

⁷⁰ IBM, A World with IBM Watson, 2016, <https://www.youtube.com/watch?v=PujCkDAXji8>; Mark Hendrikman, “Watson-AI van IBM Komt Tot Kankerdiagnose Terwijl Artsen Onzeker Waren”, Tweakers, 7 augustus 2016, <https://tweakers.net/nieuws/114365/watson-ai-van-ibm-komt-tot-kankerdiagnose-terwijl-artsen-onzeker-waren.html>.

⁷¹ IBM, “IBM Watson Commerce”, IBM Watson Commerce, 24 oktober 2016, <https://www.ibm.com/watson/commerce/>

⁷² David Gunning, “Explainable Artificial Intelligence”, Defense Advanced Research Projects Agency, 2016, <http://www.darpa.mil/program/explainable-artificial-intelligence.>; Speech van Dr. William Roper, Director of the Strategic Capabilities Office, Department of Defense, United States of America op de Future Force Conference, zie: Ministerie van Defensie, Future Force Conference 2017 William Roper, 2017, <https://www.youtube.com/watch?v=x2Im6UrKAw0&feature=youtu.be>.

⁷³ Ajay Agrawal, Joshua Gans & Avi Goldfarb, “The simple economics of machine intelligence”, Harvard Business Review, 17 november 2016, <https://hbr.org/2016/11/the-simple-economics-of-machine-intelligence>

⁷⁴ Bergema, R., E. Frinking, K. Jans, P. Sinning, T. Sweijts & A. Van de Bovenkamp, “Grote Bewegingen, Grote Impact” (The Hague Centre for Strategic Studies).

https://hcss.nl/sites/default/files/files/reports/HCSS_Rapport%20Grote%20bewegingen%2C%20grote%20impactpolitie.pdf, p. 126.

- Een verstoring van het dataverkeer kan het maatschappelijke leven snel ontwrichten.⁷⁵ Denk bijvoorbeeld aan een uitval van het betalingsverkeer of de aandelenmarkt. Veel telecommunicatie is inmiddels ook op het internet gefundeerd, waardoor het aannemelijk is dat spraakcommunicatie voor bedrijven en burgers wordt verstoord.
- Een verstoring van de communicatiesystemen kan verregaande gevolgen hebben. Uitval van spraak- en SMS diensten zal eerder leiden tot overlast. Maar uitval van satellietssystemen verstoort direct de GPS, en daarmee de tijds- en positioneringssignalen die bijvoorbeeld gebruikt worden voor de verkeersregeling. Vanwege de toenemende verwevenheid tussen ICT en communicatie systemen is het ook aannemelijk dat storingen daar gelijktijdig zullen optreden.
- Een verstoring van fysieke systemen kan een regio ontwrichten.⁷⁶ Zeker wanneer het vitale infrastructuur betreft, zoals de elektriciteit, drinkwatervoorziening of de verkeersregeling. Deze diensten zijn voor mensen een primaire levensbehoefte, maar spelen ook een cruciale rol in de rampenbestrijding. Als er bovendien geen alternatieve sturingsmogelijkheden beschikbaar zijn zullen de getroffen systemen disfunctioneel blijven totdat de digitale component kan worden opgelost.
- AI biedt de mogelijkheid om bestaande taken efficiënter en effectiever uit te voeren en door ondersteuning van besluitvormingsprocessen deze te verbeteren en te versnellen. In het veiligheidsdomein gaat het bijvoorbeeld om taken met zogenaamde '3D'-karakteristieken: *Dull* (bijvoorbeeld 24/7 bewakingstaken), *Dirty* (in een extreem klimaat) en *Dangerous* (in een vijandelijk omgeving). Intelligente machines kunnen in steeds complexere omgevingen steeds geavanceerdere '3D+'-taken aan, en daarbij steeds autonomer werken. In het cyberdomein bijvoorbeeld is snelle herkenning van ongewenste toegang tot netwerken en manipulatie van informatie cruciaal. Aan de andere kant kan grootschalige toepassing van AI het fundamentele weefsel van onze maatschappij ingrijpend beïnvloeden en zo, als we niet uitkijken, bijdragen aan sociale ontwrichting en destabilisatie van onze samenleving.
- Slimme software kan, zeker als die geïntegreerd wordt met *real-time* data systemen, een krachtig hulpmiddel vormen voor het lokaliseren van bedreigingen en vaststellen van beleid. Zonder dat er iets mis is met de algoritmes binnen deze software kunnen echter toch verkeerde patronen aangeleerd worden.⁷⁷ Het is dan, bijvoorbeeld, mogelijk om de detectiealgoritmen van creditcardmaatschappijen om de tuin te leiden in het toch accepteren van frauduleuze betalingen. Ook zonder dat de data gecorrumpeerd wordt dreigt er een valkuil voor lerende algoritmes op basis van big data. Individuele afwijkingen (ver) van een statisch gemiddeld patroon worden gesignaleerd, ook als ze volstrekt toelaatbaar zijn. Wanneer dit automatisch tot actie leidt zonder dat er een gelaagde (al dan niet menselijke) controle plaatsvindt, kan dit

⁷⁵ Analistennetwerk Nationale Veiligheid, "Nationaal Veiligheidsprofiel 2016," rapport (Den Haag: Ministerie van Veiligheid en Justitie, December 12, 2016), <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2016/12/12/tk-bijlage-nationaal-veiligheidsprofiel-2016>, p.126.

⁷⁶ Analistennetwerk Nationale Veiligheid, "Nationaal Veiligheidsprofiel 2016," rapport (Den Haag: Ministerie van Veiligheid en Justitie, December 12, 2016), <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2016/12/12/tk-bijlage-nationaal-veiligheidsprofiel-2016>, p.97.

⁷⁷ Martijn Poel e.a., "Data for Policy: A study of big data and other innovative data - driven approaches for evidence - informed policymaking", 11 mei 2015, <https://ofti.org/wp-content/uploads/2015/05/dataforpolicy.pdf>.

problemen geven. Ook hele goede AI-systemen zullen dergelijke ‘blind spots’ hebben die kwetsbaarheden creëren.

- Door de toegenomen (digitale) verwevenheid kunnen enkele uit- of aanvallen al snel keteneffecten en de uitval van verbonden systemen teweeg brengen die zich niet altijd laten voorspellen.⁷⁸ Kwetsbaarheden in software worden gedeeld, waardoor bijvoorbeeld hetzelfde virus gelijktijdig zowel een logistiek containersysteem als een ziekenhuis kan platleggen. De toenemende globale verwevenheid creëert een waterbedeffect, waarbij de effecten vaak elders eveneens voelbaar zijn: zo kreeg de haven van Antwerpen disproportioneel veel schepen te verwerken na de uitval van Rotterdam.
- Ondernijning van het vertrouwen in het digitale systeem kan er op de korte termijn voor zorgen dat er bijvoorbeeld een *bankrun* ontstaat. Op de lange termijn kunnen de voordelen van integratie van data systemen verloren gaan omdat mensen geen vertrouwen hebben in de integriteit van de beherende partijen.

Narratief: veranderende elementen van het veiligheidssysteem

Technologische innovaties, waaronder de digitalisering van onze omgeving, heeft niet alleen het dagelijks leven aanzienlijk vergemakkelijkt, maar ook onze veiligheid significant vergroot. Innovaties van vroeger, zoals brandmelders en defibrillators, en uiteraard innovaties van zowel nu als die in de toekomst, zoals automatische remsystemen in auto's en automatische detectie van afwijkend gedrag in massa's, hebben daar significant aan bijgedragen. Tegelijkertijd hebben deze innovaties, vooral die uit een recenter verleden, onze omgeving aanzienlijk complexer en meer verweven gemaakt.

Bronnen van risico

Zo heeft de digitalisering van diensten en producten geresulteerd in een verhoogde kwetsbaarheid voor bijvoorbeeld digitale aanvallen. De verschuiving naar het digitale domein heeft nieuwe vormen van criminaliteit tot stand gebracht. Cybercriminaliteit is lucratief, gezien de lage pakkans en het grote aanbod aan potentiële doelwitten, wat het tot een aantrekkelijk verdienmodel maakt voor criminelen.⁷⁹ Het DarkWeb, waar ook illegale goederen zoals wapens en narcotica worden verhandeld, vormt hierin een belangrijke handelsplaats. Naast criminele organisaties kunnen ook staten een potentieel gevaar vormen. Recentelijk legde een cyberaanval binnen enkele dagen in 99 landen talloze systemen plat, waaronder enkele ziekenhuizen in Groot-Brittannië. De daders zijn vaak lastig te achterhalen, maar voor een groot aantal staten, waaronder Rusland, China en Noord-

⁷⁸ Analistennetwerk Nationale Veiligheid, “Nationaal Veiligheidsprofiel 2016,” rapport (Den Haag: Ministerie van Veiligheid en Justitie, December 12, 2016), <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2016/12/12/tk-bijlage-nationaal-veiligheidsprofiel-2016>, p.117.

⁷⁹ Raj Samani, “Cybercrime: The Evolution of Traditional Crime”, in *Beyond convergence. World without order*, bewerkt door Hilary Matfess en Micheal Miklaucic, 1ste ed. (Washington, DC: Center for Complex Operations, 2016), 281–82, <http://cco.ndu.edu/News/tabid/11261/Article/980849/13-cybercrime-the-evolution-of-traditional-crime.aspx>. Ook overheden lijken hier gebruik van te maken. Zie bijvoorbeeld: Lily Hay Newman, “A Hacking Group Is Selling iPhone Spyware to Governments”, WIRE, 25 augustus 2016, <https://www.wired.com/2016/08/hacking-group-selling-ios-vulnerabilities-state-actors/>.

Korea, zijn er aanwijzingen dat zij cyber-units binnen de krijgsmacht hebben ingericht die middels computercode directe of indirecte schade aanrichten aan andere landen. Zo verspreiden virussen zich vaak zelfstandig, waardoor zelfs als een aanval in eerste instantie niet op Nederland gericht was deze toch ook hier veel schade kan aanrichten.

Gevolgen voor het functioneren van het veiligheidsdomein

De impact van technologisering en digitalisering dringt direct door in het functioneren van het veiligheidsdomein. Ten eerste zijn veel belangrijke partners sterk afhankelijk van een breed scala aan elektronische systemen. Ten tweede houden de kwetsbaarheden van de digitale verwevenheid direct verband met de communicatie en coördinatie tussen de partners die verantwoordelijk zijn voor de veiligheid. Indien in een meldkamer alle schermen op zwart gaan vanwege een aanval met ransomware wordt het een stuk moeilijker om een coördinerende rol te vervullen voor de hulpdiensten. In het zwartste scenario zouden deze verstoringen niet alleen het functioneren van de belangrijkste partners hinderen en de coördinerende rol bemoeilijken, maar elkaar ook middels keteneffecten versterken. Denk bijvoorbeeld aan ambulances die stilstaan voor een ontregelde brug die niet meer open gaat, terwijl de brandweer ter plekke niet kan blussen vanwege verstoringen in de drinkwatervoorziening, en de meldkamer door een cyberaanval nog nauwelijks functioneel is.

Gevolgen voor de soorten crisissituaties binnen het veiligheidsdomein

Het toenemend gebruik van technologieën, het belang van informatie, en de complexiteit van de interacties (mens en machine) zorgen voor een verschuiving van de aard van crises en rampen. Zo vergroten de verwevenheid en de interdependentie van systemen de mogelijkheid van allerlei cascade-effecten en daarmee van grootschalige verstoringen die talloze organisaties en individuen binnen een regio treffen en over regio's heen. Ook vindt er een verplaatsing plaats van crises met hoofdzakelijk fysieke aspecten naar het digitale domein.

Relevantie voor de veiligheidsregio

De beschreven gevolgen voor het veiligheidsdomein raken de rol en positie van de Veiligheidsregio. We hebben een tweetal invalshoeken gehanteerd om deze gevolgen te beschrijven. Allereerst zal de Veiligheidsregio moeten kijken naar welke invloed de geschetste ontwikkelingen en veranderingen hebben op de rol die de Veiligheidsregio speelt of zou willen spelen in het bredere veiligheidsdomein. Ten tweede, mede als gevolg van eventuele rolverschuivingen, zal de Veiligheidsregio moeten bekijken of dit nieuwe of aangepaste capaciteiten (mensen, methoden en middelen) vereist om handelingsbekwaam te blijven.

Extern (rol)

De VR kan erop toezien dat bedrijven en instituties die vitale producten en diensten leveren zich bewust zijn van de toegenomen risico's in het digitale domein. Los van die informatieve component dienen de essentiële partners werkelijk te evalueren in hoeverre ze zelf afhankelijk zijn van digitale systemen. Mocht uit die analyse blijken dat ze kwetsbaar zijn, dienen er alternatieve scenario's te worden onderzocht om de impact te verminderen. De VR is als regionale netwerk- en kennisorganisatie bij uitstek geschikt om hierbij een faciliterende rol te spelen, en kan dus naast het enkel informeren bijvoorbeeld ook analytische kaders aanreiken waarmee instellingen en bedrijven aan de slag kunnen om hun kwetsbaarheid te bepalen en te verminderen.

Gezien het vitale belang is het niet ondenkbaar dat de VR proactief optreedt en zelfs harde eisen stelt aan de weerbaarheid van de belangrijkste partners. Het enkel communiceren van de risicofactoren zonder bijvoorbeeld periodieke afspraken of vereiste rapporten kan ervoor zorgen dat er uiteindelijk te weinig structurele veranderingen worden aangebracht, terwijl het risico op grootschalige cyber-incidenten alleen maar toeneemt.

Daarnaast is het ook zaak de burgers niet uit het oog te verliezen. Het zal niet snel de taak van de VR zijn om de burger zelfredzaam te maken, maar ze kan er wel zorg voor dragen dat burgers zich bewust zijn van de stappen die ze zelf kunnen ondernemen wanneer systemen niet meer functioneren.

Los daarvan moet de VR er rekening mee houden dat incidenten plaatsvinden voordat het gros van de urgente kwetsbaarheden is afgedicht. Wanneer keteneffecten een dusdanig ontregelend effect hebben dat de totale handelingscapaciteit ontoereikend is, moet duidelijk zijn waar de prioriteiten liggen. En daarnaast welke partners een voortrekkersrol hebben bij het herstellen van de infrastructuur of communicatie waarvan de hulpdiensten op dat moment afhankelijk zijn.

Intern (handelingsbekwaamheid)

De voorziening van diverse vormen van veiligheid in een complexe omgeving vergt zowel een toename van kennis over de diverse ontwikkelingen als samenwerking met andere publieke en private actoren in het veiligheidsdomein. En dat gebeurt vaak in wisselende, decentraal opererende coalities. Die samenwerking stelt nieuwe en vergaande eisen zowel aan de organisatorische structuren, de werkprocessen, het vermogen om snel, effectief en efficiënt te kunnen acteren op verschillende niveaus en binnen verschillende kanalen, alsook aan de positie en de rol van de Veiligheidsregio binnen het ecosysteem.

Het evaluatieproces bij de vitale partners is belangrijk, maar de VR moet ook kritisch kijken naar de eigen handelingsbekwaamheid in het geval van massale verstoringen in het communicatie- en dataverkeer. Cyber(in)security is voor de VR niet langer een 'ver van bed-show'. Vanuit haar positie als knooppunt voor de hulpdiensten is het haar verantwoordelijkheid om zicht te hebben op de consequenties wanneer bijvoorbeeld alle schermen in de meldkamer op zwart gaan. En ook los van deze bewustwording is het nodig dat er alternatieve scenario's of methoden voor communicatie klaarliggen.

Een solide crisisbeheersing vanuit de VR kan tot op zekere hoogte compenseren voor mogelijke gebreken in systemen van de vitale partners door van te voren over alternatieve methoden en informatiebronnen te hebben nagedacht. Dezelfde inzichten en perspectieven kunnen ook direct worden toegepast op de projecten en nieuwe initiatieven die de VR op dit moment ontwikkelt. Tijdens het creëren van interactieve veiligheidskaarten bijvoorbeeld, is het zaak om mogelijke uitval van datasystemen al tijdens de ontwikkelingsfase in te calculeren. Informatiemanagement, en de mogelijke continue observatie kracht die daarmee samenhangt, biedt vele voordelen, maar moet er niet voor zorgen dat de observerende kracht van de VR volledig afhankelijk is van een aantal slim aan elkaar gekoppelde systemen.

Vignette II: Veranderende sociaal-maatschappelijke verhoudingen

Trends die daar aan ten grondslag liggen: Soevereiniteit: terug naar het belang van de staat; toenemende invloed van niet-statelijke actoren; gebruik van hybride tactieken; inkomensongelijkheid; rol overheid; individual empowerment en kansverdeling; sociale participatie en verwachtingen, vertrouwen in publieke instituties; bevolking in beweging; wereldwijde urbanisatie; veranderende samenstellingen; duurzame gezondheid.

De onderlinge verhoudingen tussen individuele burgers en bevolkingsgroepen zijn een bepalende factor voor sociale veiligheid. Onder meer door globalisering, digitalisering en demografische verschuivingen is de aard van deze verhoudingen sterk aan verandering onderhevig. De digitalisering van de samenleving heeft geleid tot *individual empowerment* en stelt het individu in de gelegenheid de eigen autonomie ten aanzien van zijn of haar omgeving te vergroten.⁸⁰ Mensen zijn, gemiddeld gezien, hoger opgeleid en hebben betere toegang tot informatie in vergelijking tot vroeger. De burger is meer dan ooit in staat om zijn bestaan naar eigen wens in te richten op sociaal, economisch en politiek vlak.

De algemene verschuiving naar het digitale domein heeft de binding van het individu met haar fysieke omgeving verminderd. Zo vindt een aanzienlijk deel van sociale interactie online plaats. Burgers kunnen, mede dankzij de opkomst van moderne communicatietechnologie, gemakkelijk contact leggen met gelijkgestemden. Identiteitsvorming vindt zodoende minder plaats langs traditionele lijnen, maar in toenemende mate via fluïde, sociale netwerken in het digitale domein.⁸¹

Tegelijkertijd lijkt de ruimte voor eigen of afwijkende opvattingen, die conflicteren met die van anderen, te slinken. In het huidige klimaat, dat zich kenmerkt door een verharding van het debat, zijn tegenstellingen tussen verschillende groepen versterkt. Dit is onder meer zichtbaar in het huidige discours rondom een aantal belangrijke thema's, zoals de Islam, vluchtelingen en Europese integratie.⁸²

Risicofactoren die voortkomen uit deze ontwikkelingen

Sociaal-maatschappelijke verhoudingen zoals we die van oudsher kennen zijn sterk aan verandering onderhevig, met een aantal nadelige effecten.

⁸⁰ KPMG International, "Future State 2030- The Global Megatrends Shaping Governments" (KPMG, 2014), 18, <http://www.kpmg.com/government>; European Strategy and Policy Analysis System, "Shaping the Future - Thoughts on the Future of Society and Governance" (ESPAS, november 2016), <http://espas.eu/orbis/document/shaping-future-thoughts-future-society-and-governance>.

⁸¹ Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, "k3nn15 4g3nd4: Strategische Kennisagenda 2020", 2012, <https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/rapporten/2012/01/31/strategische-kennisagenda-vws-2020/kennisagenda-vws.pdf>; J. Helsloot, J. Groenendaal, en E.C. Warners, "politie in de Netwerksamenleving", 2012, <http://crisislab.nl/wordpress/wp-content/uploads/politie-in-de-netwerksamenleving1.pdf>; Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), "Rijksbrede Trendverkenning. Strategiebeeraad Rijksbreed", 2013, 23.

⁸² Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid, "Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland 43" (Den Haag: Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid, 14 november 2016)

- Ondanks de toename van welvaart in brede zin, lijken de verschillen tussen burgers en bevolkingsgroepen te zijn gegroeid, dan wel scherper te worden geaccentueerd. De toenemende verschillen werken maatschappelijke polarisatie in de hand, en creëren een sfeer waarin wantrouwen en gekwetstheid de boventoon voeren. Wanneer partijen wel diepe tegenstellingen ervaren, maar geen vertrouwen meer hebben in enige vorm van dialoog, zullen ze zich gedwongen voelen naar zwaardere middelen te grijpen zoals intimidatie of geweld. Of zich in het geheel aan het debat onttrekken en afsluiten van de maatschappij, bijvoorbeeld middels enclavevorming.
- De groeiende tegenstellingen op ideologisch, maar ook economisch gebied resulteren in een verhoogd risico op incidenten/confrontaties. Deze confrontaties kunnen ontstaan tussen afzonderlijke groepen van burgers of tussen burgers en de overheid. Als gevolg hiervan kan het aantal grootschalige ordeverstoringen toenemen.
- Het gebruik van digitale communicatiemiddelen heeft het mobilisatievermogen van groepen drastisch verhoogd. Men kan zich sneller, anoniemer en op grotere schaal organiseren. Recentelijk liepen meerdere vreedzame demonstraties in Brussel uit de hand omdat onruststokers *en masse* voor ongeregelde zorgden. De hulpdiensten kunnen soortelijke incidenten lastig aanpakken omdat ze onvoorspelbaar zijn en op vele locaties tegelijkertijd losbarsten.
- Polarisation vormt een belangrijke voedingsbodem voor extremistische/terroristische dreigingen (jihadistisch/extreem-links/extreem-rechts). Tot op heden is Nederland een grote aanslag bespaard gebleven, al bestaat er een reële kans op een aanslag in de nabije toekomst. De verscherping van tegenstellingen heeft eveneens geleid tot een opmars van extreem-links en extreem-rechts.

Narratief: Veranderende elementen in het veiligheidssysteem

Op basis van de bovenstaande trends zijn er een drietal kenmerkende *elementen* te onderscheiden die het veiligheidssysteem hervormen: (1) de reikwijdte van de werkzaamheden veranderen, waarin communicatie een belangrijke component vormt; en (2) de betrokkenheid van burgers bij het oplossen van veiligheidsvraagstukken verloopt steeds grilliger.

Communicatie als vitaal onderdeel van de werkzaamheden

In aanvulling op de werkzaamheden binnen het veiligheidssysteem, speelt communicatie een steeds belangrijker rol. Niet alleen eist de burger in toenemende mate transparantie van de overheid als het gaat om communicatie, ook is het van belang om juiste, op waarheden berustte informatie te verspreiden. Zodoende is men genoodzaakt zich niet enkel bezig te houden met actie-georiënteerde werkzaamheden, maar ook met de beeldvorming op dat gebied.

Wisselende identiteiten en loyaliteiten

Terwijl traditionele groepsverbanden steeds losser worden, decentraliseert de samenleving en organiseren burgers zich in horizontale, flexibele netwerken rondom verschillende demografische kenmerken (bv. leeftijd, opleidingsniveau) en thema's (waaronder sociaal-culturele voorkeuren, politieke voorkeuren). Daarnaast neemt het zelforganiserend vermogen van burgers toe en stijgt het aantal (bottom-up) gemeenschapsinitiatieven gefaciliteerd door communicatietechnologieën - zowel

in positieve zin (denk aan crowdsourcing en buurtwachten) als in negatieve zin (denk aan hooliganisme en (gewelddadig) extremisme en jihadisme).

Dit zorgt er tegelijkertijd eveneens voor dat burgers zich kortstondiger verbinden aan organisaties, iets wat ook de brandweer ervaart in de afnemende betrokkenheid van vrijwilligers.

Relevantie voor de veiligheidsregio

Extern (rol)

Het veranderende maatschappelijk speelveld vereist dat de veiligheidsregio en haar partners hun neutraliteit en legitimiteit nadrukkelijker publiekelijk profileren. Deze vorm van publieke beeldvorming is een uitbreiding van het takenpakket in die zin, dat het werk voorheen voornamelijk op de actie gericht was. Toch zijn juist de hulpdiensten als organisaties nog steeds inherent geworteld in de fysieke omgeving.

Een beeldvorming van de veiligheidsregio als een hands-on organisatie die altijd hulp biedt, kan ertoe bijdragen dat jongeren zich sneller verbinden als vrijwilliger. De mogelijke posten die vrijwilligers innemen kunnen zo worden opgedeeld of geherformuleerd dat ze beter passen bij een generatie die zich slechts kortstondig wil verbinden. En een beeldvorming van de veiligheidsregio en haar partners als kundige hulpverleners kan ertoe bijdragen dat omstanders minder snel geneigd zijn de geboden hulp als inadequaaf of te langzaam te beschouwen. Gevoelens van frustratie en onmacht zullen afnemen, wat de veiligheid en effectiviteit van het personeel ter plaatse ten goede zou komen.

De toegenomen autonomie van burgers biedt tegelijkertijd ook kansen. Burgerinitiatieven, zoals WhatsApp-buurtwachten, stellen burgers in staat om zelf een actieve bijdrage te leveren om te voorzien in hun eigen veiligheidsbehoefte. Daarin kunnen instituties een faciliterende en/of stimulerende rol in vervullen.

Intern (handelingsbekwaamheid)

Kennis van verschillende fenomenen, culturen. Daar waar die samenleving zich in rap tempo ontwikkelt en verandert, zal het vermogen om daar op in te kunnen spelen belangrijk zijn. Dat vermogen is gediend bij een organisatie die, net zoals de samenleving, steeds meer kennisgedreven is en zich op basis daarvan kan verbinden met die samenleving.

Binnen het veiligheidssysteem geldt de vrijwilliger nu nog als een cruciale factor. In Nederland zijn bijvoorbeeld ruim negentienduizend vrijwilligers actief bij de Brandweer.⁸³ Tegelijkertijd neemt de animo voor dergelijke rollen af. Bottom up kan dit worden aangepakt door posten die vrijwilligers innemen op te delen of te herformuleren, zodat deze beter aansluiten bij een vrijwilligerspool die zich veelal slechts kortstondig lijkt te willen verbinden. Top down zouden VRs kennis moeten kapitaliseren ten behoeve van verdere professionalisering en zich te richten op het herstellvermogen en de weerbaarheid van de samenleving. Tegelijkertijd kan er eveneens worden bekeken waar in het proces de rol van de vrijwilliger mogelijk kan worden vervangen door moderne technologie.

⁸³ <https://www.brandweervrijwilligers.nl/over-ons/>

Vignette III: Terugtrekkende overheid

Trends die daar aan ten grondslag liggen: Verschuiving economische macht oostwaarts; opkomst nieuwe economische modellen; rol overheid; sociale participatie en verwachtingen; vertrouwen in publieke instituties.

Diverse politieke, economische, technologische en sociale ontwikkelingen zorgen ervoor dat de rol van de publieke sector in Nederland onder druk staat. Als relatief kleine schakel in een internationaal systeem is het steeds lastiger voor de overheid om effecten te sturen die voortkomen uit ontwikkelingen ver buiten de landsgrenzen. Inmenging in nationale politieke processen vanuit het buitenland is slechts één recent voorbeeld.

Daarnaast is de overheid niet meer altijd exclusief verantwoordelijk voor de voorziening van een reeks publieke goederen die voorheen wel altijd bij haar belegd waren, zoals veiligheid, zorg en onderwijs. De overheid treedt in toenemende mate meer sturend op, waarin zij meer richtinggevend optreedt en levering van dergelijke publieke diensten probeert te faciliteren, in tegenstelling tot de roeiende rol van voorheen, waarin zij een actieve, trekkende rol had in het voorzien van dergelijke diensten.⁸⁴ Het vacuüm dat achterblijft wordt deels opgevuld door private actoren (door middel van privatisering of publiek-private samenwerking) en/of burgers. Als gevolg van deze responsabilisering van niet-statelijke actoren verschuift de onderlinge verantwoordelijkheidsverdeling, waarbij ieder binnen het systeem een deel van deze verantwoordelijkheid voor een dienst of voorziening toegeschoven krijgt, dan wel op zich neemt.⁸⁵

Mede door de eerder genoemde trends verliezen traditionele instituties en waardepatronen, die van oudsher deze verhoudingen vormgaven, in toenemende mate aan invloed. Verhoudingen en belangen worden langs andere lijnen ingekleurd. Dergelijke traditionele instituties (e.g., religieuze, politieke, en sociale verenigingen) verliezen zodoende aan gezag en invloed. Formele omgangsvormen en traditionele machtsverhoudingen brokkelen gaandeweg verder af en maken plaats voor meer informele organisatievormen, binnen horizontale netwerken. Het vormend vermogen van traditionele instituties neemt af, naarmate deze informalisering toeneemt.⁸⁶

Tegelijkertijd, deels voortkomend uit eerdergenoemde *individual empowerment* (zie vignette II) en informalisering, stelt de burger zich kritischer op ten aanzien van het functioneren van de overheid en stelt zij in toenemende mate dezelfde eisen aan haar als aan spelers op de vrije markt.⁸⁷ Rechten,

⁸⁴ Adam Crawford, "Networked Governance and the Post-Regulatory State? Steering, Rowing and Anchoring the Provision of Policing and Security", *Theoretical Criminology* Vol. 10, No. 4 (1 november 2006): 449–79, doi:10.1177/1362480606068874

⁸⁵ van Houwelingen, Boele, en Dekker, "Burgermacht op eigen kracht? Een brede verkenning van ontwikkelingen in burgerparticipatie". https://www.scp.nl/Publicaties/Alle_publicaties/Publicaties_2014/Burgermacht_op_eigen_kracht.

⁸⁶ National Intelligence Council, "Global Trends 2030: Alternative Worlds" (Washington, DC: National Intelligence Council, 2012), <https://publicintelligence.net/global-trends-2030/>, p. 15.

⁸⁷ Brendan Richardson, "Corbynmania: Citizen-Consumers and the Case for an Alternative Political Marketing", *Journal of Customer Behaviour* Vol. 15, No. 3 (1 november 2016): 283–97, doi:10.1362/147539216X14594362874018; Maggy Lee, Karen Joe Laidler, en Choon-Piew Pow, "Consuming Private Security: Consumer Citizenship and Defensive Urbanism in Singapore", *Theoretical Criminology* Vol. 17,

maar ook plichten, worden beschouwd als producten, die al dan niet geconsumeerd kunnen worden. Zodoende daalt ook de risicoacceptatie van burgers. Zij houdt overheden verantwoordelijk voor het waarborgen van zowel sociale als fysieke veiligheid.⁸⁸ Gezien de beperkte invloed die de overheid uit kan oefenen, wordt zodoende een verwachtingspatroon gecreëerd waar de overheid niet of nauwelijks aan kan voldoen.

Risicofactoren die voortkomen uit deze ontwikkelingen

De toenemende verwevenheid tussen het interne en externe domein, alsook de terugtrekking van de overheid uit verschillende domeinen leidt tot een aantal risico's.

- Als gevolg van de terugtrekking van de overheid is er, onder meer in het veiligheidsdomein, een zekere afhankelijkheid van private actoren ontstaan. Dat bleek bijvoorbeeld uit de consternatie die ontstond nadat het IT-bedrijf FOX-IT, verantwoordelijk voor de beveiliging van Nederlandse staatsgeheimen, werd overgenomen door de Britse NCC Group.⁸⁹ Het uitbesteden van dergelijke taken leidt tot een verminderd vermogen om zelf belangen te waarborgen en/of effectief op te treden.
- Samenwerking met private actoren kan in potentie leiden tot ongewenste situaties. Immers, dergelijke actoren dienen een fundamenteel ander belang (financieel eigenbelang) dan de overheid (algemeen belang). Beiden belangen lopen niet altijd met elkaar in pas en kunnen zodoende een ondermijnend effect hebben op rechtsstatelijke principes, zoals het recht op privacy.
- Een beperkte capaciteit limiteert de mogelijkheden om effectief en adequaat op te treden. Bovendien bestaat het risico op een veiligheidsvacuüm ten aanzien van bepaalde risico's, als gevolg van de terugtrekking van de overheid + aantasting van het vertrouwen in de overheid als gevolg hiervan?
- Het niet adequaat het hoofd bieden aan een tal van veiligheidsrisico's kan leiden tot een waterbedeffect, met als gevolg dat risico's niet zozeer afvlakken, maar zich doorvertalen in complexere veiligheidsrisico's. GGD-problematiek bijvoorbeeld kan een veiligheidskarakter krijgen wanneer mensen niet tijdig de juiste hulp geboden wordt.
- Incidenten worden breed gedeeld door de media, waardoor er een context loos en vertekend beeld kan ontstaan dat de betrouwbaarheid van de overheid en haar partners verder ondermijnt. De afname van burgerlijk vertrouwen is op zichzelf al een onwenselijk fenomeen, maar heeft ook implicaties voor de legitimiteit van de overheid, met als mogelijk gevolg dat mensen zich intoleranter zullen opstellen tegen werknemers met een publieke taak en minder snel geneigd zijn tijdens incidenten de hulp in te schakelen die nodig is.
- Deze koppeling tussen afnemend vertrouwen en de opvatting van de overheid als een leverancier van diensten maakt dat de veiligheid van werknemers met een publieke taak in het

No. 2 (1 mei 2013): 191, doi:10.1177/1362480612472782; Jonathan M. Barrett, "Applying the Model of the Citizen-Consumer to Taxpayers", SSRN Scholarly Paper (Rochester, NY: Social Science Research Network, 1 januari 2016), <https://papers.ssrn.com/abstract=2840578>.

⁸⁸ Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), "Rijksbrede Trendverkenning. Strategieberaad Rijksbreed", 2013, 34.

⁸⁹ Jorg Leijten en Esther Rosenberg, "Wakker geschrokken na Britse overname Fox-IT", nrc.nl, 24 januari 2016, <https://www.nrc.nl/nieuws/2017/01/24/wakker-geschrokken-na-britse-overname-6381515-a1542736>

geding kan komen. In toenemende mate zullen personen agressief gedrag vertonen tegen bijvoorbeeld administratieve medewerkers van de gemeente. Maar ook kunnen ze de directe werking van de hulpdiensten frustreren, of zelfs een agressieve houding aannemen ten overstaan van de politie, brandweer of ziekenbroeders die hen hulp schieten.

Narratief: Veranderende elementen in het veiligheidssysteem

Op basis van de hierboven geschetste kenmerken en risicofactoren zijn er een drietal *elementen* te onderscheiden, die het veiligheidssysteem van nu en in de toekomst fundamenteel wijzigen ten aanzien van het systeem zoals we dat van oudsher kennen: (1) de mate waarin het externe domein impact heeft op het interne domein neemt enkel verder toe en raakt verder buiten onze invloedssfeer; (2) als gevolg van de privatisering zal een breed palet aan actoren zich mengen in het veiligheidsdomein; en (3) het sociaal contract tussen overheid en burger zal verder onder druk komen te staan, mede als gevolg van een irreëel verwachtingspatroon.

Grensoverschrijdende causaliteit

In de huidige veiligheidsomgeving, die zich kenmerkt door haar internationale verwevenheid, kunnen relatief onbeduidende gebeurtenissen elders van grote invloed zijn. Zo bracht de zelfverbranding van de Tunesische marktkoopman Mohamed Bouazizi een regionale golf van protest teweeg in de Arabische wereld, die onder meer leidde tot de val van het dictatoriale regime in Egypte. Niet in alle landen waren de protesten succesvol. De escalatie van het conflict in Syrië mondde uit in een burgeroorlog, die resulteerde in een massale vluchtelingenstroom. De opvang van deze vluchtelingen leidde ook in Nederland tot onrust.

Dezelfde notie geldt voor het digitale domein. De oorzaak van problematiek kan zich ver buiten het Nederlands grensgebied bevinden. De per definitie grensoverschrijdende aard van het digitale domein zet de bestaande mandaten onder druk. Datzelfde geldt ook voor veiligheidsissues voortkomend uit klimaatverandering of de inmenging van externe staten in nationale aangelegenheden. Om deze problematiek het hoofd te kunnen bieden is men genoodzaakt te kijken naar de bron, die buiten de eigen grenzen ligt.

Partners in het veiligheidssysteem

De intrede van private actoren met een commerciële grondslag in het veiligheidsdomein is niet per definitie een nieuwe ontwikkeling. De inzet van huurlingen ten tijde van oorlog was al een bekend fenomeen in de Romeinse tijd. In de moderne tijd is de inzet van private militaire bedrijven niet ongewoon en wordt de beveiliging van de publieke ruimte (e.g., winkelcentra, bibliotheken, stations) veelal ingericht door private beveiligingsbedrijven. Maar ook de inzet van bedrijven en hun tools om bijvoorbeeld cyber-gerelateerde vraagstukken op te pakken heeft de laatste tijd een vlucht genomen.

De mate waarin private diensten worden afgenomen is echter significant toegenomen. Als gevolg daarvan is de overheid de spin geworden in een complex web van verschillende actoren. Daarin heeft zij naast de van oudsher actieve rol, ook een coördinerende en controlerende rol die in deze context, gegeven de nieuwe mix van deelbelangen en verantwoordelijkheden, moeilijker is vorm te geven.

Belang van zelfredzaamheid

De toegenomen complexiteit van veiligheidsrisico's, alsook de al dan niet noodgedwongen terugtrekking van de overheid, vereist meer van burgers om te voorzien in hun eigen veiligheidsbehoefte. Tegelijkertijd geeft het vermogen tot zelfredzaamheid toenemende mogelijkheden om burgers te betrekken bij het vinden van veiligheidsoplossingen. Voor sommige brengt dat geen problemen met zich mee en kan zelfregie juist bijdragen aan betere uitkomsten. Burgers hebben echter niet in dezelfde mate het vermogen om zichzelf uit moeilijke of complexe situaties te redden.

Relevantie voor de veiligheidsregio

Extern (rol)

Steeds meer onderwerpen worden het veiligheidsdomein ingezogen. Nieuwe onderwerpen, die vaak nog geen logische 'eigenaar' hebben en waar verschillende organisaties deelverantwoordelijkheden voor hebben. De VR heeft als spin in het web vaak een verbindende rol zonder dat het altijd de trekker van een bepaald onderwerp hoeft te zijn. De toenemende complexiteit van de veiligheidsbehoefte vereist een fundamenteel andere benadering van veiligheidsvoorziening, waarin publieke en private actoren samenwerken in wisselende, decentraal opererende coalities. De positie van de veiligheidsregio binnen dit ecosysteem richt zich meer op faciliteren, stimuleren en regisseren van veiligheid, dan het operationele karakter van voorheen. Daarbij is het van essentieel belang dat de veiligheidsregio in staat is om, ten tijden van crisis, snel, effectief en efficiënt verschillende partners binnen ecosysteem aan te kunnen sturen en/of te kunnen verbinden.

Naast deze rol zou de veiligheidsregio zich ook kunnen richten op die delen van de samenleving die kwetsbaarder zijn voor de voortschrijdende ontwikkelingen dan andere groepen die juist goed gebruik kunnen maken van de mogelijkheden die deze ontwikkelingen bieden. Iets over maatschappelijke weerbaarheid melden? Kracht/positie ontwikkelen aan voorkant

In de verschuivende verhoudingen tussen burger en overheid is het tevens zaak om een realistisch beeld te geven van de mogelijkheden die de overheid in het algemeen en de VR in het specifiek in crises en rampensituaties (zowel in preventieve als reactieve zin) kan bieden en daar waar de samenleving, en individuen daarbinnen, een eigen rol en verantwoordelijkheid hebben. Iets mbt herstellen van eerdere (voor de crisis of ramp) status quo? Kracht/positie ontwikkelen aan achterkant

Intern (rol)

De toegenomen verwevenheid tussen het externe en interne domein vereist actoren in het veiligheidssysteem om eventuele externe ontwikkelingen nauwkeurig te monitoren. Om voldoende te kunnen anticiperen op ontwikkelingen in het veiligheidsdomein is het van cruciaal belang om eveneens zicht te houden op externe ontwikkelingen die hier mogelijk op van invloed kunnen zijn. Daarbij dient structureel kennis en expertise te worden opgebouwd om zodoende niet enkel dergelijke ontwikkelingen te kunnen duiden, maar ook om deze door te kunnen vertalen naar de interne veiligheidssituatie, inclusief mogelijke implicaties voor de veiligheid. Daarbij kan eveneens

over de grenzen heen worden gekeken, om een internationaal (strategisch) kennisnetwerk op te bouwen.

5. Opzet risicoregister

#	RISICO	CATEGORIE	BEKENDHEID	INTENTIONALITEIT	NIVEAU	MANIFESTATIE	VOORSPELBAARHEID	DOMEIN
1	Aanhoudende laaghangende mist	Natuurlijke fenomenen	Bekend	Natuurlijk	Lokaal	Punctueel	Voorspelbaar	Land
2	Aantasting internetfundament	Cyberdreigingen	Onbekend	Intentioneel/ Menselijk falen	Internationaal	Punctueel	Onvoorspelbaar	Cyber Space
3	Aardbeving	Natuurlijke fenomenen	Bekend	Natuurlijk	Regionaal/ Nationaal	Punctueel	Voorspelbaar	Land/Water
4	Afname democratische controle en transparantie van handelen	Sociaal- Maatschappelijke incidenten	Bekend	Menselijk falen	Nationaal	Kruipend	Onvoorspelbaar	Land
5	Afname van relatieve aantal <i>'full democracies'</i>	Aantasting Internationale Vrede en Veiligheid	Bekend	Intentioneel/ Menselijk falen	Internationaal	Kruipend	Onvoorspelbaar	Land
6	Afname vertrouwen in de gevestigde mediakanalen	Sociaal- Maatschappelijke incidenten	Bekend	Intentioneel/ Menselijk falen	Nationaal	Kruipend	Onvoorspelbaar	Land
7	Afname visstand	Bedreigingen voor Gezondheid en Milieu	Bekend	Menselijk falen/ Natuurlijk	Regionaal	Kruipend	Voorspelbaar	Water
8	Afnemende sociale cohesie	Sociaal- Maatschappelijke incidenten	Onbekend	Intentioneel/ Menselijk falen	Lokaal/ Regionaal/ Nationaal	Kruipend	Onvoorspelbaar	N.v.t.

9	Anti microbiële resistentie	Bedreigingen voor Gezondheid en Milieu	Onbekend	Menselijk falen	Internationaal	Kruipend	Voorspelbaar	<i>N.v.t.</i>
10	Beïnvloeding publieke opinie (door staten of niet-statelijke actoren)	Sociaal-Maatschappelijke incidenten	Bekend	Intentioneel	Nationaal/ Internationaal	Kruipend	Onvoorspelbaar	<i>N.v.t.</i>
11	Belasting gezondheidsdiensten	Bedreigingen voor Gezondheid en Milieu	Bekend	Menselijk falen	Nationaal	Kruipend	Voorspelbaar	<i>N.v.t.</i>
12	Besmettelijkheidsgevaar in eigen regio	Bedreigingen voor Gezondheid en Milieu	Bekend	Menselijk falen/ Natuurlijk	Regionaal	Punctueel	Onvoorspelbaar	Land/Lucht
13	Besmettelijkheidsgevaar vanuit buitenland	Bedreigingen voor Gezondheid en Milieu	Onbekend	Menselijk falen/ Natuurlijk	Internationaal	Punctueel	Onvoorspelbaar	Land/Lucht
14	Besmettingsgevaar via contactmedia	Bedreigingen voor Gezondheid en Milieu	Onbekend	Menselijk falen/ Natuurlijk	Internationaal	Punctueel	Onvoorspelbaar	Land/Lucht
15	Bodemdalings	Natuurlijke fenomenen	Bekend	Menselijk falen/ Natuurlijk	Lokaal	Punctueel	Onvoorspelbaar	Land
16	Bosbrand	Natuurlijke fenomenen	Bekend	Intentioneel/ Menselijk falen/ Natuurlijk	Lokaal/ Regionaal	Punctueel	Onvoorspelbaar	Land
17	Brand in dichte binnesteden	Zware Ongevallen	Bekend	Intentioneel/ Menselijk falen	Lokaal	Punctueel	Onvoorspelbaar	Land
18	Chemische incidenten	Bedreigingen voor Gezondheid en	Bekend	Menselijk falen	Lokaal/ Regionaal	Punctueel	Onvoorspelbaar	Land/Lucht/ Water

		Milieu						
19	Civiel gebruik van drones en robots	Zware Ongevallen	Onbekend	Menselijk falen	Lokaal	Punctueel	Onvoorspelbaar	Land/Lucht
20	Common causes (gelijktijdige uitval verschillende vitale processen)	Verstoring Vitale Infrastructuur	Onbekend	Menselijk falen/intentioneel	Nationaal/ Internationaal	Punctueel	Onvoorspelbaar	Land
21	Corruptie/fraude	Ondermijning, extremisme en terrorisme	Bekend	Intentioneel	Lokaal/ Regionaal/ Nationaal	Kruipend	Onvoorspelbaar	<i>N.v.t.</i>
22	Criminele inmenging	Ondermijning, extremisme en terrorisme	Onbekend	Intentioneel	Lokaal/ Regionaal/ Nationaal/ Internationaal	Kruipend	Onvoorspelbaar	Land
23	Cybercriminaliteit	Cyberdreigingen	Onbekend	Intentioneel	Internationaal	Punctueel	Onvoorspelbaar	Land
24	Cyberspionage	Cyberdreigingen	Onbekend	Intentioneel	Internationaal	Punctueel	Onvoorspelbaar	Land
25	Dalende risicoacceptatie in de samenleving	Sociaal-Maatschappelijke incidenten	Bekend	Intentioneel	Nationaal	Kruipend	Voorspelbaar	<i>N.v.t.</i>
26	Destabiliteit van het financiële systeem	Financieel-economische omgeving	Bekend	Intentioneel/ Menselijk falen	Internationaal	Kruipend	Onvoorspelbaar	<i>N.v.t.</i>
27	Dierenziekte en zoönosen	Bedreigingen voor Gezondheid en Milieu	Bekend	Menselijk falen/ Natuurlijk	Internationaal	Punctueel	Onvoorspelbaar	Land/Lucht
28	Dierziekte overdraagbaar op mens	Bedreigingen voor Gezondheid en	Bekend	Natuurlijk	Internationaal	Punctueel	Onvoorspelbaar	Land/Lucht

		Milieu						
29	Digitale sabotage	Cyberdreigingen	Onbekend	Intentioneel	Internationaal	Kruipend	Onvoorspelbaar	Cyber Space
30	Disruptie handelsverkeer/ wegvallen afzetmarkten	Financieel- economische omgeving	Bekend	Intentioneel	Internationaal	Punctueel	Onvoorspelbaar	Land/Cyber Space
31	Droogte en hitte	Natuurlijke fenomenen	Bekend	Natuurlijk	Nationaal/ Internationaal	Kruipend	Voorspelbaar	Land/Water
32	Drugshandel / drugsafval	Bedreigingen voor Gezondheid en Milieu	Bekend	Intentioneel	Lokaal/ Regionaal	Punctueel	Onvoorspelbaar	Land
33	Eigenstandige verstoring vitale processen	Verstoring Vitale Infrastructuur	Bekend	Intentioneel/ Menselijk falen	Lokaal/Regionaal/ Nationaal	Punctueel	Onvoorspelbaar	Land
34	Extreem weer	Natuurlijke fenomenen	Bekend	Natuurlijk	Lokaal/Regionaal	Punctueel	Voorspelbaar	Land/Lucht
35	Extremisme en terrorisme	Ondermijning, extremisme en terrorisme	Bekend	Intentioneel	Lokaal/Nationaal	Punctueel	Onvoorspelbaar	Land
36	Feitelijke grootschalige besmetting (nog) zonder ziekteverschijnselen	Bedreigingen voor Gezondheid en Milieu	Bekend	Menselijk falen/ Natuurlijk	Regionaal/ Nationaal/ Internationaal	Punctueel	Voorspelbaar	Land
37	Gebrek aan arbeidsperspectieven bij jongeren	Sociaal- Maatschappelijke incidenten	Bekend	Menselijk falen	Lokaal/ Regionaal/ Nationaal	Kruipend	Voorspelbaar	Land
38	Gebrek aan koelwater voor energiecentrales	Verstoring Vitale Infrastructuur	Bekend	Menselijk falen	Nationaal	Punctueel	Voorspelbaar	Land

39	Gebruik massavernietigingswapens	Aantasting Internationale Vrede en Veiligheid	Bekend	Intentioneel	Internationaal	Punctueel	Onvoorspelbaar	Land
40	Geluidsoverlast	Bedreigingen voor Gezondheid en Milieu	Bekend	Intentioneel/ Menselijk falen	Lokaal	Punctueel	Onvoorspelbaar	Land
41	Genetische manipulatie	Bedreigingen voor Gezondheid en Milieu	Bekend	Menselijk falen	Nationaal/ Internationaal	Kruipend	Voorspelbaar	Land
42	Gewelddadigheden rondom voetbalwedstrijden	Sociaal-Maatschappelijke incidenten	Bekend	Intentioneel	Lokaal	Punctueel	Voorspelbaar	Land
43	Groei knelpunten	Zware Ongevallen	Bekend	Menselijk falen	Lokaal/Regionaal	Kruipend	Voorspelbaar	Land
44	Groeiende etnische/religieuze spanningen	Ondermijning, extremisme en terrorisme	Bekend	Menselijk falen	Lokaal	Kruipend	Onvoorspelbaar	Land
45	Grondstoffenschaarste	Financieel-economische omgeving	Bekend	Natuurlijk	Internationaal	Kruipend	Voorspelbaar	Land
46	Grootschalige duikincident	Zware Ongevallen	Bekend	Menselijk falen/ Natuurlijk	Lokaal	Punctueel	Onvoorspelbaar	Water
47	Grootschalige migratie/vluchtelingenstroom	Sociaal-Maatschappelijke incidenten	Bekend	Intentioneel/ Menselijk falen/ Natuurlijk	Internationaal	Punctueel	Voorspelbaar	Land
48	Grootschalige openbare ordeverstoringen	Sociaal-Maatschappelijke	Bekend	Natuurlijk	Lokaal/Regionaal	Punctueel	Onvoorspelbaar	Land

		incidenten						
49	Grote brand in bijzonder hoge gebouwen of ondergrondse bebouwing	Zware Ongevallen	Bekend	Menselijk falen	Lokaal	Punctueel	Onvoorspelbaar	Land
50	Grote brand in gebouwen met een grootschalige publieksfunctie	Zware Ongevallen	Bekend	Menselijk falen	Lokaal	Punctueel	Onvoorspelbaar	Land
51	Grote brand in gebouwen met niet of verminderd zelfredzame personen	Zware Ongevallen	Bekend	Menselijk falen	Lokaal	Punctueel	Onvoorspelbaar	Land
52	Grote inkomensongelijkheid	Sociaal- Maatschappelijke incidenten	Bekend	Menselijk falen	Nationaal/ Internationaal	Kruipend	Voorspelbaar	Land
53	Grote werkeloosheid	Sociaal- Maatschappelijke incidenten	Bekend	Menselijk falen	Nationaal/ Internationaal	Kruipend	Voorspelbaar	Land
54	Heide, (hoog)veen- en duinbranden	Natuurlijke fenomenen	Bekend	Natuurlijk	Lokaal/Regionaal	Punctueel	Onvoorspelbaar	Land
55	Heropleving bevroren conflicten	Aantasting Internationale Vrede en Veiligheid	Bekend	Intentioneel	Internationaal	Kruipend	Onvoorspelbaar	Land/Lucht/ Water/Cyber Space
56	Heropleving isolationisme en protectionisme	Sociaal- Maatschappelijke incidenten	Bekend	Intentioneel	Internationaal	Kruipend	Onvoorspelbaar	Land
57	Hittegolf	Natuurlijke fenomenen	Bekend	Natuurlijk	Regionaal/ Nationaal	Punctueel	Onvoorspelbaar	Land

58	Humane Infectieziekten	Bedreigingen voor Gezondheid en Milieu	Bekend	Menselijk falen/ Natuurlijk	Internationaal	Punctueel	Onvoorspelbaar	Land
59	Incident A-objecten: centrales	Zware Ongevallen	Bekend	Intentioneel/ Menselijk falen/ Natuurlijk	Regionaal/Nationaal	Punctueel	Onvoorspelbaar	Land
60	Incident A-objecten: nabije centrales grensoverschrijdend	Zware Ongevallen	Bekend	Intentioneel/ Menselijk falen/ Natuurlijk	Regionaal/Nationaal	Punctueel	Onvoorspelbaar	Land
61	Incident A-objecten: scheepvaart met kernenergie en nucleair defensiemateriaal	Zware Ongevallen	Bekend	Intentioneel/ Menselijk falen/ Natuurlijk	Regionaal/Nationaal	Punctueel	Onvoorspelbaar	Land
62	Incident B-objecten: nucleaire faciliteiten brandklasse ii	Zware Ongevallen	Bekend	Intentioneel/ Menselijk falen/ Natuurlijk	Regionaal/Nationaal	Punctueel	Onvoorspelbaar	Land
63	Incident B-objecten: overig vervoer en gebruik nucleaire materialen	Zware Ongevallen	Bekend	Intentioneel/ Menselijk falen/ Natuurlijk	Regionaal/Nationaal	Punctueel	Onvoorspelbaar	Land
64	Incident B-objecten: overige nucleaire faciliteiten brandklasse i	Zware Ongevallen	Bekend	Intentioneel/ Menselijk falen/ Natuurlijk	Regionaal/Nationaal	Punctueel	Onvoorspelbaar	Land
65	Incident beroepsvaart (al dan met gevaarlijke stoffen)	Zware Ongevallen	Bekend	Intentioneel/ Menselijk falen/ Natuurlijk	Lokaal/Regionaal/ Nationaal	Punctueel	Onvoorspelbaar	Water
66	Incident bij start of landing op of om een luchtvaartterrein	Zware Ongevallen	Bekend	Intentioneel/ Menselijk falen/ Natuurlijk	Lokaal/Regionaal	Punctueel	Onvoorspelbaar	Land/Lucht

67	Incident in tram- en metrotunnels en ondergrondse station	Zware Ongevallen	Bekend	Intentioneel/ Menselijk falen/ Natuurlijk	Lokaal/Regionaal	Punctueel	Onvoorspelbaar	Land
68	Incident in treintunnel(s) en ondergrondse stations	Zware Ongevallen	Bekend	Intentioneel/ Menselijk falen/ Natuurlijk	Lokaal/Regionaal	Punctueel	Onvoorspelbaar	Land
69	Incident in wegtunnels	Zware Ongevallen	Bekend	Intentioneel/ Menselijk falen/ Natuurlijk	Lokaal/Regionaal	Punctueel	Onvoorspelbaar	Land
70	Incident militair terrein en transporten nucleair materiaal	Zware Ongevallen	Bekend	Intentioneel/ Menselijk falen/ Natuurlijk	Lokaal/Regionaal	Punctueel	Onvoorspelbaar	Land
71	Incident op ruim water	Zware Ongevallen	Bekend	Intentioneel/ Menselijk falen/ Natuurlijk	Lokaal/Regionaal	Punctueel	Onvoorspelbaar	Water
72	Incident spoorvervoer (brandbare/explosieve stof in lucht)	Zware Ongevallen	Bekend	Intentioneel/ Menselijk falen/ Natuurlijk	Lokaal/Regionaal	Punctueel	Onvoorspelbaar	Land
73	Incident spoorvervoer (giftige stof in open lucht)	Zware Ongevallen	Bekend	Intentioneel/ Menselijk falen/ Natuurlijk	Lokaal/Regionaal	Punctueel	Onvoorspelbaar	Land/Lucht
74	Incident stationaire inrichting (brandbare/explosieve stof in lucht)	Zware Ongevallen	Bekend	Intentioneel/ Menselijk falen/ Natuurlijk	Lokaal/Regionaal	Punctueel	Onvoorspelbaar	Land/Lucht
75	Incident stationaire inrichting (giftige stof in open lucht)	Zware Ongevallen	Bekend	Intentioneel/ Menselijk falen/ Natuurlijk	Lokaal/Regionaal	Punctueel	Onvoorspelbaar	Land/Lucht

76	Incident transport buisleidingen (brandbare/explosieve stof in lucht)	Zware Ongevallen	Bekend	Intentioneel/ Menselijk falen/ Natuurlijk	Lokaal/Regionaal	Punctueel	Onvoorspelbaar	Land/Lucht
77	Incident transport buisleidingen (giftige stof in open lucht)	Zware Ongevallen	Bekend	Intentioneel/ Menselijk falen/ Natuurlijk	Lokaal/Regionaal	Punctueel	Onvoorspelbaar	Land/Lucht
78	Incident treinverkeer	Zware Ongevallen	Bekend	Intentioneel/ Menselijk falen/ Natuurlijk	Lokaal/Regionaal	Punctueel	Onvoorspelbaar	Land
79	Incident vervoer water (brandbare/explosieve stof in lucht)	Zware Ongevallen	Bekend	Intentioneel/ Menselijk falen/ Natuurlijk	Lokaal/Regionaal	Punctueel	Onvoorspelbaar	Land/Lucht/ Water
80	Incident vervoer water (giftige stof in open lucht)	Zware Ongevallen	Bekend	Intentioneel/ Menselijk falen/ Natuurlijk	Lokaal/Regionaal	Punctueel	Voorspelbaar	Land/Lucht/ Water
81	Incident vervoer weg (brandbare/explosieve stof in lucht)	Zware Ongevallen	Bekend	Intentioneel/ Menselijk falen/ Natuurlijk	Lokaal/Regionaal	Punctueel	Voorspelbaar	Land/Lucht
82	Incident vervoer weg (giftige stof in open lucht)	Zware Ongevallen	Bekend	Intentioneel/ Menselijk falen/ Natuurlijk	Lokaal/Regionaal	Punctueel	Voorspelbaar	Land/Lucht
83	Incident vliegtuig bij vliegshows	Zware Ongevallen	Bekend	Intentioneel/ Menselijk falen/ Natuurlijk	Lokaal	Punctueel	Onvoorspelbaar	Land/Lucht
84	Incident waterrecreatie en pleziervaart	Zware Ongevallen	Bekend	Intentioneel/ Menselijk falen/ Natuurlijk	Lokaal	Punctueel	Onvoorspelbaar	Land/Water

85	Incident wegverkeer	Zware Ongevallen	Bekend	Intentioneel/ Menselijk falen/ Natuurlijk	Lokaal	Punctueel	Onvoorspelbaar	Land
86	Inmenging/overnames van bedrijven	Financieel-economische omgeving	Bekend	Intentioneel	Nationaal	Punctueel	Onvoorspelbaar	Land
87	Instorting door explosie	Zware Ongevallen	Bekend	Intentioneel/ Menselijk falen	Lokaal	Punctueel	Voorspelbaar	Land
88	Instorting door gebreken constructie of fundering	Zware Ongevallen	Bekend	Menselijk falen	Lokaal	Punctueel	Voorspelbaar	Land
89	Internationale instabiliteit	Aantasting Internationale Vrede en Veiligheid	Onbekend	Intentioneel	Internationaal	Punctueel	Onvoorspelbaar	Land/Cyber Space
90	Keteneffecten (uitval van één vitaal proces leidt tot uitval andere vitale processen)	Verstoring Vitale Infrastructuur	Onbekend	Intentioneel/ Menselijk falen	Nationaal	Punctueel	Voorspelbaar	Land/Cyber Space
91	Koude golf, sneeuw en ijzel	Natuurlijke fenomenen	Bekend	Natuurlijk	Lokaal/Regionaal	Punctueel	Voorspelbaar	Land
92	Langdurige omgevingsbesmetting	Bedreigingen voor Gezondheid en Milieu	Bekend	Menselijk falen	Lokaal/Regionaal/ Nationaal	Punctueel	Voorspelbaar	Land/Lucht/ Water
93	Luchtvervuiling	Bedreigingen voor Gezondheid en Milieu	Bekend	Menselijk falen	Lokaal/Regionaal/ Nationaal	Kruipend	Voorspelbaar	Lucht
94	Maatschappelijke onrust en	Sociaal-	Bekend	Intentioneel	Lokaal	Punctueel	Voorspelbaar	Land

	buurtrellen	Maatschappelijke incidenten						
95	Manipulatie of misleiding (door staten of niet-statelijke actoren)	Sociaal-Maatschappelijke incidenten	Onbekend	Intentioneel	Nationaal	Punctueel	Voorspelbaar	Land
96	Milieurampen	Bedreigingen voor Gezondheid en Milieu	Bekend	Menselijk falen	Lokaal/Regionaal/Nationaal	Punctueel	Onvoorspelbaar	Land/Lucht/Water
97	Zoetwatertekorten voor landbouw	Bedreigingen voor Gezondheid en Milieu	Bekend	Menselijk falen/Natuurlijk	Lokaal/Regionaal	Punctueel	Voorspelbaar	Land/Water
98	Mislukking oogst	Bedreigingen voor Gezondheid en Milieu	Bekend	Menselijk falen/Natuurlijk	Lokaal/Regionaal/Nationaal	Punctueel	Voorspelbaar	Land
99	Natuurbranden	Natuurlijke fenomenen	Bekend	Intentioneel/Menselijk falen/Natuurlijk	Lokaal/Regionaal	Punctueel	Voorspelbaar	Land/Lucht
100	Ondermijning democratische rechtsstaat en open samenleving	Sociaal-Maatschappelijke incidenten	Onbekend	Intentioneel	Nationaal	Kruipend	Onvoorspelbaar	Land
101	Ongedierte	Natuurlijke fenomenen	Bekend	Menselijk falen/Natuurlijk	Lokaal	Punctueel	Onvoorspelbaar	Land
102	Opkomst niet-statelijke actoren	Aantasting Internationale Vrede en Veiligheid	Onbekend	Intentioneel	Nationaal/Internationaal	Kruipend	Voorspelbaar	Land/Cyber Space
103	Overstroming	Natuurlijke	Bekend	Natuurlijk	Lokaal/Regionaal	Punctueel	Voorspelbaar	Land

		fenomenen						
104	Overstroming door hoge rivierwaterstanden	Natuurlijke fenomenen	Bekend	Natuurlijk	Lokaal/Regionaal	Punctueel	Voorspelbaar	Land
105	Overstroming vanuit zee	Natuurlijke fenomenen	Bekend	Natuurlijk	Lokaal/Regionaal	Punctueel	Voorspelbaar	Land
106	Paniek tijdens grote festiviteiten, concerten en demonstraties	Sociaal-Maatschappelijke incidenten	Bekend	Intentioneel/Menselijk falen	Lokaal	Punctueel	Voorspelbaar	Land
107	Piraterij	Financieel-economische omgeving	Bekend	Intentioneel	Lokaal/Regionaal	Punctueel	Onvoorspelbaar	Land
108	Plagen	Natuurlijke fenomenen	Bekend	Menselijk falen/Natuurlijk	Lokaal	Punctueel	Voorspelbaar	Land
109	Problemen waterinname	Bedreigingen voor Gezondheid en Milieu	Bekend	Menselijk falen	Lokaal	Punctueel	Voorspelbaar	Land
110	Rel rondom demonstraties en andere manifestaties	Sociaal-Maatschappelijke incidenten	Bekend	Intentioneel	Lokaal	Punctueel	Voorspelbaar	Land
111	Schokken energieprijzen	Financieel-economische omgeving	Bekend	Menselijk falen	Internationaal	Punctueel	Voorspelbaar	Land
112	Smokkelarij	Financieel-economische omgeving	Onbekend	Intentioneel	Internationaal	Punctueel	Onvoorspelbaar	Land
113	Stagnatie van globalisering	Aantasting	Onbekend	Intentioneel	Internationaal	Kruipend	Onvoorspelbaar	Land

		Internationale Vrede en Veiligheid						
114	Storm en windhozen	Natuurlijke fenomenen	Onbekend	Natuurlijk	Lokaal/Regionaal	Punctueel	Voorspelbaar	Land
115	Stralingsongevallen	Zware Ongevallen	Bekend	Menselijk falen	Regionaal/Nationaal	Punctueel	Onvoorspelbaar	Land/Lucht/Water
116	Tegenstellingen tussen het achterland en de steden	Sociaal-Maatschappelijke incidenten	Bekend	Menselijk falen	Nationaal	Kruipend	Voorspelbaar	Land
117	Terugtrekkende beweging van de overheid	Sociaal-Maatschappelijke incidenten	Onbekend	Menselijk falen	Nationaal	Kruipend	Voorspelbaar	Land
118	Toename kwetsbare verkeersdeelnemers	Zware Ongevallen	Bekend	Menselijk falen	Lokaal	Kruipend	Voorspelbaar	Land
119	Toename ongelukken/aanrijdingen en files op de weg	Zware Ongevallen	Bekend	Menselijk falen/ Natuurlijk	Lokaal	Kruipend	Onvoorspelbaar	Land
120	Toenemende depressies en burn-outs	Bedreigingen voor Gezondheid en Milieu	Onbekend	Menselijk falen	Lokaal/Nationaal	Kruipend	Onvoorspelbaar	Land
121	Toenemende spanningen tussen de grote mogendheden	Aantasting Internationale Vrede en Veiligheid	Bekend	Intentioneel	Internationaal	Kruipend	Onvoorspelbaar	Land/Lucht/Water/Cyber Space
122	Transportongevallen	Zware Ongevallen	Bekend	Menselijk falen/ Natuurlijk	Lokaal	Punctueel	Onvoorspelbaar	Land/Lucht/Water

123	Treinontsporing	Zware Ongevallen	Bekend	Menselijk falen/ Natuurlijk	Lokaal/Regionaal	Punctueel	Onvoorspelbaar	Land
124	Uiteenvallen Europese Monetaire Unie	Aantasting Internationale Vrede en Veiligheid	Onbekend	Intentioneel	Internationaal	Punctueel	Onvoorspelbaar	Land/Cyber Space
125	Uitsterven van diersoorten	Bedreigingen voor Gezondheid en Milieu	Onbekend	Menselijk falen/ Natuurlijk	Internationaal	Kruipend	Voorspelbaar	Land/Lucht/ Water
126	Uitval afvalverwerking	Verstoring Vitale Infrastructuur	Bekend	Menselijk falen/ Natuurlijk	Lokaal	Punctueel	Onvoorspelbaar	Land
127	Uitval afvalwaterzuivering	Verstoring Vitale Infrastructuur	Bekend	Menselijk falen/ Natuurlijk	Regionaal	Punctueel	Onvoorspelbaar	Land
128	Uitval distributie voedselvoorziening	Verstoring Vitale Infrastructuur	Bekend	Menselijk falen/ Natuurlijk	Nationaal	Punctueel	Onvoorspelbaar	Land
129	Uitval drinkwatervoorziening	Verstoring Vitale Infrastructuur	Bekend	Menselijk falen/ Natuurlijk	Regionaal	Punctueel	Onvoorspelbaar	Land
130	Uitval elektriciteitsvoorziening	Verstoring Vitale Infrastructuur	Bekend	Menselijk falen/ Natuurlijk	Regionaal	Punctueel	Onvoorspelbaar	Land/Cyber Space
131	Uitval gasvoorziening	Verstoring Vitale Infrastructuur	Bekend	Menselijk falen/ Natuurlijk	Nationaal	Punctueel	Onvoorspelbaar	Land
132	Uitval olievoorziening	Verstoring Vitale Infrastructuur	Bekend	Menselijk falen/ Natuurlijk	Nationaal/ Internationaal	Punctueel	Onvoorspelbaar	Land
133	Uitval rioleringsysteem	Verstoring Vitale Infrastructuur	Bekend	Menselijk falen/ Natuurlijk	Lokaal	Punctueel	Onvoorspelbaar	Land

134	Uitval voorziening voor spraak- en datacommunicatie	Verstoring Vitale Infrastructuur	Bekend	Intentioneel/ Menselijk falen	Nationaal/ Internationaal	Punctueel	Onvoorspelbaar	Cyber Space
135	Urbanisatie	Sociaal- Maatschappelijke incidenten	Onbekend	Menselijk falen/ Natuurlijk	Nationaal	Kruipend	Onvoorspelbaar	Land
136	Veranderende culturele samenstelling Nederland	Sociaal- Maatschappelijke incidenten	Onbekend	Menselijk falen	Nationaal	Kruipend	Onvoorspelbaar	Land
137	Vergrijzing	Sociaal- Maatschappelijke incidenten	Bekend	Menselijk falen	Nationaal	Kruipend	Voorspelbaar	Land
138	Verlies aan biodiversiteit	Natuurlijke fenomenen	Bekend	Menselijk falen/ Natuurlijk	Nationaal/ Internationaal	Kruipend	Voorspelbaar	Land/Lucht/ Water
139	Verontreiniging in drinkwaternet	Verstoring Vitale Infrastructuur	Bekend	Menselijk falen/ Natuurlijk	Lokaal/Regionaal	Kruipend	Onvoorspelbaar	Land/Water
140	Versnippering van diensten en kennis	Sociaal- Maatschappelijke incidenten	Onbekend	Intentioneel/ Menselijk falen	Nationaal	Kruipend	Voorspelbaar	Land/Lucht/ Water
141	Verstoring van industriële automatisering en controlesystemen	Zware Ongevallen	Onbekend	Intentioneel/ Menselijk falen	Nationaal	Kruipend	Onvoorspelbaar	Land/Lucht/ Water
142	Verstoring vitale infrastructuur	Verstoring Vitale Infrastructuur	Onbekend	Intentioneel/ Menselijk falen	Nationaal	Punctueel	Onvoorspelbaar	Land/Lucht/ Water/Cyber Space
143	Vervuiling oppervlaktewater	Bedreigingen voor Gezondheid en	Bekend	Menselijk falen	Lokaal/Regionaal	Kruipend	Onvoorspelbaar	Land

		Milieu						
144	Verziltting	Natuurlijke fenomenen	Bekend	Natuurlijk	Regionaal	Kruipend	Voorspelbaar	Land
145	Vloedgolven	Natuurlijke fenomenen	Bekend	Natuurlijk	Regionaal	Punctueel	Onvoorspelbaar	Land
146	Voedselcrisis	Bedreigingen voor Gezondheid en Milieu	Bekend	Menselijk falen/ Natuurlijk	Nationaal	Punctueel	Voorspelbaar	Land
147	Voedselveiligheid	Bedreigingen voor Gezondheid en Milieu	Bekend	Menselijk falen/ Natuurlijk	Nationaal/ Internationaal	Punctueel	Voorspelbaar	Land
148	Vollopen van een polder/dijkdoorbraak	Natuurlijke fenomenen	Bekend	Natuurlijk	Regionaal	Punctueel	Voorspelbaar	Land
149	Wegvallen van het openbaar bestuur	Sociaal- Maatschappelijke incidenten	Onbekend	Intentioneel/ Menselijk falen	Nationaal	Punctueel	Onvoorspelbaar	Land
150	Wereldwijde afhankelijkheid en interconnectiviteit	Aantasting Internationale Vrede en Veiligheid	Onbekend	Menselijk falen	Internationaal	Punctueel	Voorspelbaar	Cyber Space
151	Ziektegolf besmettelijke ziekte	Bedreigingen voor Gezondheid en Milieu	Onbekend	Natuurlijk	Internationaal	Punctueel	Onvoorspelbaar	Land/Lucht/ Water
152	Zonnestorm	Natuurlijke fenomenen	Onbekend	Natuurlijk	Internationaal	Punctueel	Onvoorspelbaar	Land

Vergaderstuk 2018/067/D

Inventarisaties Project Strategische Heroriëntatie VRZHZ

Versie: 1.0
Datum: 29-12-2017

Inhoudsopgave

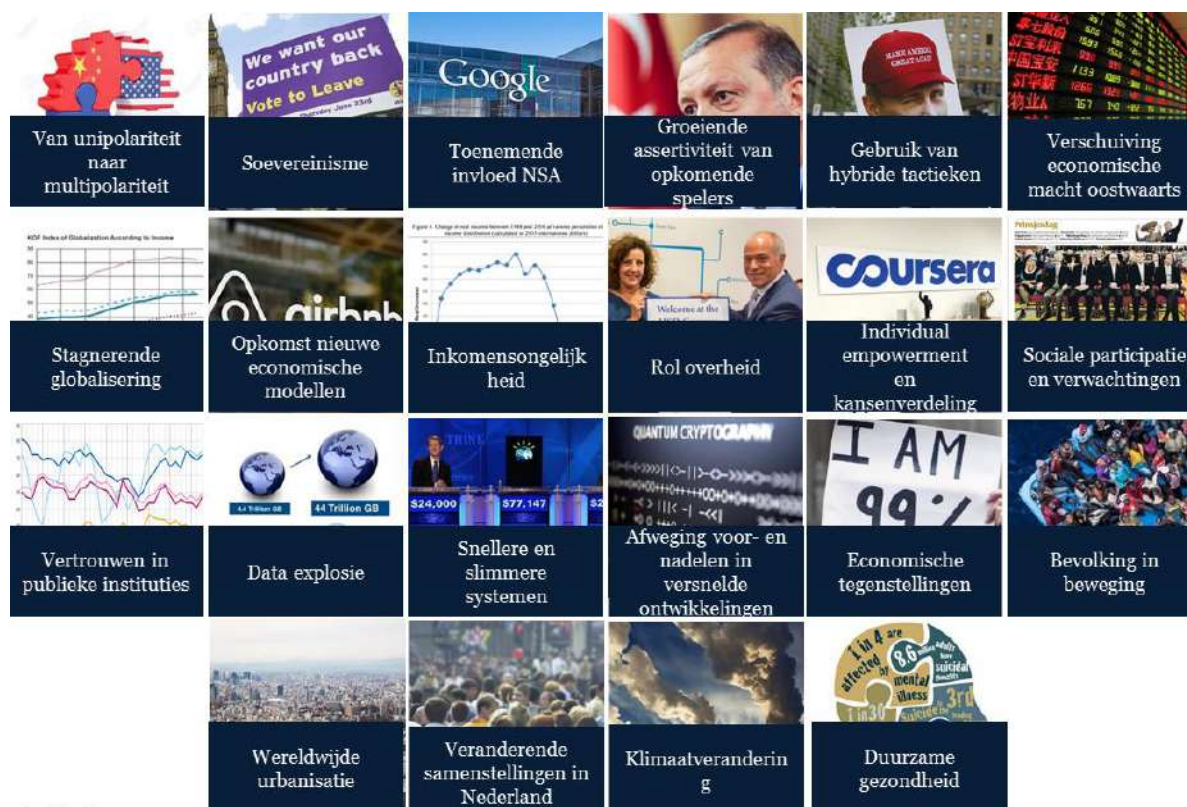
1	Nieuwe dreigingen en crises	3
1.1	Bevindingen HCSS	3
1.2	Bevindingen projectteamleden	4
1.2.1	Bevolkingszorg:	4
1.2.2	GHOR:	4
1.2.3	Bedrijfsvoering	5
1.2.4	Risicobeheersing	5
1.2.5	Brandweer	6
1.2.6	Crisisbeheersing	7
2	Organisatorische ontwikkelingen.....	8
2.1.1	Bevolkingszorg:	8
2.2	GHOR	8
2.3	Bedrijfsvoering	9
2.4	Risicobeheersing	11
2.5	Brandweer	11
2.6	Crisisbeheersing	12
3	Bestaande samenwerkingsverbanden	13
3.1	Bevolkingszorg	13
3.2	GHOR	13
3.3	Bedrijfsvoering	14
3.4	Risicobeheersing	15
3.5	Brandweer	16
3.6	Crisisbeheersing	18

1 Nieuwe dreigingen en crises

In dit hoofdstuk worden de nieuwe dreigingen en crises in kaart gebracht. Dit gebeurt op basis van de bevindingen van The Hague Centre for Strategic Studies (HCSS) en op basis van de bevindingen van de leden van het projectteam.

1.1 Bevindingen HCSS

HCSS onderscheidt op hoofdlijnen de volgende trends en ontwikkelingen:

Bovenstaande trends leveren vaak in combinatie een aantal te voorspellen toekomstige dreigingen. Hieruit zijn de volgende te onderscheiden:

1. Verschuivende gezagsverhoudingen
2. Onderminning (van gezag)
3. Maatschappelijke polarisatie
4. Digitale info- en analysesamenleving
5. Verbinding met de omgeving
6. Toenemende kwetsbaarheid
7. Complexiteit van optreden
8. Vervlechting nationaal/ internationaal

1.2 Bevindingen projectteamleden

Vanuit het projectteam zijn de volgende nieuwe dreigingen en crises geïnventariseerd:

1.2.1 Bevolkingszorg:

	Nieuwe dreiging / crisis	Toelichting
1	Cybercriminaliteit	Effecten op maatschappij en de rol die de gemeente hierin heeft.
2	Ondermijning	Effecten zijn van invloed op crisisbeheersing, bv plantages, laboratoria, bouwkundige verwaarlozing, dumpen chemisch restafval drugsfabricage.
3	Sociale instabiliteit	Polarisatie, extremisme, radicalisering, aanslag.
4	Overlast en criminaliteit	Effecten op de maatschappij en op de bestrijding van een ramp of crisis en de rol die gemeenten hierin spelen.

1.2.2 GHOR:

	Nieuwe dreiging / crisis	Toelichting
1	Mass gatherings	Dit zijn massabijeenkomsten anders dan bijvoorbeeld evenementen en concerten e.d. Als voorbeeld het faillissement van V&D waarmee er een stormloop ontstond op de totale leegverkoop. Landelijk wordt hier ook aandacht aan besteed middels het opstellen van een nieuwe handleiding publieksbijeenkomsten.
2	Verdere bezuinigingsvoorstellen van het nieuwe kabinet op de thuiszorg (voornemen 100 miljoen).	het aantal verminderd zelfredzamen alleen maar toeneemt alsook het zicht hierop waar zij zich bevinden.
3	Personeelskrapte in de acute zorg (landelijk probleem maar speelt hier ook)	Binnen RAV, ziekenhuizen wordt uit dezelfde vijver gevist voor wat betreft nieuw personeel. Aanwas van nieuw potentieel is er nauwelijks waardoor reguliere acute zorg onder druk staat en dus een effect zal hebben op opgeschaalde zorg.
4	Cyber	Hoewel landelijke aandacht heeft dit ook impact op ZHZ
5	Ontwikkelingen zorg t.a.v. fusies en samenvoegingen die leiden tot grotere centrale zorglocaties (Erasmus b.v.)	Aanrijdtijden. Hoewel niet direct een crisis, echter wel een ontwikkeling gecombineerd met verkeerscongestie.
6	Tweedeling in maatschappij (have en have nots) op het gebied van zorg.	Sociale cohesie.
7	Zorgmijding. Door verhoging van premies en eigen risico gaan mensen minder snel naar de dokter.	Kosten op langere termijn.
8	Toename GGZ patiënten	Door bezuinigingen in de psychische

		gezondheidszorg is er een toename van verwarde personen die geen hulp krijgen door gespecialiseerde instellingen. Tevens ontbreekt het zicht op de (nog niet) geïndiceerde patiënten als gevolg van zorgmijding.
9	Kritische massa t.o.v. inentingsbeleid	IZB vormt al een risico dat meegewogen in het risicoprofiel, echter is er een steeds groter wordende groep mensen die niet op basis van geloofsovertuiging, hun kinderen niet laten inenten. Dit kan leiden tot een grotere uitbraak dus groter effect.

1.2.3 Bedrijfsvoering

	Nieuwe dreiging / crisis	Toelichting
1.	Internet of things (afgekort IoT)/ddos aanvallen	Steeds meer apparaten worden op het internet met elkaar verbonden. Dat brengt kansen maar ook risico's met zich mee. Denk aan camera's die bewegingen melden bij zorgbehoevenden, automatisch alarmeren. Denk hierbij ook aan ook in industriële controlesystemen (ICS) van bedrijven en computers in voertuigen.
2.	Digitale infrastructuur	Nederland is voor de digitale infrastructuur zijn van een klein aantal buitenlandse dienstverleners. De maatschappelijke gevolgen kunnen bij een verstoring groot zijn.
3.	Beïnvloeden democratische processen	Digitale aanvallen worden gebruikt om democratische processen te beïnvloeden.
4.	Datadiefstal/datafraude	
5.	Identiteitsdiefstal	

1.2.4 Risicobeheersing

	Nieuwe dreiging / crisis	Toelichting
1	Terugtrekkende overheid/ verantwoordelijkheden nadrukkelijker belegd bij de maatschappij	Burgerparticipatie, langer zelfstandig thuiswonende ouderen, privatiseren van de bouw. Deze ontwikkelingen van invloed op de wijze waarop risico's moeten en kunnen worden beïnvloed.
2	Technologisch vlak nemen de ontwikkelingen en innovaties snel toe en volgen elkaar exponentieel op.	Steeds meer apparaten en machines worden met computernetwerken verbonden. Bedrijven en organisaties maken in toenemende mate gebruik van automatisering, robotisering en informatisering (o.a. big data)
3	Alternatieve energiebronnen, zoals zonnepanelen, het toepassen van	

<p>aardwarmte en het rijden met elektrische voertuigen, komen meer en meer in beeld. En daarbij is niet de vraag of een energietransitie plaatsvindt (LNG, waterstof), maar wanneer.</p>	
--	--

1.2.5 Brandweer

	Nieuwe dreiging / crisis	Toelichting
1	<p>Technologische ontwikkelingen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Duurzaamheid 2. Bij diverse vervoersmodaliteiten 	<ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkeling van incidenten binnen de basisbrandweezorg (TS) op het gebied van technologische ontwikkelingen. Denk bijvoorbeeld aan duurzaamheid/zonnepanelen. • Opkomst van alternatieve brandstoffen, zoals LNG, CNG, battery packs en waterstof. • Ontwikkelen van handelingsperspectieven bij hulpverlening aan alternatief aangedreven voertuigen en incidenten met moderne energiedragers.
2	<p>Continuïteit vd brandweezorg</p>	<p>Continuïteit inzet van vrijwilligers voor de brandweer. Het vinden en binden van vrijwilligers wordt een steeds grotere issue. Tijdens kantooruren zijn veel vrijwilligers niet in de gelegenheid om hun werk te verlaten. In geval van dorpen zijn veel vrijwilligers niet werkzaam in hun woonplaats. Herijking vd visie op vrijwilligheid en het onderzoeken van nieuwe vormen van vrijwilligerschap zijn items op de landelijke brandweeragenda</p>
3	<p>Zelfredzaamheid/Brandveiligheid: Het langer zelfstandig wonen van verminderde zelfredzame burgers</p>	<p>Het landelijk beleid is om verminderde zelfredzame mensen zo lang mogelijk extramuraal te laten verblijven. Dit heeft een risico voor wat betreft de brandveiligheid, zoals vluchten uit een brandend pand, kans op veroorzaken van brand bij (beginnende) dementerende of bij personen met verward gedrag. Professionals van gemeenten, organisaties op het gebied van de geestelijke gezondheid en woningbouwcorporaties geven aan dat brandveiligheid meestal geen hoge prioriteit krijgt. De meeste organisaties op dit gebied zijn momenteel hard bezig om verder invulling te geven aan beleidswijzigingen in de organisatie van de geestelijke gezondheidszorg en richten zich daarbij vooral op het primaire proces (het verlenen van geestelijke zorg).</p> <p>Verder geven zij aan dat het belang van privacy van mensen die te maken hebben met mentale problematiek het goed samenwerken met andere</p>

		organisaties soms in de weg staat, ook als het gaat om het verbeteren van brandveiligheid. De brandweer wordt in veel gevallen niet direct gezien als kern- en/of samenwerkingspartner.
4	Terrorismegevolg bestrijding	Vorbereiden van brandweereenheden (basis of specialistisch) op een terroristische aanslag.
5	Kwetsbaarheid nutsvoorzieningen (Langdurige stroomuitval regionaal risicoprofiel)	Het toegerust zijn om bij een langdurige stroomuitval/ te kort aan water/Gas in een groot gebied (Regio-breed of regio-overschrijdend) de crisis het hoofd te bieden.
6	Transportveiligheid	Binnen het transportveiligheidsdomein zijn verschillende trends zichtbaar, zoals bijv. LNG/CNG/hybride. Dit vraagt van de VR zowel deskundigheid als op het gebied van risicobeheersing als op crisisbeheersing.
7	Nieuwe bouwmethoden en bouwmaterialen	Noodzaak voor nieuwe kennisontwikkeling
8	Impact brand hoogbouw	Landelijke incidenten (Soderblömplaats Rdam, flatbrand Diemen) tonen aan dat brand in hoogbouw i.c.m. rookverspreiding een nieuw type incident is met forse maatschappelijke impact. Als OHD zijn we hier nog onvoldoende op voorbereid.
9	Ontwikkeling Moerdijk	Toename vrachtverkeer over water, grotere kans op zwaar incident
10	Ontwikkeling havenbedrijf in Dordrecht	Verdere toename logistiek

1.2.6 Crisisbeheersing

	Nieuwe dreiging / crisis	Toelichting
1	Klimaatverandering leiden tot nieuwe crises	Extreem weer, hoog water, etc
2	ICT/Cybersecurity	
3	Energietransitie en gevolgen van overgang naar en wijze waarop	Denk aan piekbelastingen, werkzaamheden, afschakelen en grote containers met stroomvoorzieningsbatterijen voor wijken etc
4	extramuralisering en verwarde mensen	Verminderd zelfredzamen en het veroorzaken van incidenten door verwarde mensen
5	Sociaal domein	Dreiging/incidenten door bijv terugkerende syriegangers, extreem geweld
6	Verkeerscongesties	Probleme voor operationele bereikbaarheid en langdurige grote files met daarin hulpbehoevenden etc.

2 Organisatorische ontwikkelingen

Vanuit het projectteam zijn de volgende organisatorische ontwikkelingen geïnventariseerd:

2.1.1 Bevolkingszorg:

	Organisatorische ontwikkeling	Toelichting
1	Gemeentelijke herindelingen	Van invloed op omvang VRZHZ, positie VRZHZ en gemeentelijke crisisorganisatie
2	Reorganisaties gemeenten	Bv Dordrecht: matrixorganisatie/politiek gestuurd veiligheidsprogramma.
3	Doorontwikkeling bevolkingszorg	Verbreding BZ (OOV, zorg, lokale netwerken gemeenten), centrale sturing ARB'ers, 1 crisisorganisatie
4	Doorontwikkeling landelijke netwerken bevolkingszorg	Ontwikkelen richting netwerkorganisaties en aansluiting daarop door VRZHZ en de gemeenten. LOCB en LNB
5	Ontwikkeling politieorganisatie	Mogelijke effecten op crisisbeheersing/VRZHZ
6	OZHZ/DCMR	Samenwerking, overdracht naar DCMR
7	Samenwerking in Drechtsteden	Onderzoek vanuit Dordt over positie in Drechtsteden
8	Nauwere samenwerking gemeenten Rotterdam en Dordrecht	Governance, bereikbaarheid en infra en maritiem. Effecten op GR' en
9	Samenwerking DG&J en GGD Rotterdam	Bv. Taakoverdracht medische milieukunde naar Rotterdam.

2.2 GHOR

	Organisatorische ontwikkeling	Toelichting
1	Samenvoeging crisisorganisatie GHOR en GGD (DG&J)	Het samenvoegen van twee crisisorganisaties leidt mogelijk ook tot andere rolverdelingen, waardoor gezamenlijke beleidsontwikkeling ten aanzien noodzakelijk is.
2	Coöperatievorming RAV, VRZHZ, ASZ, Erasmus MC	In het kader van de Tijdelijke wet ambulance zorg, gaat er in de toekomstige wet ambulancezorg. Deze tijdelijke wet vervalt van rechtswege met ingang van 1 januari 2018. Met het oog op die vervaldatum is het van belang dat er duidelijkheid is over de ordening van de ambulancezorg vanaf 2018. Zonder wettelijke ordening vervallen de verantwoordelijkheden van de Regionale Ambulancevoorzieningen (RAV'en) voor de meldkamer en de ambulancezorg. De continuïteit van de ambulancezorg zou daardoor niet gewaarborgd zijn.

		Vanwege een aantal onzekerheden is besloten om een wetsvoorstel te maken dat met ingang van 2018 de taken en verantwoordelijkheden binnen de ambulancezorg definitief vormgeeft. Er zijn met name onzekerheden over de inrichting van de keten van acute zorg en de rol die zorgverzekeraars daarbij kunnen vervullen en over de ontwikkeling van de multidisciplinaire samenwerking en taakuitvoering op de meldkamers. De verwachting is dat over deze ontwikkelingen tijdig – vanaf 2017 – voldoende duidelijkheid bestaat om de ambulancezorg vanaf 2021 definitief in te richten.
3	De start van het fenomeen 'zorghotels' waarbij particuliere aanbieders (Van der Valk) zich gaan richten op de zorgsector waardoor ze particulier zorg aan gaan bieden.	Wanneer dit concreter wordt betekent dit dat zij onder het regime van Wtzi, Wpg en Wvr gaan vallen zodat er iig met de GHOR afspraken gemaakt zullen moeten worden over de zorgcontinuïteit en opgeschaalde zorg.
4	Verdere samenwerking in traumaregio verband.	GHOR bureaus Zeeland, Rotterdam en Zeeland zullen intensiever moeten samenwerken binnen dezelfde traumazorg regio Zuidwest Nederland.
5	Nederlandse Rode Kruis is actief op zoek naar detacheringen binnen de veiligheidsregio's	NRK biedt aan om te leveren binnen de V&V sector en de zelfredzaamheid verder te ondersteunen middels de vrijwilligersachterban (Ready to Help). Verdere ondersteuning vwb evenementen eerste hulp op. Daarmee is het een commerciële partij.

2.3 **Bedrijfsvoering**

	Organisatorische ontwikkeling	Toelichting
1.	Verkeersplein IFV	Beschikbaar maken dedicated infrastructuur voor veiligheidsregio's onderling
2.	AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming)-verplichting	Organisatie AVG proof maken ivm wetgeving (boetes van miljoenen euro's bij niet voldoen en fouten)
3.	Zaakgericht werken - relatie omgevingswet	Start omgevingswet is verschoven.
4.	ICT- aanbesteding	
5.	Business intelligence	Meer data verzamelen/ meer geodata
6.	Herindelingen + gevolgen bestuur	Effect van herindelingen op bestuur. Mogelijk minder zeggenschap en invloed in landelijke besturen; makkelijkere regionale besluitvorming.
7.	Herstructurering	Reductie management, invloed op organisatie. Extra werkzaamheden (werving & selectie, aanpassen administratie, financieel systeem, andere systemen, benoemingen, huisvesting, etc etc etc).
8.	Doorontwikkeling VRZHZ n.a.v. herstructurering	Organisatie en uitrol van een mogelijk ontwikkel- en cultuurveranderingstraject (oa vervolg uitrol traject 'Ik en onze VRZHZ') voor management en medewerkers.
9.	Veranderende rol Veiligheidsberaad	

	(en raad brandweercommandanten)	
10.	Relatie VRR	
11.	Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren	<ul style="list-style-type: none"> • uitrol en implementatie wet; • omscholing HRM in nieuwe rechtspositie; • hoe blijven we een aantrekkelijk werkgever nu 'ambtenaar status' verandert; • positie vrijwilligers is op dit moment onbekend.
12.	(pilot) Generatiepact	Als na de pilot (planning 2018) definitief besloten wordt, een generatiepactregeling in te voeren, kan dit tot gevolg hebben dat er uitstroom van oudere en instroom van jonge medewerkers plaatsvindt. Hierdoor verandert de samenstelling van de organisatie.
13.	Van netwerk naar bubble	Netwerken worden steeds meer gesloten en zijn gestoeld op gelijkgestemden. Netwerken ontwikkelen zich steeds vaker door tot 'bubbles'; het verschil tussen vluchtige groepen en verankerde groepen. Vooral ingegeven door overtuiging en vaak met een onzichtbare groepsdynamiek voor de buitenwereld. Het is een uitdaging om aansluiting te blijven zoeken bij deze 'bubbles'.
14.	Doorontwikkeling communicatie	Doelgroepgerichte tastbare boodschappen van tekst naar beeld naar beleving, via nieuwe toepassingsmogelijkheden en nieuwe samenwerkingsvormen. Dat vraagt andere competenties.
Hieronder geen concrete ontwikkelingen, maar meer risico's voor de organisatie:		
15.	Shared Service Vorming	Samenvoeging Bedrijfsvoering met bv VR-RR oid. Hierbij is grote ontvlechtingsoperatie het gevolg en is er risico op slechte ondersteuning.
16.	Bezuinigingen vanuit 2de kamer (op de BDUR of via Gemeentefonds)	Ombuigingen oid t.b.v. andere spelers in het veld (defensie, buitenlandse zaken etc). Direct via BDUR en indirect via AU/GF middels roep vanuit gemeenten om bezuinigingen.
17.	Weinig historisch dossierkennis binnen centrale staven (BBO)	Vanwege verloop binnen BBO (en VR-breed) verlies van historisch geheugen over dossiers. O.a. ook doordat er veel inhuur kan zijn op bv financiën / control
18.	Veranderende samenleving	De vrijwilligers stoppen ermee en de nieuwe lichterling voelt zich weinig gebonden. Er zijn problemen met het werven van genoeg vrijwilligers over de volle breedte van vrijwilligerswerk (voetbalverenigingen maar ook dus de brandweer)
19.	Niet-wettelijke invliegers vanuit de Rijksoverheid	De VR is een van de weinige partners die op regionaalvlak geëquipeerd is om te coördineren. Zo bijvoorbeeld de vluchtelingenopvang in 2016. Maar andere coördinerende klussen zullen ook bij ons neergelegd worden in de toekomst bij gebrek aan beter, bv jodiumprofylaxe. Zijn we erop toegerust? Is er afbreukrisico?
20.	Verkokering bij politie, defensie en	Hoe versterken we elkaar en hoe maken we gebruik

	onze multi-tak?	van de kennis elders op gebied van preventie en risicobeheersing? Bijvoorbeeld de politie heeft veel kennis op vlak van terrorisme en wij doen alleen de gevolgbestrijding. Is er hier risico op verkokering?
21.	Bescherming van digitale systemen tegen aanvallen	Bescherming is benodigd, echter gaan wij hier ver genoeg in?

2.4 Risicobeheersing

	Organisatorische ontwikkeling	Toelichting
1	Herstructurering afdeling risicobeheersing	Reorganisatie van de afdeling.
2	Taak- en rolverdeling van gemeenten en uitvoeringsdiensten (OZHZ, DG&J en VRZHZ) zijn hevig in beweging, vanwege een aantal omvangrijke wetswijzigingen.	Door de komst van de Omgevingswet, Wet vergunningverlening, toezicht en handhaving en Wet kwaliteitsborging bouwen veranderende taken en rollen van de VRZHZ en andere partners.
3	Brzo+ - landelijke (her)inrichting Brzo-samenwerkingsverbanden. Er zijn binnen NL 6 Brzo-RUD's. Voor onze regio is de DCMR het uitvoeringsorgaan die voor het bevoegd gezag (de provincie) de Brzo-inrichtingen en de RIE-4.	Binnen het samenwerkingsverband Brzo-ZW (vr'en binnen provincies Zuid-Holland en Zeeland – VRHM+ VRH + VRR + VRZHZ + VRZ) wordt op dit moment een nieuwe samenwerkingsovereenkomst opgesteld t.b.v. samenwerking ohgv Brzo-taken en industriële veiligheid. Vanuit overwegingen zie tekst onder de tabel samenwerkingsverbanden. Gezamenlijk wordt een coördinator aangesteld (20% kosten VRZHZ), een van de regio's is coördinerend – eerste aanspreekpunt naar partners – gezamenlijk wordt een strategische visie IV opgesteld en jaarplannen voor uitvoering en beleidsontwikkeling worden gezamenlijk vastgesteld.

2.5 Brandweer

	Organisatorische ontwikkeling	Toelichting
1	Verruiming bouwbesluit 2012	Kleine bouwwerken en verbouwingen vrij van toets Bouwbesluit 2012. Private partijen ontwikkelen methodes voor kwaliteitsbewaking tbv de aannemers. Goede afstemming / samenwerking vereist met de VNG en de Vereniging Bouw- en Woningtoezicht Nederland.
2	Interregionale piketten	Afgelopen jaren zijn we gegroeid in het aantal specialistische piketten die iedere regio voor zichzelf organiseert. Kan dit efficiënter? Bijvoorbeeld een AGS-ROT met meerdere regio's?
3	Langdurige incident	Hebben we dit voorbereid en afgesproken met buurregio's? Interregionale samenwerking van

		piketfunctionarissen dient verder uitgediept te worden.
4	Project versterking brandweeronderwijs	Landelijke ontwikkeling om door te groeien naar meer uniformering en mogelijk minder onderwijsinstellingen.
5	Vakbekwaam blijven i.r.t. maatwerk	Op het gebied van vakbekwaam blijven t.o.v. vrijwilligheid zien we de ontwikkeling dat we steeds meer maatwerkmomenten aan moeten bieden. Welke gevolgen, qua capaciteit/kennis/kunde, heeft dit op de lange termijn?
6	Wet normalisering rechtspositie ambtenaar	Deze wet komt in 2021, wat houdt dit in voor de huidige brandweervrijwilligers?
7	Brandbestrijding als specialisme	Project 'BAS' en visie 'Brand' bij de VR Haaglanden. Nieuwe inrichting van de brandbestrijding. Voorstel is om o.a. met verschillende eenheden te gaan werken. -Basiseenheid -Combinatie Eenheid -Specialistische Eenheid Wordt landelijk nauwgezet gevolgd.
	Bestuurlijke ontwikkelingen	-Uittreden Vijfheerenlanden. Wat betekent dat voor de houdbaarheid van de VRZHZ? -Samenvoeging Hoeksewaard -Ontwikkeling Drechtraad
	Herstructurering Brandweer ZHZ	Reorganisatie brandweerorganisatie
	Schaalvergroting	Lokale binding is een van de kurken waarop lokaal vertrouwen bij de bewoners is gebaseerd.

2.6 Crisisbeheersing

	Organisatorische ontwikkeling	Toelichting
1	Programmaraad R&C	Onder de RDVR komt een programmaraad met hieronder themagroepen op diverse onderwerpen, veelal ook gelinkt met de landelijke strategische agenda
2	1 gemeente Hoeksche waard	Idem met mogelijke neiging naar andere regio VRR
3	1 gemeente molenwaard	Bestuurlijke en ambtelijke aanspreekpunten
4	Samenvoeging meldkamer	Alarmering en effect op inzet CaCo en lokale binding, via VIC ?
5	Ontwikkeling regionalisering bevolkingszorg	Effect op piketten en binding lokaal bestuur

3 Bestaande samenwerkingsverbanden

Vanuit het projectteam zijn de volgende bestaande samenwerkingsverbanden geïnventariseerd:

3.1 Bevolkingszorg

	Organisatorische ontwikkeling	Toelichting / mate van samenwerking
1	NRK	Voert in opdracht van gemeenten taken uit ihkv rampenbestrijding en crisisbeheersing
2	Salvage	Afspraken over taken die zij uitvoeren voor de gemeenten tijdens en na rampen en crises
3	Monuta	Afspraken over taken die zij uitvoeren voor de gemeenten tijdens en na rampen en crises
4	Drinkwaterbedrijven	Wettelijke taken ihkv nooddrinkwater
5	Havenbedrijf Rotterdam	Uitvoering taken ihkv Port Security voor havens in Drechtsteden.
6	Overige veiligheidsregio's	Kennis- en informatiedeling en productontwikkeling in landelijke overleggen en werkgroepen.
7	IFV	Beheer producten (bv SIS, functieprofielen), examinering piketfuncties, doorontwikkeling landelijke netwerken Bevolkingszorg
8	OZHZ	Adviseur gemeenten en invulling taken in de gemeentelijke crisisorganisatie mbt milieu.
9	OOV-netwerk	Politie, veiligheidshuis, RIEC,
10	Netwerk sociaal domein	Bv. Wijkmanager, WMO, onderwijs, sociale diensten, zorginstellingen, woningcorporaties, sociale wijkteams
11	Vervoersbedrijven	Vervoer getroffen
12	Hotels, buurtcentra, etc.	Opvanglocaties
13	Colleges en raden	

3.2 GHOR

	Organisatorische ontwikkeling	Toelichting / mate van samenwerking
1	Bestaand convenant GMC	Intensieve samenwerking mede met het oog op de samenvoeging MKA, ZHZ en VRR. Betreft afspraken over alarmeren en informeren.
2	Bestaand convenant RAV	Gezien de coöperatie ontwikkeling tussen RAV, VRR, ZHZ, Erasmus ASz blijft investeren van strategisch belang. Mede omdat het merendeel van de OvdG worden geleverd vanuit de RAV en dus de backbone van de witte opgeschaalde crisisorganisatie zijn.
3	Bestaand convenant ziekenhuizen	Afspraken mbt opgeschaalde zorg, patiënten-, gewondenspreiding e.d.

4	Bestaand convenant DG&J	Veel taken DG&J worden in combinatie met GGD Rotterdam gedaan. De samenvoeging van de beide crisisorganisaties (GHOR en DG&J) noopt tot nadere samenwerking en productontwikkeling.
5	Bestaand convenant Huisartsen	In het kader van de overgang van de gemeenten naar Utrecht betekent dit een heroriëntatie van het bestaande convenant.
6	Bestaand convenant Rode Kruis	Blijft veelal op gebied van uitvoering. Gezien het feit dat NRK een Noodhulpteam levert igv opgeschaalde zorg blijft aandacht geboden.
7	Samenwerking VRR	<ul style="list-style-type: none"> • In het kader van de voorgestane samenvoeging van de Meldkamer is er sprake van uniformering van 'witte' opgeschaalde processen, hernummering van voertuigen en het gezamenlijk inrichten van inzetvoorstellen. • Terrorismegevolgbestrijding ten aanzien van de zorgcontinuïteit in de traumazorg regio (beleidsvoorbereiding, en -uitvoering) • Geneeskundige adviseurs gevaarlijke stoffen, is een dienst die we gezamenlijk met VRH, VRHM, VRR en VRZHZ afnemen waarbij gezamenlijke beleidsvoorbereiding en -uitvoering plaatsvindt.

3.3 Bedrijfsvoering

	Organisatorische ontwikkeling	Toelichting / mate van samenwerking
1	Werkgroep Informatieveiligheid	Vanuit IVF deelname vanuit bijna alle veiligheidsregio's.
2	Werkgroep Business Intelligence	Vanuit IVF georganiseerd. deelname vanuit ongeveer 10 veiligheidsregio's. Hiermee worden dataprocessen vanuit de meldkamer inzichtelijk gemaakt tbv operationele informatievoorziening en business intelligence
3	Landelijke netwerk Finance & Control	
4	Ambtelijk voorportaal brandweerkamer	HRM
5	Netwerk Hoofden P&O	HRM
6	RISCOM	Netwerk voor risicocommunicatie
7	COBRA	Brandweer Nederland
8	Landelijke Vakgroep Inkoop	
9	Landelijk Juristenoverleg VR	
10	Netwerk kwaliteitszorg	
11	Directeuren Bedrijfsvoering	
12	Vakgroep Arbeidsveiligheid Brandweer	
13	Landelijk overleg DIV Veiligheidsregio's	
14	Verbinding landelijke bestuursadviseurs	Vorbereiding op vergaderingen Veiligheidsberaad, delen van informatie

15	Verbinding met directiesecretariaten GR-en	Delen van informatie, waar nodig samen optrekken (bv 5HL)
16	Ambtelijke contacten gemeenten ZHZ	Informatie verstrekken op diverse onderwerpen, voorbereiding voor besluiten bestuur
17	Project Grip op Gr-en	Samenwerking is gezocht op informeren en betrekken raden en andersom eenduidige werkwijze vanuit de GR-en richting gemeenten (met name op financiële processen)
18	Zuid westelijke delta	Samenwerking VR-en in de zuidwestelijke delta
19	Samenwerking directeuren van de GR-en in ZHZ, idem directiesecretarissen	Samenwerking op regionale dossiers, vaak met wederkerig effect

3.4 Risicobeheersing

	Organisatorische ontwikkeling	Toelichting / mate van samenwerking
1	Deltaprogramma Rijnmond Drechtsteden	Lid van programmateam Rijnmond Drechtsteden waarin wordt samengewerkt op het gebied van hoogwater bestrijding met Rijkswaterstaat en provincie ZH (vanaf 2018 ook VRR)
2	Landelijke werkgroep incidentmanagement vervoer gevaarlijke stoffen	Secretaris van deze werkgroep waarin onder voorzitterschap van burgemeester van Belzen (Barendrecht) met publieke en private partijen wordt geadviseerd aan het veiligheidsberaad over incidentbestrijding van ongevallen met gevaarlijke stoffen op weg, water en spoor. Publiek-private samenwerking is een vast agendapunt.
3	Landelijk Netwerk Regionaal Risicoprofiel	Dit netwerk is onlangs opgeheven n.a.v. een gewijzigde ondersteuningsstructuur Programma Crisisbeheersing en Rampenbestrijding onder de RDVR, maar krijgt op 28 november a.s. een doorstart. In dit netwerk wordt naast uitwisseling van inhoudelijke kennis en ervaring ook de afstemming/wisselwerking met het nationaal veiligheidsprofiel gerealiseerd.
4	Europees project FRAMES (Flood Resilient Areas by Multi-layer Safety Approach) bij de provincie Zuid-Holland	Gezamenlijke uitwerking van laag 3 (crisisbeheersing) en 4 (herstel) in het kader van meerlaagsveiligheid bij overstromingsrisico's in de Alblasserwaard/Vijfheerenlanden.
5	Project Water en Ruimte verbinden (vervolg op MIRT Alblasserwaard/Vijfheerenlanden)	Participatie in dit project van de provincie ZH, waterschap Rivierenland en de gemeenten in de Alblasserwaard/Vijfheerenlanden waarbij dijkversterkingsprojecten worden gekoppeld aan ruimtelijke ontwikkelingen o.a. met als doel risico's te verkleinen.
6	Afstemmingsoverleg VRZHZ	Deelname aan overleg met partners.
7	Brzo+ - landelijke (her)inrichting Brzo-samenwerkingsverbanden. Er zijn binnen NL 6 Brzo-RUD's. Voor onze regio is de DCMR het	Binnen het samenwerkingsverband Brzo-ZW (vr'en binnen provincies Zuid-Holland en Zeeland – VRHM+ VRH + VRR + VRZHZ + VRZ) wordt op dit moment een nieuwe samenwerkingsovereenkomst opgesteld t.b.v. samenwerking ohgv Brzo-taken en industriële

	Organisatorische ontwikkeling	Toelichting / mate van samenwerking
	uitvoeringsorgaan die voor het bevoegd gezag (de provincie) de Brzo-inrichtingen en de RIE-4.	veiligheid. Vanuit overwegingen zie tekst onder de tabel. Gezamenlijk wordt een coördinator aangesteld (20% kosten VRZHZ), een van de regio's is coördinerend – eerste aanspreekpunt naar partners – gezamenlijk wordt een strategische visie IV opgesteld en jaarplannen voor uitvoering en beleidsontwikkeling worden gezamenlijk vastgesteld.
8	Voor een aantal taakvelden binnen bureau Advies zijn er bovenregionale en landelijke netwerken / vakgroepen, waar in meer of mindere mate afgestemd en samengewerkt wordt: <ul style="list-style-type: none"> - Advisering brandveiligheid evenementen (netwerk i.o.) - Vakgroep Veilig Gebruik en Toezicht - Vakgroep Brandveilig leven - Vakgroep Industriële Veiligheid - Vakgroep Kennis, Informatie, - Vakgroep Infrastructuur en Veiligheid - Vakgroep Veilig Bouwen - Vakgroep Omgevingsveiligheid 	
9	Samenwerking met gemeenten en OZHZ volgens (regionale) werkafspraken – advisering bevoegd gezag o.h.g.v. bouwkundige brandveiligheid, industriële veiligheid, externe veiligheid, evenementen.	
10	Met de VRR en/of andere omliggende vr'en wordt er vanuit Bureau Advies op ad-hoc basis samengewerkt, hier zijn geen structurele samenwerkingsverbanden.	
11	Consultatiegroep Omgevingswet	Alle VR's om ontwikkelingen t.a.v. omgevingsrecht te bespreken.
12	Impactanalyse Omgvingsrecht	Alle programmamanagers/ projectleiders van alle VR's bijeen t.a.v. impactanalyse
13	West 5	Samenwerkingsverband tussen de VR's: Hollands-Midden, Haaglanden, Rotterdam-Rijnmond, Zeeland en VRZHZ. Bespreken van risicobeheersingsvraagstukken
14	Projectgroep Omgevingswet	Regionale projectgroep met daarin: OZHZ, DG&J, VRZHZ, RWS, Waterschap en 3 vertegenwoordigers van alle gemeenten uit de regio.

3.5 Brandweer

	Bestaande samenwerkingsverbanden	Toelichting
1	West-4	<ol style="list-style-type: none"> 1. Binnen West-4 (VRR, HM, HGL, ZHZ) wordt nauw samengewerkt op het gebied van vakbekwaamheid; vakbekwaam worden, ELO, tussentijds toetsen, uitwisselen instructeurs/kennis 2. Netwerk/kennisdeling 3. Oefenprogramma AGS. Naar verwachting wordt dit voor een aantal functies uitgebreid.
2	LOBO	Landelijk Overleg Brandweer Opleiders.
3	ProRail	Uitwisselen van kennis en informatie. Gezamenlijk organiseren van IBGS-peloton/gaspakoefeningen. Uitwisseling kennis en informatie OHD en Incidentbestrijding ProRail.
4	Rijkwaterstaat	Uitwisselen van kennis en informatie. Gebied; incidentmanagement, tunnelveiligheid. Gezamenlijk organiseren grootschalig realistische tunneloefeningen.
5	Landelijke vakgroep IBGS (incidentbestrijding gevaarlijke stoffen)	Ontwikkelen beleid en delen van kennis
6	RIVM: 'WVD anders'	Delen kennis landelijke meetstrategie.
7	Overleg Ministerie I&M: internationale reglementering vervoer gevaarlijke stoffen (GRID)	Netwerk t.a.v. spoorvervoer gevaarlijke stoffen. Beleid/Wetgeving/Kennisdeling
8	Samenwerking KNRM	Convenant
9	Samenwerking reddingsbrigade	Werkafspraken
10	Samenwerking met regio VRMWB	Convenant waterwegen

Landelijke overleggen Brandweer:

Staf Brandweer

Finance & Control

PPMO

Landelijke werkgroep gegevensverzameling 'uitruk op maat'

Community brandweer intelligence

Netwerk Roze in Rood

Operationele Zaken

Project databank IFV Logistieke Middelen (2018 afronding)

Themagroep Instrumenten blijvende vakbekwaamheid (West 4)

Werkgroep gezamenlijk oefenen AGS (West 4)
 Werkgroep multi-vakbekwaamheid (Regionaal)
 Werkgroep Audit (West 4) (verwachting q2 2018 afgerond)
 Werkgroep gezamenlijk oefenprogramma officieren (West 4)
 Expertgroep leergang Bevelvoerder IFV (landelijk)
 Expertgroep leergang Docent (landelijk) (eindfase)
 Project samenvoeging meldkamers VRZHZ-VRR, trekker werkgroep protocollen brandweer
 Implementatie c2000
 Netwerk meldkamerdomein (landelijk)
 Vakgroep verbindingen (landelijk)
 Werkgroep variabel alarmeren landelijk, vanuit NMKD
 Project samenvoegen meldkamers VRZHZ-VRR
 Vernieuwde brandweezorg (Regionaal); dekkingsplann en vakkenkaart
 Regionale Klankbord Logistiek
 Regionale Klankbord waterongevallen
 Vernieuwde brandweezorg; werkgroep specialismen
 Vakgroep IBGS (landelijk)
 Werkgroep multi-planvorming (regionaal)
 Overleg beheer GMS (met de meldkamer ZHZ)
 Bereikbaarheid RWS en Incident Management
 Regionaal overleg planvorming
 Samenvoeging meldkamers VRZHZ-VRR (liaison VR-ZHZ in werkgroep convenanten en informatievoorziening) (2018)
 Community Operationele voorbereiding (landelijk)
 Vernieuwde brandweezorg; Regionale werkgroep
 wnd PRIB districtsoverleg (west 4)
 Commissie Tussentijdes Lokale Toetsen West 4; Voorzitter (mandaat vanuit IFV)
 Portefeuillehouder vakbekwaam worden West 4
 Spinel: voorziter SFTYCOLL (Publieke oefencentra)
 Werkgroep Vakbekwaamheid VMO Spoor; Voorzitter (afrondding eind 2018/medio 2019)
 Trekker opdracht samenwerking West 4 Versterking Brandweeronderwijs (eind 2018 afrondding)
 Lid Klanbordgroep project samenvoeging meldkamers (2018)
 USAR
 IBZW (Zuid West)
 Reddingsbrigade
 KNRM
 Platform vrijwilligers (RBC)
 Lid Stichting Jeugdbrandweer Nederland

3.6 Crisisbeheersing

	Organisatorische ontwikkeling	Toelichting / mate van samenwerking
1	Afsprakenkader interregionale	Overleg met de regio's in de zuidwestelijke delta

	incidentbestrijding op de vaarwegen	over incidentbestrijding op de vaarwegen, volgend uit het afsprakenkader (beoogd jaarlijks)
2	Interregionaal overleg crisiscommunicatie Zuid-Holland.	Over crisiscommunicatie, delen best practices en uitwerking samenwerking crisiscommunicatie zoals vastgelegd in het convenant tussen de Zuid-Hollandse VR-en.
3	Samenwerking van VRMWB, VRZ, VRZHZ, VRR, kustwacht, KNRM en Havenbedrijf Rotterdam	Om te komen tot een gezamenlijk convenant (is gelukt) en een implementatie van dat convenant (loopt)
4	MIRT zelfredzaam eiland van Dordrecht (aflopend)	Gemeente DDT, WSHD, IenM, provincie, over het concept meerlaagsveiligheid voor Dordrecht. Leverde onder andere de impactanalyse en het handelingsperspectief voor overstromingen op voor DDT, maar ook berekeningen over de effecten van ingrepen aan de secundaire keringen.
5	Interregionale Werkgroep Multi Planvorming	Interregionale bijeenkomsten om kennis uit te wisselen en plannen te delen met de volgende regio's: VRR, VRU, VR Fryslan, VRGZ, VRLimburg Noord, VR Drente, VR Groningen, VR Limburg Zuid, VR Kennemerland, VR Haaglanden, VR Hollands Midden, VR Brabant Noord, VR MWB, VR Gooi en Vechtstreek, VRZ. Ook de politie is aangehaakt en een vertegenwoordiger van Brandweer Nederland
6	ZWEMO	Kennisdeling op OTO gebied met VRR, VRZ, VRMWB, VRHM en VRH
7	Klankbordgroep samenvoeging meldkamer	Advisering aan stuurgroep, delen van stukken. VRR en VRZHZ

Aanvullende de inventarisatie van landelijke overleggen:

Overleg

Hoofden Overleg Veiligheidsbureaus
Landelijk overleg MOTO
OTOTEL (landelijk initiatief gesteund door defensie)
Landelijk ELO voor VR'en Electronische Leeromgeving
Landelijke Werkgroep Evalueren
Referentiekader RCP (in ruste)
Netwerk Netcentrisch Werken
Nieuwe Inspectie Methodiek (NIM) en andere thema's
Coördinatiegroep SMWO (Stuurgroep Management Watercrises en Overstromingen)
Landelijk Overleg Veiligheid op het water
Vakgroep Crisiscommunicatie

Landelijk Functioneel Beheer overleg LFBO
Regiegroep Netcentrisch Werken
Netwerk Informatie Management
Taskforce Multi opschaling meldkamer
Multi opschaling Meldkamer werkgroep vernieuwing CaCo
Vakgroep Informatie Veiligheid

Agendapunt III-1
 Registratienummer 2018/068

- Voorstel voor de vergadering van: Het algemeen bestuur
- Datum vergadering: 22 februari 2018
- Onderwerp: Crisiscommunicatie
- Gevraagd besluit: Het algemeen bestuur wordt gevraagd kennis te nemen van:
- Het memo Communicatiestrategie terrorismegevolgbestrijding;
 - het communicatieadvies Terrorisme gevolgbestrijding;
 - het herziene Handboek Crisiscommunicatie
- Vergaderstuk: 2018/068/A - Memo Communicatiestrategie terrorismegevolgbestrijding
 2018/068/B - Communicatieadvies Terrorisme gevolgbestrijding (koude fase)
 2018/068/C - Handboek Crisiscommunicatie
 2018/068/D – sheet locaties crisiscommunicatie
- Toelichting: n de vorige twee vergaderingen van het algemeen bestuur is gevraagd naar de rol van de VRZHZ en de wijze van communiceren in geval van aanslagen en incidenten waarbij triage aan de orde is. Dit in navolging op de themabijeenkomst van 27 september 2017. In bijgaand memo wordt in gegaan op het volgende:
- Wat heeft de VRZHZ tot nu toe allemaal al gedaan rondom communicatie bij terrorisme(gevolgbestrijding)
 - Wat we gaan we in de komende periode nog doen
 - Wat is de stand van zaken m.b.t. communicatie over triage bij een aanslag
- Tevens ontvangt u het document "Communicatieadvies Terrorisme gevolgbestrijding". Dit communicatieadvies richt zich op de koude fase, ook wel de periode van 'relatieve rust'. Zoals ook in het memo staat gaat de VRZHZ in samenwerking met de Veiligheidsregio Utrecht (VRU) de door hen ontwikkelde communicatiewijzer voor de warme situatie (fase van dreiging en aanslagen) vertalen naar de situatie in onze regio.
- Het doel van crisiscommunicatie is om snel en efficiënt te voorzien in de maatschappelijke informatiebehoefte die in een crisissituatie ontstaat bij getroffen, betrokkenen, verwanten, gedupeerden en anderszins geïnteresseerden. Daarbij worden drie subdoelen onderscheiden:

- informatieverstrekking (wat is er aan de hand)
- handelingsperspectief (wat moet ik doen)
- duiding.

Het handboek crisiscommunicatie beschrijft de organisatie die belast is met de uitvoering van crisiscommunicatie tijdens de rampenbestrijding en crisisbeheersing in de regio Zuid-Holland Zuid (ZHZ). Het beschrijft de inrichting en de structuur van de crisiscommunicatie-organisatie. De taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de medewerkers en teams zijn in dit handboek vastgelegd. De in het handboek beschreven organisatie past zich aan de omvang van het incident aan zodat een, bij het incident passende, uitvoerende organisatie ingezet wordt. In de bijgevoegde sheet wordt duidelijk dat crisiscommunicatie vanuit meerdere locaties binnen één structuur wordt uitgevoerd.

Het huidige handboek Crisiscommunicatie stamt uit 2012. Gebruikelijk is om de crisisplannen binnen de VRZHZ regelmatig te vernieuwen. Daarnaast is er onlangs een (landelijk) besluit genomen om de benaming van de functionarissen te uniformeren. Zo noemen we de functies binnen crisiscommunicatie als volgt:

- Woordvoerder incidentvoorlichting (geen wijziging)
- Communicatieadviseur COPI (was voorlichting COPI)
- Communicatieadviseur ROT (was Voorlichtingsfunctionaris ROT)
- Communicatieadviseur GBT (was Strategisch Communicatieadviseur)

In het proces van vernieuwing zijn functionarissen vanuit alle communicatiefuncties geconsulteerd. Het handboek is vervolgens opgesteld door de werkgroep planvorming bevolkingszorg, die bestaat uit ARB's vanuit de verschillende subregio's.

Juridische aspecten: nvt

Financiën: nvt

Procedure: Het voorstel wordt bij de volgende overleggen behandeld:

☒ MT	☒ AB
☐ AGV	☐ Audit commissie
☒ DB	☐ Anders, nl. ...
	☐ Niet van toepassing

Ondernemingsraad: Doorgeleiding naar de (centrale) ondernemingsraad:

☐ Ter kennisname	☐ Voor instemming
☐ Ter advisering	☒ Niet van toepassing

Gevraagde inbreng (C)OR

Zaaknummer (C)OR

Datum nvt

overlegvergadering (C)OR

Vervolgstappen: Het handboek Crisiscommunicatie wordt gedeeld met betrokkenen.

Communicatie: nvt

Organisatie eenheid	Indiener niveau 2	Concerncontroller	Directiesecretaris
VRC	R.P. Bron		J. Boons

dd. 8-2-2018

dd. 8-2-2018

Memo

Aan: Het Algemeen Bestuur VRZHZ Van: Roland Bron
Onderwerp: Communicatiestrategie Datum: 4 januari 2018
terrorismegevolgbestrijding

Geachte leden van het Algemeen Bestuur,

Tijdens de themabijeenkomst voor het Algemeen Bestuur VRZHZ op 27 september 2017 werd ingegaan op het thema terrorisme en terrorismegevolgbestrijding en de bestuurlijke verantwoordelijkheden in relatie tot dit thema. Een belangrijk aandachtspunt hierbij was de communicatiestrategie voor, tijdens en na terroristische incidenten en de wijze waarop ondersteuning van de bestuurder plaatsvindt. Onder meer het gegeven dat de verwachte hulpvraag vanuit de samenleving het (acute) aanbod van de hulpdiensten overstijgt en dat dit leidt tot keuzes door hulpverleners wie wel en niet hulp kan krijgen is als bestuurlijk aandachtspunt benoemd. De Directeur Publieke Gezondheid heeft hier tijdens de bijeenkomst een nadere toelichting op gegeven. Duidelijk was dat al in 'koude' situaties in communicatieboodschappen aandacht moet worden gegeven aan dit dilemma zodat de samenleving al op de hoogte is van de afwegingen die tijdens een daadwerkelijk incident worden gemaakt. Bestuurlijke communicatie kan hierbij dan op aanhaken. Van de besproken onderwerpen tijdens de themabijeenkomst is een verslag gemaakt dat u eerder is toegezonden.

In de vergadering van het Algemeen Bestuur van 30 november 2017 is gevraagd naar de nadere uitwerking van deze communicatielijnen zoals die tijdens de themabijeenkomst is besproken. Met dit memo wil ik u graag hierover informeren. Hierbij ga ik in op drie onderwerpen:

- Wat heeft de VRZHZ tot nu toe allemaal al gedaan rondom communicatie bij terrorisme(gevolgbestrijding)
- Wat we gaan we in de komende periode nog doen
- Wat is de stand van zaken m.b.t. communicatie over triage bij een aanslag

Activiteiten VRZHZ t.a.v. communicatie bij terrorisme(gevolgbestrijding)

De VRZHZ kent een multidisciplinair Incidentbestrijdingsplan Terrorismen (IBP Terrorismen). Dit plan is in gezamenlijkheid met de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond (VRR) opgesteld zodat sprake is van een eenduidige werkwijze in beide Veiligheidsregio's. Dit is van belang omdat beide VR'en te maken hebben met één arrondissementsparket, één politie-eenheid en in de nabije toekomst één meldkamer. Ook biedt dit de mogelijkheid om elkaar te ondersteunen als er sprake is van schaarste en continuïteitsproblematiek.

Ten aanzien van communicatie wordt in dit plan aandacht gegeven aan communicatie bij dreigingssituaties en communicatie ten tijde van een aanslag. Hierover staat het volgende opgenomen:

- Communicatie bij dreiging:
In geval van dreiging is gerichte communicatie naar de bevolking noodzakelijk maar kan ook bijdragen aan het tegengaan van (mogelijke) spanningen in de samenleving. In principe communiceert alleen het NCTV via de media of er sprake is van een dreiging. Op

gemeentelijk niveau is de 'lokale driehoek' leidend in de communicatie over dreiging. In aanvulling daarop kunnen gemeenten, operationele diensten en betrokken sectoren communiceren over de eigen, voor het publiek zichtbare - te treffen - maatregelen. De gemeentelijke communicatie over dreiging en maatregelen kan in beginsel beperkt blijven, maar wel moet er overzicht zijn wát er wordt gecommuniceerd zodat vragen van bewoners kunnen worden beantwoord. De veiligheidsregio zal vanuit het proces crisiscommunicatie haar rol oppakken om afstemming te bereiken met / te adviseren aan betrokken partijen over de verantwoordelijkheden en te volgen communicatie-strategie.

Afstemming

Communicatie over (eigen) maatregelen vindt plaats namens de burgemeester / lokale driehoek. Om samenhang in de beeldvorming en de communicatie te kunnen bereiken, is afstemming met de overige betrokken partijen noodzakelijk: 'wat is het speelveld', wie zijn de 'spelers', hoe zijn taken en verantwoordelijkheden verdeeld. Onderlinge afstemming vergroot ook de betrokkenheid van de deelnemers in de omvangrijke netwerkorganisatie die in actie komt bij een (dreigende) crisis.

De woordvoerder van de burgemeester / driehoek is verantwoordelijk voor de communicatie-afstemming met betrokken partijen en kan hierbij in de uitvoering worden ondersteund door communicatiemedewerkers van de politie, het OM en de veiligheidsregio. De noodzaak tot afstemming wordt groter wanneer er bij meerdere gemeenten een dreiging bestaat. De veiligheidsregio verzorgt de afstemming tussen betrokken partijen, waaronder de vertegenwoordigers van de regiogemeenten, operationele diensten, NCTV en betrokken sector(en). Bij dreiging die beide veiligheidsregio's aangaat, kan dit in een gemeenschappelijke staf worden opgepakt.

Wanneer bij een gebeurtenis in de regio het Nationaal Kernteam Crisiscommunicatie (NKC) wordt opengesteld, kunnen één of meer communicatieadviseurs vanuit de regio worden toegevoegd als liaison aan het cluster crisiscommunicatie van het NCC in Den Haag. Dit voor de nodige afstemming van de (risico)communicatie tussen de regio en het nationaal niveau.

In de praktijk betekent dat de huidige bestaande crisiscommunicatiestructuur ook in situaties van dreiging ondersteuning levert. Dat wil zeggen: de bestuurder wordt bijgestaan door de eigen communicatie-adviseur die aangesloten is op de sectie crisiscommunicatie van het ROT en de lokale taakorganisatie. Op die manier zijn media-analyses, capaciteit voor publieks- en persvoorlichting en dergelijke beschikbaar. Ook kan indien noodzakelijk snel extra capaciteit beschikbaar worden gesteld door inzet van het regionale netwerk van communicatiemedewerkers of via bijstand van andere regio's of nationale netwerken.

- Communicatie bij een aanslag:

In geval van een daadwerkelijke aanslag geldt (ook) voor de communicatie dat volgens de hoofdstructuur van de crisisbeheersing wordt gewerkt (GRIP-regeling). Hoewel ook hier business as usual geldt, is het belangrijk gefocust te blijven op het gegeven dat er meer / andere partijen betrokken zijn en deze mogelijk afwijzende werkwijzen of procedures kennen. Vanwege de nationale impact, zal ook op Rijksniveau sprake zijn van veel communicatie-activiteiten, zoals NCTV en/of het Nationaal Kernteam Crisiscommunicatie. Het is van belang nauwe afstemming te zoeken met deze partijen.

Ook hierbij geldt in de praktijk wat geschetst is bij dreigingssituaties.

Duidelijk is dat in situaties van (verhoogde) dreiging sprake is van dilemma's rondom communicatie: wanneer, hoe, wat, aan wie en door wie kan het beste worden gecommuniceerd en wat is het verwachte effect op de dreigingssituatie en op de maatschappelijke beleving. Dit is sterk afhankelijk van de situatie en de omstandigheden van dat moment. Bij het maken van de

afwegingen rondom dit dilemma, wordt de bestuurder zowel vanuit de eigen organisatie als vanuit de Veiligheidsregio ondersteund.

Specifiek voor communicatie is in de afgelopen periode gewerkt aan het creëren van awareness bij betrokkenen over dit thema. Daarbij ging het nadrukkelijk ook om het krijgen van zicht op wat bij terrorisme 'business as usual' is voor de crisisbeheersingsorganisatie en wat bijzonder is. Bijvoorbeeld de dynamiek in de samenleving die ontstaat wanneer sprake blijkt te zijn van een terroristisch incident en de rollen van specifieke nationale en regionale partners in een dergelijke situatie. Maar hierbij is ook het inzetten van schaarse hulpverleningscapaciteit een thema en de wijze waarop daarover communicatie plaatsvindt.

De themabijeenkomst met bestuurders is een voorbeeld van een dergelijke awarenessbijeenkomst en in de periode daarvoor ook de DSI-oefeningen op de locatie van het oude Refaja-ziekenhuis. Meer recent (medio december 2017) is er een bijeenkomst geweest met gemeentelijke en regionale communicatiefunctionarissen waarbij is ingegaan op de communicatievraagstukken in het kader van terrorisme(gevolgbestrijding). Als gastspreker was Yves Stevens uitgenodigd, woordvoerder van het nationaal Crisiscentrum in Brussel. Hij vertelde over de aanslagen op vliegveld Zaventem op 22 maart 2016 en wat dat voor hen qua communicatie betekende, wat werkte en wat niet en welke lessen zij getrokken hebben. Op basis van deze bijeenkomst vindt een aantal uitwerkingen plaats van de bestaande procedures, om zo de communicatielessen uit Brussel ook in onze regio te implementeren. Voor specifieke doelgroepen binnen de regio zijn vergelijkbare awareness- en leerbijeenkomsten georganiseerd gedurende 2017. Te denken valt aan het door de GHOR en Albert Schweitzerziekenhuis georganiseerde congres in het voorjaar van 2017 over de rol van de geneeskundige keten bij aanslagen, bijeenkomsten binnen de brandweer en de ambulancedienst en bijeenkomsten voor de multidisciplinaire crisisfunctionarissen.

In aanvulling op het IBP Terrorismen worden uitwerkingen op deelonderwerpen gemaakt. Op het gebied van communicatie is er een communicatieplan opgesteld (zie bijlage) waarbij met name wordt ingegaan op communicatie in de 'koude' situatie, dus nog voordat sprake is van een concrete dreiging of aanslag binnen onze regio. In de 'koude' situatie kan echter wel gericht worden gecommuniceerd wanneer sprake is van terroristische incidenten elders in Nederland of in de wereld. Voor wat betreft de 'warme' situatie wordt een (nieuwe) informatiekaart crisiscommunicatie opgesteld op basis van belangrijke documenten als het IBP Terrorismen, de Koepelnotitie Communicatie bij een terroristische aanslag en het draaiboek vanuit Politie. Hiervoor geldt dat alleen wordt opgenomen dat wat afwijkt van het gebruikelijke aangevuld met belangrijke aandachtspunten. In de bestuurlijke themabijeenkomst van september 2017 is hier dieper op ingegaan.

Activiteiten in de komende periode

Net als in 2017 zullen ook in 2018 verschillende activiteiten worden ontplooid, gericht op het vergroten van awareness bij alle betrokkenen over het thema terrorisme(gevolgbestrijding) en het doorontwikkelen van de crisisbeheersingsorganisatie van de VRZHZ en de partners in de regio. Concreet voor communicatie in de warme situatie gaat het om het verder uitwerken van de planvorming rondom communicatie bij terroristische incidenten. De Veiligheidsregio Utrecht (VRU) heeft hier in de afgelopen periode in samenspraak met onder meer politie, Openbaar Ministerie, NCTV en buurregio's een communicatiewijzer voor ontwikkeld. Hierin staan ook verschillende communicatiescenario's uitgewerkt, inclusief concept Q&A's en -tweets. De VRZHZ wil deze communicatiewijzer vertalen naar de situatie in deze regio. Dit zal in overleg met de VRU plaatsvinden.

Stand van zaken m.b.t. communicatie over triage bij een aanslag

In het eerder genoemde communicatie-advies wordt specifiek ingegaan op het onderdeel schaarste in het geval er sprake is van grote(re) aantallen slachtoffers. Hierbij wordt de volgende strategie gehanteerd:

In een fase van 'relatieve rust' is de informatiebehoefte van collega's over terreur en de getroffen maatregelen over het algemeen minder hoog. De informatiebehoefte is n.a.v. recente aanslagen wel toegenomen. Er is dan vooral behoefte aan hoe groot de dreiging voor Nederland is en welke maatregelen de overheid neemt. De strategie is daarom passieve communicatie in 'relatieve rust' en actieve communicatie n.a.v. aanslagen in het binnen- of buitenland. In dit laatste geval wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van officiële bronnen als politie, NCTV en IFV.

De strategie richt zich op:

- *Het beschikbaar stellen van basisinformatie (dreigingsniveau Nederland, wat doet de VRZHZ om zich voor te bereiden en wat is er al gedaan).*
- *Proces, inhoud en hoe het in onze regio werkt.*

Direct na een aanslag in binnen-of buitenland extra berichtgeving. Wat betekent dit voor de dreiging in Nederland, welke (aangepaste) maatregelen neemt de overheid en een verwijzing naar wat de VRZHZ doet om zich voor te bereiden op een dreiging/ aanslag.

In het kader van deze strategie is een aantal kernboodschappen voorbereid:

Kernboodschappen witte (geneeskundige) kolom

Specifiek voor de witte (geneeskundige) kolom hebben wij op voorhand kernboodschappen beschikbaar voor woordvoerders. Deze boodschappen communiceren we niet actief, maar kunnen gebruikt worden naar aanleiding van vragen van onder andere pers. Bijvoorbeeld om een vertaling van een gebeurtenis naar onze regio te maken. Hoe is het in onze regio geregeld en welke keuzes maken wij?

N.a.v. aanslag elders in binnen-of buitenland

Wij leven mee met de slachtoffers na de ... in In een dergelijke situatie zetten hulpverleningsdiensten alles op alles om iedereen zo snel mogelijk in veiligheid te brengen en de juiste zorg te bieden. We hebben respect voor alle hulpverleners die zich op dit moment inzetten om de orde en veiligheid te herstellen en de slachtoffers op te vangen en te behandelen.

N.a.v. aanslag in eigen regio of elders in binnen-of buitenland

Wij leven mee met de slachtoffers en de betrokkenen na de aanslag in Vanzelfsprekend zijn onze medische hulpverleners goed voorbereid en toegerust om op te treden in situaties als deze. De slachtoffers worden op de locatie van het incident beoordeeld en ontvangen daar de eerste zorg. Voor sommige slachtoffers kan de opvang en zorg ter plekke worden gegeven, waar anderen zo snel mogelijk als verantwoord is naar ziekenhuizen worden vervoerd. Ook zijn we continu alert op de veiligheid van onze

hulpverleners zelf, die zich inzetten om hulp te verlenen aan iedereen die dat nodig heeft.

Het is in sommige gevallen noodzakelijk moeilijke keuzes te maken waarbij de zeer ernstig gewonden waarbij de overlevingskans nihil is, niet geholpen kunnen worden.

Ik vertrouw erop u met het bovenstaande voldoende zicht gegeven te hebben op de specifieke uitwerkingen op het gebied van risico- en crisiscommunicatie met betrekking tot het thema terrorisme(gevolgbestrijding).

Vergaderstuk 2018/068/B

Communicatieadvies Terrorismegevolg- bestrijding

Versie: 5

Datum: 27 december 2017

1 Inleiding en achtergrond

Met de diverse terroristische aanslagen in Europa komt het onderwerp terrorisme steeds dichterbij. De vraag lijkt niet meer of, maar wanneer een dergelijke aanslag in ons land zal plaatsvinden. Als VRZHZ zijn wij intensief bezig met onder meer planvorming en allerlei maatregelen. Dat doen wij in samenwerking met de politie Eenheid Rotterdam en de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond (VRR). Met de VRR hebben we inmiddels een gezamenlijk incidentbestrijdingsplan (IBP) Terrorisme gevolgbestrijding. Het IBP ondersteunt operationeel functionarissen voor een gelijk kennisniveau, zelfde uitgangspunten en een afgestemde wijze van optreden. Dit is van belang omdat beide veiligheidsregio's onder dezelfde politie-eenheid vallen. Onder regie van de VRR is er een Planningsstaf actief, waar vanuit onze regio een liaison aansluit en een vertegenwoordiging vanuit politie. Maatregelen worden periodiek in deze Planningsstaf besproken.

Ook is er een werkgroep Terrorismegevolgbestrijding binnen de VRZHZ. Hierin zitten vertegenwoordigers uit de volgende afdelingen: Brandweer (operationele voorbereiding en vakbekwaamheid), team Communicatie en VRC (GHOR, Vakbekwaamheid, Multiplanvorming, Bevolkingszorg). Gezamenlijk kijken zij naar wat er al binnen VRZHZ gedaan is en nog gedaan moet worden om collega's en externe partners zo goed mogelijk voor te bereiden op een terroristische dreiging of aanslag. Er is al een hoop geregeld. Naast het IBP worden er oefeningen gehouden samen met externe partners en congressen, workshops en bijeenkomsten georganiseerd rondom het thema terrorismegevolgbestrijding.

Er zijn verschillende fasen van terrorisme:

1. **Koude situatie/Basisinformatie**
2. Dreiging > sluimerend en acuut.
3. Aanslag/ respons
4. Nazorg

Voor fase 2 en 3 wordt een (nieuwe) informatiekaart crisiscommunicatie opgesteld op basis van belangrijke documenten als het IBP, de Koepelnotitie Communicatie bij een terroristische aanslag en het draaiboek vanuit Politie. Hiervoor geldt dat alleen wordt opgenomen dat wat afwijkt van het gebruikelijke en belangrijke aandachtspunten.

Dit communicatieadvies richt zich vooral op fase 1, de basisinformatie in de koude situatie. Het is de bedoeling collega's en externe partners van de VRZHZ mee te nemen in de communicatie rondom de voorbereiding op terrorismegevolgbestrijding. Met andere woorden: uitleg over proces, inhoud en hoe het in de praktijk werkt. Het gaat immers over het treffen van voorbereidende maatregelen en wat dat betekent voor de operationele functionarissen.

2 Doelgroepen

Intern

- MT VRZHZ
- Bedrijfsvoering
- VRC
- Brandweer
- Operationele functionarissen in COPI en ROT

Extern

- GHOR-keten
- Gemeentelijke communicatieadviseurs (Communicatienetwerk ZHZ)
- Informatiemanagers
- Vitale partners (Rijkswaterstaat, Waterschappen en drinkwaterbedrijven, Prorail, Stedin)
- Burgemeesters

3 Communicatiedoelstellingen

In de koude situatie (fase 1) zijn er de volgende in-en externe communicatiedoelstellingen.

Intern

- **Informereren**> wat is het landelijke dreigingsniveau en wat houdt dat in? Wat is er vanuit onze VRZHZ al geregeld? Wie doet wat wanneer en zorgt waarvoor (procesinfo)? Doel is om collega's op hetzelfde kennisniveau te krijgen. Waar zijn we als veiligheidsregio wel/ niet van.
- **Handelingsperspectief bieden**> Wat kun en moet je (niet) doen ter voorbereiding op een terroristische aanslag?
- **Bewustwording creëren**> het onderwerp is actueel. We kunnen er niet omheen. Ook wij moeten ons met elkaar voorbereiden op een eventuele dreiging of aanslag.
- **Geruststellen**> We zijn met het onderwerp bezig. Je mag erop vertrouwen dat de zaken goed geregeld zijn. Zowel binnen onze veiligheidsregio als bij de politie en andere hulpdiensten.
- **Inspelen op actualiteit** (ook al heeft het geen direct effect/ consequenties)> bij recente aanslagen in het buitenland. Wat zijn de leerpunten? Wat betekent het voor ons? Wat zijn als gevolg daarvan de maatregelen voor ons land/ regio/ kolom?

Extern

- **Informereren**> Wat is er vanuit onze VRZHZ al geregeld? Wie doet wat wanneer en zorgt waarvoor (procesinfo)? Welke middelen hebben we ter beschikking? Wat verandert er ten opzichte van het reguliere werk? Doel is om externe partners op hetzelfde kennisniveau te krijgen. Waar zijn we als veiligheidsregio wel/ niet van.

- **Bewustwording creëren**> het onderwerp is actueel. We kunnen er niet omheen. Ook externe partners moeten zich bewust zijn dat een aanslag mogelijk ooit in ons land plaatsvindt. Wat kunnen externen zelf doen ter voorbereiding op een aanslag?
- **Geruststellen**> We zijn met het onderwerp bezig. Je mag erop vertrouwen dat de zaken goed geregeld zijn. Zowel binnen onze veiligheidsregio als bij de politie en andere hulpdiensten.
- **Kennisdelen**> Belangrijke kennis wordt met externen gedeeld. Wat wijkt af van het reguliere werk?

4 Communicatieboodschap

Intern

Algemeen

Het dreigingsniveau wat betreft terrorisme in Nederland is momenteel substantieel. Dit betekent dat de kans op een aanslag in Nederland reëel is, maar dat er geen concrete aanwijzingen zijn dat er voorbereidingen worden getroffen voor een aanslag. Toch moeten we maximaal voorbereid zijn met elkaar. *(let op: houd voor de actualiteit m.b.t. deze boodschap de website van NCTV in de gaten).*

Samen met de VRR hebben we een gezamenlijk Incidentbestrijdingplan (IBP). Hierin staan de verschillende fasen van terrorisme benoemd (sluimerende dreiging, acute dreiging en aanslag). Per fase staan uitgebreid de maatregelen, afspraken, teams, structuren en (bestuurlijke) besluitvorming beschreven. Deze maatregelen e.d. worden regelmatig afgestemd met politie en VRR in een zogeheten Planningsstaf.

Er is vanuit VRZHZ inmiddels veel vastgelegd en geregeld om ons voor te bereiden op een eventuele dreiging en aanslag. Sinds januari 2017 is er een werkgroep Terrorismegevolgbestrijding met vertegenwoordigers vanuit elke afdeling die zich bezighouden met de voorbereiding op een eventuele dreiging of aanslag. De andere fasen van dreiging en daadwerkelijke aanslag vallen in eerste instantie buiten de scope van deze werkgroep. Op Viadesk> terrorismegevolgbestrijding vind je meer informatie over het onderwerp en hoe je de werkgroep kunt bereiken.

N.a.v. een aanslag in binnen- of buitenland inspelen op actualiteit

Afgelopen dagen werden we geconfronteerd met een aanslag in.... Als veiligheidsregio leven we mee met de gewonden/omgekomen slachtoffers (waaronder hulpverleners) in het buitenland. Daarmee komt het onderwerp weer dichtbij. (gevolgd door algemene boodschap)

Optioneel bij een officieel ambtsbericht omgekomen hulpverleners:

Omdat bij de aanslag in... diverse hulpverleners gewond zijn geraakt/omgekomen, geldt een

vlagprotocol. De vlaggen op onze locaties van de VRZHZ hangen halfstok. Wel duidelijk maken welke vlaggen worden gebruikt (Brandweer, VRZHZ, Nederlandse vlag).

N.a.v. een oefening VRZHZ

Wij oefenen met regelmaat om ons zo goed mogelijk voor te bereiden op een eventuele terroristische dreiging of aanslag. We oefenen diverse scenario's zowel binnen de eigen kolommen als multi en met externe partners om te toetsen of we met elkaar optimaal voorbereid zijn. Belangrijke doelen tijdens zo'n oefening zijn om te toetsen of onze plannen en informatiekaarten werken, hoe de samenwerking onderling is en of onze afspraken kloppen/ werken.

Extern

In principe communiceren we in de koude fase (fase 1) extern niet over terrorismegevolgbestrijding. Extern communiceren in fase 2 en 3 gaat te allen tijde na goedkeuring van de ROL.

Op de website ZHZVeilig.nl staat een standaard externe boodschap (risicocommunicatie) voor de koude fase die in lijn is met het NCTV en ook met hen is afgestemd. De boodschap is met name gericht op handelingsperspectief en algemeen dreigingsniveau. De enige keer dat we in de koude fase zelfstandig communiceren is naar aanleiding van een oefening die zichtbaar was of kenbaar gemaakt is bij publiek/ pers. Of indien een aanslag in binnen-of buitenland plaatsvond.

N.a.v. een oefening VRZHZ

Als Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid oefenen we regelmatig met andere hulpverleners als politie, brandweer en ambulancedienst op onderwerpen als grof en extreem geweld en terroristische aanslagen. De scenario's voor deze oefeningen zijn zo realistisch mogelijk. Het is namelijk van groot belang dat we als hulpverleners zo goed mogelijk samenwerken, afstemmen, op elkaar zijn ingespeeld en van elkaar weten wat we doen. We moeten immers op elkaar vertrouwen en gezamenlijk optreden als er echt een terroristische aanslag of dreiging is.

N.a.v. een aanslag in binnen-of buitenland

Als Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid doen we er samen met onze hulpdiensten alles aan om een aanslag te voorkomen. We zijn continu alert, nemen zichtbare en onzichtbare maatregelen en oefenen gezamenlijk met gemeenten, politie, hulp- en veiligheidsdiensten om een aanslag te voorkomen. Maar de huidige gebeurtenissen in....laten zien dat we helaas niet alles kunnen voorkomen. Als Veiligheidsregio leven we mee met de gewonden/ omgekomen slachtoffers, waaronder hulpverleners in....

De kans op een aanslag in Nederland is reëel. Er zijn op dit moment geen concrete aanwijzingen dat terroristen daadwerkelijk voorbereidingen treffen voor het plegen van een aanslag in Nederland. (gevolgd door handelingsperspectief)

Of:

We doen wat we kunnen om een aanslag te voorkomen. Onze politie en veiligheidsdiensten zijn continu alert. Maar de huidige gebeurtenissen in ... laten zien dat we niet alles kunnen voorkomen. Bovendien gaat te veel beveiliging ten koste van ons gevoel van vrijheid.

De overheid zet alles op alles om terroristische aanslagen te voorkomen. We zijn waakzaam en alert, in gemeenten, bij de politie en de veiligheidsdiensten. 24 uur per dag, met zichtbare en onzichtbare maatregelen, met alle middelen die de rechtsstaat ons biedt.

Wij als gemeente, samen met de veiligheidsdiensten en politie, doen alles wat wij redelijkerwijs kunnen, maar een garantie dat je een aanslag kunt voorkomen, is helaas niet te geven.

Kernboodschappen witte (geneeskundige) kolom

Specifiek voor de witte (geneeskundige) kolom hebben wij op voorhand kernboodschappen beschikbaar voor woordvoerders. Deze boodschappen communiceren we niet actief, maar kunnen gebruikt worden naar aanleiding van vragen van onder andere pers. Bijvoorbeeld om een vertaling van een gebeurtenis naar onze regio te maken. Hoe is het in onze regio geregeld en welke keuzes maken wij?

N.a.v. aanslag elders in binnen-of buitenland

Wij leven mee met de slachtoffers na de ... in In een dergelijke situatie zetten hulpverleningsdiensten alles op alles om iedereen zo snel mogelijk in veiligheid te brengen en de juiste zorg te bieden. We hebben respect voor alle hulpverleners die zich op dit moment inzetten om de orde en veiligheid te herstellen en de slachtoffers op te vangen en te behandelen.

N.a.v. aanslag in eigen regio of elders in binnen-of buitenland

Wij leven mee met de slachtoffers en de betrokkenen na de aanslag in Vanzelfsprekend zijn onze medische hulpverleners goed voorbereid en toegerust om op te treden in situaties als deze. De slachtoffers worden op de locatie van het incident beoordeeld en ontvangen daar de eerste zorg. Voor sommige slachtoffers kan de opvang en zorg ter plekke worden gegeven, waar anderen zo snel mogelijk als verantwoord is naar ziekenhuizen worden vervoerd. Ook zijn we continu alert op de veiligheid van onze hulpverleners zelf, die zich inzetten om hulp te verlenen aan iedereen die dat nodig heeft.

Het is in sommige gevallen noodzakelijk moeilijke keuzes te maken waarbij de zeer ernstig gewonden waarbij de overlevingskans nihil is, niet geholpen kunnen worden.

5 Communicatiestrategie

In een fase van 'relatieve rust' is de informatiebehoefte van collega's over terreur en de getroffen maatregelen over het algemeen minder hoog. De informatiebehoefte is n.a.v. recente aanslagen wel toegenomen. Er is dan vooral behoefte aan hoe groot de dreiging voor Nederland is en welke maatregelen de overheid neemt. De strategie is daarom passieve communicatie in 'relatieve rust' en actieve communicatie n.a.v. aanslagen in het binnen- of buitenland. In dit laatste geval wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van officiële bronnen als politie, NCTV en IFV.

De strategie richt zich op:

- Het beschikbaar stellen van basisinformatie (dreigingsniveau Nederland, wat doet de VRZHZ om zich voor te bereiden en wat is er al gedaan).
- Proces, inhoud en hoe het in onze regio werkt.
- Direct na een aanslag in binnen-of buitenland extra berichtgeving. Wat betekent dit voor de dreiging in Nederland, welke (aangepaste) maatregelen neemt de overheid en een verwijzing naar wat de VRZHZ doet om zich voor te bereiden op een dreiging/ aanslag.

6 Communicatiemiddelen

De leden uit de werkgroep Terrorismevolgbestrijding zijn verantwoordelijk voor de inhoud van onderstaande middelen. Team Communicatie gaat over de inzet van middelen en bewaakt of de boodschap op de juiste manier in de middelen terugkomt en naar de juiste doelgroep gecommuniceerd wordt.

Intern

Brandweermagazine & VRZHZ magazine

Sinds het najaar 2017 is er het VRZHZ-magazine. Dit magazine is primair bedoeld voor collega's van Bedrijfsvoering, Bestuursondersteuning en VRC, en secundair voor collega's van de Brandweer. In dit magazine is ruimte voor achtergrondinformatie rondom terrorismevolgbestrijding. Ook kan een (externe) deskundige vertellen over het onderwerp. Het magazine wordt eens per twee maanden uitgebracht.

Daarnaast kan gericht informatie van belang voor de brandweer (trainingen e.d.) geplaatst worden in het brandweermagazine. Dit magazine komt maandelijks uit.

Pagina op Viadesk

Op Viadesk is een pagina terrorismevolgbestrijding aangemaakt. Op deze pagina vindt de doelgroep basisinformatie over het onderwerp:

- Algemene informatie (dreigingsniveau Nederland, wat is er al ontwikkeld, e.d.)

- Werkgroep Terrorismegevolgbestrijding VRZHZ (wie zitten er in de werkgroep, wat is hun rol, hoe bereik je ze en waarvoor kun je bij hen terecht).
- IBP Terrorismegevolgbestrijding
- Informatiekaarten voor de fasen dreiging en aanslag/respons.
- Overige belangrijke documenten.
- (Eerdere)Nieuwsberichten (oefeningen Zusterhuis, congres GHOR, workshops).
- Belangrijke links naar externe websites (www.nctv.nl, <http://www.crisis.nl/wees-voorbereid/terrorisme.aspx>, <https://www.ifv.nl/kennisplein/terrorisme>, <https://www.brandweer.nl/ons-werk/terrorismegevolgbestrijding>)
- Leerpunten aanslagen buitenland. Eventueel uitgangspunten VRZHZ koppelen aan aanslagen buitenland. Iets wat opviel/ bijzonder was.
- Leerpunten oefeningen andere veiligheidsregio's en inzet bij dreigingen.
- Evaluaties oefeningen VRZHZ en VRR (Zusterhuis en Port Defence).
- Q&A (een overzicht met de belangrijkste vragen die er leven incl. geformuleerde antwoorden)

Nieuwsbericht op Viadesk & mijnbrandweerzhz.nl

Op Viadesk en mijnbrandweerzhz.nl komen nieuwsberichten met actuele informatie. Denk daarbij aan belangrijke documenten, vooraankondiging en verslag van themabijeenkomsten, mono oefeningen, grootschalige oefeningen met ketenpartners en berichten die inspelen op de actualiteit (aanslagen in buitenland).

Kennisbijeenkomst

Afhankelijk van de behoefte van de doelgroep worden er kennisbijeenkomsten georganiseerd. Bijvoorbeeld een workshop over verantwoordelijkheden, wat stress met je doet in zulke situaties en externe sprekers die bijvoorbeeld betrokken waren bij de aanslagen in Brussel of van de AIVD. Deze sprekers zullen met name hun ervaringen, belangrijkste leerpunten en expertise delen.

Afhankelijk van het dreigingsniveau, uitkomsten en leerpunten n.a.v. oefeningen en actuele informatie of plannen kunnen ook kleinschaligere bijeenkomsten georganiseerd worden per afdeling/ kolom/ functie. Ook afdelingen zoals Bedrijfsvoering, die weliswaar niet in de operatie werken maar tijdens een dreiging of aanslag ook in dienst zijn en mogelijk een rol hebben.

Oefeningen/ Trainingen

Bij zowel mono als disciplinair wordt het onderwerp terrorismegevolgbestrijding meegenomen in de reguliere oefeningen.

Informatiekaarten

Er worden informatiekaarten ontwikkeld met daarin concrete aandachtspunten en verantwoordelijkheden in geval van een dreiging of aanslag. Deze kaarten worden uitgereikt aan collega's die daadwerkelijk in dienst zijn tijdens een dreiging of aanslag en van te voren ter kennisgeving gecommuniceerd. Alle informatiekaarten worden geplaatst op Viadesk > pagina Terrorisme gevolgbestrijding.

Extern

Informatiekaarten

De informatiekaarten gericht op crisiscommunicatie worden gedeeld en beoefend met het communicatienetwerk ZHZ, waarin communicatieadviseurs van externe partners en gemeente deelnemen. Dit communicatienetwerk komt twee keer per jaar bijeen.

Nieuwsbrieven

Vanuit VRC en team Communicatie worden diverse nieuwsbrieven naar externe partners verstuurd, zoals de nieuwsbrieven Bevolkingszorg, GHOR, Evenementen en ZHZ Veilig. Hierin wordt aandacht besteed aan het onderwerp terrorisme en de belangrijkste need en nice to know informatie.

Bijeenkomsten

Voor externe partners worden een aantal keer per jaar bijeenkomsten georganiseerd, zoals het afstemmingsoverleg VRC, de Verbindingsdag en het communicatienetwerk ZHZ. Tijdens deze bijeenkomsten zullen de belangrijkste ontwikkelingen, documenten, leerpunten, evaluaties oefeningen en procesinfo worden gedeeld met de betreffende doelgroep. Ook wordt besproken hoe elke externe partner zich voorbereid op een eventuele dreiging of aanslag.

7 Planning

Datum	Activiteit	Doelgroep
25 sept	Brandweermagazine (train de trainersessies)	Collega's Brandweer/ VRZHZ + externe partners
27 sept	Themadag AB	Burgemeesters en gemeentesecretarissen
23 okt	Brandweermagazine (training bevelvoerders en manschappen)	Collega's Brandweer/ VRZHZ + externe partners
31 okt	Afstemmingsoverleg VRC	Externe (vitale) partners
4 nov	1 ^e uitgave VRZHZ magazine- verslag themadag AB	Collega's VRC/ Bedrijfsvoering + Brandweer
15 nov	Communicatienetwerk ZHZ> presentatie aanslagen Zaventem	Ccommunicatieadviseurs gemeenten en partners
15 nov	Intranetpagina terrorismegevolgbestrijding af	Collega's VRZHZ + externe partners
20 nov	Brandweermagazine (zelfhulp kameradenhulp)	Collega's Brandweer/ VRZHZ + externe partners
Nov + dec	Lunchbijeenkomsten terrorisme (algemene info terrorisme)	Niet-operationeel personeel VRZHZ
Doorlopend/ nog niet ingepland	Viadesk, Mijnbrandweerzhz.nl, Nieuwsbrieven VRC (GHOR/ Bevolkingszorg)	Collega's VRZHZ + externe partners

--	--	--

Handboek Crisiscommunicatie

Versie: 1.00

Datum: 29 september 2017

1 Inhoudsopgave

1	Inhoudsopgave	3
2	Algemeen	5
2.1	Inleiding en doel	5
2.2	Leeswijzer.....	6
2.3	Relatie met andere plannen	6
2.4	Beheer en gebruik	7
2.5	Actualisatie en evaluatie	7
3	Onderdelen crisiscommunicatie	8
3.1	Inleiding.....	8
4	Voorwaarden voor inzet: processen die de inzet ondersteunen	10
4.1	Inleiding.....	10
4.2	Melding en Alarmering	10
4.2.1	Acute crisis	10
4.2.2	Dreigende crisis en planningsoverleggen	10
4.3	Op- en Afschaling	11
4.3.1	Opschaling	11
4.3.2	Afschaling	11
4.4	Leiding en Coördinatie	12
4.4.1	Opperbevel	12
4.4.2	Overgedragen werkzaamheden	12
4.4.3	Strategie	12
5	Taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden onderdelen, teams en functionarissen	13
5.1	COPI.....	13
5.2	ROT	13
5.3	Sectie Crisiscommunicatie	13
5.3.1	Lokaal Steunpunt	14
5.3.2	Team Pers- en Publieksvoorlichting	14
5.3.3	Team Analyse en Advies.....	14
5.4	BT: Strategische advisering opperbevel.....	15
6	In te zetten middelen en faciliteiten	16
6.1	Faciliteiten.....	16
6.2	Middelen.....	16
7	Afspraken met derden.....	19
7.1	Afstemming	19
7.1.1	Overheden in het veiligheidsdomein	19
7.1.2	Crisispartners	20
7.2	Afspraken over middelen	20

7.2.1	Convenant calamiteitenzender RTV Rijnmond.....	20
7.2.2	'Nationale' communicatiemiddelen.....	20
7.2.3	Ondersteuning en expertise.....	20
7.2.4	Regionale afspraken met leveranciers van middelen.....	20
8	Achtergrondinfo / inzetprocedure per communicatiemiddel.....	21
	PERSBERICHT.....	22
	PERSSTATEMENT.....	23
	PERSCONFERENTIE.....	24
	INTERVIEW.....	26
	GELUIDSWAGENS.....	27
	TWITTER.....	28
	BURGERNET.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
	NL-ALERT.....	29
	SIRENESTELSEL.....	30
	WEBSITES.....	31
	PUBLIEKSTELEFOON NUMMER.....	32
	TICKERTAPE VIA RTV RIJNMOND.....	33
	OFFICIËLE MEDEDELING VIA CALAMITEITENZENDER RTV RIJNMOND.....	34
	112-TEKST RIJNMOND TELETEKST.....	35
	BEWONERSBIJEENKOMST.....	36
	BEWONERSBRIEF.....	37
9	Taakkaarten per functionaris.....	38
	Hoofd Sectie Crisiscommunicatie.....	38
	Communicatieadviseur ROT.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
	Administratief Medewerker.....	41
	Medewerker Analyse.....	42
	Medewerker Advies.....	43
	Medewerker Persvoorlichting.....	44
	Medewerker Publieksvoorlichting.....	45
	Communicatieadviseur GBT.....	46
	Coördinator Lokaal Steunpunt Crisiscommunicatie.....	47
	Medewerker Lokaal Steunpunt.....	48
	COPI-voorlichter.....	49
	Woordvoerder Incidentvoorlichting VRZHZ.....	50
10	Bijlagen.....	51
10.1	Bijlage 1 Omgevingsanalyse.....	52
10.2	Bijlage 2 Impact van schokkende beelden en geluiden.....	53

2 Algemeen

2.1 Inleiding en doel

Het handboek crisiscommunicatie beschrijft de organisatie die belast is met de uitvoering van crisiscommunicatie tijdens de rampenbestrijding en crisisbeheersing in de regio Zuid-Holland Zuid (ZHZ). Het beschrijft de inrichting en de structuur van de crisiscommunicatie-organisatie. De taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de medewerkers en teams zijn in dit handboek vastgelegd. De in het handboek beschreven organisatie past zich aan de omvang van het incident aan zodat een, bij het incident passende, uitvoerende organisatie ingezet wordt.

Wettelijke basis

Artikel 7 van de Wet veiligheidsregio's en artikelen 10, 11, 11a, 12 en 14 van het Besluit informatie inzake rampen en crises.

Doel proces crisiscommunicatie

Snel en efficiënt voorzien in de maatschappelijke informatiebehoefte die in een crisissituatie ontstaat bij getroffen en betrokkenen, verwanten, gedupeerden en anderszins geïnteresseerden.

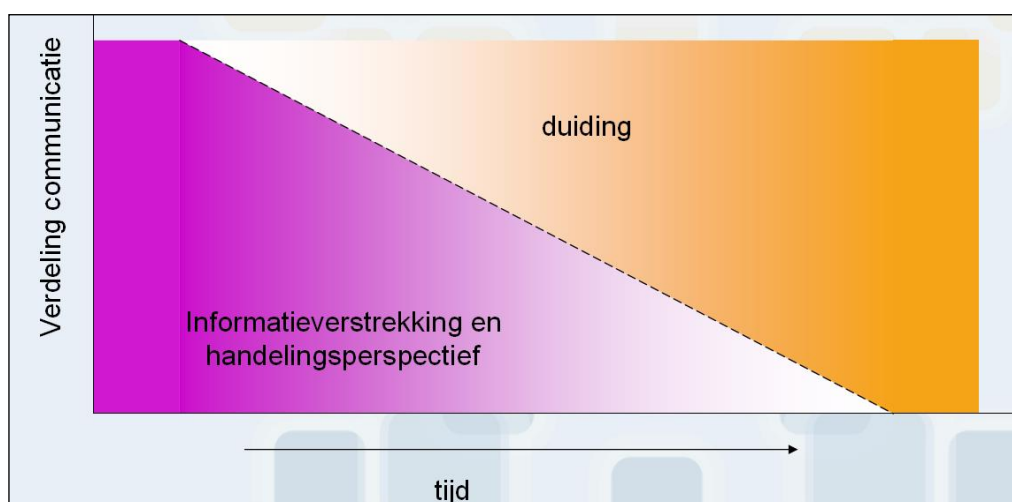
Subdoelen

De 'maatschappelijke informatiebehoefte' is op te splitsen in drie subdoelen:

Verstrekken van algemene informatie over feiten en omstandigheden als gevolg van de crisissituatie en de verantwoordelijkheden, taken en werkzaamheden van de diverse actoren binnen de crisisorganisatie.	Informatieverstrekking
Instructies gericht op het beperken van schade voor en door (groepen in) de samenleving, waaronder ook het stimuleren van de zelfredzaamheid en de onderlinge hulpverlening. Richting geven aan het gedrag dat nodig is om de maatregelen van de overheid effectief te maken (zoals bij evacuatie en het verdelen van schaarse goederen) en om verstoring van de crisisbeheersing tegen te gaan (bijvoorbeeld ter voorkoming van overbelaste communicatievoorzieningen of wegen).	Handelingsperspectief
Het duiden van de crisissituatie en die in een breder perspectief plaatsen, waarbij wordt aangesloten bij de gevoelens die in (groepen van) de samenleving leven. In voorkomende gevallen kan de publieksbeleving nog lang na de acute fase van de crisis aandacht vragen en dus ook de crisiscommunicatie.	Duiding (Betekenisgeving)

Doelen van crisiscommunicatie in de tijd

Na de start van een incident is de behoefte aan informatie over het incident en de gevolgen van een incident bij burgers en betrokkenen groot. Vragen als 'wat is er aan de hand', 'wat staat er in brand' moeten snel beantwoord worden. Datzelfde geldt voor de gevolgen van de brand voor betrokkenen 'Moet ik ramen en deuren sluiten?' 'Kan ik nog de weg op?' Als deze vragen beantwoordt zijn ontstaat de behoefte aan een ander soort vragen. 'Hoe kan dit gebeuren?', 'Kan er iemand aansprakelijk worden gesteld?' Waar de eerste vragen binnen minuten moeten worden beantwoord is het beantwoorden van de laatste categorie vragen een traject van dagen, weken, maanden of soms zelfs jaren. Schematisch leidt dit tot figuur 1. Uiteraard kunnen – afhankelijk van het incident – de doelen in tijd anders verdeeld zijn.

Figuur 1: Verdeling communicatie-inspanning tijdens incidenten over de drie doelen: Informatieverstrekking, het bieden van handelingsperspectief en duiding

2.2 Leeswijzer

Dit handboek kent de volgende opbouw:

- Hoofdstuk 2: beschrijft de algemene opzet van het handboek
- Hoofdstuk 3: beschrijft de onderdelen van de crisiscommunicatie-organisatie op hoofdlijnen
- Hoofdstuk 4: beschrijft de processen Melding en alarmering, Op- en afschaling, Leiding en coördinatie en Informatiemanagement
- Hoofdstuk 5: gaat in op de taken van de betrokkenen functionarissen
- Hoofdstuk 6: beschrijft de faciliteiten en middelen
- Hoofdstuk 7: beschrijft de afspraken met (externe) partners

2.3 Relatie met andere plannen

Voor de invulling en vormgeving van het handboek crisiscommunicatie zijn wettelijk kader, regionale regelingen en regionaal beleid leidend:

- Wet veiligheidsregio's
- Besluit veiligheidsregio's
- De operationele regeling VRZHZ
- Regionaal Crisisplan VRZHZ
- Handboek Bevolkingszorg gemeenten en veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid

2.4 **Beheer en gebruik**

De taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden bij dit document zijn:

Wie	TVB
Dagelijks Bestuur VRZHZ	Vaststellen van het document
(stuurgroep) AGV	Kennisnemen van het document
Gemeenten ZHZ Veiligheidsregio ZHZ Politie ZHZ	Inzetten crisiscommunicatie-organisatie overeenkomstig dit document
Afdeling Voorbereiding op Rampen en Crises	Beheren van het document

2.5 **Actualisatie en evaluatie**

Om de uitvoering van de crisiscommunicatie te verbeteren wordt dit handboek geëvalueerd op basis van:

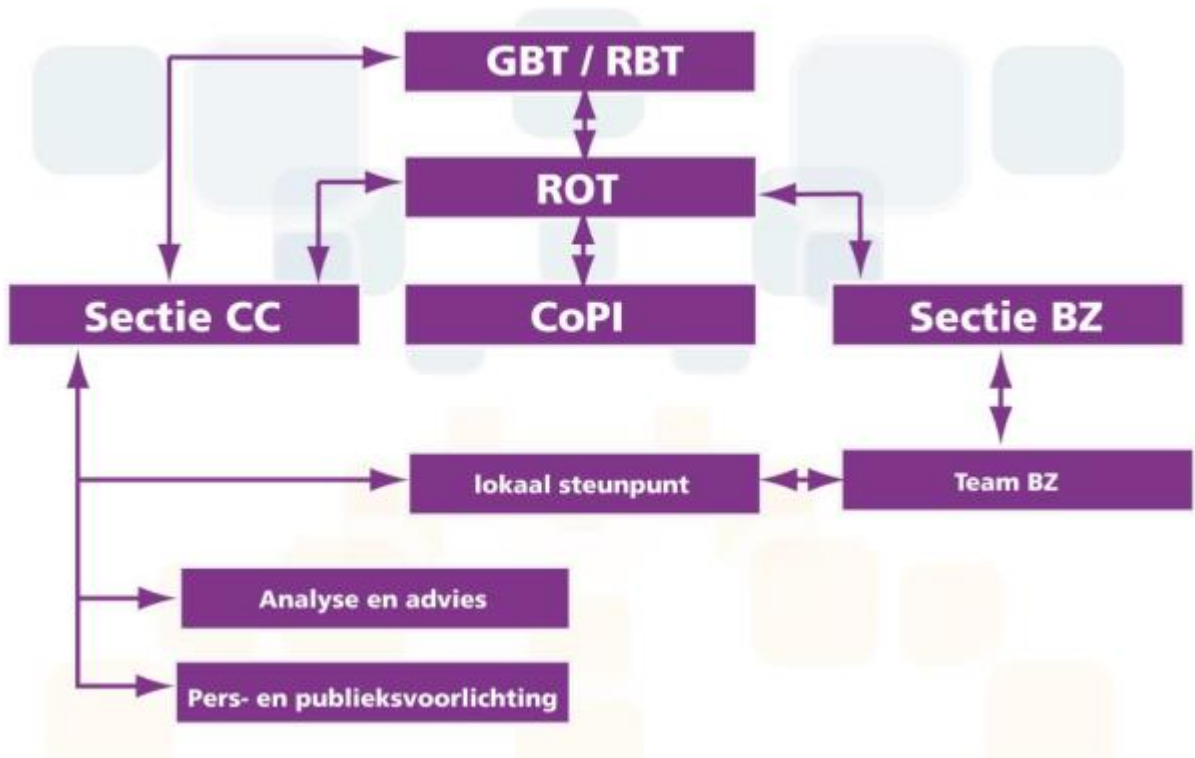
- de evaluatie van oefeningen, trainingen en incidenten
- ontwikkelingen in het medialandschap
- de behoefte van de burger
- organisatieontwikkelingen bij de uitvoerende partijen

Dit kan leiden tot aanpassing en/of actualisatie op onderdelen van dit handboek, minimaal 1 keer per 2 jaar. De procedure van aanpassing is gelijk aan die van het RCP. Betrokkenen uit het werkveld crisiscommunicatie worden gevraagd een inhoudelijke bijdrage aan deze actualisatie te leveren.

3 Onderdelen crisiscommunicatie

3.1 Inleiding

Crisiscommunicatie leidt tot informatieproducten die voorzien in de maatschappelijke informatiebehoefte die in een crisissituatie ontstaat bij getroffen, betrokkenen en geïnteresseerden. Deze organisatie (leidinggevend, ondersteunend en teams) wordt de crisiscommunicatie organisatie genoemd.

Figuur 2: Sectie Crisiscommunicatie binnen het geheel van de crisisorganisatie. Bron: Regionaal Crisisplan VRZHZ

De in figuur 2 besproken teams en functionarissen worden hieronder besproken. Een uitgewerkt overzicht van taken en bevoegdheden is gegeven in hoofdstuk 4.

Functionaris	Taak
Communicatieadviseur GBT/RBT	Advisering bestuurders in GBT en RBT op het gebied van 'duiding', en rol burgemeester als boegbeeld en burgervader
Communicatieadviseur ROT	Advisering ROT inzake communicatie-aspecten van de operationele inzet
Communicatieadviseur COPI*	Advisering COPI inzake communicatie-aspecten van de operationele inzet, voorlichting ter plaatse
Woordvoerder incidentvoorlichting*	Advisering COPI, voorlichting ter plaatse
Hoofd Sectie Crisiscommunicatie	Aansturing Sectie Crisiscommunicatie
Sectie Crisiscommunicatie	Uitvoering communicatieactiviteiten, informatiemanagement op het gebied van crisiscommunicatie, contact met netwerkpartners.
Lokaal Steunpunt	Uitvoering lokaal belegde crisiscommunicatie-activiteiten
Team Analyse en advies	Monitoring en tactische analyse van het mediabeeld (inclusief sociale media), en advisering hoe om te gaan met het in de buitenwereld levende beeld.
Team Pers- en publieksvoorlichting	Informerende van de pers en publiek tijdens rampen en crises, ten aanzien van informatieverstrekking, handelingsperspectief en duiding (het laatste volgend uit bestuurlijke besluiten en stellingname).

* Bij incidenten met een strafrechtelijk aspect komt een woordvoerder van de politie ter plaatse. Bij andere, niet-politionele incidenten, zal de woordvoerder incidentvoorlichting als Communicatieadviseur COPI deelnemen in het COPI.

4 Voorwaarden voor inzet: processen die de inzet ondersteunen

4.1 *Inleiding*

Voor een effectieve incidentbestrijding en daarmee ook voor de organisatie van de crisiscommunicatie, moet een aantal zaken geregeld zijn die de uitvoering van de incidentbestrijding ondersteunen:

- Melding en alarmering
- Op- en afschaling
- Leiding en coördinatie
- Informatiemanagement

De processen zijn onderling op elkaar afgestemd. Bovendien moet de crisiscommunicatie-organisatie aansluiten op de lokale en regionale inrichting van de crisisbeheersing.

4.2 *Melding en Alarmering*

Het proces melding en alarmering zorgt voor het verkrijgen van gegevens over het incident, de vertaling van deze gegevens naar een eerste inzetbehoefte en het beschikbaar krijgen van benodigde functionarissen.

4.2.1 **Acute crisis**

Het proces melding en alarmering van de Sectie Crisiscommunicatie is voor de Communicatieadviseur COPI en ROT, en het hoofd van de Sectie ondergebracht bij de GMC. Op basis van behoefte (en het zich ontwikkelende scenario) wordt de vulling van de sectie aangepast aan het incident, zoals beschreven in paragraaf 3.3. De vervolgalarmering gaat telefonisch, op basis van telefoonlijsten (specifiek te alarmeren functionarissen) of de alarmeringscomputer (alarmeren functionarissen op functie). De alarmering van het Lokaal Steunpunt vindt plaats binnen de gemeentelijke crisisorganisatie.

4.2.2 **Dreigende crisis en planningsoverleggen**

Bij een dreigende crisis of ramp waarvoor een ROT bijeen wordt geroepen, wordt aan het overleg deelgenomen door de dienstdoende Communicatieadviseur ROT. Deze schaal op basis van behoefte de sectie verder op (zie ook Op- en afschaling).

4.3 Op- en Afschaling

Om de communicatie rondom een crisis efficiënt te organiseren wordt gebruik gemaakt van verschillende functionarissen en teams. De crisiscommunicatie-organisatie is standaard gekoppeld aan een GRIP-op-schaling. Afhankelijk van het opschalingsniveau (GRIP 1 t/m 5) wordt de organisatie klein (GRIP 1) of groter ingericht.

De afschaling van de Sectie Crisiscommunicatie volgt normaal gesproken de afschaling van de GRIP, maar naar behoefte kan hiervan worden afgeweken.

4.3.1 Opschaling

Bij een opschaling naar GRIP 1 bestaat de Sectie Crisiscommunicatie uit een Communicatieadviseur COPI. In overige GRIP-situaties wordt de crisisorganisatie uitgebreid met de overige onderdelen van de Sectie Crisiscommunicatie. Het is afhankelijk van de crisissituatie hoeveel medewerkers worden ingezet.

Als er bij een incident (nog) geen sprake is van een GRIP-situatie, maar de maatschappelijke impact is van dien aard dat er onder (een gedeelte van) de bevolking een informatiebehoefte ontstaat, kan de Sectie Crisiscommunicatie ingezet worden. Het aantal in te zetten teams of mensen hangt direct samen met de behoefte naar informatie.

In geval van een dreigende crisis of een evenement met (grote) risico's kan de structuur van de Sectie Crisiscommunicatie worden ingezet. Het aantal in te zetten teams of mensen hangt direct samen met de behoefte naar informatie.

4.3.2 Afschaling

Bij afschaling gelijk met de afschaling van de kolommen wordt het incident, inclusief de crisiscommunicatie, overgedragen aan de gemeente waar het incident plaats heeft gevonden. Het Hoofd Sectie Crisiscommunicatie is verantwoordelijk voor de overdracht – in GRIP-1 situaties is dit belegd bij de Communicatieadviseur COPI en de OVD-Bz. De overdragende functionaris blijft ook na overdracht beschikbaar voor het verschaffen van informatie.

Als het team Nafase binnen de getroffen gemeente ingesteld wordt, zal alle informatie in het kader van de crisiscommunicatie overgedragen worden aan dit team. Het Hoofd Sectie Crisiscommunicatie is verantwoordelijk voor de overdracht. De overdragende functionaris blijft beschikbaar voor het verschaffen van informatie over de communicatieactiviteiten in de acute fase.

Als het incident wordt afgeschaald, maar er wel behoefte aan de inzet van de Sectie Crisiscommunicatie blijft bestaan, wordt de aansturing van de Sectie Crisiscommunicatie overgedragen aan het bevoegd gezag. Dit kan bij incidenten met een korte, intensieve nafase een werkbare oplossing zijn. In geval van een langere nafase is het instellen van het team Nafase binnen de gemeente (of de veiligheidsregio) wenselijk.

4.4 Leiding en Coördinatie

4.4.1 Opperbevel

Crisisbeheersing is de bestuurlijke verantwoordelijkheid van de lokale burgemeester of de voorzitter van de veiligheidsregio. De eindverantwoordelijkheid voor crisiscommunicatie ligt bij de burgemeester in zijn rol van 'opperbevelhebber' (Wvr art. 5). In geval van een ramp of crisis van meer dan plaatselijke betekenis, of van ernstige vrees voor het ontstaan daarvan, ligt de rol van 'opperbevelhebber' bij de voorzitter van de veiligheidsregio (Wvr art. 39). De specifieke verantwoordelijkheid van de burgemeester voor het informeren van de bevolking en het bieden van een handelingsperspectief is beschreven in artikel 7 lid 1 van de Wvr.

4.4.2 Overgedragen werkzaamheden

Het proces crisiscommunicatie is een gemeentelijk proces. De uitvoering van de werkzaamheden zijn deels afhankelijk van informatie van de operationele diensten. Dit deel van de uitvoering (het verstrekken van feitelijke informatievoorziening en handelingsperspectief) is vanuit de gemeenten neergelegd bij het ROT, volgend uit de operationele regeling. De ondersteuning van de burgemeester in zijn verantwoordelijkheid incidenten te 'duiden' en in zijn rol als 'boegbeeld' en 'burgervader' is een verantwoordelijkheid van de lokale gemeente.

4.4.3 Strategie

Voor het bepalen van de communicatiestrategie worden de volgende uitgangspunten gebruikt:

- strategie op duiding is een bestuurlijk proces
- strategie op informatievoorziening, schadebeperking en handelingsperspectief is een (grotendeels) operationeel proces

De strategische advisering op het gebied van communicatie in GRIP 1 is belegd bij de Communicatieadviseur COPI, bij GRIP 2 bij de Communicatieadviseur ROT en bij GRIP 3 en 4 bij de Communicatieadviseur in het GBT en de Communicatieadviseur RBT. De Communicatieadviseur in het (gemeentelijke of regionale) beleidsteam stemt de strategie (voor het onderdeel duiding) af met de burgemeester en/of voorzitter van de veiligheidsregio.

De gekozen communicatiestrategie bepaalt met welke middelen de boodschap wordt verspreid. Om de gekozen communicatiestrategie zo efficiënt mogelijk om te zetten in productie wordt de uitvoering van de crisiscommunicatie belegd bij de Sectie Crisiscommunicatie eventueel aangevuld met het Lokaal Steunpunt.

5 Taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden onderdelen, teams en functionarissen

5.1 *COPI*

Vanaf een GRIP 1 neemt de Communicatieadviseur COPI deel aan het COPI-overleg. De Communicatieadviseur COPI:

- doet woordvoering over feiten, omstandigheden, te voorziene ontwikkelingen, aanwijzingen, aandachtspunten, voortgang, voornemens met betrekking tot de werkzaamheden van het COPI
- organiseert communicatie ter plaatse
- ondersteunt het COPI in alle communicatieaangelegenheden en is hun spreekbuis
- helpt / begeleidt media veilig hun werk te doen: maken opnames, bezoeken plaats incident, afnemen interviews
- is oog en oor voor alle relevante communicatiefeiten en -gebeurtenissen en rapporteert daarover

De Communicatieadviseur COPI stemt de uitvoering van het werk af met de Sectie Crisiscommunicatie (bij GRIP 2 en hoger, in eerste instantie met de Communicatieadviseur ROT). In situaties die 'beperkt blijven tot' GRIP 1 stemmen de Communicatieadviseur COPI en de OVD-Bz samen af hoe en door wie de lokale communicatiemedewerkers van de gemeenten worden geïnformeerd.

5.2 *ROT*

Vanaf GRIP 2 neemt de Communicatieadviseur ROT deel aan de vergaderingen van het ROT. De Communicatieadviseur ROT is verantwoordelijk voor een adequate en volledige communicatie van én advisering aan het ROT. Hij stemt de strategie af in het ROT en met de Communicatieadviseur in het GBT of RBT. Daarnaast houdt de Communicatieadviseur ROT contact met de Communicatieadviseur in het COPI.

Het Hoofd Sectie Crisiscommunicatie is verantwoordelijk voor het aansturen van de Sectie Crisiscommunicatie.

5.3 *Sectie Crisiscommunicatie*

De Sectie Crisiscommunicatie ondersteunt de Communicatieadviseur COPI, de Communicatieadviseur ROT en de Communicatieadviseur in het Beleidsteam bij de uitvoering van de communicatie-acties. Onder de Sectie is een viertal teams geformeerd: de voorlichting ter plaatse, het team Lokaal Steunpunt, Pers- en Publieksvoorlichting en Analyse en Advies. Naast de teams bestaat de Sectie uit het eerder genoemde Hoofd Sectie Crisiscommunicatie en een Informatiecoördinator.

5.3.1 Lokaal Steunpunt

Het Lokaal Steunpunt, het team van crisiscommunicatiemedewerkers die actief zijn in de lokale gemeenten, zijn verantwoordelijk voor:

- het uitvoeren van lokale publieksvoorlichting (lokaal callcenter, bewonersbrieven)
- het communiceren met lokale partijen (afstemming met bijvoorbeeld maatschappelijke organisaties)
- het faciliteren van de burgemeester in zijn media-optreden (regelen persconferenties, bewonersbijeenkomsten, interviews, VIP-bezoeken)
- interne voorlichting binnen de gemeentelijke organisatie

Het Lokaal Steunpunt werkt onder aansturing van de Sectie Crisiscommunicatie en heeft bij de uitvoering van de taken nauw contact met het Team Bevolkingszorg. De Coördinator Lokaal Steunpunt schuift aan bij de vergaderingen van het TBz.

5.3.2 Team Pers- en Publieksvoorlichting

Het team Pers- en Publieksvoorlichting is verantwoordelijk voor het informeren van de pers en publiek tijdens rampen en crises, ten aanzien van informatieverstrekking, handelingsperspectief en duiding (het laatste volgend uit bestuurlijke besluiten en stellingname). Het team doet aan (mondelijke) persvoorlichting (telefonisch en door middel van interviews) en verstuurt persberichten. Tevens is het team aanspreekpunt voor de calamiteitenzender RTV Rijnmond.

Het team werkt in de uitvoering van haar taak samen met:

- de Communicatieadviseur in het beleidsteam, voor afstemming over de persstatements van de burgemeester
- het Lokaal Steunpunt, voor de uitvoering van lokale (pers)voorlichtingsactiviteiten
- de Communicatieadviseur COPI, voor afstemming over de (pers)voorlichting ter plaatse

Het team doet dit door inzet van diverse middelen:

- Publiekstelefoon en (externe) callcentercapaciteit
- Sociale media en websites (gemeentesite, ZHZVeilig.nl, crisis.nl)
- 112-tickertape en 112-tekst (RTV Rijnmond teletekstpagina 130)
- NL-alert
- Omroepwagens
- Bewonersbrieven en -bijeenkomsten, in samenwerking met het team Lokaal Steunpunt

5.3.3 Team Analyse en Advies

Het team Analyse en Advies is verantwoordelijk voor de monitoring en tactische analyse van het mediabeeld (inclusief sociale media), en advisering hoe om te gaan met het in de buitenwereld levende beeld. Zij levert regelmatig rapportages op over dit beeld.

Zie bijlage 1 voor format van de omgevingsanalyse.

5.4 BT: Strategische advisering opperbevel

De burgemeester is tijdens een crisis of ramp verantwoordelijk, dus ook voor de crisiscommunicatie. De Communicatieadviseur GBT/RBT neemt deel aan de vergaderingen van het (gemeentelijke of regionale) beleidsteam. Deze adviseur adviseert de burgemeester op de communicatieve aspecten van te nemen beleidsbeslissingen. Expliciete besluiten rondom de communicatiestrategie die de burgemeester worden voorgelegd zijn de:

- strategie en positionering van de burgemeester als boegbeeld en burgervader
- mogelijkheden en planning van communicatie-acties waarin de burgemeester een rol speelt
- omgang met vertrouwelijke en politiek gevoelige informatie
- omgang met acties van de media die een incident (onnodig) verzwaren

Aandachtspunten hiervoor zijn:

- Bepaal de communicatiestrategie waarmee de gemeente reageert op de crisis
- Bepaal het evenwicht tussen emotie (meeleven, geschokte samenleving, caring government) enerzijds en ratio (feiten) anderzijds
- Houd er rekening mee dat op het moment dat de beleidsmakers in een rationeel proces zijn beland, de samenleving vaak nog aan het rouwen is
- Wees ervan bewust dat elke uitspraak (bij slachtoffers) nieuwe verwachtingen schept. Zoek vooral naar manieren om de gebeurtenissen te 'duiden'
- Houd rekening met het feit dat andere organisaties de situatie kunnen 'duiden' vanuit haar eigen verantwoordelijkheid en perspectief. Een grote brand in een school kan vanuit de hulpdiensten worden gezien als een incident, en voor de schooldirectie 'een ramp' zijn

6 In te zetten middelen en faciliteiten

6.1 Faciliteiten

Een overzicht van de faciliteiten en draaiboeken per werklocatie zijn beschikbaar in de sectie crisiscommunicatie.

6.2 Middelen

Voor de uitvoering van crisiscommunicatie is een groot aantal middelen beschikbaar: van 'klassieke' middelen, als persbericht en persconferentie, zeer specifieke publieksvoorlichting-middelen, als de bewonersbrief- en de bewonersbijeenkomst, tot 'moderne' sociale media.

Middel	Eigenschappen		Achtergrondinfo/ procedure
	Voordelen	Nadelen	
Persbericht	Snel te versturen		Bijlage
Persstatement	Kort, snel te geven		Bijlage
Persconferentie		Vereist voorbereiding en goede informatiepositie deelnemers.	Bijlage
Interview		Vereist voorbereiding en goede informatiepositie deelnemers.	Bijlage
Geluidswagens	Specifiek gebied	Hoorbaarheid Niet bij gevaarlijke stoffen!	Bijlage
Twitter	Snel, groot bereik, doelgroep burgers en pers	Max. 140 tekens	Bijlage
NL-alert	Snel inzetbaar	Afbakening	Bijlage
Sirenestelsel (inzet door de Brandweer)	Snel, groot bereik	Weinig specifiek, kan verwarring oproepen, niet overal hoorbaar	Bijlage
Websites			
-www.gemeente.nl	Bekend bij lokale bewoners	Hosting vaak niet crisis-bestendig	
-www.vrzhz.nl -www.zhzveilig.nl	Qua structuur voorbereid op crisis 'white page' beschikbaar		Bijlage
-www.crisis.nl	Robuust Grote bekendheid	Bestuurlijk besluit noodzakelijk Inzetten kost tijd	Bijlage
www.ikbenveilig.nl	Makkelijk in te zetten	Moeten mensen zelf invullen	

Middel	Eigenschappen		Achtergrondinfo/ procedure
Publiekstelefoonnr.			
-lokaal	Relatief snel in te zetten Vanaf alg. gemeentenummer door te schakelen	Niet in alle gemeenten beschikbaar	Bijlage
Callcenter VRZHZ	Snel in te zetten		
Verwanteninformatie SIS	Relatief snel in te zetten door de Algemeen Commandant Bevolkingszorg		Zie bijlage handboek Bevolkingszorg
-0800-1351	Opschaalbaar Koppeling met verwanteninfo mogelijk Extern bemand	Bestuurlijk besluit noodzakelijk Inzetten kost tijd Inzetten kost geld	Bijlage
Tickertape via calamiteitenzender RTV Rijnmond	Snel in te zetten	Bestuurlijk besluit noodzakelijk (kan achteraf) 112-tekst ook vullen	Bijlage
Officiële mededeling via calamiteitenzender RTV Rijnmond	Snel in te zetten	Bestuurlijk besluit noodzakelijk (kan achteraf) Beperkt radiobereik in oosten regio	Bijlage
112-tekst (Rijnmond teletekst pagina 130)	Snel in te zetten	Bestuurlijk besluit noodzakelijk (kan achteraf)	Bijlage
Bewonersbijeenkomst	Specifieke doelgroep Uitnodigen kan op persoonsniveau Interactie met bewoners	Vereist voorbereiding en goede informatiepositie deelnemers.	Bijlage
Bewonersbrief	Specifieke doelgroep Verzenden kan op persoonsniveau	Niet snel	Bijlage
SMS-dienst van het NCC	Incident-gekoppeld	Bestuurlijk besluit noodzakelijk Kosten	Bijlage

Middel	Eigenschappen	Achtergrondinfo/ procedure				
Overige middelen	<p>Er zijn altijd middelen in te zetten die niet in dit overzicht opgenomen zijn. Denk aan middelen op het gebied van 'nieuwe media' (Facebook, Twitter, Instagram e.d.) maar ook aan niet-digitale specifieke middelen als flyers, tekstkarren, informatieborden, en de middelen die crisispartners beschikbaar hebben.</p> <p>Schematisch:</p> <table border="1" data-bbox="544 595 1481 1120"> <tbody> <tr> <td data-bbox="544 595 986 969"> <p>Digitale middelen</p> <p>Youtube Facebook Instagram Twitter</p> </td> <td data-bbox="986 595 1481 969"> <p>Fysieke communicatiemiddelen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Spandoeken - Verkeersborden met teksten/aanwijzingen Lokaal via wegbeheerder boven rijkswegen, via politie en RWS - Tekstkarren - Flyers/folders </td> </tr> <tr> <td data-bbox="544 969 986 1120"> <p>Middelen van derden</p> <ul style="list-style-type: none"> - websites en andere web-based middelen van crisispartners </td> <td data-bbox="986 969 1481 1120"> <p>Middelen van derden</p> <ul style="list-style-type: none"> - crisispartners hebben vaak communicatiemiddelen inzetbaar. </td> </tr> </tbody> </table>	<p>Digitale middelen</p> <p>Youtube Facebook Instagram Twitter</p>	<p>Fysieke communicatiemiddelen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Spandoeken - Verkeersborden met teksten/aanwijzingen Lokaal via wegbeheerder boven rijkswegen, via politie en RWS - Tekstkarren - Flyers/folders 	<p>Middelen van derden</p> <ul style="list-style-type: none"> - websites en andere web-based middelen van crisispartners 	<p>Middelen van derden</p> <ul style="list-style-type: none"> - crisispartners hebben vaak communicatiemiddelen inzetbaar. 	
<p>Digitale middelen</p> <p>Youtube Facebook Instagram Twitter</p>	<p>Fysieke communicatiemiddelen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Spandoeken - Verkeersborden met teksten/aanwijzingen Lokaal via wegbeheerder boven rijkswegen, via politie en RWS - Tekstkarren - Flyers/folders 					
<p>Middelen van derden</p> <ul style="list-style-type: none"> - websites en andere web-based middelen van crisispartners 	<p>Middelen van derden</p> <ul style="list-style-type: none"> - crisispartners hebben vaak communicatiemiddelen inzetbaar. 					

7 Afspraken met derden

7.1 Afstemming

'Samenwerking' betekent dat de regionale communicatieorganisatie haar activiteiten afstemt op communicatieactiviteiten van andere partijen. Vanuit de Sectie Crisiscommunicatie in het ROT wordt (onder regie van het hoofd van de Sectie) contact onderhouden met de volgende partijen:

- Overheden in het veiligheidsdomein
- Crisispartners

7.1.1 Overheden in het veiligheidsdomein

Nationale overheid, Nationaal Crisiscentrum, Openbaar Ministerie (OM), Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV)

Nationale overheid

In situaties waarin de nationale veiligheid in het geding is doordat één of meer vitale belangen worden aangetast en waarin de reguliere structuren en/of middelen niet toereikend zijn om de stabiliteit te handhaven is de Minister als bevoegd gezag primair aan zet. Vanuit de landelijke crisisorganisatie zal de incidentbestrijding (waaronder de crisiscommunicatie vanuit het Nationaal VoorlichtingsCentrum (NVC) worden aangestuurd en gecoördineerd.

Nationaal Crisiscentrum

Het Nationaal CrisisCentrum (NCC) kan een coördinerende rol op zich nemen, met betrekking tot de communicatie van verschillende partijen richting pers en publiek. Dat doet het NCC door afspraken te maken met betrokken partners (regio's, departementen, uitvoeringsorganisaties) over rolverdeling, eenduidige communicatie en inzet van middelen. Het NCC monitort de afspraken en de inzet van de communicatiemiddelen, signaleert knelpunten en adviseert over oplossingen en verbeteringen.

Het bevoegd gezag dient in de uitvoering van de crisiscommunicatie rekening te houden met de verantwoordelijkheid van andere overheden. De autoriteiten kunnen op hun eigen beleidsterrein (bijvoorbeeld volksgezondheid) handelingsperspectieven uitgeven. De crisiscommunicatieadviseurs van het NCC stemmen de crisiscommunicatie af tussen de rijksoverheid en de veiligheidsregio's.

Openbaar Ministerie en NCTV

In geval van een incident met een strafrechtelijke component of terroristische dreiging wordt de afstemming gezocht met het OM en de NCTV (terrorisme).

In situaties van gijzeling, ontvoering, terrorisme, continuïteit strafrechtspleging en -uitvoering is het OM het bevoegde gezag dat primair aan zet is. In dergelijke situaties zullen zij vanuit hun verantwoordelijkheid een belangrijke rol opeisen in de (regionale) crisisorganisatie. Daarbij houdt het OM in toenemende mate rekening met 'de maatschappelijke impact' en de verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de (lokale) overheid. In situaties waarin het OM 'secundair betrokken is' (denk aan openbare orde, rampen en zware ongevallen) stelt het OM zich 'ondersteunend' op in de (regionale) crisisorganisatie.

Regionale overheden (andere veiligheidsregio's)

Indien meerdere veiligheidsregio's betrokken zijn, bepalen de voorzitters welke veiligheidsregio de regie op de crisiscommunicatie heeft, de zogenaamde coördinerende veiligheidsregio op het gebied van crisiscommunicatie.

7.1.2 Crisispartners

De afstemming met crisispartners wordt vanuit de Sectie Crisiscommunicatie in het ROT afgestemd met de betrokken voorlichters. Voor de verantwoordelijkheden van de verschillende sectoren en overheden wordt verwezen naar de 'bestuurlijke netwerkkaarten'.

Bedrijven

Vanuit het COPI wordt contact gelegd met de woordvoerder van bedrijven op plaats incident. Indien van toepassing wordt dit contact overgedragen aan ROT, GBT of RBT.

Lokaal betrokken organisaties

Vanuit het Lokaal Steunpunt wordt contact gelegd met lokaal betrokken organisaties.

7.2 Afspraken over middelen

Er zijn diverse mogelijkheden om extern expertise of middelen in te zetten ter ondersteuning van de crisiscommunicatie. Een aantal convenanten wordt hieronder besproken

7.2.1 Convenant calamiteitenzender RTV Rijnmond

Voor de inzet van de regionale calamiteitenzender, Radio en televisie Rijnmond, is een convenant met RTV Rijnmond afgesloten.

7.2.2 'Nationale' communicatiemiddelen

Via het NCC zijn een aantal grootschalige communicatiemiddelen in te zetten:

- NL-alert
- Verwanteninformatie SIS
- www.crisis.nl
- 0800-1351
- aan een incident gekoppelde SMS-dienst

7.2.3 Ondersteuning en expertise

Voor externe ondersteuning zijn de volgende middelen beschikbaar:

- NCC (onder andere risico- en crisisbarometer, website met achtergrondinfo en best practices)
- bijstand buurregio's
- inhuur extern advies
- advisering van het Nederlands Genootschap van Burgemeesters

7.2.4 Regionale afspraken met leveranciers van middelen

Via externe partijen is een aantal communicatiemiddelen in te zetten:

- verhuur Omroepinstallaties en overige AV-apparatuur
- drukwerk en verspreiding van drukwerk

8 Achtergrondinfo / inzetprocedure per communicatiemiddel

- PERSBERICHT** 22
- PERSSTATEMENT** 23
- PERSCONFERENTIE**..... 24
- INTERVIEW** 26
- GELUIDSWAGENS** 27
- TWITTER** 28
- BURGERNET** Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
- NL-ALERT** 29
- SIRENESTELSE**..... 30
- WEBSITES** 31
- PUBLIEKSTELEFOON NUMMER**..... 32
- TICKERTAPE VIA RTV RIJNMOND** 33
- OFFICIËLE MEDEDELING VIA CALAMITEITENZENDER RTV RIJNMOND** 34
- 112-TEKST RIJNMOND TELETEKST** 35
- BEWONERSBIJEENKOMST**..... 36
- BEWONERSBRIEF** 37

Aandachtskaart	
Soort middel	Door middel van een persbericht kan in een grote kring aandacht worden gevraagd voor een bepaald standpunt of concreet feit. Een persbericht is als het ware een concept voor een artikel.
Aandachtspunten voor inzet	<p>WAT</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een goed persbericht bevat alleen geverifieerde feiten. Deze feiten dienen in begrijpelijke taal te worden weergegeven. Let hierbij op de volgende vragen: <ul style="list-style-type: none"> - Voor wie is de informatie bestemd? (doelgroepbepaling) - Van wie is de boodschap afkomstig? (autoriteitsbepaling) - Welke maatregelen moet de bevolking nemen? (actiebepaling) • De berichtgeving aan de pers blijft in eerste instantie beperkt tot het antwoord op de volgende vragen: <ul style="list-style-type: none"> - waar is het gebeurd? - wat is er gebeurd en wat moet de bevolking doen? - waarom? - wie is contactpersoon voor de pers? - wanneer en hoe is vervolginformatie verkrijgbaar? • Pas in een later stadium wordt nadere toelichting gegeven (alleen in overleg met GBT) over aspecten als oorzaak, schade, gevolgen en schatting van de benodigde hersteltijd • Van wezenlijk belang is: <ul style="list-style-type: none"> - altijd afzender, adres en woordvoerder vermelden - goede datering en nummering van de persberichten - onderscheid maken tussen openbaar gedeelte en informatie voor de pers - flinke marge tussen de regels voor notities - zorg voor een duidelijke, aansprekende titel - vermeld de vijf w's (wie, wat, waar, wanneer en waarom) - schrijf korte zinnen, herhaal niet - foto's en/of grafieken moeten iets toevoegen - vermeld wanneer nadere informatie te verwachten is - let op de deadlines van de media <p>HOE</p> <p>Verspreiding:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Via de post/ e-mail aan adressen in de mailinglijst - Via telefoon naar ANP en/of kranten - Uitdelen op persconferenties <p>Interne verspreiding aan hulpverleners/ eigen medewerkers:</p> <ul style="list-style-type: none"> - -Via fax aan geadresseerden <p>Zie de bijlage contactgegevens voor e-mailadressen en telefoonnummers.</p> <p>TOELICHTING</p> <p>Standaardvoorwaarden voor een persbericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Inhoud (staat alle benodigde informatie er in?) - Vorm (uiterlijke kenmerken van een persbericht) - Taalgebruik (stijl) - Spelling (vrij van spelfouten) - Zorg ervoor dat het persbericht 'oprolbaar' is, dat wil zeggen dat minst belangrijke informatie achteraan staat, zodat de journalist het persbericht bij onvoldoende plaatsingsruimte kan inkorten zonder dat de essentie van het bericht verloren gaat - Elke vorm van jargon is verboden. Voor vakafkortingen geldt hetzelfde
Voorbereide acties	
Vindplaats documenten	De modelpersberichten zijn te vinden op het intranet

PERSBERICHT

Aandachtskaart	
Soort middel	Een persstatement is een kort middel om ten overstaan van de pers, zonder interviews, visie en informatie te geven.
Aandachtspunten voor inzet	<p>Persstatements en – conferenties zijn pas afgelopen als de journalisten de zaal hebben verlaten.</p> <p>Persstatements zijn een subtiel(er) middel dan een massale persconferentie.</p>
PERSSTATEMENT	
Voorbereide acties	
Vindplaats documenten	

Aandachtskaart							
Soort middel	<p>Een persconferentie is een geschikt communicatiemiddel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Indien het nieuws beter niet via een persbericht kan worden aangedragen • Indien toelichtingen dan wel demonstraties zijn vereist • Indien er goede (gezaghebbende) woordvoerders / toelichters zijn • Indien het geven van achtergrondinformatie gewenst is • Na afloop van de ramp 						
Aandachtspunten voor inzet	<p>Houdt rekening met:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De tijden met betrekking tot de deadlines van de media. De (regionale) ochtendbladen sluiten rond 23.00 uur, de avondbladen rond 11.00 uur. • Interviews voor de media na afloop van de persbijeenkomst. Zie hiervoor de aandachtkaart 'Interviews'. Als er geen tijd is voor die interviews moet dat bij aanvang worden meegedeeld. • Persstatements en -conferenties zijn pas afgelopen als de journalisten de zaal hebben verlaten. • Spreek een persconferentie inhoudelijk met de sprekers door. <p>Vorbereidings- en aandachtspuntenlijst</p> <table border="1" style="width: 100%;"> <thead> <tr> <th style="background-color: #d3d3d3;">Onderdeel</th> <th style="background-color: #d3d3d3;">Functie</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center; vertical-align: middle;">Informatieverzameling</td> <td> <ul style="list-style-type: none"> • Het rampgebied • De oorzaken van de situatie • De ernst van de situatie • De (vermoedelijke) duur van de situatie • De organisatie van de rampbestrijding • De maatregelen die het publiek moest nemen • Het nut van die maatregelen • De te verwachten schade • Het tijdstip wanneer nadere informatie volgt • Wat willen de media weten? • Over welke informatie beschikken we? • Welke vragen zullen zeker worden gesteld? • Welke informatie moet nog worden verzameld? • Waarover kan niets worden gezegd, waarom niet? • Beschikken we over een plattegrond, cijfermateriaal of overzicht van de rampbestrijding? </td> </tr> <tr> <td style="text-align: center; vertical-align: middle;">Informatie presentatie</td> <td> <ul style="list-style-type: none"> • Zet zoveel mogelijk informatie op schrift in de vorm van een persbericht. Denk hierbij aan (correct gespelde) namen en cijfermateriaal. • Voeg al het beschikbare materiaal bij elkaar in een persmap (indien aanwezig), hetzij geniet of met een grote paperclip. • Gebruik voor mondelinge presentatie groot formaat kaarten en overzichten (bijv. op een flip-over). </td> </tr> </tbody> </table>	Onderdeel	Functie	Informatieverzameling	<ul style="list-style-type: none"> • Het rampgebied • De oorzaken van de situatie • De ernst van de situatie • De (vermoedelijke) duur van de situatie • De organisatie van de rampbestrijding • De maatregelen die het publiek moest nemen • Het nut van die maatregelen • De te verwachten schade • Het tijdstip wanneer nadere informatie volgt • Wat willen de media weten? • Over welke informatie beschikken we? • Welke vragen zullen zeker worden gesteld? • Welke informatie moet nog worden verzameld? • Waarover kan niets worden gezegd, waarom niet? • Beschikken we over een plattegrond, cijfermateriaal of overzicht van de rampbestrijding? 	Informatie presentatie	<ul style="list-style-type: none"> • Zet zoveel mogelijk informatie op schrift in de vorm van een persbericht. Denk hierbij aan (correct gespelde) namen en cijfermateriaal. • Voeg al het beschikbare materiaal bij elkaar in een persmap (indien aanwezig), hetzij geniet of met een grote paperclip. • Gebruik voor mondelinge presentatie groot formaat kaarten en overzichten (bijv. op een flip-over).
Onderdeel	Functie						
Informatieverzameling	<ul style="list-style-type: none"> • Het rampgebied • De oorzaken van de situatie • De ernst van de situatie • De (vermoedelijke) duur van de situatie • De organisatie van de rampbestrijding • De maatregelen die het publiek moest nemen • Het nut van die maatregelen • De te verwachten schade • Het tijdstip wanneer nadere informatie volgt • Wat willen de media weten? • Over welke informatie beschikken we? • Welke vragen zullen zeker worden gesteld? • Welke informatie moet nog worden verzameld? • Waarover kan niets worden gezegd, waarom niet? • Beschikken we over een plattegrond, cijfermateriaal of overzicht van de rampbestrijding? 						
Informatie presentatie	<ul style="list-style-type: none"> • Zet zoveel mogelijk informatie op schrift in de vorm van een persbericht. Denk hierbij aan (correct gespelde) namen en cijfermateriaal. • Voeg al het beschikbare materiaal bij elkaar in een persmap (indien aanwezig), hetzij geniet of met een grote paperclip. • Gebruik voor mondelinge presentatie groot formaat kaarten en overzichten (bijv. op een flip-over). 						
PERSCONFERENCE							

PERSCONFERENTIE

Organisatie	<ul style="list-style-type: none"> • De persvoorlichter stelt een programma op met de volgorde van sprekers en onderwerpen. • De Communicatieadviseur GBT treedt vervolgens op als voorzitter van de persconferentie. Hij/ zij overlegt met de sprekers over de gang van zaken en hetgeen gezegd zal worden. • De persvoorlichter houdt, zo mogelijk, een try-out en laat door anderen vragen stellen ter voorbereiding.
Uitnodiging/ begeleiding	<p>Vermeld zo mogelijk al in een persbericht wanneer een persconferentie wordt gehouden.</p> <p>Zodra tijdstip en locatie bekend zijn, stuurt u de uitnodigingen per e-mail naar de media (via het ANP voor de landelijke pers, maar ook naar de regionale en lokale pers).</p> <p>Maak een presentatielijst, waarop de naam van het medium en de naam van de verslaggever worden vermeld. Leg dit bij de ingang en zie er op toe dat ieder het invult of laat het rondgaan.</p>
Wensen van de media	<p>Het is goed te bedenken dat de informatiebehoefte van de pers enorm is. De pers is echter niet alleen geïnteresseerd in de actuele stand van zaken bij de bestrijding van de calamiteit. Zij zijn ook op zoek naar achtergrondinformatie. Hierdoor zal snel een beroep moeten worden gedaan op de operationele diensten.</p> <p>De regionale pers wil regionale items vermelden (gedetailleerder), terwijl de landelijke pers meer geïnteresseerd is in (nationale) beleidszaken.</p> <p>De radioverslaggevers willen snelle berichtgeving 'on the spot' en interviews met betrokkenen (slachtoffers en hulpverleners).</p> <p>De televisie verlangt vooral dynamische en wisselende beelden.</p> <p>De fotojournalist zoekt de plaat die 'voor zichzelf spreekt en 'waar alles in zit'.</p> <p>Na afloop van de persconferentie wil de pers altijd nog persoonlijke gesprekken. Sta dit toe, wanneer er tijd voor is.</p>
Vorbereide acties	<p>Voor persconferenties bij de VRZHZ in huis is een inrichtingsplan beschikbaar. Voorbereiding (inrichting e.d.) kan uitgevoerd worden door de sectie ondersteuning.</p>
Vindplaats documenten	<p>Voor persconferenties in gemeenten is het organiseren hiervan een aandachtspunt in de lokale draaiboeken</p>

Aandachtskaart	
Soort middel	Interviews zijn voor journalisten een snelle manier om uitgebreider contact te krijgen of om bepaalde geruchten te controleren.
Aandachtspunten voor inzet	<ul style="list-style-type: none"> • Overweeg de wenselijkheid van interviews. Interviews kunnen namelijk ruis veroorzaken. • Laat je niet overvallen • Sta slechts een gesprek toe als je jezelf hebt voorbereid • je weet met wie je te maken hebt • het tijdstip van het interview je uitkomt, bel anders terug. Doe dit dan ook!!! • Overweeg een Top-official in te zetten voor woordvoering. • Wellicht zijn er in het netwerk deskundigen die met een beperkte briefing door de pers in te zetten zijn voor het geven van achtergrondinterviews. • Geef voorrang aan Radio Rijnmond als calamiteitenzender <ol style="list-style-type: none"> 1) Locatie Richt dit zo in, dat het gewenste beeld wordt overgebracht. 2) Inhoud Realistisch, waar mogelijk: positief en eenvoudig geformuleerd. 3) Procedure Maak hier van tevoren afspraken over. 4) Stiltes Laat je niet verleiden door te praten. 5) Kennis Stel jezelf in op de doelgroep en niet op de journalist. 6) Formuleer Houd het kort/bondig, veel van wat je zegt wordt weg gemonteerd. 7) Belangen Bedenk dat de journalist andere belangen heeft. 8) Kopie Als je er één wilt hebben, regel dan zelf een kopie. 9) Terughoren Kun je vragen om te zien hoe je overkomt. 10) Samen Besef dat je zeer veel mensen tegelijkertijd toespreekt. <p>Voor de tv gelden de volgende aanbevelingen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Boodschap Concreet/geen details, eerlijk, geef voorbeeld, spreek rustig. 2) Kleding Streepjes minder gewenst, accessoires leiden aandacht snel af. 3) Bewegingen Gewoontebewegingen leiden in hoge mate de aandacht af. 4) Gebaar Bij het maken van gebaren krijgt je stem meer melodie. 5) Leunen Af en toe naar voren leunen straalt betrokkenheid uit. 6) Interviewer Concentreer je op hem of haar en kijk niet in de camera. 7) Achtergrond Wees kritisch op de achtergrond die in beeld komt. <p>Voor de radio gelden de volgende aanbevelingen: Bij een radio-interview zullen de luisteraars het alleen met jouw stem moeten doen. Je stem is in hoge mate sfeerbepalend. Ook de woordkeus is belangrijk.</p>
Vorbereide acties	
Vindplaats documenten	Voor het geven van televisie-interviews is eventueel een achtergrondwandje beschikbaar via de Sectie Ondersteuning in het ROT. Voor interviews op RTV Rijnmond is bij het ROT de verbinding met de studio bij de ruimte 3B.06 beschikbaar.

INTERVIEW

Aandachtskaart					
Soort middel	Door middel van geluidswagens is het mogelijk in een specifiek gebied inwoners te attenderen of te informeren.				
Aandachtspunten voor inzet	<ul style="list-style-type: none"> - Inzet van geluidswagens leidt vrijwel altijd tot klachten over de slechte verstaanbaarheid. Vooraf afwegen of het middel niet meer vragen oproept dan dat het informatie verspreidt - Niet inzetten bij gevaarlijke stoffen - Slecht hoorbaar: <ul style="list-style-type: none"> • door snelheid geluidswagen • in hoogbouw - Er zijn twee soorten omroepinstallaties: <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%; padding: 5px;"> Luidsprekers in sirenes op het dak van hulpverleningsvoertuigen </td> <td style="width: 50%; padding: 5px;"> Apart op dak te monteren speakers </td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;"> Voordelen: <ul style="list-style-type: none"> - Snel inzetbaar Nadelen: <ul style="list-style-type: none"> - Geluid vaak niet erg hard - Speakers meestal naar voren gericht. Bij rijden door een straat gericht op de straat, niet op de huizen - Hulpverleningsvoertuig niet inzetbaar voor andere taak - Boodschap moet bij meeste installaties iedere keer opnieuw ingesproken worden </td> <td style="padding: 5px;"> Voordelen: <ul style="list-style-type: none"> - Luid signaal - bericht vaak automatisch te herhalen Nadelen: <ul style="list-style-type: none"> - Beperkt beschikbaar - Minder snel inzetbaar </td> </tr> </table>	Luidsprekers in sirenes op het dak van hulpverleningsvoertuigen	Apart op dak te monteren speakers	Voordelen: <ul style="list-style-type: none"> - Snel inzetbaar Nadelen: <ul style="list-style-type: none"> - Geluid vaak niet erg hard - Speakers meestal naar voren gericht. Bij rijden door een straat gericht op de straat, niet op de huizen - Hulpverleningsvoertuig niet inzetbaar voor andere taak - Boodschap moet bij meeste installaties iedere keer opnieuw ingesproken worden 	Voordelen: <ul style="list-style-type: none"> - Luid signaal - bericht vaak automatisch te herhalen Nadelen: <ul style="list-style-type: none"> - Beperkt beschikbaar - Minder snel inzetbaar
Luidsprekers in sirenes op het dak van hulpverleningsvoertuigen	Apart op dak te monteren speakers				
Voordelen: <ul style="list-style-type: none"> - Snel inzetbaar Nadelen: <ul style="list-style-type: none"> - Geluid vaak niet erg hard - Speakers meestal naar voren gericht. Bij rijden door een straat gericht op de straat, niet op de huizen - Hulpverleningsvoertuig niet inzetbaar voor andere taak - Boodschap moet bij meeste installaties iedere keer opnieuw ingesproken worden 	Voordelen: <ul style="list-style-type: none"> - Luid signaal - bericht vaak automatisch te herhalen Nadelen: <ul style="list-style-type: none"> - Beperkt beschikbaar - Minder snel inzetbaar 				
Voorbereide acties					
Vindplaats documenten	Particuliere leverancier is Schaap geluidstechniek in Barendrecht				

GELUIDSWAGENS

Aandachtskaart	
Soort middel	Twitter is een internetdienst waarmee gebruikers korte berichtjes van maximaal 140 tekens publiceren. Het is een sociaalnetwerksite waarop men zichzelf, zoals bij Facebook, een profiel en een avatar kan aanmeten.
Aandachtspunten voor inzet	<p>Vanuit welk account?</p> <p>Standaard wordt er gewerkt met de accounts @VRZHZ en @BrandweerZHZ.</p> <p>Als het een crisis betreft waar veel informatie en nieuws in omgaat, en die wel eens langer kan duren, is het aan te bevelen om een apart crisisaccount te openen. Je kunt berichten van dit crisisaccount wel retweeten vanuit het gemeenteaccount, VRZHZ en politie, het nieuwe account heeft immers nog geen volgers. Zorg ervoor dat men weet dat jouw account de officiële informatiebron is over deze crisis: zet het in de bio en benader kranten, media en andere spelers direct (met een @).</p> <p>Laat dit ook via andere media weten! Gemixte berichten vanuit één account zijn niet aan te raden, zeker als de crisis over zijn hoogtepunt is maar er nog wel veel over getwitterd wordt. Bijvoorbeeld een tweet over een festival in de gemeente naast een tweet over misbruik in crèche. Niet gepast. Retweeten kan weer wel.</p> <p>Twittiquete</p> <ul style="list-style-type: none"> • Niet te veel twitteren, ook bij een crisis (wees kritisch) • Niet te formeel en afstandelijk • Geen borstklopperij • Beantwoord mensen die je direct benaderen. Als je hier in de eerste uren van de crisis geen tijd voor hebt, geef dat dan even aan met een algemene tweet en verwijs dringende vragen door naar bv een publiekstelefoonnummer als men wel persoonlijk te woord gestaan wil worden. • Afkorten is prima en wordt ook verwacht, evenals verkorte links • Bij twijfel, de tweet niet posten!
Vorbereide acties	Vrijwel alle gemeenten in Zuid-Holland Zuid, de veiligheidsregio en Politie ZHZ hebben een twitteraccount.
Vindplaats documenten	

TWITTER

Aandachtskaart											
Soort middel	<p>NL-Alert is een middel van de overheid om mensen in geval van nood te bereiken met een bericht via de mobiele telefoon. NL-Alert wordt ingezet bij rampen en crises op het moment dat die zich voordoen of in de direct daaraan voorafgaande fase van acute dreiging, als incidenten die:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Acuuu handelen van de burger vergen. • Een fysieke bedreiging vormen. • Voor grote maatschappelijke onrust/ontwrichting zorgen. <p>Daarbij is het belangrijk dat de burger een NL-Alert bericht ervaart als zeer urgent, daar onmiddellijk kennis van neemt en ernaar handelt. NL-Alert wordt ingezet naast andere communicatiemiddelen.</p>										
Aandachtspunten voor inzet	<p>Procedure NL-alert en verantwoordelijkheden</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vanuit de crisisbeheersingsoperatie wordt het belang van een NL-alert gesignaleerd: soort boodschap en inzetgebied. Hierover wordt de incidentvoorlichter (tot grip 2) of de VF-ROT (vanaf grip 2) (verder: betrokken voorlichter) gecontacteerd. 2. De betrokken voorlichter beoordeelt de inzet en stelt een concept bericht op en bepaalt een concept inzetgebied. Indien er een politie-component in het bericht zit stemt hij af met de politievoorlichter. Indien er een COPI actief is wordt er afgestemd met de COPI-voorlichter. 3. De betrokken voorlichter neemt contact op met de ROL en vraagt toestemming voor inzet NL-alert. In spoedeisende gevallen kan NL-alert ook in opdracht van de HOVD-B of diens leidinggevende, de Leider COPI worden ingezet. 4. Bovenregionaal: indien een bericht over regiogrenzen nodig is, eerst afstemmen met buurregio's. De meldkamer heeft de mogelijkheid een 'bovenregionale' NL-alert te verzenden. 5. De betrokken voorlichter geeft namens de ROL de calamiteitencoördinator (vervanger: brandweercentralist) opdracht tot inzet van NL-Alert (tekst en gebied), met zo mogelijk schriftelijke bevestiging. 6. De betrokken voorlichter informeert de politievoorlichter, incidentvoorlichter, COPI-voorlichter, VF-ROT en sectie crisiscommunicatie. 7. De ROL besluit tot verdere opschaling en informeert betrokken burgemeesters over de inzet van NL-Alert op hun grondgebied. <p>Contactgegevens</p> <table border="1"> <tr> <td>Meldkamer:</td> </tr> <tr> <td>Tel. 088-0616905 bgg C2000 BZH-INMELD</td> </tr> <tr> <td>Doorgeven boodschap en verspreidingsgebied: mondeling, waar mogelijk ook schriftelijk (tekst middels e-mail op DUO-GMC@politie.nl, of tekst en gebied in tekst en pot LCMS)</td> </tr> <tr> <td>Betrokken voorlichters</td> </tr> <tr> <td>Incident voorlichter VRZHZ : 088-6365389 of middels P2000</td> </tr> <tr> <td>Incident voorlichter politie : 088-9640070 of middels P2000</td> </tr> <tr> <td>Communicatieadviseur ROT : 06-10077065 of middels P2000</td> </tr> <tr> <td>Sectie Crisiscommunicatie : 088-6365230</td> </tr> <tr> <td>ROL</td> </tr> <tr> <td>Dienstdoend ROL middels P2000 of telefonisch (bereikbaarheidsgegevens in OMV)</td> </tr> </table>	Meldkamer:	Tel. 088-0616905 bgg C2000 BZH-INMELD	Doorgeven boodschap en verspreidingsgebied: mondeling, waar mogelijk ook schriftelijk (tekst middels e-mail op DUO-GMC@politie.nl , of tekst en gebied in tekst en pot LCMS)	Betrokken voorlichters	Incident voorlichter VRZHZ : 088-6365389 of middels P2000	Incident voorlichter politie : 088-9640070 of middels P2000	Communicatieadviseur ROT : 06-10077065 of middels P2000	Sectie Crisiscommunicatie : 088-6365230	ROL	Dienstdoend ROL middels P2000 of telefonisch (bereikbaarheidsgegevens in OMV)
Meldkamer:											
Tel. 088-0616905 bgg C2000 BZH-INMELD											
Doorgeven boodschap en verspreidingsgebied: mondeling, waar mogelijk ook schriftelijk (tekst middels e-mail op DUO-GMC@politie.nl , of tekst en gebied in tekst en pot LCMS)											
Betrokken voorlichters											
Incident voorlichter VRZHZ : 088-6365389 of middels P2000											
Incident voorlichter politie : 088-9640070 of middels P2000											
Communicatieadviseur ROT : 06-10077065 of middels P2000											
Sectie Crisiscommunicatie : 088-6365230											
ROL											
Dienstdoend ROL middels P2000 of telefonisch (bereikbaarheidsgegevens in OMV)											
NL-ALERT											
Vorbereide acties											
Vindplaats documenten											

Aandachtskaart	
Soort middel	De sirene is een simpele en snel inzetbare manier om de bevolking (in bebouwd gebied) te alarmeren. Sirenes alarmeren mensen die buiten zijn. Het advies is: ga naar binnen, sluit ramen en deuren en zet de regionale radio aan. Het besluit om de sirenes te laten klinken is gemandateerd aan brandweerfunctionarissen en de operationele leidinggevenden, en wordt zo mogelijk in overleg met de burgemeester genomen. Inzet van de sirenes leidt tot GRIP 3 of 4. Andere communicatiemiddelen worden direct ingezet om meer informatie te verstrekken. Rijnmond wordt calamiteitenzender.
Aandachtspunten voor inzet	Inzet van sirenes heeft niet altijd het gewenste effect communiceer duidelijk waarom en waar de sirenes zijn afgegaan, en waarom daar.
SIRENESTELSEL Waarschuwing en Alarmering Systeem	
Vorbereide acties	het brandweeractiecentrum bezit een overzicht van alle sirenelocaties en de nummers van deze sirenes.
Vindplaats documenten	Standaardteksten voor persberichten, tickertape en uitzending op RTV Rijnmond zijn voorbereid.

Aandachtskaart	
Soort middel	<ul style="list-style-type: none"> - www.{gemeentenaam}.nl - www.zhzveilig.nl - www.vrzhz.nl - www.crisis.nl
Aandachtspunten voor inzet	<ul style="list-style-type: none"> - Gemeentewebsites kunnen gevuld worden door lokale communicatiemedewerkers, deels ook op afstand. Mogelijk is de hosting niet crisisbestendig. Wellicht is een white-page beschikbaar om tijdens crisis het maximaal aantal bezoekers te vergroten. - ZHZveilig.nl kan veel bezoekers tegelijk aan. Deze website wordt gevuld door de medewerkers van de Sectie Crisiscommunicatie. - Crisis.nl kan zeer veel bezoekers tegelijk aan, maar moet gevuld worden door een gecertificeerde web redacteur. - Inzet van de crisis.nl vraagt een bestuurlijk besluit.
WEBSITES	
Vorbereide acties	Contactgegevens NCC zijn opgenomen in de bijlage 'contactgegevens'.
Vindplaats documenten	Een leeg inzetbesluit voor inzet van crisis.nl staat op het intranet.

Soort middel	Aandachtskaart <ul style="list-style-type: none"> - lokaal - SCD - 0800-1351 - Veiligheidsregio
Aandachtspunten voor inzet	<p>Bedenk voor inzet van een informatienummer of er voldoende capaciteit beschikbaar is (qua mensen en techniek).</p>
<h1 style="margin: 0;">PUBLIEKSTELEFOON NUMMER</h1>	<p>Inzet van 0800-1351 vraagt een bestuurlijk besluit. Dit nummer komt pas in de lucht als een aantal standaard-vragen doorgestuurd is.</p>
Vorbereide acties	
Vindplaats documenten	<p>Contactgegevens NCC zijn opgenomen in de bijlage 'contactgegevens' Een leeg inzetbesluit voor de inzet van 0800-1351 staat op het intranet.</p>

Aandachtskaart	
Soort middel	Een vrij te kiezen tekst van één lange regel kan onderaan over het beeldsignaal van RTV Rijnmond in beeld gebracht worden en schuift op een juiste snelheid door het beeld. De crisisorganisatie kan ook de tickertape activeren tijdens omstandigheden met (dreigend) gevaar voor en/of ernstige verstoring van de openbare veiligheid en/of de volksgezondheid. De tickertape doorkruist de reguliere uitzending van RTV Rijnmond. Dit wordt alleen ingezet bij een zeer ernstig incident.
Aandachtspunten voor inzet	Inzet van de tickertape vraagt een bestuurlijk besluit. Dit kan in spoedeisende gevallen ook achteraf.
<h1 style="margin: 0;">TICKERTAPE VIA RTV RIJNMOND</h1>	
Vorbereide acties	De tickertape is te bedienen vanuit ruimte 3B.06 (Sectie Crisiscommunicatie) Romboutslaan 105 te Dordrecht. Uitwijk via RTV Rijnmond zelf.
Vindplaats documenten	Bedieningsinstructie is te vinden in de map. Standaardteksten zijn ook op deze PC geplaatst.

Aandachtskaart	
Soort middel	Mededelingen via de radio en/of televisie door of namens het bevoegd gezag. Deze mededelingen informeren de getroffen bevolking, met het oogmerk persoonlijke en materiële schade te voorkomen of te beperken. Deze mededeling kan de vorm hebben van een instructie aan de bevolking.
Aandachtspunten voor inzet	Inzet van RTV Rijnmond als calamiteitenzender vraagt een bestuurlijk besluit. Dit kan in spoedeisende gevallen ook achteraf.
OFFICIËLE MEDEDELING VIA CALAMITEITENZENDER RTV RIJNMOND	
Vorbereide acties	Contactgegevens RTV Rijnmond zijn beschikbaar in de Sectie Crisiscommunicatie.
Vindplaats documenten	Een leeg inzetbesluit is te vinden in de handleidingenmap in de Sectie Crisiscommunicatie. Inzet van de calamiteitenzender is gebaseerd op het 'convenant calamiteitenzender'.

Aandachtskaart	
Soort middel	Informatiesysteem via televisiesignaal op beeldscherm. De crisisorganisatie kan tijdens crisissituatie teksten schrijven en aanpassen en deze plaatsen op de teletekstpagina's 130 van TV Rijnmond. De gemeente kan het middel inzetten en iedereen met een kabelaansluiting kan de informatie raadplegen.
Aandachtspunten voor inzet	Rijnmond teletekst pagina 130 wordt gedeeld met de Veiligheidsregio Rotterdam Rijnmond. Het vullen van 112-TXT volgt in ieder geval standaard na inzet van de Tickertape.
112-TEKST RIJNMOND TELETEKST	
Vorbereide acties	112TXT is te bedienen vanuit ruimte 3B.06 (Sectie Crisiscommunicatie) op de Romboutslaan 105 in Dordrecht. Uitwijk via RTV Rijnmond zelf.
Vindplaats documenten	Bedieningsinstructie is te vinden in de map naast de PC. Contactgegevens RTV Rijnmond zijn beschikbaar in de Sectie Crisiscommunicatie.

Aandachtskaart	
Soort middel	Een bewonersbijeenkomst is een middel om direct- en indirect betrokkenen te informeren in een speciale bijeenkomst. In deze bijeenkomst is interactie mogelijk. Afhankelijk van het onderwerp en de doelgroep zijn meer massalere, openbare bijeenkomsten of kleinere, besloten bijeenkomsten te organiseren.
Aandachtspunten voor inzet	<p><u>Organiseren van een informatiebijeenkomst</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zorg dat de organisaties aanwezig zijn die informatie moeten verstrekken - Besluit hoe groot de groep per bijeenkomst zal zijn - Begin met het verstrekken van technische (feitelijke) informatie - Verstrek daarna informatie over psychosociale klachten - Geef vervolgens de ruimte tot het stellen van vragen - Indien mogelijk, maak tijd vrij voor individuele gesprekken - Zorg voor verslaglegging
BEWONERSBIJEEENKOMST	
Vorbereide acties	
Vindplaats documenten	

Aandachtskaart	
Soort middel	Voor vervolginformatie, toegesneden op de behoeften van bepaalde publieksgroepen, is een bewonersbrief een goed communicatiemiddel.
Aandachtspunten voor inzet	<ul style="list-style-type: none"> - Bepaal nauwkeurig de doelgroep en de boodschap - Voor de tekst gelden de volgende vier principes: <ul style="list-style-type: none"> • logische opbouw (begin, midden, slot) • visueel toegankelijk • begrijpelijk (formuleer exact, vermijd gedachtesprongen, spreek de lezer aan) • gemakkelijk leesbaar (gewone woorden, geen afkortingen, weinig bijzinnen) - Begin met de belangrijkste mededeling - Zorg ervoor dat de toon begripvol en zakelijk is - Schrijf in de laatste zin over bemoedigende zaken (hulpverlening, bestrijding) - Vermeld de volgende gegevens in het bericht: <ul style="list-style-type: none"> • informatiebulletin • doelgroep ("Bewoners van ...") • datum • afzender • naam (instantie) en telefoonnummer voor verdere informatie - Vermenigvuldig het informatiebulletin, schakel zonodig een drukkerij in - Verspreid of laat het bulletin verspreiden onder de interne en externe doelgroep(en) - Eventueel is een bewonersbrief naast fysieke verspreiding middels burgernet te verspreiden en op de websites te plaatsen. <p>Verspreiding van brieven kan relatief veel inspanning eisen</p>
Vorbereide acties	
Vindplaats documenten	Voorbeelden van bewonersbrieven zijn te vinden op het intranet van de VRZHZ

BEWONERSBRIEF

9 Taakkaarten per functionaris

- Hoofd Sectie Crisiscommunicatie 38
- Communicatieadviseur ROT **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**
- Administratief Medewerker 41
- Medewerker Analyse 42
- Medewerker Advies 43
- Medewerker Persvoorlichting 44
- Medewerker Publieksvoorlichting 45
- Communicatieadviseur GBT 46
- Coördinator Lokaal Steunpunt Crisiscommunicatie 47
- Medewerker Lokaal Steunpunt 48
- COPI-voorlichter 49
- Woordvoerder Incidentvoorlichting VRZHZ 50

Functienaam	Hoofd Sectie Crisiscommunicatie
Algemene aandachtspunten	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Deze taakkaart is niet limitatief, anticipeer op ontwikkelingen ☐ Controleer betrokkenheid van medewerkers en jezelf bij het incident ☐ Uw uitspraken legt de burger uit als een uitspraak van de overheid! ☐ Verstrek alleen gefiatteerde/geaccordeerde informatie ☐ Verstrek nooit informatie over overledenen ☐ Tijdens een incident waarbij de crisisorganisatie niet volledig is opgeschaald kan al een beroep worden gedaan op u of medewerkers uit de Sectie Crisiscommunicatie
Ontvangt leiding van	De Regionaal Operationeel Leider (ROL)
Geeft leiding aan	Medewerkers in de Sectie Crisiscommunicatie
Werkplek	Sectie Crisiscommunicatie – gebouw VRZHZ Romboutslaan 105

Kerntaken	<ol style="list-style-type: none"> 1. Geef leiding aan de Sectie Crisiscommunicatie 2. Geef sturing aan het proces van regionale communicatie 3. Draag zorg voor het proces en afstemming van communicatie met/van betrokken partners
Checklist start activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Start eigen logboek ☐ Stem met Communicatieadviseur ROT het 1ste beeld en de initiële actie- en knelpunten af ☐ Vorm voor jezelf en de sectie een actueel beeld (via LCMS en omgevingsanalyse) van het incident ☐ Neem contact op met de Communicatieadviseur GBT en de Coördinator Lokaal Steunpunt van de betrokken gemeente(n) en stem de woordvoeringslijn af en plaats deze in LCMS ☐ Verkrijg een beeld van de reeds ingezette communicatie(boodschappen) ☐ Meld je bij de Regionaal Operationeel Leider ☐ Controleer de opkomst van de sectie en alarmeer indien nodig extra medewerkers ☐ Bepaal eerste moment van overleg met sectie en bespreek de werkwijze en gemaakte afspraken ☐ Zet taken uit bij de medewerkers
Checklist uitvoering activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Leid de vergadering van de sectie en maak daarbij een afweging over plenaire terugkoppeling vanuit het ROT door de Communicatieadviseur ROT of een 1-op-1-moment ☐ Bewaak de inhoudelijke afstemming tussen de COPI-voorlichter, de Communicatieadviseur ROT, de Communicatieadviseur GBT en het Lokaal Steunpunt ☐ Monitor en bewaak de voortgang van de actuele situatie, lopende taken en acties en stuur waar nodig bij ☐ Anticipeer op mogelijke ontwikkelingen (scenario-denken) ☐ Zorg dat de relevante regels, plannen en procedures gehanteerd worden door de sectie ☐ Bewaak de veiligheid en het welzijn van medewerkers
Checklist specifieke activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Maak afspraken over de woordvoeringslijn tussen de COPI voorlichter-de Communicatieadviseur ROT-de Communicatieadviseur GBT-Lokaal Steunpunt ☐ Vertaal tactische kaders in concrete taken en acties voor de sectie ☐ Maak samen met de Communicatieadviseur ROT duidelijk zichtbaar welke taken/acties de sectie uitvoert en welke taken/acties de lokale gemeente/externe partner uitvoert
Checklist beëindiging activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Informeer de sectie over de afschaling en geef opdracht tot voorbereiden van overdracht, afbouw en archivering ☐ Stem met de lokale gemeenten af hoe wordt omgegaan met de afwikkeling van de inzet van gemeentelijk personeel ☐ Lever in afstemming met de Communicatieadviseur ROT advies voor het plan van aanpak Nafase van de lokale gemeente met betrekking tot openstaande en nog te ondernemen acties ☐ Zorg voor de debriefing van de sectie ☐ Draag zorg voor een schriftelijke evaluatie van de sectie ☐ Zorg zo nodig voor de nazorg bij medewerkers van de sectie
Bevoegdheden	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Mandaat om binnen de taakbeschrijving benodigde opdrachten te geven en activiteiten uit te (laten) voeren
Neemt deel aan	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Buitenring Regionaal Operationeel Team (indien nodig) ☐ Sectie Crisiscommunicatie

Functienaam	Communicatieadviseur ROT
Algemene aandachtspunten	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Deze taakkaart is niet limitatief, anticipeer op ontwikkelingen ☐ Controleer betrokkenheid van medewerkers en jezelf bij het incident ☐ Uw uitspraken legt de burger uit als een uitspraak van de overheid! ☐ Verstrek alleen gefiatteerde/geaccordeerde informatie ☐ Verstrek nooit informatie over overledenen ☐ Tijdens een incident waarbij de crisisorganisatie niet volledig is opgeschaald kan al een beroep worden gedaan op u of medewerkers uit de Sectie Crisiscommunicatie
Ontvangt leiding van	<p>Operationeel: de Regionaal Operationeel Leider (ROL)</p> <p>Functioneel: het Hoofd Sectie Crisiscommunicatie (HSCC)</p>

Werkplek	Sectie Crisiscommunicatie - gebouw VRZHZ Romboutslaan 105
Kerntaken	<ol style="list-style-type: none"> 1. Draag zorg voor inhoudelijke afstemming van communicatie met betrokken partners 2. Formuleer kernboodschappen en handelingsperspectieven 3. Adviseer en informeer het ROT actief over de (operationele en tactische) communicatieaanpak op basis van de omgevingsanalyse en afstemming met de strategisch communicatieadviseur 4. Formuleer bestuurlijke adviezen en dilemma's op het gebied van duiding
Checklist start activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Start eigen logboek ☐ Stem met het Hoofd Sectie CrisisCommunicatie het 1ste beeld en de initiële knelpunten af ☐ Neem contact op met de Communicatieadviseur Copi en de Communicatieadviseur GBT ☐ Neem contact op met de lokale gemeenten en/of externe partners en verkrijg een beeld van de reeds ingezette communicatie(boodschappen) ☐ Denk na over de inzet van communicatiemiddelen Burgernet, SMS-dienst, NL-alert ☐ Meld je bij de Regionaal Operationeel Leider ☐ Vorm voor jezelf een actueel beeld (via LCMS en omgevingsanalyse) van het incident
Checklist uitvoering activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Bespreek de inhoudelijke communicatieaanpak, woordvoeringslijn en prioriteiten voor GBT met de Communicatieadviseur GBT en HSCC ☐ Stem de inhoudelijke communicatie af met de betrokken functionarissen uit het COPI en het GBT (en/of externe partners) en hanteer daarbij de woordvoeringslijn ☐ Ontvang voor elk ROT-overleg de laatste omgevingsanalyse ☐ Breng het communicatiebeeld en -behoefte in tijdens het ROT-overleg ☐ Koppel het situatiebeeld en de besluitvorming uit het ROT terug aan de sectie CC ☐ Vertaal tactische kaders in concrete taken en acties voor de sectie en de lokale gemeente ☐ Bewaak de actuele kernboodschap ☐ Anticipeer op mogelijke ontwikkelingen (scenario-denken)
Checklist specifieke activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Voorzie het ROT van de (mogelijke) effecten die de communicatie over het incident heeft op pers en publiek ☐ Stem de operationele communicatieboodschappen af met de COPI-voorlichter ☐ Formuleer bestuurlijke adviezen en dilemma's op het gebied van duiding voor de strategisch communicatieadviseur in het GBT
Checklist beëindiging activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Bepaal in het Regionaal Operationeel Team het moment van afschaling ☐ Lever samen met het hoofd sectie CC advies voor het plan van aanpak Nafase van de lokale gemeente met betrekking tot openstaande en nog te ondernemen acties ☐ Draag bij aan de schriftelijke evaluatie van de sectie
Bevoegdheden	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Mandaat om binnen de taakbeschrijving benodigde opdrachten te geven en activiteiten uit te (laten) voeren
Neemt deel aan	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Regionaal Operationeel Team

Functienaam	Administratief Medewerker
Algemene aandachtspunten	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Deze taakkaart is niet limitatief, anticipeer op ontwikkelingen ☐ Controleer betrokkenheid van medewerkers en jezelf bij het incident ☐ Uw uitspraken legt de burger uit als een uitspraak van de overheid! ☐ Verstrek alleen gefiatteerde/geaccordeerde informatie ☐ Verstrek nooit informatie over overledenen ☐ Tijdens een incident waarbij de crisisorganisatie niet volledig is opgeschaald kan al een beroep worden gedaan op u of medewerkers uit de Sectie Crisiscommunicatie
Ontvangt leiding van	Het Hoofd Sectie Crisiscommunicatie (HSCC)
Werkplek	Sectie Crisiscommunicatie – gebouw VRZHZ Romboutslaan 105
Kerntaken	<ol style="list-style-type: none"> 5. Ondersteun het actiecentrum 6. Draag zorg voor de verslaglegging van de acties en besluiten tijdens overleggen van de sectie in LCMS 7. Ondersteun de HSCC in de uitvoering van zijn/haar taken
Checklist start activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Start eigen logboek ☐ Vorm voor jezelf en de sectie een actueel beeld (via LCMS en omgevingsanalyse) van het incident ☐ Meld je bij het Hoofd Sectie Crisiscommunicatie ☐ Breng de Sectie Crisiscommunicatie in gereedheid ☐ Zorg dat de presentielijst (inclusief telefoonnummers) van de sectie CC ingevuld wordt
Checklist uitvoering activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Stel actie- en besluitenlijsten op en bewaak de uitvoering daarvan ☐ Bewaak de telefonische bereikbaarheid en het vergaderschema van de sectie ☐ Ondersteun de HSCC in het behouden van het overzicht van de taakorganisatie en in de afstemming met het COPI-GBT-Team Bevolkingszorg
Checklist beëindiging activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Ondersteun de HSCC bij de debriefing van de sectie ☐ Draag zorg voor de archivering van de documenten van de sectie ☐ Draag bij aan de schriftelijke evaluatie van de sectie
Neemt deel aan	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Sectie Crisiscommunicatie

Functienaam	Medewerker Analyse
Algemene aandachtspunten	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Deze taakkaart is niet limitatief, anticipeer op ontwikkelingen ☐ Controleer betrokkenheid van medewerkers en jezelf bij het incident ☐ Uw uitspraken legt de burger uit als een uitspraak van de overheid! ☐ Verstrek alleen gefiatteerde/geaccordeerde informatie ☐ Ga vertrouwelijk om met informatie over overledenen ☐ Tijdens een incident waarbij de crisisorganisatie niet volledig is opgeschaald kan al een beroep worden gedaan op u of medewerkers uit de Sectie Crisiscommunicatie
Ontvangt leiding van	Het Hoofd Sectie Crisiscommunicatie (HSCC)
Werkplek	Sectie Crisiscommunicatie – gebouw VRZHZ Romboutslaan 105
Kerntaken	<ol style="list-style-type: none"> 1. Verzamel gegevens over de maatschappelijke impact en de informatiebehoefte die daarmee samenhangt 2. Analyseer en verwerk gegevens ten aanzien van beleving, informatiebehoefte en gedrag van publiek en pers tot een omgevingsanalyse 3. Analyseer het effect van de communicatieaanpak en rapporteer de HSCC en de Communicatieadviseur ROT hierover 4. Rapporteer voortgang en/of afwijkingen aan de HSCC
Checklist start activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Start eigen logboek ☐ Vorm voor jezelf een actueel beeld (via LCMS en omgevingsanalyse) van het incident ☐ Meld je bij het Hoofd Sectie Crisiscommunicatie
Checklist uitvoering activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Bepaal de frequentie, scope en doelstelling van de analyses in overleg met de Communicatieadviseur ROT ☐ Onttrek informatie vanuit traditionele, social media en pers- en publieksvragen ☐ Verwoord in communicatietermen welke kernwaarden (zoals veiligheidsgevoel) in het geding zijn ☐ Draag zorg voor het beschikbaar stellen van de/het (adviesrapport) omgevingsanalyse in LCMS
Checklist specifieke activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Registreer gedragingen, informatiebehoefte en betekenisgeving van direct betrokkenen, publiek en media ('wat er speelt en leeft'), blijkend uit: woordkeuze, uitspraken, vragen, geruchten, onjuistheden, tegenstrijdigheden, onzekerheden, angsten en (voorgenomen) activiteiten ☐ Registreer informatie die het verloop van de gebeurtenissen kan beïnvloeden ☐ Maak een vergelijking tussen het laatste adviesrapport omgevingsanalyse en de nieuwe omgevingsanalyse, om het effect van de huidige communicatieaanpak vast te stellen in termen van informatiebehoefte, betekenisgeving en gedrag
Checklist beëindiging activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Lever bij de HSCC input voor het voor het plan van aanpak Nafase van de lokale gemeente met betrekking tot openstaande en nog te ondernemen acties ☐ Draag bij aan de schriftelijke evaluatie van de sectie
Neemt deel aan	☐ Sectie Crisiscommunicatie

Functienaam	Medewerker Advies
Algemene aandachtspunten	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Deze taakkaart is niet limitatief, anticipeer op ontwikkelingen ☐ Controleer betrokkenheid van medewerkers en jezelf bij het incident ☐ Uw uitspraken legt de burger uit als een uitspraak van de overheid! ☐ Verstrek alleen gefiatteerde/geaccordeerde informatie ☐ Ga vertrouwelijk om met informatie over overledenen ☐ Tijdens een incident waarbij de crisisorganisatie niet volledig is opgeschaald kan al een beroep worden gedaan op u of medewerkers uit de Sectie Crisiscommunicatie
Ontvangt leiding van	Het Hoofd Sectie Crisiscommunicatie (HSCC)
Werkplek	Sectie Crisiscommunicatie – gebouw VRZHZ Romboutslaan 105
Kerntaken	<ol style="list-style-type: none"> 1. Adviseer en informeer de HSCC en Communicatieadviseur ROT over de (strategische) communicatieaanpak 2. Adviseer de Communicatieadviseur ROT over de communicatieve implicaties van de aangereikte omgevingsanalyse(s)
Checklist start activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Start eigen logboek ☐ Vorm voor jezelf een actueel beeld (via LCMS en omgevingsanalyse) van het incident ☐ Meld je bij het Hoofd Sectie Crisiscommunicatie
Checklist uitvoering activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Maak een inschatting van de spelers in het krachtenveld, hun belangen en de context waarin de crisis zich afspeelt ☐ Breng de informatiebehoefte, betekenisgeving en gedragingen van de buitenwereld naar binnen (de crisisorganisatie op alle niveaus)
Checklist specifieke activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Maak een schriftelijk communicatieadvies voor de Communicatieadviseur ROT en de Communicatieadviseur GBT ☐ Vertaal strategische en tactische kaders in concrete taken en acties voor de sectie ☐ Maak een inschatting van welke partijen de crisis als (mogelijke) communicatiekans zullen aangrijpen en welke politieke gevoeligheden deze crisis op lokaal, regionaal en landelijk niveau met zich meebrengt
Checklist beëindiging activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Lever bij de HSCC input voor het voor het plan van aanpak Nafase van de lokale gemeente met betrekking tot openstaande en nog te ondernemen acties ☐ Draag bij aan de schriftelijke evaluatie van de sectie
Neemt deel aan	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Sectie Crisiscommunicatie

Functienaam	Medewerker Persvoorlichting
Algemene aandachtspunten	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Deze taakkaart is niet limitatief, anticipeer op ontwikkelingen ☐ Controleer betrokkenheid van medewerkers en jezelf bij het incident ☐ Uw uitspraken legt de burger uit als een uitspraak van de overheid! ☐ Verstrek alleen gefiatteerde/geaccordeerde informatie ☐ Ga vertrouwelijk om met informatie over overledenen ☐ Tijdens een incident waarbij de crisisorganisatie niet volledig is opgeschaald kan al een beroep worden gedaan op u of medewerkers uit de Sectie Crisiscommunicatie
Ontvangt leiding van	Het Hoofd Sectie Crisiscommunicatie (HSCC)
Werkplek	Sectie Crisiscommunicatie – gebouw VRZHZ Romboutslaan 105
Kerntaken	1. Draag zorg voor afstemming van communicatie met/van betrokken pers
Checklist start activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Start eigen logboek ☐ Vorm voor jezelf een actueel beeld (via LCMS en omgevingsanalyse) van het incident en de ingezette boodschappen/middelen richting pers ☐ Meld je bij het Hoofd Sectie Crisiscommunicatie
Checklist uitvoering activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Gebruik de omgevingsanalyse als productiekader ☐ Zorg voor permanente en actuele informatievoorziening aan pers ☐ Bewaak de voortgang van de actuele situatie, lopende taken en acties en stuur waar nodig bij ☐ Anticipeer op mogelijke ontwikkelingen (scenario-denken) ☐ Wees bereikbaar
Checklist specifieke activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Bewaak de afstemming met de pers van de Communicatieadviseur COPI, de Communicatieadviseur ROT, de Communicatieadviseur GBT en het Lokaal Steunpunt ☐ Ontwikkel scenario's om communicatieprocessen met pers naar tevredenheid te laten verlopen ☐ Stel persberichten op en verspreid deze door middel van beschikbare communicatiemiddelen en social media ☐ Zorg ervoor dat persberichten worden verspreid naar persvoorlichters van betrokken organisaties en/of externe partners ☐ Denk na over een persnummer ☐ Verzorg, indien nodig, telefonische woordvoering ☐ Bevestig wat zichtbaar is, vertel wat je wel en wat je niet weet, ontkracht geruchten of laat weten dat je de geruchten kent en ze onderzocht worden ☐ Geef een handelingsperspectief mee ☐ Communiceer zonder afstemming niet over SISOS: slachtoffers, identiteiten, scenario's, oorzaken en schade
Checklist beëindiging activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Lever bij de HSCC input voor het voor het plan van aanpak Nafase van de lokale gemeente met betrekking tot openstaande en nog te ondernemen acties ☐ Draag bij aan de schriftelijke evaluatie van de sectie
Neemt deel aan	☐ Sectie Crisiscommunicatie

Functienaam	Medewerker Publieksvoorlichting
Algemene aandachtspunten	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Deze taakkaart is niet limitatief, anticipeer op ontwikkelingen ☐ Controleer betrokkenheid van medewerkers en jezelf bij het incident ☐ Uw uitspraken legt de burger uit als een uitspraak van de overheid! ☐ Verstrek alleen gefiatteerde/geaccordeerde informatie ☐ Ga vertrouwelijk om met informatie over overledenen ☐ Tijdens een incident waarbij de crisisorganisatie niet volledig is opgeschaald kan al een beroep worden gedaan op u of medewerkers uit de Sectie Crisiscommunicatie
Ontvangt leiding van	Het Hoofd Sectie Crisiscommunicatie (HSCC)
Werkplek	Sectie Crisiscommunicatie – gebouw VRZHZ Romboutslaan 105
Kerntaken	1. Draag zorg voor afstemming van communicatie met/van publiek
Checklist start activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Start eigen logboek ☐ Vorm voor jezelf een actueel beeld (via LCMS en omgevingsanalyse) van het incident en de ingezette boodschappen/middelen richting publiek ☐ Meld je bij het Hoofd Sectie Crisiscommunicatie
Checklist uitvoering activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Gebruik de omgevingsanalyse als productiekader ☐ Zorg voor permanente en actuele informatievoorziening aan publiek ☐ Bewaak de voortgang van de actuele situatie, lopende taken en acties en stuur waar nodig bij ☐ Anticipeer op mogelijke ontwikkelingen (scenario-denken)
Checklist specifieke activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Bewaak de communicatie met het publiek door de Communicatieadviseur COPI, de Communicatieadviseur ROT, de Communicatieadviseur GBT en het Lokaal Steunpunt ☐ Ontwikkel scenario's om communicatieprocessen met publiek naar tevredenheid te laten verlopen ☐ Zet, indien wenselijk, het publieksnummer in na afstemming met de lokale gemeente ☐ Stel publieksberichten en Q&A's op en verspreid deze door middel van beschikbare communicatiemiddelen en social media zoals: (website gemeente en VRZHZ, crisis.nl), 112-tickertape en 112-tekst (RTV Rijnmond teletekst pagina 130, liveblog) ☐ Actualiseer de publieksberichten en Q&A's periodiek op basis van informatie: <ul style="list-style-type: none"> o uit de omgevingsanalyse o uit alle andere processen (via LCMS of secties) o van publieksvoorlichters in de lokale gemeenten o van betrokken andere overheden en/of externe partners ☐ Zorg ervoor dat publieksberichten en Q&A's worden verspreid naar publieksinformatiebalies, -informatienummer etc. ☐ Bevestig wat zichtbaar is, vertel wat je wel en wat je niet weet, ontkracht geruchten of laat weten dat je de geruchten kent en ze onderzocht worden ☐ Geef een handelingsperspectief mee ☐ Communiceer zonder afstemming niet over SISOS: slachtoffers, identiteiten, scenario's, oorzaken en schade
Checklist beëindiging activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Lever bij de HSCC input voor het voor het plan van aanpak Nafase van de lokale gemeente met betrekking tot openstaande en nog te ondernemen acties ☐ Draag bij aan de schriftelijke evaluatie van de sectie
Neemt deel aan	☐ Sectie Crisiscommunicatie

Functienaam	Communicatieadviseur GBT
Algemene aandachtspunten	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Deze taakkaart is niet limitatief, anticipeer op ontwikkelingen ☐ Controleer betrokkenheid jezelf bij het incident ☐ Uw uitspraken legt de burger uit als een uitspraak van de overheid! ☐ Verstrek alleen gefiatteerde/geaccordeerde informatie ☐ Ga vertrouwelijk om met informatie over overledenen ☐ Tijdens een incident waarbij de crisisorganisatie niet volledig is opgeschaald kan al een beroep worden gedaan op u
Ontvangt leiding van	De voorzitter van het Gemeentelijk Beleidsteam
Werkplek	Gemeentelijk Beleidsteam
Kerntaken	<ol style="list-style-type: none"> 1. Adviseer en informeer het beleidsteam over de (strategische) communicatieaanpak 2. Adviseer het beleidsteam over communicatieve implicaties van wat ter tafel komt tijdens de vergadering van het beleidsteam 3. Adviseer de burgemeester over het vervullen van zijn rol als boegbeeld en burgervader (betekenisgeving) 4. Informeer de Coördinator Lokaal Steunpunt over de besluiten van het beleidsteam
Checklist start activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Start eigen logboek ☐ Vorm voor jezelf een actueel beeld (via LCMS en omgevingsanalyse) van het incident ☐ Neem contact op met het Hoofd Sectie Crisiscommunicatie en bespreek het actuele beeld en de woordvoeringslijn (uw lokale ARB'er beschikt over de actuele contactgegevens)
Checklist uitvoering activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Bespreek de inhoudelijke communicatieaanpak, woordvoeringslijn en prioriteiten voor GBT met de Communicatieadviseur ROT/HSCC ☐ Bewaak de inhoudelijke afstemming met de Communicatieadviseur ROT ☐ Bespreek het totaalbeeld, de omgevingsanalyse (indien aanwezig) en de (verwachte) informatiebehoefte in het GBT ☐ Bewaak de voortgang van de actuele situatie, lopende taken en acties en stuur waar nodig bij ☐ Anticipeer op mogelijke ontwikkelingen (scenario-denken)
Checklist specifieke activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Bespreek met de Coördinator Lokaal Steunpunt duidelijk welke taken/acties de lokale gemeente, de Sectie Crisiscommunicatie en/of externe partners uitvoeren ☐ Adviseer over communicatieve implicaties van strategische informatie, knelpunten en dilemma's ☐ Bepaal of besluiten van het GBT nodig zijn ten aanzien van de communicatieaanpak ☐ Vertaal GBT-besluiten in overleg met het Hoofd Sectie Crisiscommunicatie naar inzetopdrachten voor de sectie en/of het Lokaal Steunpunt ☐ Adviseer en faciliteer de burgemeester bij de voorbereiding en uitvoering van pers- en publieksoptreden (rol van burgervader en/of boegbeeld) (communicatiedoelstelling 'betekenisgeven') ☐ Formuleer kernboodschappen (op basis van het Benoemen, Aansluiten, Meenemen-principe) voor de burgemeester ☐ Adviseer de burgemeester over de communicatie tijdens protocolaire bijeenkomsten ☐ Adviseer de burgemeester over de communicatie naar het college/de gemeenteraad ☐ Informeer de Coördinator Lokaal Steunpunt op logische momenten (bijvoorbeeld voor en na BT-vergadering) gedurende de uren/dagen dat het Lokaal Steunpunt is ingezet
Checklist beëindiging activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Bespreek in het Gemeentelijk Beleidsteam het moment van afschaling ☐ Informeer de Coördinator Lokaal Steunpunt en geef opdracht tot voorbereiden van overdracht, afbouw en archivering ☐ Zorg voor de debriefing van het Lokaal Steunpunt in samenwerking met de Coördinator Lokaal Steunpunt ☐ Beoordeel het plan van aanpak Nafase met betrekking tot openstaande en nog te ondernemen acties op het gebied van crisiscommunicatie ☐ Draag bij aan de evaluatie van het Gemeentelijk Beleidsteam
Bevoegdheden	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Mandaat om binnen de taakbeschrijving benodigde opdrachten te geven en activiteiten uit te (laten) voeren
Neemt deel aan	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Gemeentelijk Beleidsteam

Functienaam	Coördinator Lokaal Steunpunt Crisiscommunicatie
Algemene aandachtspunten	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Deze taakkaart is niet limitatief, anticipeer op ontwikkelingen ☐ Controleer betrokkenheid van medewerkers en jezelf bij het incident ☐ Uw uitspraken legt de burger uit als een uitspraak van de overheid! ☐ Verstrek alleen gefiatteerde/geaccordeerde informatie ☐ Ga vertrouwelijk om met informatie over overledenen ☐ Tijdens een incident waarbij de crisisorganisatie niet volledig is opgeschaald kan al een beroep worden gedaan op u of medewerkers uit de Sectie Crisiscommunicatie
Ontvangt leiding van	De voorzitter van het Team Bevolkingszorg Afhankelijk van de opschaling: <ul style="list-style-type: none"> - Hoofd Sectie Crisiscommunicatie (ROT) - OvD Bevolkingszorg (COPI)
Geeft leiding aan	Medewerkers Lokaal Steunpunt crisiscommunicatie
Werkplek	Team Bevolkingszorg
Kerntaken	<ol style="list-style-type: none"> 1. Richt het Lokaal Steunpunt crisiscommunicatie in met de benodigde mensen en middelen 2. Geef leiding aan het Lokaal Steunpunt crisiscommunicatie 3. Informeer en rapporteer binnen het team Bevolkingszorg 4. Draag zorg voor duidelijke afspraken met de Sectie Crisiscommunicatie in het ROT en de taakorganisaties in het team Bevolkingszorg
Checklist start activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Start eigen logboek ☐ Neem contact op met de Communicatieadviseur GBT en het Hoofd Sectie Crisiscommunicatie (de lokale ARB'er beschikt over de actuele contactgegevens) ☐ Meld je bij de voorzitter van het Team Bevolkingszorg ☐ Vorm voor jezelf en je team een actueel beeld (via LCMS en omgevingsanalyse) van het incident ☐ Controleer de opkomst van medewerkers Lokaal Steunpunt en alarmeer indien nodig extra medewerkers (denk ook aan tijdig aflossen) ☐ Stem met je medewerkers de initiële knelpunten af ☐ Bepaal het eerste moment van overleg met medewerkers Lokaal Steunpunt ☐ Zet taken uit bij de medewerkers
Checklist uitvoering activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Leid de vergadering van het Lokaal Steunpunt ☐ Bewaak de inhoudelijke afstemming tussen de Sectie Crisiscommunicatie (HSCC/Communicatieadviseur ROT), het GBT (de strategisch communicatieadviseur) en de medewerkers van het Lokaal Steunpunt ☐ Bewaak de voortgang van de actuele situatie, lopende taken en acties en stuur waar nodig bij ☐ Anticipeer op mogelijke ontwikkelingen (scenario-denken) ☐ Bewaak de veiligheid en het welzijn van medewerkers
Checklist specifieke activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Bespreek het totaalbeeld, het omgevingsbeeld (indien aanwezig) en de (verwachte) informatiebehoefte ☐ Concretiseer bestuurlijke besluiten in overleg met de Communicatieadviseur GBT naar opdrachten voor het Lokaal Steunpunt ☐ Verzorg de voorlichting van de interne gemeentelijke organisatie(s)
Checklist beëindiging activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Bepaal in het Team Bevolkingszorg de wijze van afschaling ☐ Informeer het Lokaal Steunpunt en geef opdracht tot voorbereiden van overdracht, afbouw en archivering ☐ Zorg voor de debriefing van het Lokaal Steunpunt ☐ Zorg zo nodig voor nazorg bij medewerkers van het Lokaal Steunpunt ☐ Lever bij de voorzitter van het team Bevolkingszorg input voor het plan van aanpak Nafase van de lokale gemeente met betrekking tot openstaande en nog te ondernemen acties
Bevoegdheden	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Mandaat om binnen de taakbeschrijving benodigde opdrachten te geven en activiteiten uit te (laten) voeren
Neemt deel aan	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Team Bevolkingszorg

Functienaam	Medewerker Lokaal Steunpunt
Algemene aandachtspunten	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Deze taakkaart is niet limitatief, anticipeer op ontwikkelingen ☐ Controleer betrokkenheid van jezelf bij het incident ☐ Uw uitspraken legt de burger uit als een uitspraak van de overheid! ☐ Verstrek alleen gefiatteerde/geaccordeerde informatie ☐ Ga vertrouwelijk om met informatie over overledenen ☐ Tijdens een incident waarbij de crisisorganisatie niet volledig is opgeschaald kan al een beroep worden gedaan op u of medewerkers uit de Sectie Crisiscommunicatie
Ontvangt leiding van	Coördinator Lokaal Steunpunt Crisiscommunicatie
Werkplek	Lokaal Steunpunt Crisiscommunicatie
Kerntaken	1. Voer communicatie-activiteiten (publieksinformatie via gemeentelijke kanalen, interne voorlichting, voorbereiding persconferentie e.d.) uit voor de lokale gemeente
Checklist start activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Start eigen logboek ☐ Vorm voor jezelf een actueel beeld (via LCMS en omgevingsanalyse) van het incident
Checklist uitvoering activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Stem de inhoudelijke communicatie af met de Sectie Crisiscommunicatie ☐ Bewaak de voortgang van de actuele situatie, lopende taken en acties en stuur waar nodig bij ☐ Anticipeer op mogelijke ontwikkelingen (scenario-denken) ☐ Bewaak de veiligheid en het welzijn van medewerkers
Checklist specifieke activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Stem uitvoerende activiteiten af met de Sectie Crisiscommunicatie ☐ Organiseer op verzoek een persconferentie ☐ Verspreid persberichten/publieksinformatie door middel van beschikbare en door de coördinator bepaalde communicatiemiddelen
Checklist beëindiging activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Lever bij de coördinator input voor het voor het plan van aanpak Nafase van de lokale gemeente met betrekking tot openstaande en nog te ondernemen acties ☐ Draag bij aan de schriftelijke evaluatie van de sectie
Bevoegdheden	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Mandaat om binnen de taakbeschrijving benodigde opdrachten te geven en activiteiten uit te (laten) voeren
Neemt deel aan	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Lokaal Steunpunt Crisiscommunicatie

Functienaam	Communicatieadviseur COPI
Algemene aandachtspunten	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Deze taakkaart is niet limitatief, anticipeer op ontwikkelingen ☐ Controleer betrokkenheid van medewerkers en jezelf bij het incident ☐ Uw uitspraken legt de burger uit als een uitspraak van de overheid! ☐ Verstrek alleen gefiatteerde/geaccordeerde informatie ☐ Ga vertrouwelijk om met informatie over overledenen ☐ Tijdens een incident waarbij de crisisorganisatie niet volledig is opgeschaald kan al een beroep worden gedaan op u of medewerkers uit de Sectie Crisiscommunicatie
Ontvangt leiding van	De Leider COPI
Werkplek	Commando Plaats Incident
Kerntaken	<ol style="list-style-type: none"> 1. Adviseer en informeer het commando plaats incident over de (operationele) aspecten van de communicatieaanpak 2. Verzorg de woordvoering op de plaats incident over feiten en omstandigheden, te voorziene ontwikkelingen en handelingsperspectieven 3. Geef voortgangs- of afwijkinginformatie aan de Communicatieadviseur ROT of HSCC en informeer over wat leeft en speelt op de plaats incident
Checklist start activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Start eigen logboek ☐ Vorm voor jezelf een actueel beeld (via de incidentvoorlichter, LCMS en omgevingsanalyse) van het incident ☐ Informeer de Communicatieadviseur ROT ☐ Start de eerste communicatieactiviteiten op en zet communicatiemiddelen in
Checklist uitvoering activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Bewaak de afstemming tussen de COPI-voorlichter, de Communicatieadviseur ROT, de Communicatieadviseur GBT en de coördinator van het Lokaal Steunpunt ☐ Bewaak de voortgang van de actuele situatie, lopende taken en acties en stuur waar nodig bij ☐ Anticipeer op mogelijke ontwikkelingen (scenario-denken) ☐ Zorg dat de relevante regels, plannen en procedures gehanteerd worden ☐ Maak een inschatting van de (verwachte) informatiebehoefte op basis van een snelle omgevingsanalyse ☐ Adviseer de leider COPI gevraagd en ongevraagd over de inzet van de Sectie Crisiscommunicatie en eventuele opschaling
Checklist specifieke activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Ontvang en begeleid media ter plaatse ☐ Bevestig wat zichtbaar is, vertel wat je wel en wat je niet weet, ontkracht geruchten of laat weten dat je de geruchten kent en ze onderzocht worden ☐ Geef een handelingsperspectief mee ☐ Communiceer zonder afstemming niet over SISOS: slachtoffers, identiteiten, scenario's, oorzaken en schade ☐ Vraag de incidentvoorlichter om specifieke ondersteuning (zolang de sectie CC nog niet operationeel is) ☐ Wijs het COPI op de kaders (strategie en doelstellingen) en mandaten waarbinnen de communicatie-operatie plaatsvindt (informatievoorziening, schadebeperking, betekenisgeving) ☐ Draag bij aan het omgevingsbeeld ('ogen en oren' voor de Communicatieadviseur ROT en/of de HSCC op plaats incident) ☐ Rapporteer over relevante communicatiefeiten en -gebeurtenissen ☐ Meld welke communicatieactiviteiten al zijn ondernomen en welke in voorbereiding zijn ☐ Informeer media over aard en plaats van officiële persmoment(en)
Checklist beëindiging activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Bepaal in het Commando Plaats Incident het moment van afschaling ☐ Lever bij de leider COPI input voor het voor het plan van aanpak Nafase van de lokale gemeente met betrekking tot openstaande en nog te ondernemen acties ☐ Draag bij aan de schriftelijke evaluatie van het COPI
Bevoegdheden	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Mandaat om binnen de taakbeschrijving benodigde opdrachten te geven en activiteiten uit te (laten) voeren
Neemt deel aan	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Commando Plaats Incident

Functienaam	Woordvoerder Incidentvoorlichting VRZHZ*
Algemene aandachtspunten	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Deze taakkaart is niet limitatief, anticipeer op ontwikkelingen ☐ Controleer betrokkenheid van jezelf bij het incident ☐ Uw uitspraken legt de burger uit als een uitspraak van de overheid! ☐ Verstrek alleen gefiatteerde/geaccordeerde informatie ☐ Ga vertrouwelijk om met informatie over overledenen ☐ Tijdens een incident waarbij de crisisorganisatie niet volledig is opgeschaald kan al een beroep worden gedaan op u of medewerkers uit de Sectie Crisiscommunicatie
Ontvangt leiding van	NVT
Werkplek	Situatie en incident afhankelijk
Kerntaken	<ol style="list-style-type: none"> 1. Draag zorg voor afstemming van communicatie met/van betrokken partners wanneer er nog geen GRIP is 2. Ondersteun bij GRIP-incidenten de Communicatieadviseur COPI
Checklist start activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Start eigen logboek ☐ Vorm voor jezelf en de sectie een actueel beeld (via LCMS en omgevingsanalyse) van het incident ☐
Checklist uitvoering activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Bewaak de voortgang van de actuele situatie, lopende taken en acties en stuur waar nodig bij
Checklist specifieke activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Anticipeer op mogelijke ontwikkelingen (scenario-denken) ☐ Ondersteun bij GRIP-incidenten de Communicatieadviseur COPI ☐ Bevestig wat zichtbaar is, vertel wat je wel en wat je niet weet, ontkracht geruchten of laat weten dat je de geruchten kent en ze onderzocht worden ☐ Geef een handelingsperspectief mee ☐ Communiceer zonder afstemming niet over SISOS: slachtoffers, identiteiten, scenario's, oorzaken en schade ☐ Stem, indien nodig, met de lokale ARB'er af welke acties door de gemeente moeten worden uitgevoerd
Checklist beëindiging activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Informeer de ARB en de Communicatieadviseur GBT van de lokale gemeente
Bevoegdheden	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Mandaat om binnen de taakbeschrijving benodigde opdrachten te geven en activiteiten uit te (laten) voeren
Neemt deel aan	

* Indien niet ingezet als Communicatieadviseur COPI

10 Bijlagen

10.1	Bijlage 1 Omgevingsanalyse.....	52
10.2	Bijlage 2 Impact van schokkende beelden en geluiden.....	53

10.1 Bijlage 1 Omgevingsanalyse

Rapport Omgevingsbeeld	Analyseperiode:
Naam Communicatieadviseur:	
Karakterisering (online) nieuwsmedia en social media	
<ul style="list-style-type: none"> • • 	
Samenvatting omgevingsbeeld (ontleend aan notities omgevingsanalisten)	
Informatiebehoefte <ul style="list-style-type: none"> • • 	
Betekenisgeving: <ul style="list-style-type: none"> • • 	
Gedrag: <ul style="list-style-type: none"> • • • 	
Voorstel (aanpassing) communicatieaanpak	
Strategie: <ul style="list-style-type: none"> • • 	
Middelen: <ul style="list-style-type: none"> • • 	

10.2 ***Bijlage 2 Impact van schokkende beelden en geluiden***

Het bekijken van schokkende beelden is niet zonder risico. Uit een onderzoek van de Californische universiteit UC Irvine uit 2012 blijkt dat herhaaldelijke blootstelling aan traumatische beelden schadelijk kan zijn voor zowel de fysieke als psychische gezondheid. Als media-analist is het je taak beelden te bekijken. Een aantal tips uit het 'verification handbook'.

Begrijp waar je mee bezig bent. Ken het risico, beschouw schokkende beelden als radioactieve straling of een giftige stof die een dosis-afhankelijk effect heeft.

Voorkom onnodige herhaalde blootstelling. Probeer het onnodig herhaald bekijken van schokkende beelden te voorkomen.

Probeer eventueel de weergave-omgeving aan te passen. Vermindering van de grootte van het venster, en aanpassen van de helderheid en de resolutie van het scherm kunnen het waargenomen effect verminderen. Schakel eventueel het geluid uit— het is vaak het meest beïnvloedende deel.

Frequente scherm pauzes. Las scherm-pauzes in tijdens het werk. Voorkom dat de pauze wordt genoten op een plek waar ook schermen hangen. Ga bijvoorbeeld naar buiten. Vermijdt schokkende beelden voor het slapen gaan.

Let op jezelf. Tijdens crises is worden vaak niet de normale werktijden en werksnelheden gehanteerd. Neem na hard werken tijd voor jezelf en je privé-situatie.

Aanvullende tip voor leidinggevend:

Let op bovenstaande zaken. Stress als gevolg van beelden is normaal – en kan versterkt worden door de ervaren afstand: kijken naar beelden en het gevoel hebben niets te kunnen doen versterkt het gevoel van machteloosheid en de impact van beelden. Hou hiermee rekening tijdens inzet, aflossing en nazorg. Voorkom bijvoorbeeld dat schokkende beelden onnodig vaak door onnodig veel mensen bekeken worden.

Romboutslaan Dordrecht

ROT
(Communicatieadviseur ROT)

Sectie Crisiscommunicatie
(HSCC)

Pers & Publieksvoorlichting
(pers- & publieksvoorlichter)

Analyse & Advies
(analist & adviseur)

Sectie Bevolkingszorg
(AC Bz)

Gemeentehuis Incident Gemeente

Gemeentelijk Beleidsteam
(Communicatieadviseur GBT)

Team Bevolkingszorg
(coördinator lokaal steunpunt)

Lokaal steunpunt Crisiscommunicatie
(medewerkers)

Plaats incident

Commando Plaats Incident
(Communicatieadviseur COPI)

Officier van Dienst
Bevolkingszorg

Woordvoerder
Incidentvoorlichting

Agendapunt III-2
 Registratienummer 2018/069

Voorstel voor de vergadering van: Het algemeen bestuur

Datum vergadering: 22 februari 2018

Onderwerp: Overzicht grotere incidenten VRZHZ

Gevraagd besluit: Het algemeen bestuur wordt gevraagd kennis te nemen van:
 Het overzicht recente grotere incidenten VRZHZ

Vergaderstuk: 2018/069/A Overzicht recente multidisciplinaire incidenten VRZHZ

Toelichting: In het vorige AB overleg is een eerste inzicht gegeven in de recente (multidisciplinaire) incidenten binnen de VRZHZ. Gevraagd is om daarbij aan te geven wat de betrokkenheid van de burgemeester bij het incident is geweest. In bijgaand overzicht vindt u het gevraagde overzicht met de aanvulling. Naast een overzicht van incidenten vindt u de hoofdlijnen uit de evaluaties van de multidisciplinaire incidenten terug. Toegevoegd zijn dit keer ook het overzicht van grote monodisciplinaire inzettingen (grote / zeer grote brand) en verleende (monodisciplinaire) bijstand aan andere regio's. Tot slot is een overzicht toegevoegd van de multidisciplinaire vakbekwaamheidsactiviteiten in de regio. In verband met het teruglopend aantal grotere incidenten wordt immers ingezet op vakbekwaamheid om de professionaliteit van de organisatie op orde te houden.

Juridische aspecten: n.v.t.

Financiën: n.v.t.

Procedure: Het voorstel wordt bij de volgende overleggen behandeld:

☐ MT	☐ AB
☐ AGV	☐ Audit commissie
☐ DB	☐ Anders, nl. ...
	☒ Niet van toepassing

Ondernemingsraad: Doorgeleiding naar de (centrale) ondernemingsraad:

☐ Ter kennisname	☐ Voor instemming
☐ Ter advisering	☒ Niet van toepassing

Gevraagde inbreng (C)OR
Zaaknummer (C)OR
Datum n.v.t.
overlegvergadering (C)OR

Vervolgstappen: n.v.t.

Communicatie: n.v.t.

Organisatie eenheid	Indiener niveau 2	Concerncontroller	Directiesecretaris
VRC	R.P. Bron		J. Boons
	dd. 2-2-2018		dd. 9-2-2018

Overzicht recente (multidisciplinaire) incidenten in de VRZHZ

Inhoud

1. Inleiding	1
2. Grotere incidenten afgelopen periode.....	2
Multidisciplinaire incidenten.....	2
Monodisciplinaire incidenten.....	2
Monodisciplinaire bijstand.....	2
3. Toelichting per multidisciplinair incident	3
1. GRIP 1 Brandgerucht sportcentrum Papendrecht, 8 januari 2018	3
2. Bijstand COPI aan VRR, 8 november 2017	4
3. GRIP 1 Gorinchem, 31 augustus 2017	5
4. GRIP 1 Papendrecht, 29 juli 2017	6
5. GRIP 1 Leerdam, 17 juni 2017	8
6. GRIP 1 Giessenlanden, 11 juni 2017.....	10
4. Statistieken multidisciplinaire incidenten periode 2008 - 2018.....	12
5. Multidisciplinaire vakbekwaamheidsactiviteiten afgelopen periode	13

1. Inleiding

Het Algemeen Bestuur VRZHZ heeft verzocht om een periodiek overzicht van multidisciplinaire incidenten in het gebied van de VRZHZ en inzicht in de belangrijkste lessen uit die incidenten. In dit overzicht is deze informatie opgenomen. Aanvullend zijn ook de grote en zeer grote branden in de regio benoemd.

Belangrijk hierbij is de observatie dat opschaling van een incident los kan staan van de impact van een incident in de samenleving. Een incident kan beheersbaar zijn voor de hulpdiensten en geen opschaling vereisen (maximaal motorkapoverleg) maar toch impact hebben op de samenleving vanwege de zichtbaarheid van het incident of vanwege andere omstandigheden. Deze incidenten worden beschouwd als ‘mono’ omdat elke hulpdienst vanuit zijn eigen mandaat aanwezig is en het incident bestrijdt.

In de afgelopen jaren is zichtbaar dat relatief vaker grotere incidenten in een motorkapoverleg worden afgehandeld. Dit heeft onder meer te maken met doorgaande professionalisering van de organisatie waardoor opschaling geen meerwaarde biedt ten aanzien van de coördinatie bij het incident en niet leidt tot een betere prestatie. Zoals aangegeven kan de impact desondanks groot zijn en daarom wordt rechtstreeks door operationeel leidinggevendenden bij het incident contact gezocht met de verantwoordelijke bestuurder en de gemeente om hierover af te stemmen. Waar nodig

worden deze incidenten vanuit een multi-perspectief geëvalueerd om ook uit deze incidenten lessen te trekken voor de multidisciplinaire samenwerking.

Per multidisciplinair incident worden aanbevelingen benoemd. Deze worden binnen de VRZHZ verzameld en de opvolging ervan wordt gemonitord. Actiehouders zijn de operationeel verantwoordelijken per kolom en per partner. In periodieke overleggen wordt de voortgang op de actiepunten besproken.

2. Grotere incidenten afgelopen periode

Periode: 1 januari 2017 – 31 januari 2018

Multidisciplinaire incidenten

1	31-8-2017	Gorinchem	Spijksedijk 56	Brand kantine Grotius beton	GRIP 1
2	29-7-2017	Papendrecht	Stellingmolen 212	Zeer grote brand woning	GRIP 1
3.	17-6-2017	Leerdam	Hoogstraat 54	Zeer grote brand woning	GRIP 1
4.	11-6-2017	Giessenlanden	Stationsweg 24, Arkel	Brand Betonson	GRIP 1
5.	8-11-2017	Rotterdam	Strevelsweg	Inzet COPI VRZHZ in VRR	Bijstand GRIP 1
6.	8-1-2018	Papendrecht	Burg. Keizerweg	Brandgerucht sportcentrum	GRIP 1

Monodisciplinaire incidenten

ikaWaarde	Melddatum	Meldtijd	Adres/Locatie	Gemeente	SoortAlarm	AlarmCategorie
groot	05 Feb 2017	00:34:30	Voorstraat 439, 3311CT Dordrecht	Dordrecht	Gebouw	01 Woning/Woongebouw
groot	14 Oct 2017	01:38:50	Mijlweg 51, 3316BE Dordrecht	Dordrecht	Gebouw	05 Industrie/Agrarisch
groot	17 Jun 2017	10:12:44	Rijksstraatweg 195, 3316EG Dordrecht	Dordrecht	Gebouw	01 Woning/Woongebouw
groot	05 Feb 2017	15:42:53	Ruys de Beerenbrouckweg 257, 3317LM Dordrecht	Dordrecht	Gebouw	01 Woning/Woongebouw
zeer groot	11 Jun 2017	22:01:04	Stationsweg 24, 4241XJ Arkel	Giessenlanden	Gebouw	05 Industrie/Agrarisch
zeer groot	31 Aug 2017	22:43:05	Spijksedijk 56, 4207GN Gorinchem	Gorinchem	Gebouw	05 Industrie/Agrarisch
zeer groot	18 Aug 2017	03:54:21	Nieuweweg 149, 3371CL Hardinxveld-Giessendam	Hardinxveld-Giessendam	Gebouw	05 Industrie/Agrarisch
groot	19 Apr 2017	09:43:31	Griendaak 14, 3371KH Hardinxveld-Giessendam	Hardinxveld-Giessendam	Gebouw	05 Industrie/Agrarisch
groot	07 Jan 2018	17:36:16	Damstraat 54, 3371AD Hardinxveld-Giessendam	Hardinxveld-Giessendam	Gebouw	01 Woning/Woongebouw
zeer groot	17 Jun 2017	23:13:08	Hoogstraat 54, 4141BD Leerdam	Leerdam	Gebouw	10 Winkel
groot	10 Aug 2017	09:12:33	Lekdijk 69, 2967GC Langerak	Molenwaard	Gebouw	
groot	19 Mar 2017	15:40:36	Donkseweg 4, 2974LG Brandwijk	Molenwaard	Gebouw	05 Industrie/Agrarisch
groot	06 Mar 2017	09:08:40	Lekdijk 71, 2957CD Nieuw-Lekkerland	Molenwaard	Bijgebouw	
zeer groot	29 Jul 2017	20:23:51	Stellingmolen 212, 3352BN Papendrecht	Papendrecht	Gebouw	01 Woning/Woongebouw
zeer groot	21 Apr 2017	08:03:29	Kraaihoek 40, 3354XN Papendrecht	Papendrecht	Gebouw	05 Industrie/Agrarisch
groot	02 Nov 2017	09:17:40	Burgemeester Ypeijstraat 18, 3361HC Sliedrecht	Sliedrecht	Gebouw	01 Woning/Woongebouw
groot	03 Oct 2017	20:32:34	Rivierdijk 769, 3361BV Sliedrecht	Sliedrecht	Gebouw	01 Woning/Woongebouw
groot	25 Apr 2017	17:55:43	Zijkade 26, 4243JE Nieuwland	Zederik	Bijgebouw	
groot	23 Apr 2017	08:21:28	Nessenweg 16, 2995DA Heerjansdam	Zwijndrechtse waard	Gebouw	05 Industrie/Agrarisch

Monodisciplinaire bijstand

ikaWaarde	Melddatum	Meldtijd	Adres/Locatie	Gemeente	AlarmCategorie	Bijstand
-----------	-----------	----------	---------------	----------	----------------	----------

groot	08 Nov 2017	19:52:40	Strevelsweg 11601, 3075AP Rotterdam	Rotterdam - Ongeval	Buiten (ONG)	s-Gravendeel, Dordrecht, Blekensgraaf, diverse functionarissen
zeer groot	02 Jun 2017	13:46:44	Juliana Van Stolberglaan 19, 3241GL Middelharnis	Goeree-Overflakkee - Brand	Gebouw - 08 Onderwijs	HW Oud-Beijerland
zeer groot	21 May 2017	01:14:21	Stationsweg, Oude-Tonge	Oostflakkee – Brand	Gebouw - 05 Industrie/Agrarisch	TS/HA/DPH Oud-Beijerland, HOVD

3. Toelichting per multidisciplinair incident

1. GRIP 1 Brandgerucht sportcentrum Papendrecht, 8 januari 2018	
Gegevens	Brandgerucht Burgemeester Keijzerweg, Papendrecht 8 januari 2018, eerste melding om 19:41 uur. Opschaling: @GRIP1 om 20:05 uur. Afschaling: @GRIP0 om 20:55 uur.
Korte omschrijving	De brandweer is maandagavond 8 januari 2018 opgeroepen voor een mogelijke brand in Sportcentrum Papendrecht aan de Burgemeester Keijzerweg in Papendrecht. In het pand werd een sterke brandlucht waargenomen. De brandweer heeft rond 20.05 uur opgeschaald naar Grip 1, omdat niet duidelijk was waar de brandlucht vandaan komt en vanwege de aanwezigheid van 250 mensen in het zwembad en de sporthal. Dit samen met de kou en mogelijk grote opvang die nodig was. Diverse brandweerkorpsen uit de omgeving zijn opgeroepen om met spoed naar Papendrecht te gaan. De brandweer meldt om 20.50 dat de sterke brandlucht inderdaad afkomstig is van vuurkorven bij het naastgelegen hotel. De rook is in het ventilatiesysteem van het zwembad getrokken. Er wordt momenteel geventileerd.
Betrokkenheid burgemeester	De burgemeester is tijdens de opschaling geïnformeerd over het incident.
Evaluatiepunten	Evaluatie van dit incident is nog niet afgerond
Afbeeldingen (afkomstig van ZHactueel.nl)	

2. Bijstand COPI aan VRR, 8 november 2017

Gegevens	<p>Gaslekkage / geopende gaskraan Strevelsweg te Rotterdam 8 november 2017, eerste melding om 18:59 uur. Opschaling: @GRIP1 om 19:51 uur. Afschaling: @GRIP0 om 01:56uur.</p>
Korte omschrijving	<p>Op woensdagavond 8 november 2017 komt om 18:59 uur bij de Gemeenschappelijke Meldkamer (GMK) van de VRR de melding binnen dat in een woning aan de Strevelsweg 116A te Rotterdam een man de gaskraan heeft opengedraaid. Later blijkt dat het om een verwarde man zou gaan. Om 19:51 uur wordt GRIP 1 gemaakt. De reden voor opschaling houdt verband met:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De ontruiming van een aantal woningen vanwege het langdurig opstaan van de gaskraan. • De woning die gevuld is met gas en de mogelijke aanwezigheid van een bewoner in de bovenwoning. <p>Met het afkondigen van GRIP is het derde GRIP-incident in de regio Rotterdam-Rijnmond die dag een feit. Omdat het tweede GRIP-incident nog aan de gang is, moet een beroep worden gedaan op de collega's van Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid.</p> <p>Nadat om 22.28 uur 2 ruiten worden ingeslagen om het gas uit woning te laten ontsnappen wordt om 00:51 uur woning nummer 116 B binnengetreden om de gasafsluiter dicht te draaien waardoor de gasuitstroom wordt opgeheven. Nadat dit is gebeurd, worden eerst de omliggende woningen gecontroleerd. Om 01.05 uur wordt er weliswaar nog gas gemeten, maar de concentraties zijn dermate laag dat de alarmeringsgrenswaarde niet meer wordt overschreden. Uiteindelijk wordt om 01.45 uur ook woning nummer 116 A door de brandweer en de politie gecontroleerd waarna wordt afgeschaald.</p>
Betrokkenheid burgemeester	<p>Het betrof hier de burgemeester van Rotterdam. De contacten met hem zijn via Rotterdam-Rijnmond en een vertegenwoordiger van de gemeente Rotterdam verlopen.</p>
Evaluatiepunten	<p>✓ De evaluatie wordt opgesteld door de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond in samenwerking met de VRZHZ. Op dit moment zijn de uitkomsten nog niet bekend.</p>

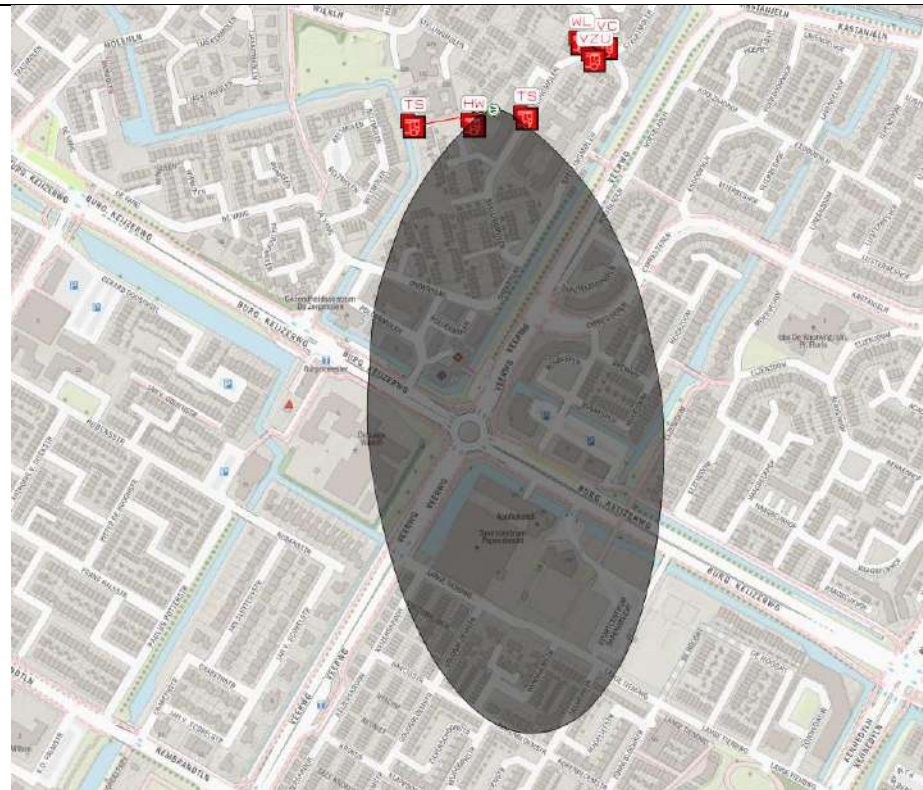
<h3>3. GRIP 1 Gorinchem, 31 augustus 2017</h3>	
<p>Gegevens</p>	<p>Zeer grote brand Spijksedijk 56 te Gorinchem 31 augustus 2017, eerste melding om 22:43 uur. Opschaling: @GRIP1 om 23:11 uur. Afschaling: @GRIP0 om 00:21 uur.</p>
<p>Korte omschrijving</p>	<p>Donderdagavond 31 augustus 2017 werd de brandweer om 22.43 uur gealarmeerd voor een brand in de voormalige betonfabriek Grotius aan de Spijksedijk in Gorinchem. De brand bleek al snel uitlaand en vanwege de ligging van het pand werd er voor de waterwinning binnen 10 minuten opgeschaald naar zeer grote brand. Om de coördinatie van alle hulpverlening goed te laten verlopen werd er om 23.10 uur GRIP1 gemaakt. Doordat er veel rook vrijkwam is het advies gegeven, via NL-alert, om ramen en deuren te sluiten en ventilatiekanalen uit te zetten. Tevens zijn er metingen verricht door meetploegen van de brandweer. Hierbij zijn geen gevaarlijke stoffen waargenomen. Na het afnemen van de rook is het NL-Alert ingetrokken. De brand bleef beperkt tot de kantine van het gebouw. Het naastgelegen pand waar een legermuseum is gevestigd bleef gespaard. Rond 01.10 uur was de brand onder controle en is het sein 'brand meester' gegeven.</p>
<p>Betrokkenheid burgemeester</p>	<p>Burgemeester is rond 23.35 uur door de meldkamer gebeld. Zij was toen reeds op de hoogte van de brand. Op verzoek van de brandweer is zij rond 23.50 uur nogmaals gebeld met het verzoek om ter plaatse te komen.</p>
<p>Evaluatiepunten</p>	<p>Successen</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Informatie bij alarmering was kort en duidelijk. ✓ Snelle opschaling en juiste (plan van) aanpak brandweer waardoor alles snel onder controle was. ✓ Snelle contacten en korte afstemmingslijnen buiten het COPI overleg om <p>Aandachtspunten</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ VIC is niet specifiek gealarmeerd bij gebrek aan een procedure hiervoor. Aanbevolen wordt om te onderzoeken welke alarmeringsprocedure voor het VIC wenselijk is. ✓ LiveOp pakt het incident erg traag op en LiveOp via WIFI-point telefoon is

	<p>wat omslachtig. Snelle informatie in het veld is daardoor trager. Aanbevolen wordt te monitoren of er vaker sprake is van vertraging van informatie via LiveOp.</p>
<p>Afbeeldingen</p>	

<p>4. GRIP 1 Papendrecht, 29 juli 2017</p>	
<p>Gegevens</p>	<p>Zeer grote brand Stellingmolen te Papendrecht 29 juli 2017, eerste melding om 20.24 uur. Opschaling: @GRIP1 om 20.48 uur. Afschaling: @GRIP0 om 23.00 uur.</p>
<p>Korte omschrijving</p>	<p>Zaterdagavond 29 juli 2017 omstreeks half negen werd brand gemeld in een woning aan de Stellingmolen te Papendrecht. Bij aankomst van de brandweer was er sprake van een flinke uitslaande brand in twee woningen. Uit één van de woningen heeft de brandweer een aantal katten gered. Er raakte niemand gewond, wel is één persoon door de ambulancedienst gecontroleerd op mogelijke rookinhalatie. De brandweer heeft alles in het werk gezet om uitbreiding te voorkomen en kwam met veel materieel ter plaatse. Vanwege de coördinatie tussen de hulpdiensten werd GRIP-1 afgekondigd. Vanwege de rookontwikkeling in de gemeente Papendrecht werd het advies gegeven om uit de rook te blijven en bij</p>

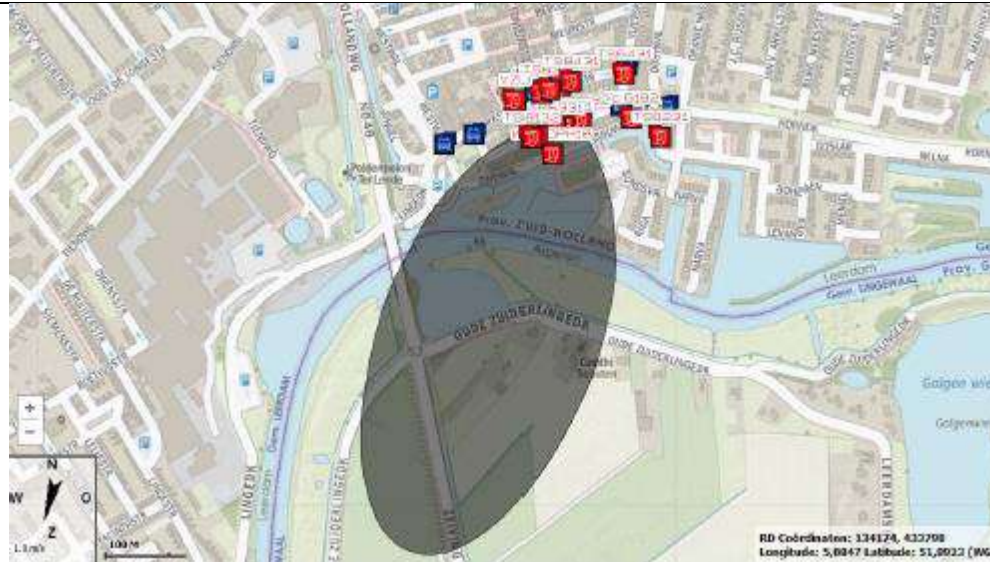
	<p>overlast ramen en deuren te sluiten en ventilatie uit te schalen. Ook werd een NL-Alert verstuurd waarin werd doorverwezen naar het nieuwe informatiesysteem van de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid: www.zhzveilig.nl. Twee woningen raakte door de brand ernstig beschadigd. Vier andere woningen liepen voornamelijk rook- en waterschade op. Gedupeerden hebben de nacht elders doorgebracht. Stichting Salvage en de woningcorporatie zijn ingeschakeld om de gedupeerden bij te staan voor de afhandeling van de schade.</p>
Betrokkenheid burgemeester	<p>De burgemeester is rond 20.45 uur geïnformeerd. Rond 21.15 uur is de loco-burgemeester ter plaatse.</p>
Evaluatiepunten	<p>Successen</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Er was sprake van een correcte opschaling naar het juiste GRIP niveau. ✓ IM ZW is terwijl IM NO aanrijdend was gestart met het aanmaken van het incident in LCMS en deze te vullen met informatie. Er was een duidelijke taakverdeling tussen de informatiemangers. ✓ In het COPI waren vragen over het verspreidingsgebied van NL Alert. Dit gebied is aan de GMC opgevraagd en als bijlage in LCMS geplaatst. ✓ In het COPI is als een team gewerkt. <p>Aanbevelingen</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Koppeling OVI tool was er niet en werd gemist. LCMS is nu in eerste instantie gevuld met informatie vanuit LiveOp, twitter en afstemming met de informatiemanager NO. Aanbevolen te monitoren of deze koppeling vaker wordt gemist. ✓ De OVD-B en OVD-P hebben opdracht gegeven tot NL-Alert, omdat het versturen hiervan gezien de rookontwikkeling niet kon wachten op het COPI. De woordvoerder is ook niet op de hoogte gesteld van deze communicatie. Hiermee is afgeweken van de procedure inzet NL-alert. Aanbevolen wordt betrokken functionarissen te informeren over de actuele procedure en (volgend uit de informatieronde) de huidige procedure te bezien op snelheid, effectiviteit en besluitvorming. Daarbij dient er aandacht te zijn voor het waarborgen van betrokkenheid van de communicatiekolom en het informeren van de LCOPI en/of ROL. ✓ In de hectiek was het lastig om bewoners te traceren die elders al opvang hadden of nog zouden moeten krijgen. Aanbevolen wordt na te gaan of de huidige afspraken met betrekking tot centrale registratie en een meldpunt voor gedupeerden toereikend zijn. ✓ Er was geen informatie vanuit het (BAG-)register van de gemeente, waardoor er geen informatie beschikbaar was met betrekking tot het aantal bewoners. Hier was wel behoefte aan. Aanbevolen wordt na te gaan hoe deze informatie in korte tijd beschikbaar kan komen. ✓ Vroeg in het incident zijn de woningbouwvereniging (Woonkracht 10) en Salvage aangehaakt mbt de zorg voor de bewoners (schade, onderdak, herhuisvesting). Na eerste overleggen met de Ovd Bevolkingszorg hebben deze partijen de zorg overgenomen. Aanbevolen wordt de verwachtingen met betrekking tot de betrokkenheid van de OVD-Bz / VRZHZ na afschaling naar GRIP 0 in brede zin (zowel onderling binnen de VRZHZ als van bestuurders) te onderzoeken en af te stemmen.

Afbeeldingen

5. GRIP 1 Leerdam, 17 juni 2017

<p>Gegevens</p>	<p>Zeer grote brand binnenstad Leerdam Hoogstraat Leerdam 17 juni 2017, eerste melding om 23:14 uur. Opschaling: @GRIP1 om 00:16 uur. Afschaling: @GRIP0 om 03:28 uur.</p>
<p>Korte omschrijving</p>	<p>Een grote brand heeft zaterdagavond 17 juni 2017 in het centrum van Leerdam aan de Hoogstraat een winkel en de bovengelegen woningen verwoest. Omstreeks kwart over elf kwam de eerste melding binnen over rook uit een winkel aan de Hoogstraat in het centrum van Leerdam. Hierop is de brandweer van Leerdam gealarmeerd. Ter plaatse bleek het te gaan om een snel ontwikkelende brand. De brandweer schaalde op naar zeer grote brand en kwam met veel mensen en materieel ter plaatse. Om de coördinatie tussen de hulpdiensten zo makkelijk mogelijk te maken werd er opgeschaald naar Grip 1. De brand trok veel publiek naar het centrum van de stad, ook kwam er veel rook</p>

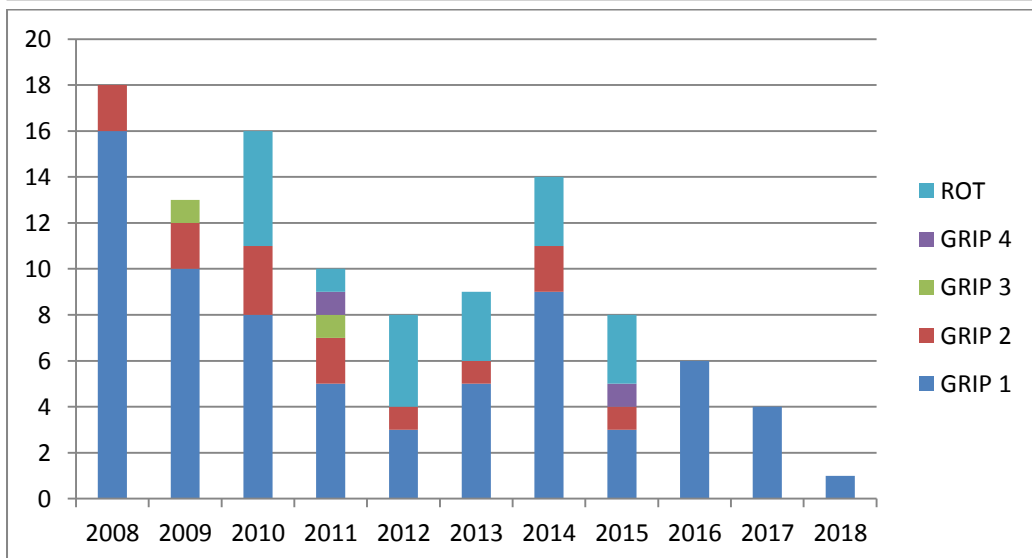
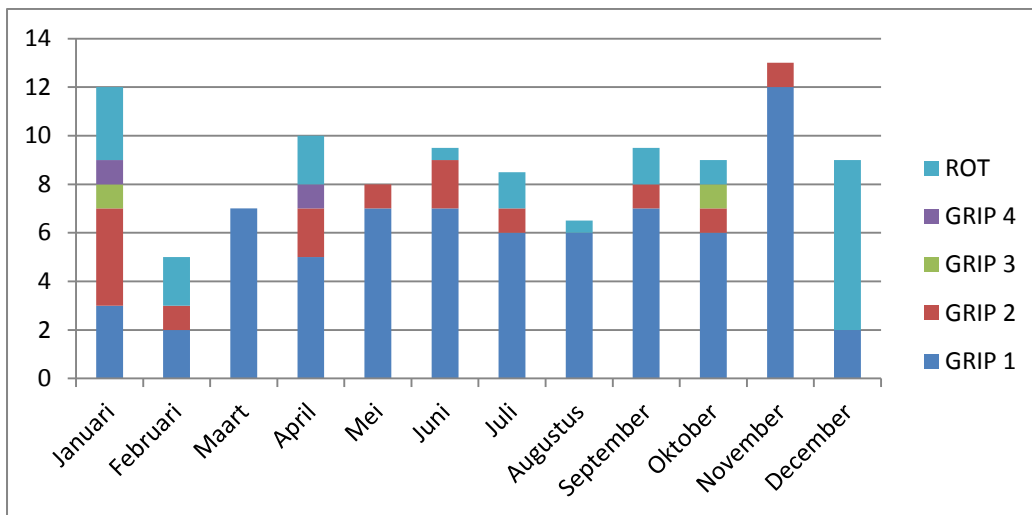
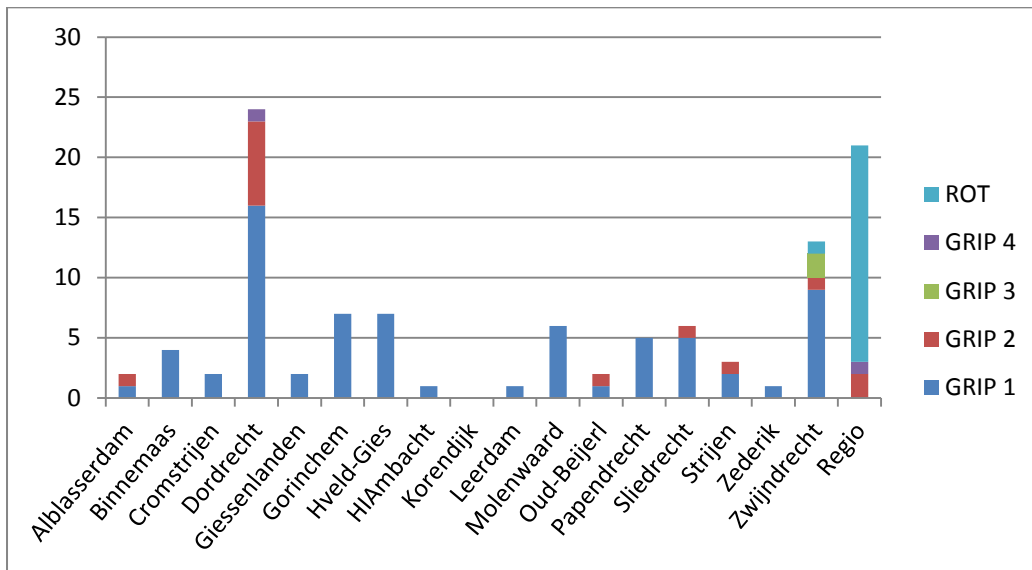
	<p>vrij waarop de hulpdiensten adviseerden ramen en deuren gesloten te houden en vooral uit de rook te blijven. De politieheliikopter heeft doormiddel van de warmtecamera's de brandweer kunnen helpen met het lokaliseren van de brandhaarden. Omstreeks kwart over 2 was de brand onder controle en kon er worden begonnen met het blussen van de overgebleven brandhaarden. De naastgelegen winkels en woningen raakten ook door de brand zwaar beschadigd. Stichting Salvage is ingeschakeld om de gedupeerden bij te staan in de afhandeling van de schade. Voor de bewoners van de zwaar getroffen panden heeft de gemeente een slaappleats kunnen regelen. Bij de brand is niemand gewond geraakt.</p>
<p>Betrokkenheid burgemeester</p>	<p>Rond 23.50 uur is de burgemeester geïnformeerd. Loco-burgemeester is ter plaatse geweest. Daarnaast heeft de burgemeester in het natraject nog contact gehad met bewoners en ondernemers, onder andere tijdens de bewonersavond.</p>
<p>Evaluatiepunten</p>	<p>Successen</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Opstellen COPI voldoende dicht bij incident maar toch met afstand. ✓ Samenwerking met de gemeente mbt communicatie en opvang en verzorging. ✓ Woordvoerder snel betrokken, waardoor er heel snel duidelijkheid kon worden gegeven aan de bewoners van de direct aangrenzende panden die heel veel vragen hadden. Ook de bewonersavond is goed ontvangen. ✓ Informatie ophalen bij OVD's / HOVD door IM bij incident geeft meer beeld en kleur bij schriftelijke tekst in LCMS. <p>Aanbevelingen</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ IM: Het COPI is voor het beschikbaar krijgen van beelden afhankelijk van derden. Zo konden bij dit incident de heliikopterbeelden niet gekoppeld worden. <i>Aanbevolen wordt om na te gaan hoe de beschikbaarheid van beelden in het COPI verbeterd kan worden.</i>
<p>Afbeeldingen</p>	

6. GRIP 1 Giessenlanden, 11 juni 2017	
Gegevens	<p>Zeer grote brand Stationsweg 24 Arkel 11 juni 2017, eerste melding om 22:02 uur. Opschaling: @GRIP1 om 22:40 uur. Afschaling: @GRIP0 om 23:54 uur.</p>
Korte omschrijving	<p>Zondagavond 11 juni om 22.02 uur kreeg de 112-alarmcentrale melding van vlammen en rook zichtbaar uit leegstaande loods bij de oude betonfabriek aan de stationsweg in Arkel. Al snel breidde de brand zich uit tot een zeer grote brand. Het was een felle uitslaande brand in 1 van de 4 leegstaande loodsen. Door deskundig optreden van de brandweer kon verdere uitbreiding voorkomen worden.</p> <p>Binnen een half uur is opgeschaald naar zeer grote brand en daarna naar GRIP 1. De brand veroorzaakte veel rook en de brandweer adviseerde om vooral uit de rook te blijven en bij last van de rook de ramen, deuren en ventilatieroosters te sluiten. Daarnaast heeft de brandweer metingen verricht om te kijken er schadelijke stoffen vrijkwamen. Alleen op het bedrijfsterrein zijn mogelijk asbestdeeltjes aangetroffen. Dit wordt nader onderzocht. (Naschrift: uit het nader onderzoek is gebleken dat het materiaal op het buitenterrein geen asbest is. In de loods is wel asbest aangetroffen, maar dit is niet buiten het pand verspreid) Uit voorzorg zijn de hulpverleners die op dit gedeelte van het terrein hebben gelopen afgespoeld. In de omgeving van het terrein zijn verder geen schadelijke stoffen gemeten. Om 00.36 uur was de brand volledig onder controle en is het 'sein brandmeester' gegeven. De brandweer is 's nachts nog bezig geweest met nablussen.</p> <p>Gelukkig zijn er geen gewonden gevallen. Team brandonderzoek zal onderzoek doen naar de oorzaak van de brand.</p>
Betrokkenheid burgemeester	<p>Rond 22.55 uur is de burgemeester geïnformeerd die daarop ter plaatse is gegaan.</p>
Evaluatiepunten	<p>Successen</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Alle benodigde functionarissen en disciplines waren tijdig aanwezig en beschikte over voldoende informatie om aan de slag te gaan.

	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Tijdige op- en afschaling. ✓ Heldere taakverdeling met het vragen van de juiste zaken aan de juiste functionarissen. ✓ Informatiemanager direct betrokken bij het ophalen van informatie voorafgaand aan het eerste COPI. <p>Aanbevelingen</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Er is behoefte aan het tijdig informeren van de directeur VRZHZ, mede in relatie tot de bestuurlijke en media-impact. Dit punt is inmiddels besproken in het overleg met de Regionaal Operationeel Leiders en Leiders COPI d.d. 27 juni 2017. <p>Afgesproken is dat de Leiders COPI een notitie schrijven over het snel informeren van de burgemeester en directeur VRZHZ bij een incident.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ De incidentbestrijding wordt beïnvloed door mono- en multidisciplinaire aspecten. Het is daarom van belang om niet alleen naar de multidisciplinaire evaluatie te kijken, maar ook te kijken naar de monodisciplinaire evaluatie. Uit navraag bij de multidisciplinaire evaluatie blijkt dat bij COPI leden niet altijd bekend is of er monodisciplinair wordt geëvalueerd of dat dit in beperkte mate plaats vindt, waarbij er geen terugkoppeling is naar de multidisciplinaire crisisorganisatie. Aanbevolen wordt om in de evaluatieprocedures (mono- en multidisciplinair) aandacht te besteden aan het leren van en met elkaar door middel van evalueren c.q. evaluatieuitkomsten.
<p>Afbeeldingen</p>	 <p>The top part of the image is a satellite map of an industrial or agricultural area. A red arrow points from a specific location on the map towards the right. Below the map is a photograph of a large fire burning at night, with thick black smoke rising into the sky. The fire is located near a building.</p>

4. Statistieken multidisciplinaire incidenten periode 2008 - 2018

5. Multidisciplinaire vakbekwaamheidsactiviteiten afgelopen periode

De VRZHZ zet in op het vakbekwaam blijven van haar operationele medewerkers, mono- en multidisciplinair. Zoals in de inleiding benoemd leidt de doorgaande professionalisering in de organisatie tot minder opschaling en het relatief vaker afhandelen van grotere incidenten in een mono-setting of in motorkapoverleg. Gelet op het relatief lage aantal opgeschaalde incidenten in de afgelopen jaren vergt het wel extra vakbekwaamheidsinspanningen om de blijvende vakbekwaamheid te behouden. In de afgelopen periode zijn diverse vakbekwaamheidsactiviteiten uitgevoerd. Naast vakbekwaamheid in relatie tot de hoofdstructuur van crisisbeheersing vinden talloze monodisciplinaire vakbekwaamheidsactiviteiten plaats, bijvoorbeeld bij de brandweer, ten behoeve van de GHOR-processen en ten behoeve van bevolkingszorgprocessen. Ook de secties van het ROT worden vanuit de monokolommen beoefend, evenals de samenwerking binnen de mono ketens (bijvoorbeeld de operationele witte-keten oefening (GGB+) door de GHOR of gezamenlijke oefendagen met OVD, HOVD, AGS en OBAC/MPL door de brandweer). Vertegenwoordigers vanuit de mono- en multidisciplinaire vakbekwaamheidsbureaus stemmen af met elkaar en met de meldkamer en politie (en waar nodig met andere partners) om de gevraagde capaciteit zo efficiënt en effectief mogelijk in te kunnen zetten. Zowel mono- als multidisciplinair wordt gewerkt conform de vastgestelde jaarplannen vakbekwaamheid. Vakbekwaamheidsactiviteiten worden altijd gerelateerd aan de bestuurlijk vastgestelde prioritaire risico's uit het regionaal risicoprofiel VRZHZ.

In de afgelopen periode zijn onder meer de volgende multidisciplinaire vakbekwaamheidsactiviteiten uitgevoerd:

Periode 1 januari 2017 – 31 januari 2018

Wat	Wanneer	Toelichting
Systeemtest	13 december	De wettelijk verplichte jaarlijkse systeemtest werd dit jaar gehouden in Oud-Beijerland. Het scenario was een incident tijdens de jaarwisseling. De volledige hoofdstructuur – meldkamer, COPI, ROT inclusief secties, GBT en Team Bevolkingszorg – werd getest. Waarneming vond plaats door een extern bureau en de Inspectie JenV. Het evaluatierapport wordt begin februari verwacht. Met de burgemeester van Oud-Beijerland staat nog een evaluatiegesprek gepland.
ROT/COPI-oefeningen	3-6 oktober	Alle ROT-bezettingen zijn geoefend. Dit jaar is er voor gekozen om een scenario te oefenen waarbij ook het COPI werd betrokken om – op basis van de aanbevelingen uit de laatste systeemtest – de afstemming tussen COPI en ROT, en ROT en bestuurder, verder te verfijnen. De oefeningen zijn samen met het Albert Schweitzer Ziekenhuis georganiseerd en het scenario speelde zich ook bij het ASZ af.
GBT Oefeningen	Diverse data	Bestuurlijke oefening voor gemeentelijke beleidsteams. De volgende zijn in de afgelopen periode gehouden: Leerdam (16 maart), Hardinxveld-G (13 maart), Giessenlanden (30 maart), Zederik (20 april), Strijen (22 mei), Oud-Beijerland (1 juni), Cromstrijen (15 juni), Korendijk (27 juni), Binnenmaas (5 juli), Molenwaard (31 augustus), Papendrecht (21

		september), Zwijndrecht (11 oktober), H-I-Ambacht (31 oktober)
Themabijeenkomst multiplanvorming	6 maart 8 juni 4 september	Bijeenkomst voor alle functionarissen uit de hoofdstructuur waarin nieuwe operationele planvorming wordt toegelicht en via verschillende werkvormen eigen gemaakt kan worden.
Oefening terrorisme	29 juni	Hoewel strikt genomen een 'first responder' oefening is ervoor gekozen om ook multidisciplinair aan te sluiten (met een COPI), om zo de relatie tussen operationeel optreden en tactische/strategische besluitvorming verder te verfijnen
'Paarse week'	8-12 mei	Week waarin de functionarissen in de 'multiprocessen' (crisiscommunicatie, informatiemanagement en ondersteuning) gerichte vakbekwaamheidsactiviteiten voor hun eigen proces krijgen aangeboden
Grootschalige Geneeskundige Bijstandsoefening ism FC Dordrecht	12 april	Deze oefening werd georganiseerd door de GHOR en richtte zich op de gehele geneeskundige keten. Hoewel strikt genomen geen multidisciplinaire oefening is deze opgenomen in deze lijst vanwege de omvang van de oefening en de brede zichtbaarheid ervan.
COPI Meerdaagsen	28/29 maart 5/6 april	Alle COPI-bezettingen zijn op meerdere dagen met verschillende scenario's beoefend. Naast de COPI-oefeningen zelf zijn tussendoor workshops gehouden waarbij partners zijn ingegaan op concrete crisissituaties die (elders) hebben gespeeld of op specifieke risico-aspecten in voor VRZHZ relevante scenario's.
BRZO bijeenkomst	16 maart	In samenwerking met de BRZO bedrijven worden bijeenkomsten op locatie georganiseerd voor alle functionarissen in de hoofdstructuur waarbij een toelichting wordt gegeven op de belangrijkste bedrijfsprocessen en –risico's en aan de hand van het bijbehorende Rampbestrijdingsplan een scenariobespreking wordt gehouden.
Verbindingsdag 2017	16 februari	Een ontmoetingsdag voor alle functionarissen in de hoofdstructuur en crisisfunctionarissen bij partners. Gedurende de dag werden meerdere workshops aangeboden die ingingen op verschillende aspecten van de risico's in de regio en/of thema's binnen crisisbeheersing.
Introductiebijeenkomst	1 mei 11 september	Bijeenkomsten in het RCC waarbij alle nieuwe VRZHZ medewerkers en nieuwe functionarissen in de hoofdstructuur een introductie krijgen in de werkwijze van de hoofdstructuur, de belangrijkste planvorming en een rondleiding door het RCC

Agendapunt III-3
Registratienummer 2018/070

Voorstel voor de vergadering van: Het algemeen bestuur

Datum vergadering: 22 februari 2018

Onderwerp: Concept verslag auditcommissie

Gevraagd besluit: Het algemeen bestuur wordt gevraagd:

- kennis te nemen van het conceptverslag van de auditcommissie d.d. 25 januari 2018.

Vergaderstuk: 2018/070/A - conceptverslag auditcommissie d.d. 25 januari 2018

Toelichting: Bijgaand ontvangt u het concept verslag van de vergadering van de auditcommissie d.d. 25 januari 2018.

Juridische aspecten: Niet van toepassing.

Financiën: Geen

Procedure: Het voorstel wordt bij de volgende overleggen behandeld:

☐ MT	☒ AB
☐ AGV	☒ Audit commissie
☐ DB	☐ Anders, nl. ...
	☐ Niet van toepassing

Ondernemingsraad: Niet van toepassing.

Vervolgstappen: Geen

Communicatie: Niet van toepassing

Organisatie eenheid	Indiener niveau 2	Concern-controller	Directiesecretaris .
Directie	J. Boons		J. Boons

dd. 8-2-2018

dd. 8-2-2018

Besluitenlijst

Overleg: Auditcommissie Veiligheidsregio ZHZ
 Datum: 25 januari 2018
 Vastgesteld op:

Aanwezig:

J.J. Luteijn	burgemeester	Gemeente Cromstrijen (voorzitter)
D.R. van der Borg	burgemeester	Gemeente Molenwaard
A.J.P. van Hemmen	burgemeester	Gemeente Sliedrecht
C.H.W.M. Post	algemeen directeur	VRZHZ
J. Rutten	concerncontroller a.i.	VRZHZ
D. Vermeulen	hoofd bedrijfsvoering	VRZHZ
G. Nassy	Beleidsadviseur financiën	VRZHZ
N. Kaim	bestuursondersteuning	VRZHZ – verslag

Afwezig

J. Hermans-Vloedveld burgemeester Gemeente Oud-Beijerland

I Opening

Agendapunt I-1 2018/038	Vaststellen agenda <i>De auditcommissie wordt gevraagd: - de agenda d.d. 25 januari 2018 vast te stellen.</i>
Besluit	Conform

Agendapunt I-2 2018/039	Mededelingen <i>n.v.t.</i>
Toelichting	Geen

Agendapunt I-3 2018/040	Besluitenlijst <i>De auditcommissie wordt gevraagd: - de besluitelijst d.d. 1 november 2017 vast te stellen.</i>
Besluit	Conform

II Ter behandeling

Agendapunt II-1 2018/041	Kostenverdeelsystematiek <i>De auditcommissie wordt gevraagd: Advies uit te brengen aan het dagelijks bestuur over de kostenverdeelsystematiek</i>
Toelichting	De auditcommissie bespiegelt met elkaar het doorlopen proces van de kostenverdeelsystematiek. Het is een goed proces geweest, waarbij communicatief en stapsgewijs is gewerkt. De diverse raadsavonden, met daarbij avonden op de gewenste momenten, en de rol van diverse

	spelers hebben bijgedragen aan de besluitvorming zoals deze nu voorligt. Dank wordt uitgesproken naar eenieder die bijgedragen heeft.
Acties	Aandacht wordt gevraagd voor het nog niet volledige overzicht van ontvangen zienswijzen. Indien nodig zal actief contact worden opgenomen met gemeenten.
Advies aan het DB	Geen advies, het stuk kan door naar het algemeen bestuur.

Agendapunt II-2 2018/042	Technische uitwerking kostenverdeelssystematiek <i>De auditcommissie wordt gevraagd: Advies uit te brengen aan het dagelijks bestuur over de technische uitwerking kostenverdeelssystematiek.</i>
Toelichting	Helder bestuursstuk, de auditcommissie is akkoord met het stuk. Men heeft één opmerking ten aanzien van uitgangspunt b: daar staat dat gewerkt wordt met de meicirculaire. Het voorstel is te werken met de septembercirculaire omdat dat de meest actuele is en in lijn in met wat is vastgesteld bij de begrotingsrichtlijnen 2019.
Acties	Nagaan beweegredenen voor het voorstel de meicirculaire te gebruiken.
Advies aan DB	Mogelijk aanpassen bestuursvoorstel ten aanzien van uitgangspunt b.

Agendapunt II-3 2018/043	Presentatie P&C cyclus <i>De auditcommissie wordt gevraagd: kennis te nemen van de presentatie inzake de P&C cyclus.</i>
Toelichting	In de auditcommissie van 1 november 2017 is bij de behandeling van de financiële verordening gevraagd om een toelichting op de P&C cyclus. De heer Nassy verzorgt een presentatie over de P&C-cyclus van de VRZHZ en de belangrijke aandachtspunten voor de aankomende Jaarstukken 2017 en de Begroting 2019. De tijdlijnen van voorbereiding van begroting en jaarstukken van de VRZHZ wordt uitgezet tegen de tijdlijn bij gemeenten. De heer Luteijn stelt voor in deze tijdlijn het aantal vergadermomenten van ons bestuur toe te voegen om inzichtelijk te maken dat wij als gemeenschappelijke regeling minder bestuursmomenten hebben. En voeg het proces van zienswijze toe. De heer Post vertelt dat de accountant BDO adviezen heeft geuit betreffende de planning van de behandeling van de jaarrekening. Deze adviezen worden in beraad genomen. De heer Nassy geeft aan dat in het bestuur de vraag neergelegd zal gaan worden of in de begroting in tekst apart het Meer Jaren perspectief behouden moet blijven of dat de informatie verweven kan worden in de gehele begroting. Gevraagd wordt daartoe inzichtelijk te maken wat gemist gaat worden als het weggelaten wordt, en wat het toevoegt.
Acties	Voor de volgende auditcommissie voorbereiden wat te doen met de tekst inzake het MJP. Motiveren in tekst en behandelen ter vergadering in opmaat naar het bestuur.

Agendapunt II-4 2018/044	Ontwikkeling naar informatiegerichte organisatie <i>De auditcommissie wordt gevraagd: Advies uit te brengen aan het dagelijks bestuur over de Ontwikkeling naar informatiegerichte organisatie</i>
------------------------------------	--

Toelichting	De heer Post licht het bestuurlijk proces kort toe. Technisch gezien is het netwerk aan vervanging toe om onze werkwijze te moderniseren. De tussenstap is een upgrade van het systeem en later werken in de cloud. M&I heeft ons geadviseerd in deze. Tevens is meer personele inzet nodig. De heer Van Hemmen stelt de vraag of het voorstel wel in lijn is met Burap II daar het voorstel niet financieel gedekt is. Daarop wordt besloten het bestuurlijke voorstel te herformuleren en besluitvorming bij behandeling van de jaarrekening in april en juni te laten plaatsvinden. Wel kunnen voorbereidingen starten die geen onomkeerbaar gevolg hebben.
Actie	Voorstel voor AB aanpassen en presentatie voorbereiden.
Advies aan DB	Het besluit herformuleren en het stuk als opiniërend voorstel behandelen. De toelichting minder technisch en meer bestuurlijk maken met nadruk op het belang van informatiebeleid. Het algemeen bestuur ter vergadering meenemen in de context middels een presentatie. Laat de relatie met de omgevingswet zien. Definitieve besluitvorming in april en juni laten plaatsvinden.

Agendapunt II-5 2018/045	Implementatie Omgevingswet <i>De auditcommissie wordt gevraagd: Advies uit te brengen aan het dagelijks bestuur over de Implementatie van de Omgevingswet</i>
Toelichting	Ook voor dit onderwerp wil de auditcommissie graag eerst een opiniërend stuk voordat in april en juni definitieve besluitvorming plaatsvindt. En ook in dit dossier kunnen voorbereidingen starten die geen onomkeerbaar gevolg hebben.
Actie	Voorstel voor AB aanpassen en presentatie voorbereiden.
Advies aan DB	Het advies is in het bestuursvoorstel en in de vorm van een presentatie een concrete casus uiteen te zetten om de stijlverandering inzichtelijk te maken.

Agendapunt II-6 2018/046	Concessieovereenkomst Openbaar meldsysteem <i>De auditcommissie wordt gevraagd: Advies uit te brengen aan het dagelijks bestuur over de aspecten betreffende de Concessieovereenkomst Openbaar Meldsysteem</i> <i>Het dagelijks bestuur wordt gevraagd:</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Het tweesporenbeleid, zoals geadviseerd door Brandweer Nederland, toe te passen waarbij de concessieovereenkomst tot 2021 – in dien mogelijk - wordt uitgediend. Abonnees die specifiek verzoeken over te stappen worden daartoe in gelegenheid gesteld.</i> • <i>Te besluiten na het jaar 2021 de concessieovereenkomst niet te continueren en de OMS-markt binnen de regio vrij te geven.</i> • <i>De hoogte van de brandweervergoeding te reduceren tot het kostendekkend niveau, te weten €100.000,- per jaar.</i> • <i>Akkoord te gaan met het verwerken van het financieel tekort in de begroting 2019 en verder.</i>
Toelichting	Aangegeven wordt dat het eerder genoemde risico uit de risicoparagraaf zich nu voordoet. Als VRZHZ brengen we het OMS nu terug naar een kostendekkend systeem. Andere regio's hanteren ook deze glijdende schaal behalve Kennemerland, deze regio is gestopt met het OMS.

Actie	Het vierde besluit herformuleren.
Advies aan DB	Ook voor dit voorstel geldt dat in aankomend algemeen bestuur een principebesluit kan worden genomen. Ook dit voorstel kan gekoppeld worden aan besluitvorming over de begroting. Het bestuursvoorstel hierop herformuleren.

III Overig

Agendapunt III-1	Rondvraag en sluiting
Toelichting	Voor de rondvraag zijn geen punten ingebracht.